This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HW 29UQ 5

Acth 20468 KE 985

Harvard College Library

FROM THE GIFT OF

WILLIAM ENDICOTT, JR.

(Class of 1887)

OF BOSTON

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

VERZAMELING

VAN

PLACAATEN, RESOLUTIEN EN ANDERE AUTHENTYKE STUKKEN ENZ.

BETREKKING HEBBENDE TOT DE GEWIGTIGE GEBEURTENISSEN, IN DE MAAND SEPTEMBER MDCCLXXXVII BEVOOREN EN VERVOLGENS, IN HET GEMEENEBEST DER VEREENIGDE NEDERLANDEN VOORGEVALLEN.

ELFDE DEEL.

Te CAMPEN,
Ter Drukkerye van J. A. DE CHALMOT,
MDCCLXXXIX.

Digitized by Google

~~Neth 2046.5~~

Harvard College Library
Oct. 1[illegible], 1912
Gift of
William Endicott, Jr.

Digitized by Google

CHRONOLOGISCH REGISTER

VAN ALLE DE STUKKEN

IN HET

ELFDE DEEL,

VAN DEEZE VERZAMELING VOORKOMENDE.

N°. 982. *Publicatie van Burgemeesters en Raaden der Stad Goes, betrekkelyk het vernietigen van de Vaderlandsche Societeit en Genoodschap binnen die Stad. In date den 6 January 1787.* . . . . . *bladz.* 1.

—— 983. *Akte van Verbindtenis van eenige Leden en Ministers der Regeering en Justitie in Zeeland, tot handhaaving van de waare Republikeinsche Constitutie, tegenswoordigen Regeeringsform en Burgerlyke Vryheid.* *bladz.* 4.

—— 984. *Propositie ter Staatsvergadering van Zeeland op den 5 Febr. 1787 door den Raadpensionaris Mr.* LAURENS VAN DE SPIEGEL *gedaan, betrekkelyk het Nationaal Fonds, ter bevordering van de gewigtigste belangen des Nederlandschen Volks.* . . . . . *bladz.* 8.

—— 985. *Missive van den Heer Mr.* MATHIAS POUS *Raad der Stad Middelburg, aan den Heer Mr.* L. VAN DE SPIEGEL, *over deszelvs Propositie ter Staatsvergadering,*

Digitized by Google

betrekkelyk het Nationaal Fonds. In date den 11 *Febr.* 1787. . . . . *bladz.* 9.

N°. 986. *Request van Directeuren van het binnen Zeeland opgerigt Nationaal Fonds, aan Hun Edele Mogenden de Heeren Staaten dier Provincie, betrekkelyk de Propositie van den Heere Raadpensionaris, dienaangaande ter Staatsvergadering gedaan.* . . . . . *bladz.* 12.

—— 987. *Dank-Adres van eenige Burgers In- en Opgezetenen der Provincie van Zeeland, aan Hun Edele Mogenden de Heeren Staaten van dat Gewest.* . . . *bladz.* 17.

—— 988. *Dank-Adres van eenige Burgers en Ingezetenen van Vlissingen, aan Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland; gepræsenteerd den* 12 *February* 1787. *bladz.* 22.

—— 989. *Antwoord van vyf Staatsleden van Zeeland, op bovenstaande Dank-Adressen.* . . . . *bladz.* 26.

—— 990. *Extract uit de Resolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, behelzende Rapport van den Heere Raadpensionaris* L. VAN DEN SPIEGEL, *over de oirzaaken der onlusten binnen die Provincie. In dato den* 12 *February* 1789. . . . . *bladz.* 27.

—— 991. *Advis der Stad Vlissingen den* 19 *Febr.* 1787 *ter Staatsvergadering ingeleverd, over de tegenswoordige onlusten in Zeeland.* . . . . . *bladz.* 33.

—— 992. *Remonstrantie, van wegens de Heeren Onderteekenaars der Acte van Verbindtenis van eenige Regenten en Ministers in Zeeland, aan de Edele Mogende Heeren Staaten gedaan, den* 5 *Maart* 1787, *en betrekkelyk tot het Advis der Stad Vlissingen, ter Staatsvergadering ingeleverd den* 19 *February* 1787. . . . . *bladz.* 45.

N°.

Digitized by Google

N°. 993. *Remonſtrantie aan de Edele Mogende Heeren Staaten van Zeeland, op den 19 April 1787 ingeleeverd door eenige Leden en Ministers van Collegien van Regeering in Zeeland, en woonende binnen de Stad Middelburg, betrekkelyk zekere Acte van Verbindtenis, door eenige Regenten en Ministers in de voorſchreeven Provincie geteekend, en de Remonſtrantie, van wegens dezelve Heeren Onderteekenaars, op den 5 Maart 1787, ter Vergadering van Hooggemelde Heeren Staaten ingediend.* . . bladz. 49.

—— 994. *Nadere Remonſtrantie, van wegens de Heeren Onderteekenaars der Acte van Verbindtenis van eenige Regenten en Ministers in Zeeland, aan de Ed. Mogende Heeren Staaten gedaan, den 21 May 1787; en betrekkelyk tot de Remonſtrantie, op naam van eenige actueele Leden en Ministers van Collegien, eene directe relatie tot de Regeering hebbende, en woonende binnen de Stad Middelburg, aan Hooggemelde Heeren Staaten ingediend den 19 April 1787.* . . . . . bladz. 59.

—— 995. *Advis van de Regeering der Stad Zierikzee, betrekkelyk de Dank-Adreſſen ter Staatsvergadering van Zeeland ingeleverd. In dato den 26 Febr.* 1787. bladz. 66.

—— 996. *Extract uit de Notulen van den Raad Ordinair der Stad Zierikzee, nopens de Propoſitie van den Raadpenſionaris ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan, betrekkelyk het Nationaale Fonds. In dato den 26 February* 1787. . . . . bladz. 70.

—— 997. *Verantwoording door den Raadpenſionaris, ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland gedaan, tegen de beſchuldigingen, by de Adviſen der Heeren van Zierikzee, ter Hooggemelde Vergadering ingebragt, den 1 Maart* 1787. . . bladz. 73.

Digitized by Google

N°. 998. *Extracten uit het Register van de Resolutien der Heeren Staaten van Zeeland, van den 16 April, 23 April en 3 Mey 1787; betrekkelyk tot de verantwoording van den Raadpensionaris, tegen de beschuldigingen der Heeren van Zierikzee.* . . . . . *bladz.* 82.

—— 999. *Echte Naamlyst der Burgers van Goes, welkers Huizen geheel of gedeeltelyk ontramponeerd en geplunderd zyn geworden, tusschen den 30 en 31 January 1787. bladz.* 99.

—— 1000. *Bericht der Heeren van Goes, by Resolutie der Heeren Staaten van Zeeland, den 1 February 1787 gerequireerd, ten opzicht van de oproerige beweegingen, onlangs binnen de voorschreeven Stad voorgevallen; met drie Bylagen.* . . . . . *bladz.* 101.

—— 1001. *Nader Bericht der Heeren van Goes, by Resolutie der Heeren Staaten van Zeeland, van den 13 Maart 1787 gerequireerd, ten opzicht van de omstandigheden der oproerige beweegingen, binnen die Stad; met een Bylaage.* . . . . . *bladz.* 111.

—— 1002. *Rapport op de Berichten der Heeren van Goes en Bylaagen, ten opzicht van de omstandigheden der oproerige beweegingen in die Stad voorgevallen; den 21 Mey 1787 ter Vergadering der Heeren Staaten van Zeeland uitgebragt.* . . . . . *bladz.* 145.

—— 1003. *Propositie van de Heeren Gedeputeerden der Stad Zierikzee ter Staatsvergadering, over de beraamde middelen van veiligheid voor de Staatsleden te Middelburg vergaderd.* . . . . . *bladz.* 154.

—— 1004. *Propositie door den Heer* VAN LYNDEN *op den 17 May 1787 ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan, betrekkelyk de verwarringen binnen de Provincie van Utrecht* . . . . . *plaats*

Digitized by Google

plaats vindende. . . . . . *bladz.* 156.

N°. 1005. *Publicatie van de Regeering der Stad Middelburg tot aflegging van de Partyſchappen &c.* . *bladz.* 158.

—— 1006. *Bericht van de Leden der Burger Societeit te Middelburg, over het drukken en verſpreiden van zeker malitieus ontwerp, of Formulier van een zogenaamde Patriottiſche eed, den 28 Febr. 1787 in de Nieuwspapieren geplaatst. bl.* 162.

—— 1007. *Extract Reſolutie van Weth en Raad der Stad Middelburg, betrekkelyk een Bericht, uit naam van Dekens en Beleders van de Schuttery* de Edele Buſe *aan Hun Ed. Achtb. toegezonden. In dato den* 19 *May* 1787. *bladz.* 164.

—— 1008. *Advertentie van Mr.* W. B. VAN DEN SANTHEUVEL, *Oud-Burgemeester der Stad Dordrecht, betrekkelyk het gene hem op zyne reize met het Jacht van den Heer* VAN DONGEN *is bejegent.* . . . *bladz.* 167.

—— 1009. *Lyst der geplunderde Huizen, binnen Middelburg; op den* 29, 30 *Juny,* 1 *en* 2 *July* 1787. . *bladz.* 169.

—— 1010. *Bekendmaaking van de Regeering der Stad Middelburg, waar by eene præmie van* 1000 *Guldens word uitgeloofd aan den genen, die Dr.* LUCAS VAN STEVENINGH *leevend in handen van de Politie zal weeten over te leeveren.* . . . . . *bladz.* 170.

—— 1011. *Waarſchouwing van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, betrekkelyk het Oproer, Plundering en Moord te Middelburg.* . . *bladz.* 171.

—— 1012. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, behelzende eene betuiging, van te zullen blyven aankleeven de Staats, Stadhouderlyke en Stads Regeering, met den Prins Erf-Stadhouder &c. bl.* 172.

Digitized by Google

Nº. 1013. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, betrekkelyk de vreugdebedryven en vrolykheid, ter gelegenheid van de voorſtaande Publicatie &c.* . . . . . *bladz.* 173.

—— 1014. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, betrekkelyk verſcheidene Goederen uit de geplunderde Huizen &c.* . . *bladz.* 175.

—— 1015. *Ordre van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vliſſingen aan het Guarniſoen, zynde het eerſte Batailjon Zwitſers van den Generaal* MARTY *thands* STOCKAR DE NEUFORN. *In dato den 6 Febr.* 1787. . *bladz.* 176.

—— 1016. *Miſſive van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vliſſingen, aan de Heeren van de Weth van die zelvde Stad, betrekkelyk het bewaaren van de rust. bladz.* 177.

—— 1017. *Publicatie van Burgemeesteren en Schepenen der Stad Vliſſingen, waar by eene præmie van* 100 *Zeeuwſche Ryksdaalders wordt uitgelooft, aan de genen die de Aanvoerders of Daaders van het gepleegde geweld aan een Hollandsch Jacht, zeker voornaam Heer toebehoorende, zal weeten aan te brengen, ten dien effecte dat dezelve in de handen der Juſtitie geraake.* . . . . *bladz.* 179.

—— 1018. *Extract uit de Reſolutien ten Raade der Stad Vliſſingen, betrekkelyk het uitmarcheeren van eenige Militie naar Middelburg, op Pavent van de Gecommitteerde Raaden van Zeeland &c.* . . . . . *bladz.* 181.

—— 1019. *Extract uit de Reſolutien ten Raade der Stad Vliſſingen, betrekkelyk de bewaaring der rust en beveiliging van de Stad &c.* . . . . . *bladz.* 182.

—— 1020. *Extract uit de Reſolutien ten Raade der Stad Vliſ-*

Digitized by Google

Vlisſingen, betrekkelyk het aanhoudend verzoek van de Regeerders der Stad Middelburg, om Militie tot verſterking van hun Guarniſoen te mogen ontvangen &c. bladz. 183.

N°. 1021. *Nadere ordre van de Regeering der Stad Vlisſingen aan het Guarniſoen. In date den 1 July 1787. bl. 184.*

—— 1022. *Extract uit de Reſolutien ten Raade der Stad Vlisſingen, betrekkelyk de middelen, om die Stad voor tumultueuſe beweegingen te bewaaren. . . bladz. 185.*

—— 1023. *Waarſchouwing van Burgemeesters en Regeerders der Stad Vlisſingen, aan allen en ieder, van zich te onthouden van alle overlast aan de Perſoonen, Huizen of Goederen van eenigen der Inwoonderen van die Stad, en niemand met ſcheldwoorden, verwytingen of bedreigingen te beleedigen &c. . . . . bladz. 187.*

—— 1024. *Extract uit de Notulen van de Burger-Krygsraad der Stad Vlisſingen, behelzende verzoeken aan de Regeering van die Stad &c. . . . . bladz. 188.*

—— 1025. *Publicatie van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisſingen, betrekkelyk de verzoeken van den Burger Krygsraad. . . . . bladz. 190.*

—— 1026. *Request van Luitenant-Collonellen en Kapiteinen van den Burger Krygsraad van Vlisſingen, aan Heeren Burgemeesteren en Regeerders van die zelyde Stad, behelzende voorgeſlagene middelen, welke naar hunnen inzien dienſtig zouden wezen, om de rust te bewaaren; gepræſenteerd den 7 July 1787. . . . . bladz. 191.*

—— 1027. *Extract uit de Reſolutien ten Raade der Stad Vlisſingen, behelzende diſpoſitie op bovenſtaande Request van Luitenant-Collonellen en Kapiteinen der Burger Krygsraad*

raad van gemelde Stad. . . . . *bladz.* 196.

N°. 1028. *Publicatie van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisſingen, waar by verklaaren: dat zy zullen blyven aankleeven de Staats-, Stadhouderlyke- en Stads Regeering, met den Prins Erf-Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten, die hem by voorige Reſolutien in de jaaren* 1747——1766 *als Erf-Stadhouder en Erf-Heer van die Stad zyn opgedraagen: met aanmaaninge aan een ieder tot rust en ſtilte, en met afleggінge van alle verdenking; en aan eenen iederen toeſtaande, die eenige beſchuldiging heeft ten laste van eenen anderen, dezelve met beſcheidenheid aan te geeven aan den Heer waarneemende de vacante Bailluage &c.* . . . . . *bladz.* 198.

—— 1029. *Advertentie van Burgemeesters en Schepenen der Stad Vlisſingen, waar by wordt bekend gemaakt, dat de Publicatie van den* 29ſten *Juny laastleeden, waar by eene præmie van één honderd Zeeuwſche Ryksdaalders wordt uitgelooft op de ontdekking van het voorgevallene op den* 27ſten *te vooren, is ingetrokken.* . . . . *bladz.* 200.

—— 1030. *Declaratoir ter onderteekening geſeponeerd ten Comptoire van den Notaris* M. VAN DOORN GEENE *te Vlisſingen: blykens de Middelburgſche Courant van den* 26 *July* 1787. . . . . *bladz.* 201.

—— 1031. *Extract uit de Reſolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, nopens zaaken tot de Unie betrekking hebbende. In dato den* 9 *July* 1787. *bl.* 202.

—— 1032. *Extract uit het Register der Reſolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den* 9 *July* 1787; *waar by het gedrag der Heeren Ordinaris Gedeputeerden van die Provincie laudeeren, over het hel-*

Digitized by Google

helpen neemen van eenige Reſolutien, in de maand Juny jongſtleeden, betrekkelyk het Militaire weezen. bl. 206.

N°. 1033. *Propoſitie van den Raadpenſionaris Mr.* L. VAN DE SPIEGEL *ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan, betrekkelyk de beroertens in die Provincie. In dato den 9 July* 1787. . . . . *bladz.* 207.

—— 1034. *Propoſitie der Heeren Gedeputeerden wegens de Stad Middelburg, over het zelvde onderwerp ter Staatsvergadering gedaan. In dato den 9 July* 1787. *bladz.* 210.

—— 1035. *Propoſitie der Heeren Gedeputeerden der Stad Vliſſingen, over het zelvde onderwerp ter Staatsvergadering gedaan. In dato den 9 July* 1787. . . *bladz.* 211.

—— 1336. *Propoſitie der Heeren Gedeputeerden van de Stad Veere, ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan over het zelvde onderwerp. In dato den 9 July* 1787. *bladz.* 212.

—— 1037. *Publicatie van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, waar in onder anderen word verboden, dat geene gewapende Manſchappen, 't zy Burgers of Militairen van buiten de Provincie in dezelve zullen mogen trekken, doorpaſſeeren, of van de eene plaats van de Provincie naar de andere zich begeeven, zonder expreſſe ordre van de gemelde Heeren Staaten of derzelver Gecommitteerden &c.* . . . . . *bladz.* 213.

—— 1038. *Waarſchouwing van Heeren Gecommitteerde Raaden van Zeeland, betrekkelyk veelerlei zeer verregaande disorders en oproerigheden binnen het Eiland van Zuidbeveland gepleegd.* . . . . . *bladz.* 214.

—— 1039. *Publicatie van Burgemeeſters en Raaden Regeerders der Stad Goes, waar by bekend maaken, dat eenige Hee-*

Heeren die onder verdenking waren, als of zy over de publyke zaaken en over de Regeering het met de andere Leden niet eens waren, in den Raade als Lieden van eer en met de plechtigſte verzekeringen voor hun gevoelen hebben verklaard, te zullen blyven aankleeven en helpen handhaaven de Staats-, Stadhouderlyke en Stads Regeering met den Prins Erf-Stadhouder &c. . . . bladz. 216.

—— 1040. *Misſive van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, aan den Heere Erf-Stadhouder, over het arresteeren van Haare Koninglyke Hoogheid &c. bl. 217.*

—— 1041. *Misſive van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, aan Haare Koninglyke Hoogheid Mevrouwe de Princeſſe van Oranje en Naſſauw, over het zelvde onderwerp. . . . . bladz. 218.*

—— 1042. *Extract uit het Register der Reſolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, waar by de Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteit worden gelast, te declareeren: dat Hun Ed. Mogenden van gevoelen zyn, dat voor eenige Vreemde Mogendheid tot bemiddeling van de verſchillen in de Republiek plaats vindende, in te roepen, alvoorens conſtitutioneele middelen, die door het verbond van de Unie worden aan de hand gegeeven, moeten worden te werk geſteld &c. In dato den 30 July 1787. . . . . bladz. 220.*

—— 1043. *Eed, afgelegd door de Schutters van het Schuttershof* de Buſſe *op den 27 July 1787, in handen van de Ed. Achtb. Magiſtraat der Stad Middelburg. bl. 223.*

—— 1044. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, over de op nieuw uitgeborſtene onrustige beweegingen &c. . . . bladz. 224.*

N°.

Digitized by Google

1045. *Publicatie van de Regeering der Stad Middelburg, waar by zodaanige Burgers, die abſent zyn geweest by het doen van den eed, gedagvaard worden om die te komen doen.* . . . . . *bladz.* 226.

—— 1046. *Waarſchouwing van Burgemeesteren en Raaden der Stad Vliſſingen, ter gelegenheid van de nieuwe beweegingen binnen de Stad Middelburg &c.* . . *bladz.* 226.

—— 1047. *Extract uit de Reſolutien van Weth en Raad der Stad Middelburg, betrekkelyk de demiſſie van den Heer Mr.* ERMERINS, *als Penſionaris der Stad Middelburg. In dato den* 27 *July* 1787. . . . . *bladz.* 227.

—— 1048. *Aanſpraak van den Heer Mr.* ERMERINS, *in de Vergadering van de Weth en Raad der Stad Middelburg: waar by zyn ambt als Penſionaris dier Stad nederlegt, en van deezen gewigtigen post verzoekt te worden ontſlagen, op zodaanige wyze als Hun Ed. Achtbaare, aan de waardigheid van hunne Vergadering, en aan de eer van een eerlyk Minister verſchuldigd zyn. In dato den* 28 *July* 1787. . . . . *bladz.* 229.

—— 1049. *Extract uit de Reſolutien van Weth en Raad der Stad Middelburg, in dato den* 28 *July* 1787, *waar by aan den Heer* Mr. ERMERINS, *zyne demiſſie van deszelvs Bediening, als tweede Penſionaris van genoemde Stad wordt verleendt, met betuiging dat Hun Ed. Achtb. voor zich zelvs geen reden hebben om gemelden Heer uit zyne Bediening te removeeren; voorts aan denzelven de jouïſſance gelaaten van alle die Rechten en Vrydommen, die aan gewezen Leden van Hun Ed. Achtb. Vergadering gewoon zyn vergunt te worden; en eindelyk bevel, van aan denzelven* 600 *Ponden betaalde Recognitiepenningen te reſtitueeren.* . . . . . *bladz.* 232.

N°.

Digitized by Google

N°. 1050. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, over de te houdene Vreugdebedrijven op de aanstaande Verjaardag van Haare Koninglyke Hoogheid.* . . . . . *bladz.* 233.

—— 1051. *Placaat van Hun Edele Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, tot herstelling van de publieke rust en eensgezindheid in die Provincie; bevattende teffens eene generaale Amnestie, over alle en een iegelyk, die dezelve eenigzints aangaan mag, uit krachte van welke by deezen van nu af aan worden vergeeven alle woorden, geschriften en daaden, die sedert den jaare 1778 tot heden toe zyn verricht, welke aanleiding tot het verwekken of voortzetten van onrust, verdeeldheid, misnoegen en geweld hebben gegeeven enz.* . . . . . *bladz.* 236.

—— 1052. *Echte Lyst der geplunderde Huizen binnen de Stad Zierikzee, op den 24 September 1787.* *bladz.* 240.

—— 1053. *Echte Lyst der geplunderde Huizen binnen Vlissingen, op den 29, 30 September en 1 October 1787.* . . . . . *bladz.* 243.

—— 1054. *Publicatie van de Raaden der Stad Vlissingen, waar by aan de Gemeente bekend maaken: dat Hun Ed. Achtb. zich eenstemmig hebben vereenigd om voor hun gevoelen te verklaaren, te blyven aankleeven, niet alleen de Staats-, Stadhouderlyke- en Stads bestier, met den Prins Erf-Stadhouder; maar ook de Rechten die hem als Erf-Heer van de Stad wettig zyn toekomende, zonder eenige reserve &c.* . . . . . *bladz.* 246.

—— 1055. *Missive van de Raaden der Stad Vlissingen aan den Heere Erf-Stadhouder, waar by aan Hoogstdenzelven kennis geeven van het plunderen binnen hunne Stad, en dat*

Digitized by Google

dat op sterke aandrang van de Gemeente, tien van derzelver mede-Raaden, hunne Raadplaatzen hebben nedergelegd &c. . . . . bladz. 248.

N°. 1056. Waarschouwing van de Raaden der Stad Vlissingen aan een ieder, om zich verder te onthouden van alle overlast of geweld te pleegen aan Huizen, Persoonen of Goederen van eenige Inwoonders dier Stad; verders dat alle Vreemdelingen zich illico buiten de Poorten zullen moeten begeeven, en alle gelegenheid tot verdere oneenigheden voor te komen &c. . . . . bladz. 250.

—— 1057. Publicatie van de Raaden der Stad Vlissingen, waar by kennis geeven, dat de goede Burgery by solemneelen ééde heeft verklaard, dat blyven aankleeven de Staats-, Stadhouderlyke en Stads Regeeringe met den Heere Erf-Stadhouder; voorts dat zy alle de Burgers en Ingezetenen neemen in hunne byzondere protectie; eindelyk, eene aanmaaning om alle de geplunderde Goederen die zyn weggenomen en geborgen te rug te brengen op het Raadhuis &c. . . . . bladz. 251.

—— 1058. Eed, afgelegd door de Burgers en Ingezetenen der Stad Vlissingen, in handen van de Ed. Achtb. Raaden van die Stad, op den 1 October 1787. . . bladz. 253.

—— 1059. Publicatie van Bailjuw, Burgemeesteren, Schepenen en Raaden der Stad Veere, waar by kennis geeven, dat het daar na toe zullen zoeken te dirigeeren, dat den Heere Erf-Stadhouder worde verzogt, om het zy in eigener Persoon of wel door Gecommitteerdens, orde te stellen op de Regeering in de Provincie van Zeeland, en speciaal geauthoriseerd, om zodaanige veranderingen, daar omtrent in de Steden en Plaatsen derzelve te maaken, als naar zyne wysheid ten beste van het Land, zal nodig, redelyk en wel-

Digitized by Google

welvoeglyk oirdeelen. . . . . . *bladz.* 254.

N°. 1060. *Publicatie van Hun Edel Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, waar by kennis geeven, dat geresolveert hebben, den Heere Erf-Stadhouder te verzoeken, zyne Stadhouderlyke auctoriteit te willen gebruiken tot herstelling van de rust, en zich of in Persoon naar de Provincie te begeeven, of Gemachtigdens te zenden, ten einde het wettig gezag der Regeering en Justitie te handhaaven, de klachten en bezwaaren der Ingezetenen te hooren, en die gegrond bevindende te redresseeren; met auctorisatie speciaal, om tusschen tyds zodaanige veranderingen in de Collegien van Politie en Justitie, of mindere Ambtsbedieningen in de Steden en Plaatzen te maaken, als in de tegenswoordige omstandigheden volstrekt onvermydelyk zal zyn, behoudens in alle andere gevallen, de Privilegien derzelver Steden en Plaatzen.* . . . *bladz.* 256.

—— 1061. *Missive van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, aan den Heere Erf-Stadhouder, behelzende het verzoek in bovengemelde Publicatie geëxtendeerd.* . . . . . *bladz.* 258.

—— 1062. *Missive van Burgemeesteren en Raaden der Stad Vlissingen, aan Gecommitteerde Raaden van de Heeren Staaten van Zeeland, waar by kennis geeven, dat het Oproer in die Stad nog al voortduurt, met verzoek, dat Hun Ed. Mogenden tot herstelling der rust, zodaanige mesures gelieven te neemen en te doen daar stellen, als na derzelver hooge wysheid zullen nodig oirdeelen.* . . *bladz.* 261.

—— 1063. *Extract uit de Resolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 2 October 1787, betrekkelyk den Militairen ééd.* . . *bladz.* 262.

N°.

Digitized by Google

N°. 1064. *Misfive van de Raaden der Stad Vlisfingen aan zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Erf-Stadhouder, behelzende een verhaal van de ongeregeltheden en Plunderingen in die Stad voorgevallen &c.* . . *bladz.* 263.

—— 1065. *Publicatie van Burgemeester en Schepenen der Stad Vlisfingen, waar by aan elk en een iegelyk word geboden, om wanneer Goederen, zo onder als na de Plunderinge uit de geplunderde Huizen mogt hebben medegenomen, die binnen vier dagen op den Stadhuize of aan den rechten Eigenaar, wanneer die by hen volkomen bekend mogte zyn, te brengen of over te leveren, met belofte van impuniteit &c.* . . . . . *bladz.* 269.

—— 1066. *Misfive van Raaden der Stad Vlisfingen aan Burgemeesteren en Schepenen van die zelvde Stad, waar by kennis geeven, dat* ad interim *tot Bailjuw en Presfident Burgemeester hebben aangesteld, den Heer* PIETER JACOB CLYVER. . . . . *bladz.* 271.

—— 1067. *Misfive van den Raad der Stad Vlisfingen aan den Heer Mr.* C. VERSLUYS *Raad der Stad Vlisfingen, thands te Antwerpen, en aan den Heer Mr.* A. SANDRA *insgelyks Raad van genoemde Stad, thands te Leyden; waar by kennis geeven, dat zy onder het getal van die Raaden behooren, waar van de Burgery heeft te kennen gegeeven, dat niet langer in hun vertrouwen konden deelen &c.* . . . . . *bladz.* 272.

—— 1068. *Antwoord van den Heer Mr.* A. SANDRA, *aan Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisfingen op bovenstaande Misfive.* . . . . *bladz.* 274.

—— 1069. *Verbindtenis van de Burgers en Ingezetenen der Provincie van Zeeland, tot bewaaring van de rust en publyke*

blyke veiligheid. . . . . . *bladz.* 276.

N°. 1070. *Publicatie van Bailjuw, Burgemeester en Schepenen der Stad Vlisſingen, waar by kennis geeven, dat de ſedert eenigen tyd op het Raadhuis van die Stad geborgene Goederen, aan derzelver Eigenaars op den 29ſten November aanſtaande zullen werden afgegeeven &c.* . . *bladz.* 278.

—— 1071. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Middelburg; gepubliceert den 26 Maart* 1788. . . . . *bladz.* 279.

—— 1072. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, behelzende diſpoſitie over de bezwaaren der Landlieden op het Eiland Walcheren; gepubliceerd den 26 Maart* 1788. . . . *bladz.* 284.

—— 1073. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Zierikzee, gepubliceert den* . . . . . 1788. . . . . *bladz.* 289.

—— 1074. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, behelzende diſpoſitie over de bezwaaren der In- en Opgezetenen van Brouwershaven, Schouwen en Duiveland, gepubliceert den* . . . . . 1788. . . . . *bladz.* 297.

—— 1075. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Vlisſingen, gepubliceert den 3 April* 1788. . . . . *bladz.* 301.

—— 1076. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeerings-*

ver-

Digitized by Google

verandering te Veere, gepubliceert den 3 April 1788.
. . . . . *bladz.* 311.

N°. 1077. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Goes, gebudliceert den 8 April 1788.*
. . . . . *bladz.* 316.

—— 1078. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Tholen, gepubliceert den 12 April 1788.*
. . . . . *bladz.* 321.

—— 1079. *Plan eener Negotiatie voor de Stad Middelburg, by form van Obligatie-Lotery, gearresteerd door de Ed. Achtb. Regeering van die Stad, den 16 December 1788.*
. . . . . *bladz.* 326.

—— 1080. *Extract uit het Register der Reſolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 29 December 1788, waar by aan twee Perſoonen, met naamen* JOHANNES DE WINTER *en* JACOBUS VANNIUS *en verderen, die zich door eenen al te grooten yver voor de wettige Conſtitutie, en het Doorl. Huis van Oranje hebben laaten vervoeren tot daaden van oproer en geweld, en zich zelven daar door ten hoogſten ſtrafbaar hebben geſteld, uit hoofde van Hun Ed. Mog. magt, en uit een zonderlinge gratie worden gecomprehendeerd, in het Plaeaat van Amneſtie van den 13 Auguſtus 1787. bl.* 328.

Digitized by Google

Digitized by Google

VERZAMELING

VAN

PLACAATEN, RESOLUTIEN EN ANDERE AUTHENTYKE STUKKEN enz. BETREKKING HEBBENDE TOT DE GEWIGTIGE GEBEURTENISSEN, IN DE MAAND SEPTEMBER 1787 EN VERVOLGENS, IN DE REPUBLIEK DER VERENIGDE NEDERLANDEN VOORGEVALLEN.

No. 982. *Publicatie van Burgemeesters en Raaden der Stad Goes, betrekkelyk het vernietigen van de Vaderlandsche Societeit en Genoodschap binnen die Stad. In dato den 6 Jan.* 1787.

Burgemeesters en Raaden, Regeerders der Stad Goes, doen te weeten.

Dat aan Hun Ed. Achtb. door eenige Burgers, zeggende Leden te zyn van de *Vaderlandsche Societeit* en *Genoodschap* binnen deeze Stad, mondeling is te kennen gegeeven, hoe de gezamentlyke Leden van gemelde Societeit en Genoodschap in het zekere waren geinformeerd, dat de voornaamste

oirzaak van de onrust, en de daar uit ten deezen dagen voortſpruitende ongeregeldheden, geattribueerd wierd aan het ſubſiſteeren van genoemde Societeit en Genoodſchap; dat de gezamentlyke Leden van die Genoodſchappen, om een blyk te geeven, welk eene prys zy ſtelden in de herſtelling van de rust, en om daar toe van hunne zyde alles op te zetten, eenpaarig nog op heden gereſolveerd hadden, hunne genoemde Gezelſchappen van Societeit en Genoodſchap volkomen te disſolveeren en te vernietigen, waar van de voorſchreeven voor Hun Ed. Achtb. verſcheenen Burgers, door derzelver mede-Leden declareerden gecommitteerd te zyn, Hun Ed. Achtb. plechtig opening te moeten geeven, in vertrouwen, dat zulks Hun Ed. Achtb. zoude aangenaam zyn, en met verzoek, dat door Hun Ed. Achtb., tot beveiliging en beſcherming van hunne Perſoonen en Goederen, zo wel als van een ieder Burger, de nodige voorzieninge zoude worden gedaan.

Dat Hun Ed. Achtb. niet dan met het grootſte genoegen hebben vernomen, het beſluit der Leden om hunne Vaderlandſche Societeit en Genoodſchap te disſolveeren, zo als daadlyk is geſchied; dat Hun Edel Achtb. derhalven vertrouwen, dat de rust binnen deeze Stad zal wezen herſteld, dat alle partydigheid zal ophouden, dat de Burger zynen mede-Burger zal aanzien als zynen Broeder, om gezamentlyk de belangen van ieder in het byzonder en van het algemeen, volgens de plichten der Natuur en Burgerwetten, te behartigen, op dat alzo onder den Godlyken zegen de bloei en welvaart binnen deeze Stad herleeve.

Dat om dit heilzaam oogmerk nog meer te bevorderen, Hun Edel Achtb. vertrouwen, dat alle het gene tot eenige aanſtoot, ergernis of beſpotting en benadeeling van elkanderen zouden kunnen verſtrekken, by een iegelyk zal worden gemeagreerd; en ſpeciaal verbieden, het draagen van oranje of zwarte Cocarden en Lingen, of van an-

deren

deren kleur, welke eenige onderſcheids-leuzen aanduiden, het roepen of ſchreeuwen langs de ſtraaten van *Oranje* of *Patriotten boven* of *onder* en dergelyks; veel meer het noodzaaken van een ander daar toe; het elkanderen toeroepen van eenige ſchandnaamen; het aanplakken of uitſtrooijen van Pasquillen; het ſpelen of zingen langs de ſtraaten van zogenaamde *Patriottiſche* of *Oranje Liedjes*; het uithangen van Borden voor of boven de deuren, en het voeren van Vlaggen of Wimpels op de Schepen of Schuiten, welke eenige aanſtoot of reden daar toe zouden kunnen geeven; het inſlaan van glazen en verdere benadeeling van elkanders Bezittingen en Goederen. Dat Hun Edel Achtb. daar laatende en vergeetende al het gepasſeerde en gepleegde; een iegelyk, zonder aanzien van Perſoon, zich aan iets van het voorenſtaande, van nu af aan, ſchuldig maakende, kan verzekert zyn, Hun Ed. Achtb. zulks met geen onverſchilligheid te zullen aanzien, en aan de Wetten daar tegen geſtatueerd zich zullen ſtrafbaar maaken; neemende eindelyk alle Burgers, Landlieden en Vreemdelingen, welke hier moeten verkeeren, in Hun Ed. Achtb. beſcherming.

Actum in den Raad der Stad Goes, den 4 en 5 January 1787.

(*Onder ſtaat*)

My preſent;

(*en ſtaat get.*) A. W. VAN CITTERS.

Digitized by Google

N°. 983. *Acte van Verbindtenis van eenige Leden en Ministers der Regeering en Justitie in Zeeland, tot handhaaving van de waare Republikainsche Constitutie, tegenswoordige Regeeringsform en Burgerlyke Vryheid.*

Wy Ondergeschreeven, Leden en Ministers van Collegien van Regeering en Justitie, in of van wegens de Provincie van Zeeland, typelyk overwoogen hebbende de tegenwoordige verwarringen in de Republiek, veroirzaakt door de verschillende begrippen van veelen onder de Regenten en Ingezetenen, over de waare gronden van de Constitutie der Regeeringe, en van de aart der Burgerlyke Vryheid; en dagelyks meer en meer ziende, dat men voortgaat, met allerhande schaadelyke denkbeelden ten dien opzichte, ook in deeze Provincie te verspreiden, en dat de Regenten, die door eed en plicht weerhouden worden van zich daar mede te vereenigen, in publyke papieren op een schandelyke wyze worden ten toon gesteld, gehoond en gelasterd; dat door zodaanige middelen, het vertrouwen der Ingezetenen wordt afgetrokken van hunne wettige Overheden, en overgebragt tot Menschen, die noch kundigheid noch roeping hebben, om 's Lands zaaken naar hunne zinnelykheid te hervormen en te bestieren; dat het gevolg hier van noodwendig zal moeten zyn, dat in plaats van de Constitutie vast te stellen, en de Vryheid te verzekeren, dezelve beide zullen los gemaakt en vernietigd worden; wanneer het mooglyk te laat zal zyn het Vaderland uit dit verderf te redden; hebben onderling beslooten, door de onderteekening deezer Acte, een duidelyke en oprechte Verklaaringe te doen van onze gevoelens en oogmerken, en ons te verbinden, om dezelve met al ons vermogen, onder inwagtinge van den Goddelyken zegen, en de medewerkinge der getrouwe Ingezetenen, te maintineeren, als uitmaakende de waare gronden, waar op de Republyk in 't gemeen, en deeze

Digitized by Google

deeze Provincie *in 't byzonder* gevestigd is, en onder welker behoud dezelve is groot geworden; en ſchoon wy reeds alle tot het handhaaven van deeze gronden, uit hoofde onzer Ambtsbedieningen, in onderſcheiden betrekkingen, by ééde verplicht waren, en derhalven ten onzen opzichte geene nieuwe Verbindtenis nodig ware; hebben wy echter geconſidereerd, de verkeerde explicatie die door ſommigen aan onze bedoelingen gegeeven wordt, als mede de ingewikkelde ſtellingen vervat in zekere Acte, in de maand Augustus des voorigen jaars in *een andere Provincie geteekend; en hebben mitsdien noodzaaklyk geoirdeeld, onbewimpeld,* en zonder reſerve van een bedekten zin, onze meening open te leggen, ten einde aan malkanderen, en een ieder die deeze Acte leezen zal, daar van ſecuriteit te geeven.

Wy betuigen derhalven op het plechtigſte, geen ander oogmerk te hebben, dan om de waare Republikainſche Regeeringsform, volgens den aart der Conſtitutie en de Privilegien van de byzondere Provincien, Steden en Leden van dit Gemeenebest, gelyk het zelve verbonden is door de Unie van Utrecht, te helpen handhaaven, met de hooge waardigheden van Stadhouder, Kapitein- en Admiraal-Generaal, erffelyk in het Huis van Oranje, en met alle die Rechten en Prææminentien, welke aan dezelve waardigheden, wettig en permanent zyn vastgemaakt.

Wy belooven de Hoogheid, Vryheid en Onafhan*kelykheid van den* Staat in 't gemeen, en van de Provincie Zeeland in 't byzonder te zullen helpen handhaaven, zonder eenige overheerſching, onder welken ſchyn of benaaming het zoude mogen zyn, te gedoogen: en wy verklaaren, in het beſtier van deeze Provincie, een afkeer te hebben van een éénhoofdige Regeering, of van een meerder getal van Perſoonen, uit eigendunkelyke Ariſtocratiſche beginſels; wy oirdeelen ook een Volksregeering buiten de repræſentatie van wettig verkoren Over-

Digitized by Google

heden, even verderflyk voor het Land; en wy beloven, ons heilig te zullen houden aan de tegenwoordige Conſtitutie, welke wy erkennen voor ons Land en Volk de beste te zyn, en de geſchikſte om in een vryen Staat alle inbreuk van dwinglandy af te weeren, en nogthands de Regeering met een genoegzaame magt te voorzien, welke zo wyſelyk door de Wetten getemperd is, dat de Burgerlyke Vryheid onder dezelve onbenadeeld kan en moet blyven.

Wy betuigen ook even plechtig, den waaren Christelyken Gereformeerden Godsdienst, zo als dezelve in de publyke Kerken deezer Landen geleerd wordt, met alle yver en nadruk te zullen handhaaven, en nooit te gedoogen, dat iemant in zyne conſcientie worde onderzogt of bedwongen; maar een ieder ongeſtoord te zullen laaten genieten die vryheid van denken, en oeffening zyner Godsdienſtige begrippen, welke de Wetten van het Land hebben toegeſtaan.

Wy zullen zo veel in ons is, de Juſtitie by haar gezag helpen maintineeren, zonder ooit toe te ſtemmen, dat iemant in het gebruik van dezelve verhinderd worde, of onderworpen aan het oirdeel van gedelegeerde Perſoonen of Rechtbanken, welke hy, volgens zyne voorrechten, niet voor zyne competente of ordinaire Rechters behoeft te erkennen.

Wy gevoelen, dat het zekerſte kenmerk der Vryheid van ons Land is, dat de Regenten en Ambtenaaren van den Staat, zonder onderſcheid van aanzien of rang, even als de geringſte der Ingezetenen, aan dezelve Wetten onderworpen zyn: dat derhalven een Ingezeten, wie hy ook zy, of een Maatſchappy van Ingezetenen, onverhinderd het vermogen moeten hebben hunne Privilegien voor te ſtaan, in te roepen, en te verdeedigen; terwyl wy nogthands, in alle gevallen en altoos, uitſluiten het vermogen van zich zelv' te rechten, zo lang niet beproefd zyn alle de wegen en middelen, welke de ordinaire Juſtitie en de Conſtitutie van iede-

re

re Provincie of van den geheelen Staat, reſpectivelyk, aan de hand geeven tot vereffening der geſchillen.

Wyders betuigen wy een waaren eerbied te hebben, voor alle deugdelyke Volks-Rechten en Privilegien, in welk Diſtrict of Stad dezelve ook zyn, of behooren geobſerveerd te worden; en wy zullen ons oprechtelyk toeleggen, om dezelve op te beuren en op een conſtitutioneele wyze te ſtyven en te ſterken, gelyk wy ook even welmeenend de hand zullen bieden tot het redreſſeeren van wezentlyke *abuizen, welke in de uitoeffening* van het *publiek beſtier, tegen de Wetten of goede orde der* Regeering, mogten zyn ingeſloopen.

Deeze hier bovengemelde grondbeginſels belooven wy, op den *ééd* aan den Lande gedaan, beſtendig te zullen voorſtaan, en malkanderen in het voorſtaan derzelve alle mooglyke aſſiſtentie toe te brengen; de heimelyke of openbaare indragt, welke daar op mogt ondernomen of gepleegd worden, met al ons vermogen af te keeren; onze poogingen tot behoud van de wettige Conſtitutie en Burgerlyke Vryheid te zullen vereenigen, met die van alle Regenten in andere Provincien van deeze Republiek, welke met ons uit dezelve grondbeginſels werkzaam zyn, in den klaaren zin en meening als dezelve hier boven zyn voorgeſteld; en ten dien einde met malkanderen, en met allen die zich verder met ons willen vereenigen, te zullen omgaan, met dat vertrouwen, eendragtigheid en cordaatheid, als tot bevordering van 's Lands welzyn, en verdediging van onze Perſoonen, tegen den haat, nyd of laster van kwaalykgezinden, noodzaakelyk is.

Ter nakoming deezes, verbinden wy ons, als Lieden van eer, door deeze onderteekening.

Digitized by Google

N°. 984. *Propositie ter Staatsvergadering van Zeeland op den 5 Febr. 1787 door den Raadpensionaris Mr.* LAURENS VAN DE SPIEGEL *gedaan, betrekkelyk het Nationaal Fonds, ter bevordering van de gewigtigste belangen des Nederlandschen Volks.*

De Raadpensionaris heeft ter Vergadering voorgedraagen, dat hy met veel verwondering in een publiek Nieuwspapier gevonden heeft: *dat op den 13den der laatstvoorige maand, binnen deeze Stad Middelburg, door de Gecommitteerde Heeren Directeuren van het Nationaal Fonds, ter bevordering van de gewigtigste belangen des Nederlandschen Volks, uit de Departementen der Steden Middelburg, Zierikzee, Goes, en Vlissingen, is gehouden* eene eerste Provinciaale Vergadering, *en dat daar in zyn aangesteld een President, welke is een Lid van de Regeering der eerstgenoemde Stad, als mede een Thesaurier en een Secretaris.*

Dat hy Raadpensionaris by het elfde Artikel van zyne Instructie gelast was, te zorgen, dat geen indragt geschiede tegen de orde van de Regeeringe, noch tegen de Hoogheid en Gerechtigheid van de Provincie — en wanneer hem ooit iets mogte voorkomen, dat, zo tegen die als andere aldaar vermelde zaaken, zoude worden getenteert, of ondernomen, direct of indirect, dat hy gehouden zal zyn, daar van aan Hun Ed. Mogenden ten eersten kennis te geeven, ten einde daar in, by tyds worde voorzien.

Dat hy ingevolge van deeze verplichting, de eer hadde bovengemelde zaak onder het oog van Hun Ed. Mogenden te brengen; dewyl het hem Raadpersionaris voorkwam, *dat de bevordering van de gewigtigste belangen des Nederlandschen Volks* was toevertrouwd aan de Hooge Regeering: dat de *Provinciaale Vergadering*, waar in die gewigtigste belangen behooren verhandeld te worden, voor zo veel de Provincie van Zeeland aangaat, is de Vergadering der Heeren Staaten, doch waar in de egaliteit

der

der Leden geen Preſident admitteerd: en dat eindelyk het *Nationaal Fonds* tot de bevordering der gewigtigſte belangen geſchikt, zyn 's Lands Finantien, door de Contributien der Natie in de eenpaarig geconſenteerde belastingen, wordende uitgemaakt; en dat derhalven, indien 'er een ander *Nationaal Fonds* wierd gecollecteerd of een andere *Provinciaale Vergadering* gehouden, waar van een Lid van de Regeering zich tot Preſident laat aanſtellen, of indien iemant oirdeeld, dat de gewigtigſte belangen des Volks, door andere Deliberatien als die der Staaten, moeten bevorderd worden, zulks naar het inzien van hem Raadpenſionaris, de attentie van Hun Ed. Mogenden vooral in deeze tydsomſtandigheden zoude verdienen.

Dat hy de beoirdeeling daar van, met verſchuldigden eerbied aan Hun Ed. Mogenden hooge wysheid overlaat; in vertrouwen, dat, hoedaanig de zaak ook moge begreepen worden, Hun Ed. Mogenden zullen overtuigd zyn, dat hy zich in deezen van zyne plicht gekweeten heeft. Accordeert &c.

No. 985. *Misſive van den Heer Mr.* MATHIAS POUS *Raad der Stad Middelburg, aan den Heer Mr.* L. VAN DE SPIEGEL *over deszelvs Propoſitie ter Staatsvergadering, betrekkelyk het Nationaal Fonds. In dato den* 11 Febr. 1787.

HOOG EDELE GESTRENGE HEER!

Het is Uw Hoog Ed. bekend, dat by gelegenheid van 't laatst genomen Reces van de Commisſie tot de reviſie der Quotas, is gerefolveert, dat de volle Vergadering van de Leden dier Commisſie wederom een aanvang zoude neemen op den 19den deezer; gaarne zoude ik my ingevolge die bepaalinge als nu binnen weinige dagen na 's Hage begeeven hebben, om te voldoen aan 't oogmerk myner be-

noeming tot de voorſchreeven Commisſie, indien ik hier in niet ten ſterkſten wierd te rug gehouden door de Propoſitie, die Uw Hoog Ed. op den 5den deezer ter Vergadering van de Heeren Staaten deezer Provincie hebt gelieven te doen, met opzicht tot het binnen deeze Stad en andere Steden deezer Provincie opgericht Fonds ter bevordering van de gewigtigſte belangens des Nederlandſchen Volks, en de deswegens alhier gehouden eerſte Provinciaale Vergadering van de Heeren Directeuren van 't voorſchreeven Fonds, daar Uw Hoog Ed. Geſtr. 't zelve aanziet en aan den Souverein voorſteld, als een zaak, waar door tegen de orde van de Regeering en tegen de Hoogheid en Gerechtigheid van de Provincie indragt geſchied, en als iets 't gene daar tegen zoude worden getenteert of ondernomen. Uw Hoog Ed. Geſtr. zult uit dat zelve Nieuwspapier, op wiens crediet de gantſche kennisgeeving van Uw Hoog Ed. berust, en uit meer andere Nieuwspapieren, als onder anderen uit de Middelburgſche Courant in de maand December des laatst afgeloopen jaars, hebben kunnen ontwaren, dat ik nevens nog twee Leden der Regeering van Middelburg en drie geaccrediteerde Burgers dier Stad, ben aangeſteld tot mede Directeur van 't voorſchreeven Fonds, in 't departement van dezelve Stad: Uw Hoog Ed. kan dus leevendig begrypen, hoe de voorſchreeven Propoſitie van Uw Hoog Ed. my op 't ſterkst moet hebben getroffen: reeds zedert den jaare 1765 een Lid van Regeering geweest zynde, by ééde en volgens plicht, niet minder dan Uw Hoog Ed. verbonden tot maintien van de goede orde, voorſtand en bevordering van de Rechten en Hoogheid van de Provincie, kan 't my niet onverſchillig zyn my by den Souverein van 't Land in het Register van Staat publiek te zien beſchuldigd en aangeklaagt, als iets getenteert of ondernomen te hebben, tegen de orde van de Regeering en tegen de Hoogheid en Gerechtigheid van de Provincie: Gon bewaare my van immer iets

Digitized by Google

dergelyks in den zin van myne gedagten te krygen, en den Almachtigen, die de zuiverheid en oprechtheid myner bedoelingen kent, zy myn getuige, dat ik nooit eenige andere oogmerken gehad heb, dan om 't waare welzyn van myn Vaderland en de wezentlyke belangens myner mede-Ingezetenen, die ik als een Lid van Regeering help repreſenteeren, op alle mooglyke wyze volgens den aart onzer gezegende Conſtitutie en de Privilegien van den Lande, na myn vermogen te bevorderen.

Ondertusſchen word ik door de voorſchreeven *Propoſitie van Uw Hoog Ed. op een gantſch onbillyke en zeer onvriendelyke wyze*, gebragt in eene verdenking, van tegen myn ééd en plicht te hebben aangegaan. Myn eer en goede naam, die ik in alle myne posten en betrekkingen tot nu toe altoos (GODE zy dank) ongeſchonden heb mogen bewaaren, is my te gewigtig en te dierbaar, dan dat ik niet op alle mooglyke wyze my zoude laaten gelegen leggen aan de conſervatie van dezelve, en een compleete zuivering van den blaam door Uw Hoog Ed. Geſtr. daar op gelegt; en zo lang de voorſchreeven verdenking ten mynen opzichte blyft voortduuren, en ik deswegens niet ten vollen ben gejuſtificeert, oirdeele ik my zelven onbevoegd tot de verdere waarneeming van een Staats-Commisſie, die ik met geen 't minſte nut voor myn Provincie, noch met eenig genoegen voor myn zelvs, kan bekleeden, indien ik my niet kan verzekert houden, van een volleedig vertrouwen van myne Hooge Committenten op myne eerlykheid en goede trouw, in de nakominge van myn ééd en plicht, ter betragting van 't waare welzyn van myn Vaderland.

Ik neeme derhalven de vryheid Uw Hoog Ed. gantſch vriendelyk, doch teffens met dien ernst, welke 't gewigt der zaak van my vordert, te verzoeken, om ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden ten ſpoedigſten 't daar heen te dirigeeren, dat in de Registers van Hun Ed. Mogenden op zodaanige wyze, als Uw Hoog Ed. zult goedvinden, aan

Digitized by Google

my ter zaake voormeld werde gegeeven eene behoorlyke en eclatante satisfactie, of wel, indien Uw Hoog Ed. daaromtrent tegen verwagting zwaarigheid mogt maaken, alsdan uit myne naam, met allegatie van de redenen hier vooren opgegeeven, aan Hun Ed. Mogenden te verzoeken, my te willen houden voor ontslagen van de verdere waarneeming der voorschreeven Staats-Commissie, en in myn plaats een ander Heer te benoemen, die in het oog van Hun Ed. Mogenden Hoogstderzelver vertrouwen met meerder grond meriteerd.

Ik heb de eer met verschuldigde achting te zyn,

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Middelburg den 11 Febr. 1787.

Uw Hoog Edele Gestr. Ootmoedigen Dienaar,

(*is get.*) B. MATHIAS POUS.

N°. 986. *Request van Directeuren van het binnen Zeeland opgerigt Nationaal Fonds, aan Hunne Edele Mogenden de Heeren Staaten dier Provincie, betrekkelyk de Propositie van den Heere Raadpensionaris, dienaangaande ter Staatsvergadering gedaan.*

AAN DE EDELE MOGENDE HEEREN STAATEN VAN ZEELAND.

Geeven met verschuldigden eerbied te kennen, de Directeuren van het ten jaare 1786 binnen deeze Provincie opgerigt Vaderlands Fonds, onder den titel van 't *Nationaal Fonds ter bevordering van de gewigtigste belangens des Nederlandschen Volks;* dat zy Supplianten tot hun uiterste surprise en innig leedwezen hebben vernoomen, dat by zekere Propositie door den Heer Raadpensionaris deezer Provincie op den 5den deezer maand ter Vergadering van U Ed. Mogenden gedaan, en in een onlangs uitgegeeven publiek Nieuwspapier geinsereerd, 't voor-

Digitized by Google

voorschreeven Fonds, nevens eene daar over door de Supplianten gehouden Provinciaale Vergadering, waar in een Lid van de Regeering der Stad Middelburg tot Præsident, als mede een Thesaurier en een Secretaris waren aangesteld, aan U Ed. Mogenden is voorgedraagen als een zaak, waar door tegen de orde van de Regeering en tegen de Hoogheid en Gerechtigheid van de Provincie indragt geschied, en als iets, 't gene tegen die gevenereerde objecten zoude werden geattenteert of ondernomen.

Dat de Supplianten, die alle uit voornaame *Leden van den Burgerstaat bestaan, en voor een groot gedeelte zelvs Leden van Regeering in verscheiden* Steden deezer Provincie zyn, en als zodaanig volgens eed en plicht verbonden tot conservatie van de goede orde, handhaaving en bevordering van de Rechten en Hoogheid der Provincie, gemeent hebben zich omtrent de voorschreeven gedaane aanklagte niet onverschillig te mogen gedraagen, temeer daar nevens hun Supplianten een zeer groot aantal van de voornaamste Ingezetenen, daar onder zeer veele Leden van Regeering in deeze Provincie, in 't voorschreeven Fonds hebben doen genomen, welke zich dus door den voorschreeven voordragt op gelyke wyze zien gebragt in de verdenking, van als Regenten van 't Land tegen hunne eed, en als Burgers tegen hunne verplichting, te hebben aangegaan.

Dat ondertusschen zy Supplianten onmooglyk kunnen penetreeren de redenen, die tot 't doen der voorschreeven aanklagte aanleiding hebben kunnen geeven, daar tot heden toe, zo veel de Supplianten weeten, niets hoegenaamd is verricht of eenige daad gepleegt, die 't aller geringste kenmerk zoude draagen van eenig voorneemen of oogmerk, om 't gedagte Fonds direct of indirect te gebruiken, of te doen dienen tot renversement van de orde van de Regeering, of tot vermindering van de Hoogheid en Gerechtigheid van de Provincie; dat zy Supplianten op 't plechtigste kunnen betuigen,

en

en U. Ed. Mogenden ten ſterkſten verzekeren, dat noch by hun Supplianten, noch, zo zy vertrouwen, by iemant der Deelhebberen van 't voorſz. Fonds, immer zodaanig voorneemen heeft gereſideerd of kunnen reſideeren: dat zulks van den beginne af by de erectie van 't voormelde Fonds reeds ten klaarſten is gebleeken, door 't zelve in de publieke Nieuwspapieren openlyk aan te kondigen, en voor een ieder zonder onderſcheid ter inteekening open te ſtellen, met opgave van de plaats, daar de inteekening en 't fournisſement kon geſchieden, al 't welk ook ten vollen aan den dag legt de goede trouw, waar mede deeze zaak alhier is begonnen en voortgezet.

Dat in zelver voegen met de beste trouw des werelds aan 't publiek is bekend gemaakt, de gedane aanſtelling van Directeuren in de reſpective Departementen van ſommige Steden deezer Provincie, gelyk mede het houden der eerſte Provinciale Vergadering, en de daar in gedaane aanſtelling van een Preſident, Theſaurier en Secretaris, zonder dat zy Supplianten immer hadden kunnen vermoeden, dat deeze ongeveinsde en openhartige behandeling van zaaken zoude hebben gediend, of gearripieerd zouden zyn als een grond van grove beſchuldiging tegen 't voorſchreeven Fonds en deszelvs Directeuren, in 't Register van den Souverein van 't Land; dat zy Supplianten zich ook geensints konnen voorſtellen, dat by een naauwkeurige en onbevooroirdeelde examinatie van zaaken, de voorſz. ingebragte beſchuldiging eenige ingang by U. Ed. Mogenden zal vinden, of de verdenking, waar onder de Supplianten en 't Fonds aan derzelver Directie toevertrouwd, handt gebragt zyn, eenige præjuditie aan dezelve zal toebrengen.

Dat om niet alles aan te haalen, 't gene op deeze materie met veel grond zoude kunnen worden bygebragt, de Supplianten alleen de vryheid moeten neemen U. Ed. Mogenden te doen opmerken, dat de grond van beſchuldiging tegen 't gedagte

Fonds,

Fonds, by de voorſchreeven *Propoſitie* van den Heer *Raadpenſionaris* ingebragt, niet berust op *daaden* of *faiten*, die door of van wegens de Supplianten ter zaake van 't voorſchreeven Fonds zouden zyn verricht, en die echter noodzaaklyk zouden moeten exteeren, om over een voorgewende ongeoirloofde inrichting van 't voorſchreeven Fonds te kunnen oirdeelen, maar dat dezelve enkel berust op *de benaaming*, die aan 't voorſchreeven Fonds en de Vergadering door de Supplianten derwegens gehouden, gegeeven is, en waar uit by de meergedagte *Propoſitie illatien en conſequentien worden getrokken, die de Supplianten geenſints* kunnen toegeeven: dat zy wel willen erkennen, dat *de bevordering van de gewigtigſte belangens des Nederlandſchen Volks* is toevertrouwd aan de Hooge Regeering; dat de *Provinciaale Vergadering*, waar in die gewigtigſte belangens behooren verhandeld te worden, zo veel deeze Provincie aangaat, is de Vergadering van U Ed. Mogenden, en dat 't *Nationaal Fonds* tot de bevordering dier gewigtigſte belangens geſchikt, zyn 's Lands Finantien: doch dat de Supplianten dien onverminderd, onder ſubmiſſie aan beter gevoelens, van oirdeel zyn, dat buiten de Hooge Regeering, en onverminderd haare deliberatien, de gewigtigſte belangens des Volks wel deegelyk ook door andere middelen op een zeer geoirloofde wyze kunnen en mogen bevorderd worden, en dat tot die bevordering, behalven 's Lands Finantien, waar over aan den *Souverein van 't Land* alleen de beheering competeerd, ook zeer gevoeglyk kan en mag worden ingeſteld een *Nationaal Fonds*, beſtaande uit vrywillige contributien, die eenige Ingezetenen van 't Land uit liefde tot het zelve by inſchryving met genoegen *fourneeren*; en over welk Fonds de Deelhebbers eenige uit hun midden tot Directeurs benoemen, die uit de reſpective Steden deezer Provincie te zaamen komende, om over de gemeenſchappelyke inrichting van 't Fonds en het employ der Pennin-

gen te ſpreeken, met elkander *Provinciaale Vergaderingen* houden, dus genoemd by onderſcheiding van die Departements Vergaderingen, welke zy reſpectivelyk ieder in hunne Stad goedvinden te houden; en in welke Provinciaale Vergaderingen het niet ongepast kan voorkomen, een der voornaamſte Leden onder den titel van Præſident te benoemen, tot 't doen der omvraag en het houden van een behoorlyke directie.

Dat zy Supplianten gaarne aan 't hoogwys oirdeel van U Ed. Mogenden willen overlaaten, of in allen deezen iets onbehoorlyks en tegen de orde van de Regeering, ſtrydig word bevonden; dan wel, of integendeel de goede pogingen van een groot aantal getrouwe Ingezetenen, die zich uit zuivere Vaderlandsliefde vereenigen, en ieder na hun vermogen iets zoeken toe te brengen ter vordering van het waare welzyn en de wezentlyke belangens van de Natie, niet veel eer den lof van alle weldenkende in den Lande verdienen; gelyk onder andere nog over weinige jaaren is gebleeken, by de erectie in genoegzaam alle de Steden van de Republiek van den zogenaamden Oeconomiſchen Tak, eene inſtelling, die in veelen opzichte met het voorſchreeven Nationaale Fonds kan werden gelyk geſtelt, als mede ingerigt en ook waarlyk gedient hebbende, en nog dienende *ter bevordering van de gewigtigſte belangens des Nederlandſchen Volks*, met behulp van een daar toe behoorend *Nationaal Fonds*, beſtaande uit jaarlykſche contributien, die de Deelhebbers mede vrywillig opbrengen, en over welk Fonds insgelyks Leden van Directie geſteld zyn, die te zaamen byzondere en algemeene Vergaderingen houden; zonder dat ooit gedagt is, om dezelve aan de attentie van den Souverein als onbehoorlyk voor te draagen, of eenige voorziening daar tegen te doen in 't werk ſtellen.

Redenen, waarom de Supplianten de vryheid neemen, zich te keeren tot U Ed. Mogenden; zeer eerbiedig verzoekende: dat U Ed. Mogenden al 't

„ voorenſtaande in ſerieuſe conſideratie neemen-
„ de, de Supplianten in hun voorſchreeven quali-
„ teit gelieven vry te kennen van de verdenking,
„ waar onder dezelve in voegen voormeld zonder
„ eenige reden zyn gebragt, of wel anderſints in
„ deezen zodaanige favorabele Reſolutie te nee-
„ men, als U Ed. Mogenden naar derzelver hoo-
„ ge wysheid zullen bevinden te behooren".

't Welk doende &c.

De Directeuren van het Nationaale Fonds hier boven gemeld, en uit derzelver naam.

(*was get.*) J. P. Bomme *Secret.*

N°. 987. *Dank Adres van eenige Burgers In- en Opgezetenen der Provincie van Zeeland, aan Hun Edele Mogenden de Heeren Staaten van dat Gewest.*

Edele Mogende Heeren!

Het is niet dan met den diepſten eerbied, en gevoelige erkentenis voor den zegen, welke wy onder het wys en voorzichtig beſtuur van U Ed. Mogenden tot op den dag van heden genieten, dat wy ondergeſchreevene, Burgers, In- en Opgezetenen deezer Provincie, met dit nederig Adres, ons by U Ed. Mogenden vervoegen, om de dankbaare gevoelens van onze harten in het zelve plechtig voor U Ed. Mogenden open te leggen.

Al ſedert een geruimen tyd vonden veelen van ons zich tot zo eene opentlyke dankbetuiging ten ſterkſten aangeprikkeld, en wy zyn alleen daar van tot hier toe te rug gehouden, eensdeels door den ſchroom voor allen ſchyn als of wy ons in zaaken van de Regeering eenigſints wilden inmengen, welke wy gerüſtelyk aan U Ed. Mogenden toevertrouwen, anderdeels door de openbaare bewyzen van U Ed. Mogenden treffelyk beſtuur ten volle blyk-

baar in de aangenaame rust en eendracht, welke 'er over het algemeen in deeze Provincie blyft heerſchen.

't Is waar, dat men van tyd tot tyd uit andere Provincien van ons Gemeenebest, in verſcheiden Couranten, voornaame Perſoonen der Hooge Regeering of ſtedelyke Magiſtraaten, benevens derzelver waardige Ministers, door allerleije inſimulatien en ſnoode lasteringen heeft poogen verdacht te maaken van onkunde of kwaade trouw; maar, daar een eerlyk Man 'er zeer weinig omgeeft, wat een ſnoode Guit, of eerloos Booswigt in Pasquillen en Schotſchriften naamloos van hem ſchryft, en daar ook zulk een loogen- en lastertaal geene de minſte uitwerking had om deeze, by ons te wel bekende en hooggeachte Mannen in eenige verdenking te brengen, waar door alle die vergiftige pylen, uit het donkere geſchooten, geen doel ter werelt getroffen hebben; zo hebben wy geoirdeeld ons aan die kwaadaartigheden ook geenſints te moeten bekreunen.

Doch, dewyl wy onlangs, met geen minder bevreemding dan verfoeijing, gewaar wierden, dat de loogen en laster nu tot die hoogte van onbeſchaamdheid geklommen is, dat de zogenaamde Hollandſche Hiſtoriſche Courant van den 6den January laatstleeden, quaſi uit een Brief van Middelburg aan een Heer te Delft, opentlyk aanvalt op het geheel beſtuur deezer Provincie, door het Publiek wys te maaken: „ dat deeze Provincie op „ het politiek Toneel van ons Vaderland eene ver„ achtelyke rol ſpeeld, en dat zulk gedrag, door „ het beste gedeelte van Zeelands Ingezetenen niet „ werd goedgekeurd, maar dat dit den grootſten „ afkeer voelt over het ongelukkig beſtuur, het „ gene hier plaats heeft; als waar door deeze Pro„ vincie het voorwerp der verachting van alle wel„ denkenden zyn moet"; zo deed dit (wy willen het niet ontveinzen,) de verontwaardiging over zulk een boosaardige lastering, alleſints geſchikt om

om kwaad zaad in de gemoederen te ſtrooijen, by ons ten toppunt ryzen; want aan wien kan het onbekend zyn, dat al dit gepoſeerde, niet minder dan verſcheidene andere voorige berichten uit Zeeland, in die zelvde Courant, (ſommige quaſi uit de Hoofdſtad deezer Provincie geſchreeven,) tegen de klaarblykelyke waarheid aan lasterlyk verzonnen zyn. En, dewyl de laster, hoe ſnood ook, wanneer men dezelve altyd zynen vryen loop laat, by onkundigen ligtelyk veld wint, hebben wy vermeend niet langer te mogen ſtil zwygen, maar het zelvs van onzen *onvermydelyken plicht geacht*, door dit eerbiedig *Adres*, op het voetſpoor van 't gene in andere Provincien ter deezer tyd zo veelvuldig geſchied, de waare gevoelens van onze harten voor U Ed. Mogenden naar waarheid open te leggen.

Het is dan om gemelde redenen, Edele Mogende Heeren! dat wy, wel verre van toe te ſtemmen, „ dat deeze Provincie tegenswoordig op het pu„ bliek Toneel van ons Vaderland, eene verachte„ lyke rol ſpeelt, wel verre van den grootſten af„ keer te gevoelen over het ongelukkig beſtuur, „ het welk hier zoude plaats hebben, en waar door „ deeze Provincie het voorwerp der verachting „ van alle weldenkenden zyn moet "; geene de minſte zwaarigheid maaken, om by deezen ons volkomen genoegen te betuigen over de wyze maatregelen en beſluiten, vooral ſedert het begin van den oorlog tuſſchen ons en Engeland, tot deezen tegenwoordigen tyd, by U Ed. Mogenden genomen; met dankbaare erkentenis van alle die moeite, zorg en arbeid, waar aan wy, boven het gene in ſommige Provincien thands plaats heeft, onder den Goddelyken zegen, onzen welvaart, rust, vryheid en veiligheid, tot op deezen dag toe, verſchuldigd zyn. — Maatregelen welke wy vertrouwen durven, dat by een weldenkend Nageſlacht de volkomenſte goedkeuring en bewondering zullen weg draagen.

Ja zo verre is het 'er van af, Ed. Mogende Hee-

Digitized by Google

ren! dat wy niet ten vollen zouden inſtemmen in de alleſints regelmaatige handelingen van U Ed. Mogenden, dat ons ten deezen opzichte niets meerder grieft, dan dat dezelve geen meerdere invloed gemaakt hebben by ſommigen onder de Bondgenooten, waar door veelen van ons, buiten ſchuld van U Ed. Mogenden, in de nadeelige gevolgen van dien zo ſchaadelyken oorlog, en van de elders aangeſtookte en aangekweekte verdeeldheden in de Republiek deelen moeten.

De vrede- en vryheidlievende gedragingen van U Ed. Mogenden, omtrent alle de In- en Opgezetenen zonder onderſcheid, en de maatregelen met zo veel wysheid beſtuurd, by de komst van zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Erf-Stadhouder, met Hoogstdeszelvs Gemalinne en Vorſtelyke Familie, in deeze Provincie, in het afgeloopen jaar, waren van dien aart, dat dezelve aan niemand, hoe hy in deeze dagen van verſchillende begrippen over de omſtandigheid van den tyd ook denken mogte, eenige reden van klagten of ontevredenheid gaven, ja dat de verwondering, en zelvs de heimelyke jalouzy over ons geluk, werd gaande gemaakt by Vreemdelingen en Nabuuren uit de andere Gewesten, die by het veroirlooven van onſchuldige vryheden, de goede orde zagen, welke alhier heerschte, en op dien tyd met ons in dat genoegen deelden; zonder dat dit aangenaam bezoek de minſte aanleiding heeft gegeeven, tot eenige krenking van onze goede en grondwettige Conſtitutie, waar voor men echter in ſommige Nieuwspapieren, het Volk van Nederland dwaafelyk vrees en bekommering zogt aan te jaagen. — Maatregelen, by welke U Ed. Mogenden tot op deezen dag toe, ter bewaaring van rust en vrede, en tot blydſchap van alle Weldenkenden, blyven volharden.

Inzonderheid werden wy gevoelig getroffen, en onze harten vervuld met waare dankbaarheid, by het zien van die voortreffelyke *Reſolutie van den* 16 *October* 1786, by welke U Ed. Mogenden derzelver ſen-

ſentimenten aopens deeze onze wélgevestigde Conſtitutie, benevens de zucht om ons by dezelve te handhaaven, zo duidelyk, en teffens zo mannelyk, aan den dag leggen.

Meer zouden wy kunnen opnoemen, Ed. Mog. Heeren! doch wy wilden alleenlyk eenige weinige byzonderheden melden, ten bewyze dat de loffelyke gedraagingen van U Ed, Mogenden in deeze verwarde tyden, by ons in verſchen geheugen zyn, en in een dankbaar hart bewaard blyven, zonder dat de intrigues van een of ander kwaadwilligen, of ook de *loogen- en lastertaal in de ſchotſchriften van onzen tyd, iets hebben kunnen uitwerken*, om de hoogachting en liefde, welken wy U Ed. Mogenden zo billyk als hartelyk toedraagen, eenigſints te kunnen krenken.

Ontvangt dan, Ed. Mog. Heeren! dit nederig Adres van een aantal der goede In- en Opgezetenen van deeze, tot hier toe over het algemeen zo vreedzaame Provincie, tot welke zy het zich een eer en voorrecht achten te behooren, met die genegenheid, waar mede het U Ed. Mogenden werd opgedraagen, en met die goedwilligheid, welke U Ed. Mogenden ten allen tyde aan braave en vreedzaame In- en Opgezetenen betoonen, terwyl wy oprechtelyk verklaaren voor U Ed. Mogenden, die met de daad toonen aan onze waare belangens zo zeer verbonden te zyn, altoos goed en bloed over te hebben, om dezelve in hunne goede poogingen en maatregelen, des noods, te helpen maintineeren en ondersteunen.

Wy bidden den God van Nederland, dat Hy de aanzienlyke Perſoonen en Vergadering van U Ed. Mogenden in zyne heilige beſcherming neeme! Uwe raadſlaagen en beſluiten bekragtige met zyne dierbaare goedkeuring! En alle uwe heilzaame poogingen en maatregelen ten nutte van het lieve Vaderland, en inzonderheid van deeze Provincie, wel doe gelukken!

Waar mede wy de eer hebben ons te onderſchryven,

EDELE MOGENDE HEEREN!

U Ed. Mogende Gehoorzaame en Getrouwe Dienaaren,

In- en Opgezetenen deezer Provincie.

N°. 988. *Dank-Adres van eenige Burgers en Ingezetenen van Vliſſingen, aan Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland; gepreſenteerd den 12 February 1787.*

EDEL MOGENDE HEEREN, STAATEN VAN ZEELAND.

Offchoon de Ondermyners van Nederlands gevestigde Regeeringsvorm, in ſommige Gewesten onzer Republiek, in deeze verwarde tyden ook hunne liſtige ontwerpen ſmeeden, om, waro het hun mooglyk, ons vreedzaam Zeeland, tot medewerking en mede uitvoering hunner heillooze pogingen aan te ſpooren; zo mogen wy echter ter onzer blydſchap, door Gons wederhoudende goedheid bevinden, dat tot heden dit hun verderflyk plan is misluk.

En niet tegenſtaande de hoon en lasterzucht thands in Nederland onbeteugeld voortrend, zonder iemand, van welken Rang, Staat of Stand hy zy, te ontzien; ja zich niet ſchroomt, ook U Ed. Mogenden vreedzaame en recht Vaderlandslievende beſluiten, zedert het begin des jongſten oorlog tuſſchen deeze Republiek en Engeland, tot heden genoomen, als ſchaadelyk en verderflyk aan het publiek voor te ſtellen, gelyk daar van, behalven andere lasterſchriften, byzonder ten betoge ſtrekt, de voor U Ed. Mogenden zo zeer grievende Brief,

ge-

Digitized by Google

geinſereerd in de *Hollandſche Hiſtoriſche Courant*, gedrukt te *Delft by* WYBO FYNJE, den 6 January laatstleeden, quaſi geſchreeven te Middelburg aan een Heer te Delft; in welke dien Schryver het publiek tragt wys te maaken: „ dat deeze Provin„ cie op het Politiek Toneel van ons Vaderland „ een verachtelyke rol ſpeelt; en dat zulk gedrag „ door het beste gedeelte van Zeelands Ingezete„ nen niet werd goedgekeurd; maar, dat dit den „ grootſten afkeer voelt over het ongelukkig be„ ſtuur, het gene hier plaats heeft; als waar door „ deeze *Provincie het voorwerp der verachting „ van alle Weldenkenden zyn moet*". *Boosaartige* lasteringen! Lasteringen, geſchikt en uitgedagt, om kwaad zaad in de gemoederen te ſtrooijen, en Zeelands In- en Opgezetenen aan te zetten ter verydeling van U Ed. Mog. Vaderlandslievende beſluiten.

Niet tegenſtaande alle de gemelde woelingen, lasteringen en heillooze raadſlagen, mogen wy echter in onze vreedzaame en Vaderlandsgezinde gevoelens blyven volharden.

En, dewyl wy ter onzer blydſchap verneemen, dat veele braave In- en Opgezetenen deezer Provincie in deeze dagen, ter ſtopping van gezegde Lastermonden, hunne vergenoegde en dankbaare harten, over U Ed. Mog. wyze handelingen en Vaderlandlievende beſluiten, ten beste van Nederland genoomen, door een eerbiedig Dank-Adres, aan U Ed. Mogenden ſtaan te ontſluiten; (welke prysly*ke Verklaaring*, wy mede wel in den zin hadden, doch telkens zyn wederhouden, om geen ſchyn te geeven, als of wy ons in deeze zaaken wilden mengen:) zo neemen wy thands mede de vryheid, en verzoeken verlof, door dit eerbiedig Adres, onze afkeuring en verontwaardiging tegens alle gezegde betichtingen, opentlyk aan den dag te mogen leggen; en aan U Ed. Mogenden te kennen te geeven, ons innig genoegen, blydſchap en dankerkentenis, voor U Ed. Mogenden moeite, zorg en yver, door

welke wy (in tegenſtelling der onrust en beroeringen, die ſommige Provincien in Nederland thands krenken:) onder den Godlyken zegen tot heden onze welvaart, rust, vrede en veiligheid verſchuldigt zyn; maatregelen, welke wy vertrouwen, dat by elk weldenkend Nederlander, de volkomen goedkeuring en bewondering zullen wegdraagen.

Ja, Ed. Mogende Heeren! 't is 'er zo verre van af, dat wy niet ten vollen zouden inſtemmen in de voorſchreeven alſints regelmaatige Vaderlandslievende handelingen van U Ed. Mogenden, dat ons ten deezen opzichte niets meerder grieft, dan dat dezelve geen meerder invloed hebben gemaakt by ſommige der Bondgenooten; door welke veelen onzer, buiten ſchuld van U Ed. Mogenden, in de nadeelige gevolgen van dien ſchaadelyken oorlog, en de van elders aangeſtookte verdeeldheden, in de Republiek deelen moeten.

De vrede- en vryheidlievende gedragingen van U Ed. Mogenden, omtrent alle de In- en Opgezetenen zonder onderſcheid, en de maatregelen met zo veel wysheid beſtuurd, by de komst van zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Erf-Stadhouder, met Hoogstdeszelvs Koninglyke Gemalinne en Vorſtelyke Familie, in deeze Provincie, in het afgeloopen jaar, waren mede van dien aart, dat dezelve aan niemand, hoe hy in deeze dagen van verſchillende begrippen ook mogt denken, eenige reden van klagten of ontevredenheid gaven; ja, dat de verwondering, en zelvs de heimelyke jalouzy over ons geluk, werd gaande gemaakt by Vreemdelingen en Nabuuren uit de andere Gewesten, die by het veroirlooven van onſchuldige vryheden, de goede orde zagen welke alhier heerschte, en op dien tyd met ons in dat genoegen deelden; zonder dat dit aangenaam bezoek, de minſte aanleiding heeft gegeeven tot eenige krenking van onze goede en onverbeterlyke grondwettige Conſtitutie; waar voor men echter in ſommige Nieuwspapieren het Volk van Nederland, niet alleen dwaaslyk vrees en be-

Digitized by Google

bekommering zogt aan te jaagen, maar ook (gelyk byzonder gezegde Courantier zich daar toe heeft verlediget) gemelde verlangde komst heeft tragten te verydelen, en dezelve met de haatlykste kleuren, tot hoon van U Ed. Mogenden, van het Vorstlyk Geslacht, en van de In- en Opgezetenen af te maalen.

Wy werden byzonder gevoelig getroffen, en onze harten zyn vervuld met waare dankbaarheid, by het inzien der voortreffelyke *Resolutie van den* 16 October 1786, by welke U Ed. Mogenden derzelver sentiment, nopens onze welgevestigde Constitutie, *benevens de zucht om ons by* dezelve te handhaaven, zo duidelyk, en teffens zo mannelyk aan den dag leggen.

Wy zouden, Ed. Mogende Heeren! des aangaande meer kunnen opnoemen; doch oirdeelden alleen nodig, gezegde byzonderheden te melden, ten bewyze dat de loffyke gedragingen van U Ed. Mogenden in deeze verwarde tyden, by ons in versch geheugen zyn, en in een dankbaar hart bewaard blyven; zonder dat de intrigues der kwaadwilligen, of de loogen- en lastertaal in de Schotschriften van onzen tyd verspreid, iets hebben kunnen uitwerken, om de hoogachting en liefde, welke wy U Ed. Mogenden, om gezegde redenen, zo billyk als hartlyk toedraagen, eenigsints te kunnen krenken.

Ontvangt dan, Ed. Mogende Heeren! dit nederig Adres der ondergeschreeven Burgeren en Ingezetenen van Vlissingen, welke het zich eene eere en voorrecht rekenen, tot de vreedzaame braave Zeeuwen, Aankleevers aan Nederlands gevestigde, en op den ééd gegronde Staats- en Stadhouderlyke Regeeringsvorm te behooren, met die genegenheid, waar mede het aan U Ed. Mogenden word opgedraagen, door hun, die de waare belangens van ons vrygevogten Vaderland voorstaan, daar voor des noods goed en bloed, ja hun leeven aanbieden, en dezelve ter medewerking aan U Ed. Mo-

Digitized by Google

genden goede poogingen en wyze maatregelen, dienstbaar ſtellen.

Wy bidden den GOD van Nederland, dat Hy de aanzienlyke Perſoonen en Vergaderingen van U Ed. Mogenden in Zyne heilige beſcherming neeme! Uwe heilzaame raadſlagen, beſluiten en poogingen, met Zyn invloed en goedkeuring, ten nutte van het lieve Vaderland, en inzonderheid van deeze Provincie, wil doen gelukken!

Waar mede wy de eer hebben te onderſchryven.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Uw Ed. Mogenden gehoorzaame en getrouwe Dienaaren,

Burgers en Ingezetenen van Vliſſingen.

Onderteekend door 338 *Perſoonen.*

N°. 989. *Antwoord van vyf Staatsleden van Zeeland, op bovenſtaande Dank-Adreſſen.*

Op deeze Dank-Adreſſen is door den Heere Raadpenſionaris V. D. SPIEGEL te kennen gegeeven, dat hy door vyf Leden van Staat, te weeten de Heeren Gedeputeerden voor den Heer Eerſten Edele, en der Steden Middelburg, Goes, Tholen en Veere, was geauctoriſeerd, om voor antwoord, op naam van de voorſz. Leden, die daar toe geconcurreerd hebben, te verklaaren:

Dat Hun Ed. Mogenden met welgevallen hebben aangenoomen de Adreſſen, van een groot aantal Inen Opgezetenen deezer Provincie; betuigende hunne dankbaarheid en genoegen, wegens de maatregelen by Hun Ed. Mogenden genoomen, tot handhaaving der wettige Conſtitutie en Regeeringsvorm, en tot bevordering van *Welvaart*, *Rust* en *Vryheid:* dat Hun Ed. Mogenden niet zullen nalaaten,

Digitized by Google

den, in het opvolgen van deeze maatregelen te volharden, en ook in het billyk vertrouwen zyn, dat de goede In- en Opgezetenen, zich in ſtilheid en behoorlyke ondergeſchiktheid, zullen blyven verlaaten op de zorg van hunne wettige Overheid, en dus ieder in zyne betrekking mede werken, tot bevestiging van die Voorrechten, welker genot de ſtoffe van dankzegging in de voorſchreevene Adresſen heeft uitgemaakt.

N°. 990. *Extract uit de Reſolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, behelzende Rapport van den Heere Raadpenſionaris* L. VAN DEN SPIEGEL, *over de oirzaaken der onlusten binnen die Provincie. In dato den* 12 *Febr.* 1787.

De Raadpenſionaris heeft gerapporteerd uit naam van Heeren Commisſarisſen, hebbende in gevolge Hun Ed. Mogenden Reſolutie van den 1ſten deezer geëxamineerd, welke de generaale en particuliere oirzaaken zyn van de onlusten binnen deeze Provincie, en welke de beste middelen om daar aan te remedieeren; dat Heeren Commisſarisſen dit gewigtig point, met alle mooglyke omzichtigheid en onzydigheid hebben overwoogen, en zich in dit hun Rapport ook zullen onthouden van het aanvoeren van byzondere voorvallen of omſtandigheden, welke aan Menſchen van verſchillende denkwyze aanſtoot zoude kunnen geeven, en veeleer dienen tot vermeerdering van haatelykheden, dan tot bevordering van het ſalutair oogmerk van Hun Ed. Mogenden, 't welk alleenlyk is, de oogmerken van de onlusten zo verre na te ſpeuren, als nodig is tot een aanwyzing van de middelen van redres. Dat by dit onderzoek, het aan Heeren Commisſarisſen is voorgekomen, dat de generaale oirzaaken der onenigheden alleen te vinden is in de partyſchappen, waar door den eenen Burger zich van den anderen onderſcheid, en die op differente wyzen word voort-

ge-

geplant en aangekweekt; terwyl het overwigt van de eene party boven de andere, of het excès van drift of particuliere gebeurtenissen, de byzondere oirzaaken zyn, waarom de oneenigheden op sommige plaatzen eerder en meerder tot daadelykheden uitbarsten dan op andere, en echter te vreezen staat, dat alle plaatzen van de Provincie, vroeg of laat, haar deel in die ongelukkige uitersten zullen hebben; dat, om slegts eenige van de voornaamste middelen op te noemen, die tot onderhouding der partyschappen dienen, Heeren Commissarissen daar tot betrekkelyk maaken de volgende: het draagen van zekere tekenen van onderscheiding; de byzondere benaamingen der partyen; de afzonderlyke Societeiten of Gezelschappen, die van ordinaire burgerlyke byeenkomsten onderscheiden zyn, door haare onderwerpen en correspondentie; de gewapende Genootschappen en derzelver Exercitien; een zogenaamd Vaderlands Fonds, onder de benaaming van te dienen ter bevordering van de gewigtigste belangens des Nederlandschen Volks; en eindelyk, de onvoorbeeldelyke en roomelooze licentie van de Drukpers. Dat terwyl deeze maatregelen door de eene party genoomen worden, om hun gevoelen te doen boven dryven, de andere ook niet stil zit, maar van hunne zyde alles aanwend, wat hun mooglyk is, om zich tegen overmagt te beveiligen. Dat de wortel van het kwaad dus ontdekt zynde, Heeren Commissarissen oirdeelen, dat de remedien te zoeken zyn in eene wegneeming van alle deeze aanleidende oirzaaken, en dat zulks wel zoude kunnen geschieden door een Publicatie, ingericht op een gebiedenden toon, welke aan de Souvereiniteit eigen is in zaaken, waar van de tranquiliteit des Lands afhangt; maar dat zy zonden præfereeren, Hun Ed. Mogenden te adviseeren, om zulks te doen, by proviſie, in de manier van eene Lands-Vaderlyke vermaaning, om alzo een proef te neemen van de betaamelyke onderwerping der onderscheide partyen aan de hooge en wettige

Re-

Regeering. Dat alzo Hun Ed. Mogenden een ieder zoude kunnen recommandeeren zich te onthouden van alle deeze en diergelyke aanleidingen tot partyſchappen, als hier boven zyn geſpecificeert, en op het ſtrengſte verbieden alle ſamenrottingen en oproerige bewegingen, op peene dat de Overtreeders, naar de rigeur van de Wetten en exigentie van zaaken zullen geſtraft worden: dat'er maar alleen eene bedenking is overgebleeven, op hoedaanige wyze te weeren de indrukzels, die door het kwaadaartig ſchryven van Couranten en blauwe Boekjes word veroirzaakt; en dat Heeren Commisſarisſen met leedweezen moeten betuigen hunne verlegentheid, dat dit kwaad de voorziening der Wetten ſchynt ontwaſſen te zyn, dewyl diergelyke geſchriften meest in andere Provincien gedrukt en naar herwaards worden gezonden; en hoe zeer dezelve ook mogten verboden worden, nogthands onder de hand worden verſpreid, en met des te meerder graagte geleezen: dat de eenige hoope is, dat wanneer door een beraizonneerde Waarſchouwing van Hun Ed. Mogenden, de partyſchappen in de Provincie eens zullen weg genomen zyn, en de gemoederen tot de voorige kalmte weder gekeerd, de indrukken van zodaanige verderfelyke geſchriften ook minder gevaarlyk zullen zyn dan tegenwoordig. Dat eindelyk Heeren Commisſarisſen de uitbreiding van dit hun geadviſeerde, hebben vervat in een Concept-Publicatie, welke zy de eer hebben nevens hun Rapport over te leggen, en hier na volgende geinſereerd.

De Staaten van Zeeland, allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut; doen te weeten.

Dat wy met het uiterſte ongenoegen vernomen hebben de wantrouwens en oneenigheden, onder de Burgeryen, In- en Opgezetenen deezer Provincie, welke op ſommige plaatzen tot die hoogte geresezen zyn, dat ze in gevaarlyke ſamenrottingen,

ja

ja in oproeren zyn uitgebórsten, welke in een Land van Juſtitie niet kunnen geduld worden.

Dat wy nagaande de oirzaaken van deeze onluſten, dezelve eeniglyk gevonden hebben in de partyſchappen over politique zaaken, waar door den eenen Burger zich van den anderen onderſcheid, en in de differente wegen en middelen, die tot voortplanting en aankweeking van die partyſchappen worden gebruikt, waar onder wy voornaamentlyk begrypen de navolgende: als het draagen van zekere teekens, door welke de partyen zich kenbaar maaken, onverſchillig van welken aart die teekens ook zyn: de onderſcheidene benaamingen, waar door de een zich in yver en Vaderlandsliefde boven den anderen ſchynt te verheffen: de byzondere Gezelſchappen of Societeiten, die van ordinaire Burgerlyke byeenkomſten zyn onderſcheiden, zo door haare benaamingen als door de onderwerpen van haare werkzaamheid, en correspondentie met diergelyke Genoodſchappen in en buiten deeze Provincie: de Wapenoeffening van een gedeelte der Burgers in een tyd, dat niemant zich tegen een buitenlandſchen Vyand behoeft te wapenen: het Collecteeren van penningen onder den titel van een Nationaal Fonds tot bevordering der gewigtigſte belangen des Nederlandſchen Volks; daar de meeste der Ingezetenen oirdeelen, dat iets anders mede beoogt word, 't welke zy als de belangen des Volks erkennen: en eindelyk de licentie der Couranten en andere geſchriften, die alle maate van betaamelyke vryheid te buiten gaat, in welke allerhande nieuwigheden onder den ſchyn van Recht en Vryheid worden voorgeſteld, de Ingezetenen tegen hunne wettige Overheden worden opgeſtookt, ja de Souvereine Regeering van geheele Provincien ten toon geſteld, op eene wyze te ſchandelyk om alhier te repeteeren.

Dat wanneer men met bedaardheid het oog vestigd op alle deeze zaaken, en de onvoorbeeldelyke drift, waar mede een ieder zyne gevoelens tragt

door

door te zetten, het niet vreemd kan voorkomen dat hier uit Burgerlyke oneenigheden ontſtaan, en dat de ſterkſte party zich dikwils aan onrecht en geweld tegen de zwakſte heeft ſchuldig gemaakt, tot dat de zwakſte op haar beurt de overhand krygende, het onrecht en geweld, uit weerwraak verdubbeld; zo dat niemant zich meer veilig kan achten voor zyne mede-Burgers, en een ieder naar de gelegendheid zoekt, om zyn waar of vermeend ongelyk betaald te zetten.

Dat wy deeze omſtandigheden beſchouwen, of ſchoon dezelve al niet tot daadelykheden kwamen *uit te breeken, als geſchikt tot ondermyning* van de rust, die tot de veiligheid en welvaart van een Burger Maatſchappy ten hoogſten nodig is, en daarom hier tegen willende voorzien, door het kwaad in zynen wortel aan te tasten; zo is 't, dat wy ieder Burger, In- en Opgezeten deezer Provincie, op een Landsvaderlyke wyze vermaanen, dat hy zyn eer en roem als Burger van een vry Gemeenebest daar in ſtelle, dat hy medewerke tot de eendracht, zonder welke de vryheid van 't Gemeenebest niet kan bewaard blyven; dat hy zyn Vaderlandsliefde doe uitblinken, niet in bloote woorden, maar in het wegneemen van alles wat zynen mede-Burger tot aanſtoot of ergernis ſtrekt; dat hy zelvs zynen yver voor zyn byzonder gevoelen opoffere aan de rust en veiligheid van het Vaderland, en hart en handen vereenige, om al wat mooglyk is toe te brengen tot bevordering van onderling genoegen en vreede.

Dat wy tot deeze heilzaame oogmerken goedgevonden hebben, als onze ſerieuſe intentie ten dien opzichte te verklaaren, dat wy ten hoogſten afkeuren alles wat aanleiding zou kunnen geeven tot partyſchappen, en in 't byzonder de differente middelen waar door dezelve worden voortgeplant en aangekweekt, welke wy zo even hebben opgenoemd, en een ieder Burger, In- en Opgezeten recommandeeren, zich in ſtilheid en behoorlyke onder-

Digitized by Google

derwerping, na de vastgeſtelde Wetten en Regeering te gedraagen, zonder daar in eenige verandering te zoeken: gelyk wy ook een ieder van wat ſtand of conditie hy moge zyn, gebieden, zich te onthouden, van zodaanige geſprekken, daaden of ſchriften, waar door het zaad van ongenoegen zoude geſpreid worden, of iemant in zyn perſoon, eer of goederen worden beleedigt, op pœne dat de Daaders van zulke bedryven zullen gehouden worden voor Verſtoorders der publieke rust, en andere ten afſchrik, naar exigentie van zaaken zullen worden geſtraft.

Dat wy na het doen van deeze onze ernſtige waarſchouwingen, niet vermoeden, dat 'er een eenige Ingezeten zal gevonden worden, die niet in zyn hart overtuigd is, van zyne verplichting, om zich daar na te ſchikken, en met zyne mede-Ingezetenen in een broederlyke eensgezindheid te leeven, met achterlaating van alle afzonderlyke middelen, tot voortplanting van aanſtootelyke nieuwigheden; doch dat, indien 'er, niet tegenſtaande deeze beweegredenen, eenige Menſchen gevonden wierden, welke in hunne onderſcheiding en partyſchappen bleeven volharden, wy de zodaanige willen gewaarſchouwd hebben, dat wy zulks met geene onverſchilligheid zouden kunnen aanzien, maar ons genoodzaakt vinden andere maatregelen te neemen; terwyl zy dan aan zich zelv' zullen hebben te wyten, het ongeval of ſchaade, 't welk hun deswegens mogt overkomen.

En op dat niemant &c.

Digitized by Google

No. 991. *Advis der Stad Vliſſingen den* 19 *Febr.* 1787 *ter Staatsvergadering ingeleverd, over de tegenswoordige onlusten in Zeeland.*

Extract uit het Register der Reſolutien, genomen ten Raade der Stad Vliſſingen, den 17 *February* 1787.

Is geleezen het Rapport van de Heeren Commisſarisſen van Staat, van den 12den February deezer maand; hebbende ingevolge Hun Ed. Mogenden Reſolutie van den 1ſten bevoorens, geëxamineerd, welke de *generaale* en *particuliere* oirzaaken zyn van de onlusten binnen deeze Provincie, en welke de beste middelen om daar aan te remedieeren; en daar uit gezien zynde, dat als de voornaamſte en generaale oirzaaken tot oneenigheden daar in werden opgegeeven, te beſtaan in de Partyſchappen, waar door de eene Burger zich van den anderen onderſcheid, en die op differente wyzen worden voortgeplant en aangekweekt; tot de volgende poincten:

1. Het draagen van zekere teekenen van onderſcheiding.
2. De byzondere benaamingen der Partyen.
3. De afzonderlyke Societeiten of Gezelſchappen die van andere ordinaire Burgerlyke byeenkomſten onderſcheiden zyn, door haare onderwerpen en correspondentie.
4. De gewapende Genoodſchappen en derzelver Exercitien.
5. Een zogenaamd Vaderlands Fonds, onder de benaaming, van te dienen ter bevordering van de gewigtigſte belangens der Nederlandſchen Volks.
6. De onvoorbeeldelyke en tomelooze licentie der Drukpers.

In al 't welk gemelde Heeren Commisſarisſen van Staat oirdeelen, dat by Hun Ed. Mogenden zoude kunnen en behooren te werden voorzien,

Digitized by Google

door een Publicatie, niet ingericht op een gebiedende toon, welke aan de Souvereiniteit eigen is, in zaaken waar van de tranquiliteit des Lands dependeerd, maar by proviſie in de manier van een Lands Vaderlyke vermaaninge, om alzo een proef te neemen van betaamelyke onderwerping der onderſcheide Partyen aan de hooge en wettige Regeering; — van welke Publicatie een Concept by het voorſchreeven Rapport is gevoegd.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verſtaan, de Heeren gaande ter Staats-Vergadering te gelasten, om op het voorſchreeven Rapport en Concept-Publicatie naamens deezen Raade, te advyſeeren.

Dat Hun Ed. Achtb. ten uitterſten getroffen zyn over de oneenigheden die binnen deeze Provincie plaats hebben, en welke binnen de Stad Goes en Eilande van Zuid-Beveland tot die hoogte zyn gereezen, dat dezelve aldaar in een verregaand oproer zyn uitgeborſten, waar door een groot aantal der goede In- en Opgezetenen, in ſtede van door de beſcherming der wetten in hunne bezittingen gehandhaafd te zyn, in het uiterſt ongeluk en armoede zyn gedompeld.

Dat Hun Ed. Achtb. gevoelende de verplichting die op hun ligt, om voor hunne goede en vreedzaame Burgery, en als Lid van Staat voor alle de Inwooners deezer Provincie, zo veel in hun is daar in te voorzien, dat diergelyke desordres eindelyk eens paal en perk geſteld worden, met dien ſpoed welke de zaak vereiſchte, doch ook tevens met die attentie welke het gewigt derzelve van Hun Ed. Achtb. requireerde, het voorgemelde Rapport en Concept-Publicatie hebben geëxamineerd, en als nu hunne reflexien daar op cordaat en onbewimpeld aan hunne mede-Staats-Leden zullen voordraagen.

Dat Hun Ed. Achtb. in de *eerſte plaats* volkomen toeſtemmen, dat *het draagen van zekere teekenen van onderſcheiding*, wel als een der eerſte oirzaaken kan wor-

worden geconſidereerd, waar van de bewyzen in de Republiek ten vollen zyn bekend, maar dat ook uit dien hoofde van advis zyn, dat het zelve op zwaare pœne by Hun Ed. Mogenden zoude behooren te werden geinterdiceerd, zo als mede nadrukkelyk behoorden te werden tegen gegaan, *de byzondere benaamingen met welke de onderſcheide Partyen benoemd worden*, in zo verre men publiek elkanderen daar mede begroet, en dus tot aanleiding van twist en tweedragt verſtrekken.

Dat betreffende de *afzonderlyke Societeiten of Gezelſchappen, zo als die in het* Rapport beſchreeven worden, *Hun Ed. Achtb.* verklaaren *dezelve te ignoreeren*; en dat zo lange niet is aangetoond dat in eenige Societeiten verhandeld worden, zaaken die tot bouleverſement van de Regeering ſtrekken, of waar in aanſlagen tegen 's Lands wettige Conſtitutie, — tegen de Gereformeerde Religie, — de Burgerlyke Vryheid, — de Stadhouderlyke wettige Rechten, of tot verkorting van de Privilegien van de Ingezetenen, — in één woord, dat dezelve onder de naam van verderflyke Conventiculen behooren gerangſchikt te worden, Hun Ed. Achtb. van oirdeel zyn, dat het allergevaarlykst en tegen de Vryheid der goede Burgeryen ſtrydig zoude zyn, indien men aan dezelve zoude betwisten om eenige Gezelſchappen onder elkanderen te houden, en daar in niet te mogen ſpreeken over zaaken die het heil en welzyn van den Burgerſtaat betreffen; — en dat zo lang 'er geene bewyzen werden voortgebragt, dat 'er zodaanige verderflyke Gezelſchappen exteeren, het hoonend is eenige byeenkomſten onder den rang van rustverſtoorende oirzaaken te beſchouwen, terwyl in deezen de daaden moeten ſpreeken, en geenſints de naamen en onbewezen verdenkingen; integendeel oirdeelen Hun Ed. Achtb. dat uit wel ingerichte Burger byeenkomſten, niet dan de nuttigſte en heilzaamſte ontwerpen tot bevordering van Commercie, Fabryken, Trafyken, Neeringen en Handteeringen kunnen geboo-

Digitized by Google

ren worden, welke vervolgens tot bevordering der gewigtigſte belangens van particuiiere Steden van deeze Provincie, ja van de geheele Republiek kunnen ſtrekken, wanneer die op een betaamelyke wyze, onder het oog van de reſpective Regeeringen, of van den Souverein zelve ter beoirdeeling, goed- of afkeuring worden overgegeeven; en welke dus te willen afkeuren volſtrekt gevaarlyk is, en een rechtmaatig ongenoegen onder de Burgers en Inwoonders deezer Provincie zou kunnen veroirzaaken, en daar en boven volkomen ſtrydig zoude zyn met onze waare Conſtitutie en Burgerlyke Vryheid.

Dat met relatie tot de *gewapende Genoodſchappen en derzelver Exercitien*, Hun Ed. Achtb. hunne mede-Leden moeten doen opmerken, dat dezelve tot heden wel verre van als een oirzaak tot ongeregeldheden te hebben geſtrekt, integendeel zo als nog onlangs binnen de Stad Zierikzee is gebleeken, meer dan eens gediend hebben om dezelve tegen te gaan, dat dus het verbieden daar van allernadeeligſt zoude zyn, en daar en boven ſtrydig met het 8ſte Art. der Unie, ten minſten zo lange de Schutteryen niet in een behoorlyke ſtaat en in de wapenoeffening onderwezen zullen zyn; van welke waarheid zelv' binnen deeze Provincie een eclatant bewys opleeverd, de gruwelyke baldaadigheden welke binnen de Stad Goes deezerdaags zyn voorgevallen, en welke door een welgeoeffende Burgerye zouden kunnen zyn voorgekomen, waarom ook den pryslyken en zo hoogstnuttigen zugt tot den Wapenhandel, eerder behoorde te worden aangemoedigd dan tegengegaan.

Dat wat aangaat *het Vaderlands Fonds*, 'er mede geen bewys van het misdaadige dat daar in gelegen zoude zyn, aan Hun Ed. Achtb. is voorgekomen, ſtaande het zelve ook voor een ieder open die by publieke Advertentien vrywillig genodigt worden daar in deel te neemen, 't welk na de gedachten van Hun Ed. Achtb. de zuivere grondbeginzelen kenmerkt

merkt der genen welke het zelve behandelen. Dat Hun Ed. Achtb. dus ook niet kunnen inſtemmen, dat door den Souverein kan worden belet of afgekeurd, de *vrywillige daaden* van particulieren, om iets te contribueeren tot bevordering der gewigtigſte belangens van het Vaderland, gelyk men zulks ook niet gedaan heeft omtrent het Fonds voor den Oeconomiſchen Tak, waar op geene reflexien geſlagen zyn, moetende de daaden en verrichtingen der Beſtierderen van dit Fonds zich eerst doen zien, zal het zelve de attentie van den Souverein als misdaadig na zich trekken.

En wat laatſtelyk *de onvoorbeeldelyke en tomelooze licentie der Drukpers* betreft, kunnen Hun Ed. Achtb. de gepastheid der daar op gemaakte reflexien in het voorſchreeven Rapport niet tegenſpreeken; en daar Hun Ed. Achtb. dit verfoeijen, zo convenieeren zy met Heeren Commisſariſſen omtrent de onmooglykheid om dit kwaad te keeren, terwyl dien onverminderd de vryheid van de Drukpers altoos als het Bolwerk der Burgerlyke Vryheid moet worden aangemerkt, en geen eerlyk Regent die uit zuivere grondbeginſelen handeld, en onbewimpeld zyne gevoelens openbaart, zich behoeft te bekreunen, op hoedaanig een' wyze zyne daaden door kwaadaardige Lasteraars beoirdeeld worden.

Daar nu Heeren Commisſariſſen onder de middelen die oirzaak tot desordre geeven, en welke men van wegen den Souverein zoude afkeuren, hebben gerangſchikt.

1. De afzonderlyke Societeiten of Gezelſchappen.
2. De gewapende Genoodſchappen en derzelver Exercitien.
3. Zeker zogenaamd Vaderlands Fonds.

Zo moeten Hun Ed. Achtb. om de redenen hier vooren gemeld, de afkeuring derzelve als allervoorzichtigst, ontydig, en tegens de Burgerlyke Vryheid ſtrydig declineeren, tot zo lange men op voldoende bewyzen het ſchaadelyke daar van zal

Digitized by Google

gezien en ondervonden hebben; te meer daar alle de voorſchreeven opgegeevene poincten, nimmer tot een prætext en veel minder tot onſchuldiging kunnen verſtrekken, voor dezulke die zich veroirlooven de publieke rust te ſtoofen, en welke veeltyds zonder het te gevoelen, de blinde werktuigen zyn van de zodaanigen, welke het opgeruid Gemeen tot bevordering hunner finistre oogmerken meenen te moeten gebruiken. Waarom Hun Ed. Achtb. ook niet kunnen verwagten, dat die middelen, welke voornaamentlyk dienen om het Land te beroeren, zullen ophouden, wanneer op het ongegrond voorgeeven, dat de voorengenoemde poincten daar toe zouden ſtrekken, dezelve zullen verboden zyn.

Dat om die redenen Hun Ed. Achtb. hunne verwondering niet kunnen verbergen, dat Heeren Commisſarisſen van Staat geene andere, vry dugtiger, en een ieder in het oogloopende oirzaaken der zich onlangs eerst geopenbaard hebbende agitatien en beweegingen, ſpeciaal binnen dit Eiland, hebben opgegeeven.

Waar onder Hun Ed. Achtb. in de *eerſte plaats* vermeenen, dat te recht mag opgenoemd worden de bekende *Dank-Adreſſen*, welke mooglyk met een goed oogmerk ingericht, evenwel eene zodaanige agitatie in de gemoederen van genoegzaam alle de Inwoonderen deezer Provincie hebben te weeg gebragt, dat daar men met dankzegging tot het Goddelyk Opperwezen roemen mogt, dat deeze Provincie in het generaal, immers zeer zeker dit Eiland Walcheren in het byzonder, een ſingulier voorbeeld in de geheele Republyk opleeverde van rust en tranquiliteit, juist zo dra deeze *Dank-Adreſſen* zyn in de wereld gebragt, de gemoederen van de tot die tyd toe bedaarde en rustige Ingezetenen dermaate zyn ontrust, en in zodaanige agitatie gebragt, dat de Partyſchappen zich opentlyk beginnen te openbaaren, al het welk men aan de wyze waar op dezelve door eenige al te yverige Perſoonen om dat *Dank-Adres* onderteekend te krygen,

mag

mag toeſchryven, *midsgaders het* vreeslyk oproer en gewelddaadige handelwyze, welke binnen de Stad Goes en Eilande van Zuidbeveland, al mede by het daar ter plaatze bekend worden van dat *Dank-Adres*, en juist na dat kort te vooren het zogenaamd Exercitie-Genoodſchap, op 't verzoek der Regeering, was gedisſolveerd, heeft plaats gehad een handelwyze van een hoop baldaadige Muitelingen, waar aan geen eerlyk Menſch, anders dan met verontwaardiging en aandoening kan gedenken, welke tot nog toe ongeſtraft, de attentie van den Souverein met den meesten nadruk en ernst verdiend, *tot het daadelyk neemen van zodaanige ſerieuſe maatregelen, dat niet alleen de Muitemaakers* geſtraft, de tranquiliteit aldaar herſteld, de ſchaade aan die ongelukkige Geplunderden vergoed, en een ieder Burger en Inwoonder zyne veiligheid in de handhaaving van de Juſtitie mag ſtellen; maar dat zodaanige ſchrikbaarende en alles verwoestende onderneemingen, niet verder in deeze Provincie veld winnen.

Dat het genoeg bekend is, dat het gerugt van deeze ſchrikverwekkende onderneeming, niet weinig, zo niet in het algemeen, de Burgers, In- en Opgezetenen van dit Eiland in bekommering gebragt, en veele derzelven, zo als Hun Ed. Achtb. verzekerd zyn, door vreeze aangemoedigd heeft, om de bewuste *Dank-Adreſſen*, waar mede men aan de Huizen en wel ſpeciaal ten platten Lande heeft rondgeloopen, te onderteekenen. —

Waar by nog mag geſteld worden, dat in die zelvde tyd dat men reeds onderricht was dit *Dank-Adres* veele Onderteekenaars had, op eene heimelyke wyze is in de wereld gebragt, zekere *Akte van Verbindtenis van eenige Leden en Ministers der Regeering en Juſtitie in Zeeland, tot handhaaving van de waare Republikainſche Conſtitutie enz.* (*), in zyn geheel

(*) Zie dit Stuk hier voor *bladz.* 4 en verv.

Digitized by Google

heel geplaatst in de Middelburgſche Courant van den 10den deezer maand, en binnen die Stad openlyk verkogt; welke Acte al mede, zelvs door eenige Leden der Hooge Regeering deezer Provincie zoude zyn geteekend, zonder dat Hun Ed. Achtb. tot nog toe hebben kunnen opſpeuren, wie daar van de Autheur is; — hoe dezelve is in de werelt gebragt; — wie dezelve onderteekend hebben, of de plaats waar dezelve berust.

Dat of ſchoon Hun Ed. Achtb. de betuigingen in gemelde Acte vervat, by een ſcrupuleuſe overweeging zodaanig ingericht gevonden hebben, dat geen eerlyk Regent of Minister, volgens zynen plechtigen ééd, onder aanroeping van een alweetend God gedaan, met die betuigingen niet zoude willen overeenſtemmen, gelyk Hun Edele Achtb. zonder eenige de allerminſte reſerve of achterhouding verklaard hebben, en by deezen verklaaren op den ééd aan den Lande gedaan, zich daar mede te vereenigen, echter hunne rechtmaatige verwondering niet kunnen verbergen, dat tot nu toe van eene zo veel gerugtmaakende Acte niets ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden is voorgekomen, veel min by Hoogstdezelve Deliberatien aangelegd zyn, of de omſtandigheden van tyden en zaaken medebrengen, om ter bevordering van het vertrouwen der goede Ingezetenen op de Leden der Hooge Regeering deezer Provincie, zo een Acte van Verbindtenis, onderling vastgeſteld, te onderteekenen. Welker noodzaaklykheid te minder aan Hun Ed. Achtb. voorkomt, als men ter goeder trouw kan aanneemen, de oprechtheid der gevoelens van zo een aantal Burgers en Ingezetenen deezer Provincie, in de onlangs ter Souvereine Vergadering overgebragte *Dank-Adreſſen*, en de openhartige verzekeringen daar by gedaan.

Dat Hun Ed. Achtb. de heimelyke wyze waar op deeze Acte van Verbindtenis, (welke volgens het Hoofd alleen maar voor *eenige* en dus niet voor *alle* Regenten en Ministers moet dienen) is in de we-

wereld gebragt, en vooral daar dezelve inderdaad door ſommige Regenten deezer Provincie zoude onderteekend zyn, niet anders kunnen aanmerken', en zo als Hun Ed. Achtb. vertrouwen door den eerlyken en zelvs min-oirdeelkundigen Burger of Ingezeten deezer Provincie zal kunnen aangemerkt worden, als dat zodaanige handelwyze geen ander doel heeft, dan alleen om eenige Regenten en Ministers die deeze *illegaale Acte* niet onderteekend hebben, in de haat van het Gemeen te brengen, en daar door de grootſte wanorde en confuſie in de Regeering deezer Provincie te introduceeren, waar toe te meerder bedugting moet plaats hebben, daar Hun Ed. Achtb. in 't zekere zyn geinformeerd, dat by de publieke verkooping van deeze Acte, tevens door die genen welke daar mede belast is, een Lyst werd vertoond, van zodaanige Perſoonen welke dezelve zouden hebben onderteekend, van al het welk niets anders dan de voorſchreeven hoogst te duchtene uitwerking kan verwagt worden.

Voorts dat Hun Ed. Achtb. hier ten laatſten nog moeten byvoegen, zeker vuilaardig, oproerig en gedivulgeerd Stukje, tot titel voerende, *Formulier van den Patriottiſchen ééd*, — te meer remarquabel, daar dit ſtuk ter zelver tyd binnen de Stad Hoorn is bekend geworden, en de Regeering dier Stad de aanweziglheid van dien zogenaamden ééd heeft tegengeſprooken, en by ernſtige Publicatie daar tegen heeft voorzien. Een ſtuk, het welk men niet dan met afgryzen en met verontwaardiging tegens de boosaardige Verſpreiders daar van, kan beſchouwen, en 't welk eeniglyk dienen moet om de gemoederen aan te hitſen, en tot de uiterſte baldaadigheden te doen overſlaan.

Dat hier mede Hun Ed. Achtb. hebbende aan den dag gelegt, welke naar hun gevoelen de waare oirzaaken zyn, die aanleiding tot twist en oneenigheid binnen deeze Provincie geeven, verder

van advys zyn: dat zo dra de Hooge Regeering overtuigd is van de noodzaaklykheid, om de rust, de tranquiliteit en de veiligheid van ieder Inwoonder, waar op hy aanspraak heeft, te bewaaren, en dat men bekommert is dat dezelve, zo als Hun Edele Achtb. reden hebben te vreezen, zoude kunnen werden gestoord, men de middelen tot stuiting daar van niet moet zoeken in zaaken die niet misdaadig zyn, immers waar van tot heden nog geen het minste bewys is, maar in het beteugelen van die daaden die waarlyk misdaadig zyn, en die de veiligheid van ieder Burger in de waagschaal stellen.

Dat Hun Ed. Achtb. tot dit heilzaam einde amplecteeren, het verbieden van:

1. Het draagen van alle teekenen van onderscheiding, op zekere pœne.
2. Het injurieeren of molesteeren van byzondere Persoonen met woorden of daaden op publieke straaten en wegen.
3. Het aan de Huizen zo in de Steden als ten platten Lande rondloopen, tot het doen teekenen van eenige Adressen of Schriftuuren.
4. Het samenrotten en het maaken van geschreeuw of getier op straaten en wegen.
5. Het inslaan van glazen en het spolieeren van Huizen; — zynde alle zaaken waar door ontegenzeggelyk de publieke rust en veiligheid werd gestoord.

Dat Hun Ed. Achtb. dierhalven van advys zyn, dat dit alles tot bevestiging van het onderling vertrouwen, bewaaring der harmonie, en tot weering van alle verdere rustverstoorende middelen, by een ernstige en beredeneerde Publicatie tydig behoorde te worden verboden, en de respective Officieren en Magistraaten, even als ten jaare 1778 ernstig aanbevoolen, omme daar tegen te vigileeren, de Schuldigen te apprehendeeren, en volgens de Plakaaten van den Lande te straffen; oirdeelende

Digitized by Google

de Hun Ed. Achtb. dat zodaanige Publicatie, gevolgt van een prompte executie, in de tegenwoordige tydsomſtandigheden genoegzaam en voldoende zyn zal, om de rust en veiligheid van een ieder Burger, In- en Opgezeten, te bewaaren, het gene Hun Ed. Achtb. als een der eerſte en voornaamſte plichten van eene welgeſtelde Regeering aanmerken, en van welke Publicatie te meer vrugt te wagten is, indien men van waarde wil houden de onderteekening van de bewuste *Dank-Adreſſen*, door zo veele duizenden gedaan, welke daar men hun daar by heeft doen betuigen het vertrouwen welke zy in de wysheid van Hun Edele Mogenden ſtellen, zich zekerlyk als dan niet zullen onttrekken aan die gehoorzaamheid, welke zy aan de beveelen van Hun Ed. Mogenden verſchuldigd zyn.

Dat eindelyk Hun Ed. Achtb, onder de oirzaaken welke aanleiding, en zelvs tot aanmoediging der Verſtoorders der publieke rust ſtrekken, nog moeten tellen, de ſtraffeloosheid welke die genen by aanhoudenheid blyven genieten, welke hier van de Aan- en Uitvoerders binnen de Stad Goes en Eilande van Zuidbeveland zyn geweest, en dus hunne mede-Staats-Leden op het ernſtigſte moeten in overweeging geeven, daar eene zodaanige ſtraffeloosheid het vuur van oproer ook binnen dit en andere Eilanden zoude kunnen doen overſlaan, om in navolging van voorige exempelen, het Hof Provinciaal aan te ſchryven, omme ten ſpoedigſten Commisſarisſen benevens den Prokureur-Generaal naar de Stad Goes te zenden, om van al het gebeurde aldaar behoorlyke informatien te neemen, de Schuldigen te apprehendeeren, en van alles aan Hun Ed. Mogenden rapport te doen; alles echter ongeprejudiceerd de ſtedelyke Rechten en Privilegien; en zulks te meerder, daar Hun Ed. Mogenden zyn geinformeerd, dat de Regeering der Stad Goes verklaard heeft, niet in ſtaat te zyn, de Juſtitie aldaar naar behooren te handhaaven.

Dat

Dat Hun Ed. Achtb. oirdeelende altoos, en voornaamentlyk in een tyd als deeze, voor hunne gevoelens rondborſtig uit te moeten komen, ook nu niet geſchroomd hebben, met die cordaatheid welke aan Regeerings-Leden van een vryen Staat past, en daar en boven bewust van de zuiverheid hunner bedoelingen, deeze conſiderentien aan de ſerieuſe overweeging hunner mede-Leden voor te draagen; verklaarende Hun Ed. Achtb. zich hier mede te houden voor gedechargeerd, en ingevalle dezelve onverhoopt van geene ingresſie mogten zyn, de gevolgen die uit het neemen van andere, niet toereikende en niet genoeg ſpoedige maatregelen, tot herſtel en onderhouding der publieke rust en veiligheid binnen deeze Provincie noodwendig zullen reſulteeren, zullen moeten overlaaten aan de verantwoording dier Leden, welke daar toe zullen hebben geconcurreerd, en waar aan Hun Ed. Achtb. zich dus ongehouden zullen rekenen.

En worden de Heeren Gedeputeerden verder gelast, van deeze Reſolutie infertie in de Notulen van Staat te verzoeken.

Accordeerd met de voorſchreeven Reſolutie.

(*was get.*) R. G. VAN POLANEN.

No.

Digitized by Google

N°. 992. *Remonſtrantie, van wegens de Heeren Onderteekenaars der Acte van Verbindtenis van eenige Regenten en Ministers in Zeeland, aan de Edele Mogende Heeren Staaten gedaan, den 5 Maart* 1787, *en betrekkelyk tot het Advis der Stad Vliſſingen, ter Staatsvergadering ingeleverd den* 19 *February* 1787.

AAN DE EDELE MOGENDE HEEREN STAATEN VAN ZEELAND.

Vertoonen met ſchuldigen eerbied de Ondergeſchreevenen, mede-Opſtellers, en onder de eerſte Teekenaars van de Acte van Verbindtenis van eenige Leden en Ministers der Regeering en Juſtitie in Zeeland, tot handhaaving van de waare Republikeinſche Conſtitutie, tegenwoordige Regeeringsvorm en Burgerlyke Vryheid; dat zy, zo wel als de verdere Onderteekenaars deezer Acte, met leedwezen gezien hebben, uit een Advis der Stad Vliſſingen, ter Staatsvergadering ingeleverd den 19den February deezes jaars, en door den druk gemeen gemaakt, dat Hun Ed. Achtb. de handelwyze met voornoemde Acte hebben gelieven aan te merken, als geen ander doel hebbende, dan alleen om eenige Regenten en Ministers, die deeze illegaale Acte niet onderteekend hebben, in den haat van 't gemeen te brengen, en daar door, de grootſte wanorde en confuſie in de Regeering te introduceeren; dat Hun Ed. Achtb. ook de reflexie maaken, dat dezelve Acte op eene heimelyke wyze is in de wereld gebragt, ſchoon Hun Ed. Achtb. nogthands zeggen: in 't zekere geinformeerd te zyn, dat dezelve publiek is verkogt, en dat daar by, door den genen die daar mede belast is, een Lyst werd vertoond van zodaanige Perſoonen die dezelve zouden onderteekend hebben.

Dat zy Vertoonders, om weg te neemen den verkeerden indruk, welke dit geadviſeerde van Hun Ed.

Digitized by Google

Ed. Achtb. van Vlisſingen, op U Ed. Mogenden en op de goede Ingezetenen zoude kunnen hebben, thands nodig en dienſtig hebben geoirdeeld, een gedrukt Exemplaar van dezelve Acte, zo als die publiek is gemaakt, en welke zy Vertoonders met de verdere Onderteekenaars, voor de hunne erkennen, ter Tafel van U Ed. Mogenden over te leggen, en daar by te verklaaren: dat zy zeer verre zyn van zulke verfoeilyke bedoelingen, om iemand, wie hy moge zyn, in den haat van 't gemeen te willen brengen, of verwarring in de Provincie te veroirzaaken; dat in tegendeel hunne waare oogmerken zyn en altoos zullen blyven, om de verwarringen het voedzel te beneemen, waar door ze worden aangekweekt, en om de eensgezindheid onder de Regenten te bevorderen, door eene openbaare verklaaring te doen van hunne gevoelens, en dezelve met al hun vermogen en invloed, in de Posten welke zy de eere hebben te bekleeden, voor te ſtaan en te maintineeren.

Dat hoe zeer het een waarheid zy, dat deeze Acte niet aan alle Regenten der teekening is gepræſenteerd, zulks echter niemand vreemd kan voorkomen, als men aanmerkt, dat dezelve van een gansch anderen inhoud is; als de Acte van Verbindtenis in de maand Augustus des voorigen jaars, onder eenige Regenten in de Provincie van Holland ontworpen, en door verſcheiden Regenten in deeze Provincie geteekend, zonder aan anderen, die men, met recht, hieldt niet in die gevoelens te ſtaan, gepræſenteerd te worden.

Dat de Acte ook op geen heimelyke wyze is in de wereld gebragt, maar (gelyk Hun Ed. Achtb. zeer wel geremarqueerd hebben) openlyk verkogt, en door niemand van de Onderteekenaars is ontveinsd; dat ook, ſchoon zy zich niet behoeven aan te trekken de Lysten welke deeze of gene mogt vertoond hebben, zy echter geene zwaarigheid zouden maaken, indien het nodig was, de Lyst van hun-

Digitized by Google

hunne naamen aan U Ed. Mogenden, en zelvs voor het publiek, open te leggen, waarom zy in het begrip ſtonden, dat niet alle Regenten, zonder onderſcheid, zich met hun zouden kunnen vereenigen.

Dat het buiten twyffel aan alle de Onderteekenaars der Acte zeer aangenaam is, uit het Advis der Heeren van Vliſſingen te zien, dat Hun Ed. Achtb. verklaaren, de betuigingen in dezelve Acte zodaanig ingericht gevonden te hebben, dat geen eerlyk Regent of Minister, volgens zynen plechtigen eed, met die betuigingen niet zoude willen overeenſtemmen, *gelyk Hun Ed. Achtb. ook verklaaren*, zich daar mede volkomen te vereenigen: dat echter de Vertoonders de vryheid neemen, U Ed. Mogenden te verzoeken, van wel te willen obſerveeren, dat de Onderteekenaars der Acte deeze betuigingen gedaan hebben in verband en ſamenhang met de inleiding derzelve, welke niet toelaat een bedekten of dubbelen zin aan eenige van hunne uitdrukkingen te geeven; dat hunne betuigingen ook altoos inſtemmen met hunne daaden, en geen ander doelwit hebben, dan het maintien van de Provincie by haare onafhankelykheid, en van de hooge waardigheden van Stadhouder, Kapitein- en Admiraal-Generaal, erffelyk in het Huis van Oranje, met alle die Rechten en Prææminentien, welke door of met concurrentie van de Heeren Staaten deezer Provincie, in den jaare 1747 aan dezelve waardigheden wettig en permanent zyn vastgemaakt, en nader in *1766 bevestigd*.

Dat derhalven, ingevolge van deeze zuivere en welmeenende oogmerken, de Onderteekenaars zich ook alle verbonden rekenen, om zo veel van hunne betrekkingen gevorderd wordt, zich beſtendig te verklaaren tegen alle nieuwigheden, welke onder den ſchoonen naam van *Herſtelling* worden getenteerd, en tegen de middelen waar door deeze nieuwigheden worden voortgezet, welke, of in haare be-

Digitized by Google

bedoelingen, of in haare gevolgen, zouden uitloopen tot verandering deezer wettige Conſtitutie en Regeeringsvorm, of tot ſtooring der Burgerlyke rust, veiligheid en vryheid.

Dat voor het overige hun niets aangenaamer zal zyn, dan deeze gevoelens eenpaarig te zien aanneemen als het beſtendig ſyſtema van deeze Provincie, en dat allé de Regenten de gronden van het waare welzyn der Provincie, en van onze duurgekogte Vryheid, uit het zelve oogpunt beſchouwende, zich in eendrachtigheid met malkanderen zullen kunnen vereenigen; waar toe de Vertoonders verhoopen, dat deeze hunne Remonſtrantie eene gepaste aanleiding zal geeven.

(*was geteekend*)

VAN DE PERRE, *de Nieuwerve.* N. STEENGRACHT, *d'Oosterland.* WILHEM AARNOUT VAN CITTERS. W. THIBAUT, *d'Aagtekerke.* J. H. SCHORER. J. P. V. D. BRANDE, *Baronet.* G. F. GODIN. CORNELIS KIEN VAN CITTERS. J. J. DE BRUYN.

N°.

Digitized by Google

N°. 993. *Remonſtrantie aan de Edele Mogende Heeren Staaten van Zeeland, op den 19 April 1787 ingeleeverd door eenige Leden en Ministers van Collegien van Regeering in Zeeland, en woonende binnen de Stad Middelburg, betrekkelyk zekere Acte van Verbindtenis, door eenige Regenten en Ministers in de voorſchreeven Provincie geteekend, en de Remonſtrantie, van wegens dezelve Heeren Onderteekenaars, op den 5 Maart 1787, ter Vergadering van Hooggemelde Heeren Staaten ingediend.*

AAN DE EDELE MOGENDE HEEREN STAATEN VAN ZEELAND.

Vertoonen met den vereiſchten eerbied, de Ondergeteekende actuëele Leden en Ministers van Collegien, eene directe relatie hebbende tot de Regeering in Zeeland en woonende binnen de Stad Middelburg; dat zy Ondergeteekenden uit de Remonſtrantie, van wegens de Heeren Onderteekenaars eener zogenaamde Acte van Verbindtenis van eenige Regenten en Ministers in Zeeland, op den 5den Maart deezes jaars aan U Edele Mogenden gedaan; wel met genoegen gezien hebben, dat eenige der mede-Teekenaars van de voorſchreeven Acte thands eindelyk hebben goedgevonden, een gedrukt Exemplaar van dezelve ter tafel van U Edele Mogenden over te leggen, met eene bygevoegde verklaaring omtrent hunne waare oogmerken ten dien opzichte; doch dat niet te min de verdere inhoud van de voorſchreeven Remonſtrantie en de handelwyze, in deezen omtrent de Ondergeteekenden gehouden, aan dezelve van dien aart zyn voorgekomen, dat zy ter wegneeming van alle verdenkingen en verkeerde illatien, welke uit een langer ſtilzwygen van hunne zyde, zoude kunnen geboo-ten worden, zich thands in de onvermydelyke en onaangenaame noodzaaklykheid gebragt zien, om, ſchoon ongevraagt en zonder zich daar toe eenigſins gehouden te rekenen, aan U Edele Mogenden

en verder aan de Ingezetenen des Lands, die zy in hunne onderscheiden Posten helpen representeeren, mede open te leggen derzelver waare en oprechte gevoelens omtrent alle die objecten, welke in deezen eenigsints kunnen in aanmerking komen.

Dat zy Vertooners diensvolgens openlyk, zonder eenige de allerminste reserve of achterhouding, op den éed, door ieder van hun by de aanvaarding hunner respective bedieningen gedaan, by deezen verklaaren, zich volkomen en in allen deele te vereenigen met de plechtige *betuigingen*, *beloften* en *gevoelens*, in 't gedrukte Exemplaar der voorschreeven Acte in het breede opgegeeven, bereid zynde, dezelve in alle gevallen en ten allen tyde naar hun vermogen te helpen voorstaan en maintineeren.

Dat zy in 't byzonder mede in alle oprechtheid betuigen, nimmer eenig ander oogmerk of bedoeling te hebben gehad of nog te hebben, dan om de Republiek in 't algemeen en de Provincie van Zeeland in 't byzonder te maintineeren by haare Vryheid en Onafhankelykheid, nevens de hooge Waardigheden van Stadhouder, Kapitein- en Admiraal-Generaal, erffelyk in 't Huis van Oranje, met alle de Rechten en Præëminentien, welke zo door U Edele Mogenden in deeze Provincie, als door de gezamentlyke Bondgenooten met betrekking tot den gemeenen Staat, aan dezelve in de jaaren 1747 en 1766 wettig en permanent zyn opgedraagen, in vertrouwen; zo als U Edele Mogenden by Hoogstderzelver Resolutie van den 16 October 1786 mede declareerden, dat deeze Waardigheden nooit zullen ophouden te beantwoorden aan het oogmerk van derzelver instelling.

Dat, daar U Edele Mogenden by de evengemelde Resolutie, voor welke onlangs door eenige Ingezetenen aan U Edele Mogenden diverse *Dank-Adressen* zyn gedaan, openlyk hebben erkend, dat 'er misbruiken in 't publiek Bestuur zyn ingesloopen, die redres vorderden, zy Vertooners ook van har-

Digitized by Google

harten gezind zyn, om de welmeenende poogingen van U *Edele Mogenden* en de andere Bondgenooten tot eene volleedige herſtelling der voorſchreeven misbruiken, op alle mooglyke wyze en volgens den aart onzer gezegende Conſtitutie, naar hun vermogen te ſecondeeren, zonder echter eenig voorneemen te hebben, om die zo zeer gewenschte herſtelling te willen bevorderen door ongeoirloofde middelen of ſchaadelyke nieuwigheden, die tot verandering der wettige Conſtitutie en Regeeringsform van het Land, of tot ſtooring der *Burgerlyke rust, vryheid en veiligheid zouden uitloopen.*

Dat de Vertooners, na deeze onbewimpelde verklaaring van derzelver waare gevoelens en bedoelingen, waar mede hunne daaden, *volgens* het getuigenis van hun gewiſſe, en waaromtrent zy zich ook gerustelyk op de bewustheid van U Edele Mogenden en der geheele onzydige wereld durven beroepen, altoos hebben ingeſtemd, niet kunnen nalaaten, by deezen onder het oog van U Edel Mogenden *te brengen*, hunne rechtmaatige redenen van beklag, over de handelwyze door de Heeren Onderteekenaars der voorſchreeven Acte van Verbintenis ten opzichte van de Vertooners en andere aanzienlyke Leden van de Regeering deezer Provincie gehouden, als hebbende zy niet alleen dezelve Acte op eene heimelyke wyze onder elkander geteekend, en daar na in druk doen uitgeeven en onder 't Gemeen verſpreiden, waar by teffens een *Lyst van hunne* Naamen vertoond is, maar zelvs 't gene nog verder gaat, de Vertooners in deezen, immers die gene derzelve, welke zich op onderſcheiden wyzen genegen hebben getoond om insgelyks de voorſchreeven Acte te teekenen, daadelyk die onderteekening te weigeren, op prætext, dat de Vertooners, met betrekking tot de poincten in dezelve Acte vervat, niet zouden ſtaan in 't zelvde begrip als zy Heeren Onderteekenaars, even als of ter hunner beoirdeeling geſteld ware een on-

derzoek van het gene ieder eerlyk Regent in zodaanige gevallen verplicht is by zich zelven te beſliſſen, te weeten, of hy zich in gemoede en volgens den ééd, door hem by het aanvaarden zyner Ambtsbediening gedaan, kan vereenigen met het ſtuk, 't gene ter onderteekening word voorgeſteld.

Dat de voorſchreeven, voor de Ondergeteekenden by wettige gevolgtrekking zo odieuſe weigering, welke in effecte eene ſecluſie van de Vertooners met zich bragt, zich onder anderen ten ſterkſten heeft gemanifesteerd, by gelegenheid dat een derzelve, zynde een Lid van de Regeering der Stad Middelburg, op den 10den February laatſtleeden, ten Raade derzelve Stad eene propoſitie deed, volgens welke deeze geheele zaak, naar 't begrip der Vertooners vry regulierder en ordentelyker zoude zyn behandeld geweest, en van welk gepasſeerde de ondergeteekende Leden dier Regeering dus vermeend hebben geen geheim te moeten maaken, te weeten: „ om van wegens Hun Ed. Achtb. naar „ het origineel der voorſchreeven Acte van Ver„ bindtenis onderzoek te laaten doen, en vervol„ gens aan alle de Leden en Ministers van die Ver„ gadering gelegenheid te verſchaffen, om de be„ tuigingen en verklaaringen daar in voorkomende, „ waar mede hy Vertooner destyds reeds verklaar„ de, zich ten volle te kunnen vereenigen, door „ eene daadelyke onderteekening, met derzelver „ goedkeuring te bekragtigen, en wyders voor„ ſchreeven Acte ook aan de overige Staats-Leden „ van wegens Hun Edele Achtbaare ter onderteekening aan te bieden"; by welke gelegenheid door een der eerſte Onderteekenaars van dezelve Acte, by het uitbrengen van zyn Advys op de even gemelde Propoſitie, wierd gedeclareerd, dat de gezamentlyke Onderteekenaars met elkander NB. *de Reſolutie* hadden genoomen, om de meergedagte Acte niet te laaten teekenen door Regenten, die geroond hadden, omtrent de Artikelen in dezelve Acte vermeld, van andere gevoelens te zyn, (welk ge-

Digitized by Google

gedeclareerde ook door andere van de gezegde Onderteekenaars, in ſubſtantie, by meer dan eene gelegenheid is ingeſtemd) waar mede, gelyk gebleeken is, de Vertooners in deezen bedoeld wierden, voor welke ondertusſchen de voorſchreeven zogenoemde Reſolutie met des te meerder grond als ten uiterſten haatelyk en beleedigend moet worden beſchouwd, wanneer men aanmerkt, dat volgens het gedeclareerde by de præmiſſen van voornoemde Acte, (gelyk de Vertooners mede erkennen) ieder Regent reeds van zelve, uit hoofde zyner Bediening, tot het handhaaven van alle die gronden, welke in dezelve Acte vervat zyn, by ééde verplicht was, en dus alle die Regenten, van welke men durft zeggen, dat zy getoond zouden hebben, van andere gevoelens te zyn, daar door in effecte worden voorgeſteld, en in verdenking gebragt, als of zy daaden hadden gepleegd, die tegen hunnen ééd en plicht ſtrydig waren; eene beſchuldiging, welke misſchien zynen eenigen grond daar in heeft, dat de Vertooners ('t gene zy ook niet ſchroomen opentlyk te erkennen) zich niet by alle voorkomende gelegendheden, met de thands binnen deeze Provincie prævaleerende denkbeelden, blindelings hebben kunnen vereenigen, waar door zy zeker nooit deeze onaangenaamheden zouden hebben ondervonden, doch eene beſchuldiging tevens, welke zy zich geenſints daarom vermeenen te hebben waardig gemaakt, en waaromtrent geen eerlyk Regent zich met onverſchilligheid kan gedraagen, weshalven zulks de Vertooners het hoogſte recht geeft, om voorengemelde Heeren Onderteekenaars by deezen opentlyk te ſommeeren, ten einde zy aan U Edele Mogenden opgeeven de redenen en gronden, waar op hunne voorſchreeven beſchuldiging berust.

Dat wanneer men naargaat de reden, welke de Heeren Onderteekenaaren van voorſchreeven Acte heeft doen beſluiten, om dezelve niet aan alle Re-

genten en dus ook niet aan de Vertooners in deezen ter teekening aan te bieden, en welke by de hier vooren aangehaalde Remonſtrantie word opgegeeven daar in te beſtaan, dat dezelve Acte van een gantsch anderen inhoud is, als de Acte van Verbindtenis, door eenige Regenten in de Provincie van Holland ontworpen, en door verſcheide Regenten in deeze Provincie geteekend, zonder aan anderen, die men met recht hield, niet in die gevoelens te ſtaan, gepræſenteerd te worden, het zekerlyk een ieder ten uiterſten moet bevreemden, de voorſchreeven allegatie te zien voorkomen uit de pen van Lieden, die by hunne onderteekening declareeren, dat zy met *allen*, die zich met hen *willen* vereenigen, zullen omgaan met dat vertrouwen en die eendragtigheid en cordaatheid, als tot bevordering van 's Lands welzyn noodzaakelyk is; die voorgeeven dat hunne waare oogmerken zyn en altoos blyven zullen, om de eensgezindheid onder de Regenten te bevorderen, door een' openbaare verklaaring te doen van hunne gevoelens, en dat hun niets aangenaamer zyn zal, dan deeze gevoelens eenpaarig te zien aanneemen als het beſtendig ſysthéma van deeze Provincie; want dat, indien zy waarlyk zulke bedoelingen met de voorſchreeven Acte mogten gehad hebben, zy alsdan ook dezelve aan alle Regenten zonder onderſcheid ter onderteekening hadden moeten doen aanbieden, zonder in aanmerking te neemen, of in eene andere Provincie eene diergelyke Acte van Verbindtenis exteerde, welke van een anderen inhoud en door verſcheiden Regenten in deeze Provincie geteekend zoude zyn; alzo immers die Acte geenerhande gemeenſchap of relatie tot de andere Acte was hebbende, maar beide op zich zelve beſtonden, en byaldien dezelve in 't een of ander poinct elkander wezentlyk mogten contrarieeren, men alsdan ook zeer zeker kon verwagten, dat die Regenten in deeze Provincie, welke de voorige Acte geteekend had-

Digitized by Google

hadden, of de onderteekening der andere Acte zouden hebben van de hand gewezen, of door dezelve te onderteekenen, zouden getoond hebben, hunne voorige begrippen te willen laaten vaaren, en liever die gevoelens aan te neemen, welke by de eerstgemelde Acte zyn ter neder gesteld, welk laatste men volgens 't voorschreeven gedeclareerde van de Heeren Onderteekenaaren der voornoemde Acte billyk mag veronderstellen, dat ten vollen met hun oogmerk zoude zyn overeengekomen.

Dat, hoe het ook met dit alles moge gelegen zyn, dit in allen gevalle zeker schynt te zyn, dat voor zo verre de reden van het niet ter teekening præsenteeren der voorschreeven Acte aan de Vertooners in deezen, zoude kunnen worden geattribueerd aan de existentie dier voorige Acte, en de onderteekening van dien door verscheiden Regenten in deeze Provincie, dat argument nooit verder kon werken, dan met betrekking tot die genen der Vertooners, welke de voorige Acte zouden mogen geteekend hebben, en dat het diensvolgens altoos voór eene onbegrypelyke, en met de door voornoemde Heeren Onderteekenaars opgegeeven Principes, gantsch strydige handelwys moet worden gehouden, dat zy, zonder eenig præälabel onderzoek ten dien opzichte in 't werk te stellen, alle de Vertooners in deezen zonder onderscheid hebben willen doen voorkomen als Teekenaars van eene Acte, die men oordeelde ingewikkelde stellingen te bevatten, en hen als zodaanig uit te sluiten van de onderteekening eener nadere Acte, welke om de voorzeide reden alleen maar voor *eenige* en niet voor *alle* Regenten was ingesteld, terwyl, indien de Heeren Onderteekenaaren derzelve de moeite hadden gelieven te neemen, om op dit respect het vereischte onderzoek te doen, zy al ras zouden zyn geinformeerd geworden, dat voor als nog niet een enkel Regent of Minister van een Collegie van Regeering in de Stad Middelburg woonachtig, ge-

vonden word, en immers zeker niet onder de Vertooners in deezen, die de voorzeide, thands zo 't ſchynt, zo zeer veroirdeelde Acte geteekend heeft, ſchoon niemand der Vertooners, indien hy zulks had geoirdeeld te moeten doen, zich immer zoude ſchaamen, 't zelve openlyk te erkennen, gelyk zy Vertooners ook geene de minſte zwaarigheid maaken, om alle hunne daaden en verrichtingen, welke eenige betrekking of invloed op de waarneeming hunner onderſcheiden Ambtsbedieningen zouden mogen hebben, aan het onpartydig onderzoek van U Edele Mogenden en van de geheele Natie open te leggen en te onderwerpen, zich verzekerd houdende, dat, wat ook de haat of nyd van kwaalykgezinde en alleen hun eigen belang zoekende Lieden tegen hen Vertooners, zo in 't heimelyk als openbaar moge hebben geteenteerd, om hen, ware het mooglyk, in den haat van een misleid Gemeen te brengen, de waarheid nogthands boven alles zal zegepraalen, en de ſterkſte bewyzen opleveren, dat de Vertooners ſteeds met zulke gevoelens bezield zyn, als het waare belang van 't lieve Vaderland en de conſervatie van haare zo duurgekogte Vryheid en Voorrechten van ieder eerlyk Regent vorderen.

Dat de Vertooners van harten wenſchen, dat de Heeren Onderteekenaars van meergemelde Acte mede ten allen tyde door hunne daaden zullen mogen toonen, zodaanige pryswaardige bedoelingen en oogmerken te hebben, als zy in de voorſchreeven Acte en opgevolgde Remonſtrantie hebben gelieven te betuigen, zonder dat de Vertooners alhier zullen onderzoeken, of en in hoe verre diverſche derzelver Onderteekenaars door hunne Ambtsbedieningen in het geval geſteld zyn, of roeping hebben, om tot die eindens, waar toe zy zich met de anderen verbonden hebben, te kunnen medewerken.

Dat ondertuſſchen de Vertooners in allen deezen

ken geen ander oogmerk betuigen te hebben, dan om 't waarachtig welzyn van hun Vaderland op duurzaame gronden te vestigen, de listen en laagen, die daar tegen, door wie het ook zy, worden in 't werk gesteld, met al hun vermogen af te keeren, en onder den Goddelyken zegen mede te werken, tot handhaaving der wettige Constitutie en waare Burgerlyke Vryheid, en daarom, hoe zeer zy niet willen ontveinzen, uit een betaamelyk gevoel van 't gene zy aan zich zelven verschuldigd zyn, nimmer de hen zo onverdiend aangedaane behandeling met onverschilligheid te zullen herdenken, echter oprechtelyk verklaaren, volvaardig en bereid te zyn, om op dien voet en tot bevordering van dit hun oogmerk, met alle de Regenten van het Land de handen in een te slaan, en zich daar toe met dezelve in eendragtigheid te vereenigen, ten einde eens wederom moge herleeven dat vertrouwen, en die cordaatheid en eensgezindheid, waar door deeze Republiek, onder den zegen des Allerhoogsten, en 't wys bestuur onzer Voorouders, is groot geworden, en zonder welke, 't gene God genaadiglyk verhoede, dezelve gewisselyk met rasse schreeden zal te gronde gaan; betuigende de Vertooners voornaamelyk tot het helpen bereiken der evengemelde eindens, gaarne en volvaardig te willen voortgaan in de yverige waarneeming hunner Ambtsbedieningen, van welke zy echter zich zouden verplicht reekenen afstand te doen, ingevalle het hen gebeuren moest, dat door de gevolgen van een ongemeriteerd wantrouwen jegens hen, hun dienst voor het Vaderland nutteloos gemaakt wierd; zullende eindelyk de Vertooners zich hoogst gelukkig achten, indien zy door deeze hunne Remonstrantie eene gepaste aanleiding zullen mogen gegeeven hebben, om de gedugte gevolgen van wantrouwen en tweedragt nog in tyds te helpen voorkomen, en dit, door Gods Voorzienigheid zo gezegend Land, is het

mooglyk, weder te brengen tot dien trap van eer en luister, waar voor 't zelve vatbaar is, en waar toe het door een voorzichtig en wel geregeld beſtuur van eerlyke en cordaate Regenten kan gebragt worden.

God verleene daar toe zynen genaadigen zegen, zonder welke alle menſchelyke wysheid ydelheid is, en bekroone de welmeenende poogingen van U Edele Mogenden met zyne Hooge goedkeuring tot in langte van dagen!

(*was geteekend*)

Wilhem Schorer, J. A. Fs. W. A. de Beveren. B. J. Turcq. Zacharias Paspoort. G. D. Steengracht, *de Mooyland.* P. C. van Goethem. C. J. Danckaerts. J. D. Ghyselin le Sage. A. Huysman. David van Visvliet. B. Mathias Pous. Jan Jacobus Macquet. F. Ermerins. M. Geene.

Digitized by Google

N°. 994. *Nadere Remonſtrantie, van wegens de Heeren Onderteekenaars der Acte van Verbindtenis van eenige Regenten en Ministers in Zeeland, aan de Ed. Mogende Heeren Staaten gedaan, den 21 May 1787; en betrekkelyk tot de Remonſtrantie, op naam van eenige actueele Leden en Ministers van Collegien, eene directe relatie tot de Regeering hebbende, en woonende binnen de Stad Middelburg, aan Hooggemelde Heeren Staaten ingediend den 19 April 1787.*

AAN DE EDELE MOGENDE HEEREN STAATEN VAN ZEELAND.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Uit naam van dezelve Leden en Ministers der Regeering en Juſtitie in Zeeland, welke de *Acte van Verbindtenis tot handhaaving der Conſtitutie, Regeeringsform en Vryheid* hebben aangegaan, vinden wy Ondergeteekenden ons wederom genoodzaakt, U Ed. Mogenden met ſchuldigen eerbied te adiëeren.

Wy hadden op den 5den Maart deezes jaars dezelve vryheid genomen, ten einde ons, en onze mede Onderteekenaars by U Ed. Mogenden te verdedigen, tegen den blaam aan dezelve by zeker Advys der Heeren van Vliſſingen te laste gelegd, als of deeze Acte op een heimelyke wyze, en met het ſtrafbaar oogmerk om andere Regenten in den haat van 't gemeen te brengen, was geteekend; en wy vleiden ons toen tot tyd, de wettigheid en deugdelykheid dier Acte en de zuiverheid onzer oogmerken, ten klaarſten aan U Ed. Mogenden te hebben getoond, terwyl wy nogthands verklaarden geen zwaarigheid te zullen maaken (indien zulks nodig was) de naamen van alle de Onderteekenaars der Acte voor U Ed. Mogenden en zelvs voor het Publiek open te leggen, met de redenen, waarom wy

in

in het begrip ſtonden, dat *niet alle Regenten zonder onderſcheid, zich met ons konden vereenigen.*

Sedert dien tyd is aan U Ed. Mogenden ingeleverd en met den Druk gemeen gemaakt, een Remonſtrantie op naam van eenige actueele Leden en Ministers van Collegien, een directe relatie hebbende tot de Regeering in Zeeland, en woonende binnen Middelburg, in welke die Heeren *ſchoon ongevergd* (gelyk zy erkennen) *en zonder zich daar toe eenigſints gehouden te rekenen*, echter hebben willen voorkomen als Regenten die redenen hebben zich over ons te beklaagen, en ons provoceeren, om aan U Ed. Mogenden op te geeven de redenen en gronden waar op zoude berusten een beſchuldiging, die de Vertooners zich verbeelden dat wy ten hunnen laste hebben.

Deeze Remonſtrantie derhalven Edele Mogende Heeren! geeft ons aanleiding, om nader te detailleeren, de redenen waarom wy gemeend hebben en nog meenen, dat niet alle Regenten zonder onderſcheid tot de onderteekening van onze Acte konden toegelaaten worden.

Wy zullen dit nogthands ten aanzien der Vertooners met alle discretie doen, om meerder verwydering tusſchen de Perſoonen van Regenten vóór te komen, op dat de eensgezindheid waar heenen onze poogingen ſtrekken, niet voor altoos worde uitgeſloten; en het is ook om die reede, dat wy dezelve Remonſtrantie niet van periode tot periode zullen volgen, om niet in de noodzaak te komen van ſommige uitdrukkingen en argumenten te moeten opvatten, die, wel is waar, een tweederlei zin toelaaten, waar van de uitlegging altyd blyft aan de zyde van den Schryver, maar die zo ze alles beteekenen, 't welk een eenvoudig Leezer daar uit begrypen zou, voor ons ten uitterſten injurieus zyn.

De hoofdzaak in de Remonſtrantie aan U Edele Mogenden, onder differente gedaanten voorgedraa-

Digitized by Google

draagen, komt hier op neder: „ dat de Acte van „ Verbindtenis door ons onderteekend, niet aan „ alle Regenten, en dus ook niet aan de Vertoo„ ners, ter teekening is aangeboden, maar aan ſom„ migen geweigerd, ja zelvs, na dat daar over ten „ Raade der Stad Middelburg, door een Lid van „ de Regeering een propoſitie was gedaan &c."

Wy erkennen Edele Mogende Heeren! in 't generaal deeze waarheid, dat de Acte niet aan alle Regenten, en dus ook niet aan de meeste der Vertooners is aangeboden; doch indien dezelve aan iemand mogte geweigerd zyn, is dit zekerlyk niet geſchied met *oogmerk om iemand perſoneel* uit te ſluiten, maar juist om dezelve redenen waarom wy oirdeelden, dat niet alle Regenten, zonder onderſcheid, in ſtaat waren zich met ons te vereenigen, en deeze redenen zullen wy nu de eere hebben aan U Edele Mogenden op te geeven.

Dezelve beſtaan eenvoudig hier in: dat wy zeker wisten, en by ondervinding geleerd hadden, dat niet alle de Regenten even dezelve denkbeelden hadden, omtrent de zaaken tot welker handhaaving wy ons hadden verbonden, en dat wy niemant willende misleiden, ook niet gaarne zelvs misleid wierden; het zy echter verre van ons, dat wy daarom de Regenten die van ons verſchillen, zouden in verdenking brengen, of beſchuldigen van daaden gepleegd te hebben, die tegen hunnen ééd en plicht ſtrydig waren, welke conſequentie de Vertooners zonder eenigen grond uit onze woorden trekken; wy weeten zeer wel, dat men ter goeder trouwe met malkander in begrippen kan verſchillen, en gelyk wy die vryheid voor ons zelven wenſchen te behouden, betwisten wy ze ook niet aan anderen; maar wy beoogen alleenlyk, de verſchillende gevoelens ook als verſchillend te laaten voorkomen, en geen ſtrydige zaaken als éénsluidende te laaten paſſeeren.

Wy hebben met opmerkzaamheid geleezen de Verklaaring door de Vertooners in hunne Remonſtran-

Digitized by Google

ſtrantie aan U Ed. Mogenden gedaan, van *zonder de minſte reſerve en op den ééd, zich te vereenigen met de* betuigingen, beloften *en* gevoelens *in de Acte van Verbindtenis in 't byzonder opgegeeven &c.* En dit ſchynt in den eerſten opſlag te kennen te geeven, dat 'er tusſchen de voornoemde Heeren en ons geen verſchil is, nog eenige rede, waarom wy dezelve op die Verklaaring niet zouden admitteeren tot eene gelyke Verbindtenis; doch zonder in twyffel te trekken de ſinceriteit deezer Verklaaring, mogen wy nogthands daar op reflecteeren, dat wy dit ſoort van uitdrukking ook in andere Stukken gebezigd vinden, en altoos met curſive letters gedistingueerd, even als of dezelve iets anders beteekende, als zich te vereenigen *met de geheele Acte*; en wanneer wy nagaan, wat 'er verder in de Acte gezegd wordt, buiten de *betuigingen*, *beloften* en *gevoelens*, vinden wy, dat het juist zulke zaaken zyn, waar mede de vereeniging het moeilykst te plooijen is; want de ganſche rede van onze Verbindtenis wordt afgeleid uit de *overweeging van de verwarringen in de Republiek, veroirzaakt door verſchillende begrippen &c.* En deeze overweeging noopte ons, om met zulke betuigingen, en daar na ingerichte daaden, de vreemde en ſchaadelyke nieuwigheden tegen te gaan, zo dat onze betuigingen niet in het afgetrokken moeten beſchouwd worden, maar in verband met het tegengaan der nieuwigheden.

En ten einde duidelyk te doen blyken, dat men zich zeer wel zoude kunnen vereenigen met de *betuigingen*, *beloften* en *gevoelens* in onze Acte voorgeſteld, en nogthands in den grond der zaaken verſchillen, gelieven U Ed. Mogenden ſlegts te reflecteeren op deeze weinige exempels.

Het is by onze voorige Remonſtrantie gezegd, dat wy tragten te weeren alle nieuwigheden, welke onder den ſchoonen naam van *herſtelling* worden getenteerd, gelyk ook de middelen waar door deeze nieuwigheden worden voortgeplant: de Heeren Vertooners geeven ook aan U Ed. Mogenden te ken-

kennen, afkeerig te zyn, van de zo zeer gewenschte *herstelling* te willen bevorderen door ongeoirloofde middelen en schaadelyke nieuwigheden; wy schynen dus oppervlakkig het ééns te zyn, maar zoude het overtollig zyn, alvoorens op die eenstemmigheid volkomen te vertrouwen, dat men malkanderen duidelyk verstaa, wat de één en de ander voor ongeoirloofde middelen en schaadelyke nieuwigheden houd? immers worden sommige Socieieiten en Exercitie Genoodschappen, die iets meer beoogen dan gezelschap en vermaak; immers wordt een zogenaamd Vaderlands Fonds, de onbepaalde *licentie der Drukpers*, en meer diergelyke zaaken, uit een te verschillend oogpunt beschouwd, dan dat men zoude oirdeelen oprechtelyk en in trouwe vereenigd te zyn, terwyl de één die zaaken voor heilzaam, een ander voor schaadelyk, en een derde voor onverschillig aanziet.

Het oogmerk van onze Verbindtenis, Edele Mogende Heeren! was, om het *syschéma* door de Heeren Staaten deezer Provincie, schoon met meerderheid der Regeering, aangenomen, meer en meer eenpaarig en bestendig te maaken; maar om daar toe te komen, hebben wy geoirdeeld, dat het niet genoeg was, met malkanderen in bloote klanken over een te stemmen, en met de hand woorden te onderschryven, waar aan ieder de explicatie, naar zyne opvatting zou kunnen geeven; maar dat het boven al nodig was, malkander in den grond der zaaken wel te begrypen; en uit dit rondborstig beginsel te werk gaande, hebben wy de handteekening van niemant verzogt, althands niet aangenomen, dan van de zodaanigen, waar van wy meenden verzekerd te zyn, dat zy door de gebruikte bewoordingen even dezelvde zaaken verstonden, die wy 'er door verstonden, zonder dat wy door deeze handelwyze (gelyk de Vertooners ons verdenken) ons wilden aanmaatigen de *beoirdeeling van 't gene ieder eerlyk Regent verplicht is by zich zelven te beslissen:* neen! wy laaten die beoirdeeling aan 't ge-

gemoed van ieder Regent over, maar wy gebruiken alleen de omzichtigheid, die de goede trouw in alle Verbindtenisſen eischt, dat men malkander verſtaat over de termen, en onderſcheidend kent dat gene waar toe men zich verplicht.

De Heeren Vertooners allegeeren zekere gebeurtenis, om te bewyzen, dat wy in effecte eenige Regenten der Stad Middelburg hebben willen uitſluiten; maar deeze gebeurtenis in haar waarachtig licht geplaatst, zal juist het tegendeel bewyzen; naamelyk, dat wy geen Perſoonen, maar wel gevoelens hebben willen uitſluiten; want toen het Lid der Regeering van voornoemde Stad, de Propoſitie deed, in de Remonſtrantie opgegeeven, meenden die Leden van ons, die ook Leden van dezelve Regeering zyn, dat het gewenschte tydſtip geboren was, om tot een hartelyke vereeniging van gevoelens te komen, door een openhartige explicatie niet alleen van de maximes die ieder Regent voor de waare gronden van onze Conſtitutie, Regeeringsform en Burgerlyke Vryheid aannam, maar ook van de middelen waar door hy oordeelde, dat dezelve worden bevordert of tegengewerkt, en met dit loffelyk oogmerk, werd door één der eerſte Onderteekenaars onzer Acte, op de gemelde Propoſitie geadviſeerd in zulke termen, als hy nog voor 't grootſte gedeelte *in ſcriptis* onder zich heeft, en de meeste van de Vertooners zich ook wel zullen kunnen herinneren, dat het hier op neder kwam: „ dat indien alle Regenten „ het één waren, men geene Acte nodig had; dat „ niemant 'er aan kon twyffelen, of 'er waren diſſenſien, en wel zulke die de gronden van de Con„ ſtitutie raakten: dat de Acte van Verbindtenis, „ welke hy zich tot een eer rekende geteekend te „ hebben, geen ſtuk was, daar men een wasſchen „ neus aan geeven kon, maar dat men door daaden „ moest toonen, zonder reſtrictie bereid te zyn, „ het zyne toe te brengen tot herſtel van de rust, „ en tot wegneeming van de oirzaaken der onrust!

„ dat

„ dat niemant word uitgeſlooten van het teekenen,
„ mits hy volkomen inſtemme, niet alleen met de
„ woorden, maar met de gronden der Acte, en
„ dat men vast gereſolveerd is, dezelve door nie-
„ mant te laaten teekenen, dan door zulke van
„ wier gronden men volkomen overtuigd is: dat
„ alvoorens eenige poincten moeten geconſtateerd
„ worden, eer men kan zeggen het in den grond
„ ééns te zyn &c."

Het is dienvolgens Edele Mogende Heeren! aan ons niet te wyten, dat een eenig Regent van onze Verbindtenis uitgeſlooten is; en op dat niemant aan de oprechtheid van onze Verklaaring twyffele, ſtaat het aan ieder Regent om daar van de proef te neemen; en zo zeer als wy afkeerig zyn, om een geſlykformigheid van woorden en klanken voor eenſtemmigheid van gevoelens aan te neemen, zo zeer zullen wy altoos bereid zyn, hart en handen te vereenigen met alle de genen, die door onbewimpelde woorden en ſpreekende daaden toonen, waarachtige Liefhebbers te zyn van 's Lands gevestigde Conſtitutie, en Vyanden van alle nieuwigheden, die, of in haare bedoelingen of in haare gevolgen, tot verandering uitloopen.

Tot beſluit van dit Vertoog vinden die der Ondergeteekenden, welke geen actueele Leden of Ministers van de Hooge Vergadering van U Ed. Mogenden of van Steden deezer Provincie zyn, zich verplicht te declareeren, dat zy oirdeelen geconſidereerd te mogen worden als zodaanigen, die in de posten welke zy actueel bekleeden, niet uitgeſlooten zyn van de kennis en behandeling der zaaken van Regeering en Juſtitie, en die bovendien door hunne geboorte, bezittingen en betrekkingen in den welvaart van de Provincie grootelyks deelen, en zich daarom ook gehouden reekenen voor de bewaaring der Conſtitutie, waar op de publieke veiligheid en Burgerlyke Vryheid is gegrondvest, opentlyk uit te komen, hunne mede-Regenten en Burgers met raad en daad te aſſiſteeren en voor te

gaan, laatende niet te min het dagelyks bestuur van zaaken aan die genen, die zulks wettig toekomt, zonder eenig aandeel daar in te begeeren.

Wy zullen ons allen gelukkig achten, indien deeze Remonstrantie, en de Stukken daar toe betrekkelyk, een onderwerp van U Ed. Mogenden deliberatien mogen worden, ten einde door wyze maatregelen, de eenpaarigheid en onderling vertrouwen tusschen de Regenten en Ingezetenen meer en meer te bevorderen, waar toe wy hartelyk bidden, dat de Opperste Wysheid haaren gezegenden invloed mildelyk over U Ed. Mogenden gelieve uit te storten.

(*was geteekend*)

VAN DE PERRE, *de Nieuwerve*. W. THIBAUT, *d'Aagtekerke*. G. F. GODIN. CORNELIS KIEN VAN CITTERS. J. H. SCHORER. J. P. V. D. BRANDE, *Baronet*. J. J. DE BRUYN. WILHEM AARNOUT VAN CITTERS.

NB. De Heer N. STEENGRACHT *d'Oosterland*, abſent zynde.

No. 995. *Advis van de Regeering der Stad Zierikzee, betrekkelyk de Dank-Adreſſen ter Staatsvergadering van Zeeland ingeleverd. In dato den* 26 *February* 1787.

Dat Hun Ed. Achtb. zeer gevoelig zyn voor de rechtmaatige goedkeuring van 't Volk, dat zy de eer hebben te repræſenteeren, en welker waare belangens de onderwerpen hunner deliberatien altoos zyn geweest; vooral in de kragtdaadige poogingen, welke Hun Ed. Mogenden in en na den Engelſchen oorlog hebben aangewend, tot redding van 't zinkend Vaderland, in zo veele voortreffelyke Memorien ter Generaliteit ingeleverd, zo om die fatale werkeloosheid en kwaade directie van 's Lands Zee-

Zeemagt weg te neemen; — den Heer Hertog van Brunswyk van de directie der zaaken te verwyderen; — de Militaire Jurisdictie, zo gevaarlyk voor de vryheid der Ingezetenen, af te schaffen; — als in 't bewaaren der goede orde by de komst van zyne Doorluchtige Hoogheid in deeze Provincie, en 't verstandig menageeren van 's Lands penningen; alle maatregels, met eenpaarigheid der Staatsleden, (den Heer van Lynden, als repræsenteerende voor zyne Doorluchtige Hoogheid den Eersten Edelen, alleen uitgezonderd,) genoomen, en van zulk een groot en voortreffelyk belang voor 't welzyn des Vaderlands, dat dezelve de opmerking niet hebben kunnen ontglippen van de eenvoudigste lieden, die in een groot getal hunne handmerken hebben willen zetten in 't Dank-Adres, om de Lands-Vaderlyke poogingen Hunner Ed. Mogenden goed te keuren, — 't welk Hun Ed. Achtb. met een zeer groot genoegen en satisfactie aannee-men.

Schoon Hun Ed. Achtb. van de meerderheid hunner mede-Leden, in 't Staats Rapport van den 16 October 1786 devieeren, en niet hebben kunnen adviseeren tot 't verlaaten van een Bondgenootschap, door onze dappere en wel beraadene Voorvaders ten kosten van goed en bloed geslooten, onder den zegen van den Almagtigen God, die dit Verbond der zeven Vereenigde Nederlanden op eene zichtbaare wyze heeft begunstigd, en in dit bevestigen zich vooral heeft betoond den God van Nederland te zyn, is hun advis echter door geen hunner mede-Leden, tot nog toe, wederlegt, maar in tegendeel door 't beste en verstandigste gedeelte der Natie toegejuicht; des Hun Ed. Achtb. zeer gaarne de goedkeuring van het andere gedeelte, aan hunne mede-Leden zich kunnen laaten welgevallen, en zich gemakkelyk met de algemeene termen van 't geconcipieerde antwoord, op het Dank-Adres zouden conformeeren, indien zy niet wederhouden

wierden door de wyze, op welke 't zelve in de wereld is gebragt. — Dank-Adresſen moeten uit eene beredeneerde, verſtandige en rechtmaatige overtuiging, — wegens de poogingen der Overheden, tot heil en welvaart van hunne Ingezetenen aangewend, van zelve voortvloeijen, willen zy de welgeplaatſte harten en 't goed oogmerk der Teekenaaren en de eer van hun, aan wien zy worden opgedraagen, aan den dag leggen: — maar Hun Ed. Achtb. kunnen die voornaame requiſitien, tot hun uiterſte leedwezen in 't Dank-Adres niet vinden, nademaal 't zelve alleſints blyken draagt, van met overhaasting, wanorde en drift te zyn aangeboden, en dat veelen der Teekenaaren niet recht geweeten noch verſtaan hebben, wat zy onderſchreeven, daar de Heer Raadpenſionaris een groot getal van 500 derzelve heeft uitgemonſterd, om dat zy door dwang en geweld genoodzaakt waren, hunne naamen te zetten, 't gene ook binnen de Stad Goes aan eenige Ingezetenen van Zierikzee, zich daar toen bevindende, is geheurd, en waar van Hun Ed. Achtb. de legaale bewyzen in handen hebben. —

Redenen en motiven, waarom Hun Ed. Achtb. dat zuiver genoegen en waar vermaak, dat hun anderſints de goedkeuring en lof van een dankbaar Volk zoude verſchaffen, niet kunnen genieten, en dit geheel Dank-Adres, met het antwoord daar op, zullen overlaaten aan de diſpoſitie hunner mede-Leden, om daar in te handelen, als 't hun zal gelieven goed te dunken; 't gene Hun Ed. Achtb. met des te meer vryheid kunnen doen, om dat niemand van dat reſpectabel gedeelte des Zeeuwſchen Volks, 't gene zy de eer hebben te repræſenteeren, dit Dank-Adres, zo veel zy weeten heeft onderteekend. — Hun Ed. Achtb. zouden het by dit hun geadviſeerde hebben laaten berusten, indien zy niet, hoe veel Condeſcendance zy ook voor hunne mede-Leden hebben, genoodzaakt waren, hunne uiter-

eerſte ſurpriſe en *alleſints gegronde indignatie* te toonen over 't gedrag van den Heer Raadpenſionaris, die van zich heeft kunnen verkrygen, op eene *gantsch irreguliere wyze*, met vyf Leden, 't antwoord op het Dank-Adres te concludeeren, en op derzelver naam, ſchoon 't aan de ganſche Vergadering van Hyn Ed. Mogenden is gepræſenteerd, af te geeven en publiek te maaken, daar Hun Ed. Achtb. buiten de mooglykheid waren, om op 't zelve te adviſeeren, alzo Hun Ed. Achtb. de verzogte copie van het zelve nog niet hadden bekomen, hoe zeer de Heeren Gedeputeerden iterative reizen, — om dezelve hebben verzogt, en ter Vergadering gedeclareert, dat deeze de eenige oirzaak was, waarom 't Advis hunner Committenten niet was ingekomen. —— Deeze partydigheid van den Raadpenſionaris, ſtryd ten eenemaal tegen zyne Inſtructie, dicteerende, dat dezelve verplicht is in alles te handelen *zonder begunſtiging van eenige Stad of Steden, Landen en Perſoonen, en ieder Recht en Juſtitie te doen*, 't gene zyn Wel Ed. Geſtr. hier volſtrekt ten opzichte van Hun Ed. Achtb. heeft geomitteert, en Hun Ed. Achtb. des te meer grieft, nademaal zy niet weeten, den Raadpenſionaris hier toe eenige reden te hebben gegeeven, en liefst willen afleiden uit het byzonder attachement, 't gene zyn Wel Ed. Geſtr. voor de Stad Goes heeft, wegens 't Ambt van Raad, dat hy in die Stad bekleed, ſchoon tegen 't 10 Art. der Inſtructie der Raadpenſionariſen aanloopende, waar by duidelyk bepaald word, dat de Raadpenſionaris in geen dienst van andere Steden mag wezen, noch by deſiſtement van zyn Ambt dezelve ambieeren, zonder verlof der Staaten, die dus verre nooit door denzelven daar in zyn gekend, veelmin daar toe verlof gegeeven hebben. Zulke willekeurige handelwyzen kunnen niet anders dan alle orde der Regeering vernietigen, en loopen direct aan tegen 't 13 Art. der Inſtructie van den Raadpenſionaris, die in alle zaaken, waar in naar

Digitized by Google

orde van Regeering geconcludeerd kan worden, de ſchriftelyke Concluſie in de Notulen moet inſereeren, en alleen de Concluſie en *niet de byzondere gevoelens* voor Extract, zo 'er een moet gegeeven worden, laaten uittrekken. — Waarom Hun Ed. Achtb. 't Protest tegen deeze alleſints irreguliere handelwyze, door de Heeren Gedeputeerdens gedaan, volkomen approbeeren, en niet kunnen nalaaten dezelve aan de verlichte attentie Hunner Ed. Mogenden nog nader te brengen. Verzekerd, dat dezelve zo wel als zy, de gevaarlyke en veruitzienende gevolgen van zulke irreguliere handelwyzen volkomen zullen penetreeren, en Hun Ed. Achtb. by hun Recht, als een integreerend Staats-Lid maintineeren, en van dit alles aan Hun Ed. Achtb. de eclatantſte ſatisfactie verzorgen. — Verzoekende Hun Ed. Achtb. van dit hun Advis inſertie in den text der Notulen van den Staat.

Accordeert met voorſz. Notulen.

(*was get.*) J. VAN DEN HOUTE.

N°. 996. *Extract uit de Notulen van den Raad Ordinair der Stad Zierikzee, nopens de Propoſitie van den Raadpenſionaris ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan, betrekkelyk het Nationaale Fonds. In date den 26 February 1787.*

Gedelibereerd zynde op de communicatie, door den Heer Raadpenſionaris gedaan, nopens de eerſte Provinciaale Vergadering van de Leden van 't Nationaale Fonds, ter bevordering van de gewigtigſte belangens des Nederlandſchen Volks, als mede op de Miſsive van den Heer B. MATHIAS POUS, als Lid van 't zelve, daar over aan den Heer Raadpenſionaris geſchreeven, en door denzelven ter Vergadering voorgebragt, is goedgevonden en verſtaan:

Hee-

Digitized by Google

Heeren Gedeputeerden te gelasten, hier omtrent te declareeren: dat Hun Ed. Achtb. niet dan met de uiterſte ſurpriſe hebben gezien, dat den Heer Raadpenſionaris deeze zyne Communicatie alleen heeft gedaan uit de Nieuwspapieren, en echter een diep ſtilzwygen heeft gehouden van andere niet minder gewigtige zaaken, in dezelve Nieuwspapieren vermeld. Hun Ed. Achtb. bedoelen hier mede de Acte van Verbindtenis, tusſchen eenige Regenten en Ministers deezer Provincie (en dat met uitſluiting van anderen) aangegaan, als mede de werkeloze onverſchilligheid, waar mede de Regeering der Stad Goes, het plunderen van zo veele Burgerhuizen heeft aangezien, zonder noch door de Juſtitie, noch door de Militie, te hebben mede gewerkt, om dat oproer te ſtuiten en de Schuldigen te ſtraffen; niet tegenſtaande de ſpeciaale Reſolutie by U Ed. Mogenden daaromtrent genomen: al welk Couranten-nieuws voor de digniteit van U Ed. Mogenden veel meer beleedigend is, en vry meerder ernſtig in beſoignes behoorde onderzogt te worden, dan het Nationaale Fonds, 't welk uit veel edeler principes ontſtaat, en niet anders dan de grootſte blyken van menschlievendheid en edelmoedige byſtand van Ongelukkigen aantoont, en gegrond is in dat loffelyk caracter van onze Natie, die om haare mededeelzaamheid en hulpe jegens Ongelukkigen zo beroemd is; waarom allen, die in dit Fonds hebben ingeteekend, wel verre van de indignatie van U Ed. Mogenden, in tegendeel niet anders dan Hoogstderzelver goedkeuring meriteeren; waarom Hun Ed. Achtb. van oirdeel zyn, dat de Heer Raadpenſionaris behoord te worden gelast, aan gemelde Heer B. M. Pous in antwoord op deszelvs voorgemelde Misſive te declareeren, „ dat U Ed. Mog. „ denzelven, en alle verdere Leden van dit Fonds „ volkomen vry verklaaren, van de haatelyke illatien, „ door hem Heer Radpenſionaris in zyn gezegde „ Communicatie aangevoerd; dat U Ed. Mogenden,

„ wel verre van zulks als een Attentaat tegen de „ Hoogheid en Souvereiniteit van U Ed. Mog. Ver„ gadering te beſchouwen, in tegendeel de edelmoe„ dige Vaderlandsliefde, door die Leden daar in be„ toond, alleſints moeten loueeren, dezelve adhor„ teeren, om daar in ter bevordering van het welzyn „ van ons dierbaar Vaderland, met allen yver te vol„ harden"; op dat alle Soupçons niet alleen, ten op„zichte van gemelde Heer Pous, maar ook van allen de overige Leden van dat Fonds, uit de Registers van Hun Ed. Mogenden worden weggenoomen, en eerstgemelde Heer daar door werde in ſtaat geſteld, om in de waarneeming van de hem opgedraagene Commisſie ter reviſie van de Quotes te continueeren, waar toe Hun Ed. Achtb. denzelven by deezen op 't allerkragtigſte, doch tevens op 't minzaamſte folliciteeren en adhorteeren; verklaarende Hun Achtb., dat alle de voorgemelde illatien hun in het minſte niet hebben doen wankelen in dat goed vertrouwen op zyn Perſoon, waar mede zy die Commisſie aan zyn Edele hebben helpen confereeren.

Verzoekende hier van inſertie &c. in den text der Notulen van Staat.

Accordeert met voorſz. Notulen.

(was get.) J. VAN DEN HOUTE.

N°.

No. 997. *Verantwoording door den Raadpenſionaris, ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland gedaan, tegen de beſchuldigingen, by de Adviſen der Heeren van Zierikzee, ter Hooggemelde Vergadering ingebragt, den 1 Maart 1787.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

Het is voor een' Minister, die zyn tyd nuttiger kan beſteeden, altoos een der onaangenaamſte bezigheden, wanneer hy zich in 't geval bevindt, om zyn gedrag met woorden of in geſchrifte te moeten verdeedigen, vooral indien hy anders het voorrecht heeft, dat zyne daaden voor hem ſpreeken, en zyne beste verantwoording uitmaaken.

U Ed. Mogenden zullen geremarqueerd hebben, dat ik voor my zelven, de zaak ook in dat licht beſchouwd heb, dewyl ik beſtendig met verachting heb ter zyde gelegd, de menigvuldige ſmaad- en ſchimpredenen, die my ſedert eenigen tyd in de Nieuwspapieren en periodique Schriften van den hedendaagſchen ſmaak, rykelyk zyn toegedeeld: ik kon dit met gerustheid in diervoegen behandelen, om dat ik eene genoegzaame voldoening genoot in het getuigenis van een goed geweeten voor GOD, in de goedkeuring van U Ed. Mogenden, en in de achting van het verſtandige deel der Natie, die hier uit konde opmaaken, dat ik trouwe en ſtandvastigheid genoeg bezat, om my niet te laaten mede ſleepen door de heerſchende denkbeelden van den tyd, 't welk anders de gereede weg zoude zyn, om met eere en lof, door onbevoegde Rechters, overlaaden te worden.

Maar ik zoude oirdeelen, my aan een al te groote onverſchilligheid ſchuldig te maaken, indien ik voor U Ed. Mogenden wilde verbergen de aandoening die de Adviſen der Heeren van Zierikzee, den 1ſten deezer ter Vergadering ingebragt, op my gemaakt hebben; waar in myne conduite in het Miniſterie deezer Provincie, en in de Directie deezer

Vergadering, op zodaanig een wyze wordt afgeſchilderd, dat ik zoude toonen weinig prys te ſtellen op het vertrouwen der Leden van Staat, indien ik niet tragtte Hun Ed. Achtb. te doen wederkomen van hunne abuſive ſtellingen, en door een betaamelyke verdeediging te zorgen, dat myne geruſtheid niet voor verlegendheid worde aangezien.

Hun Ed. Achtb. gelieven zich, by die Adviſen, uit te laaten, „dat zy genoodzaakt zyn hunne ſurpriſe en indignatie te toonen over myn gedrag; „ — dat ik my ſchuldig gemaakt heb aan partydigheid tegen myne Inſtructie; — dat ik ten „ opzichte van Hun Ed. Achtb. heb geomitteerd „ myn plicht, van zonder begunſtiging van iemand, een ieder Recht en Juſtitie te doen; — „ dat zulks moet afgeleid worden uit een byzonder „ attachement voor de Stad Goes, daar ik het Ambt „ van Raad bekleede tegen myne Inſtructie; — dat „ zulke willekeurige handelwyzen alle orde der Regeering vernietigen, en wederom aanloopen tegen een Artikel myner Inſtructie; — dat ik wel „ aan Hun Ed. Mogenden heb gedenuntieerd de „ Vergadering van het Nationaal Fonds, maar een „ diep ſtilzwygen gehouden van andere gewigtige „ zaaken, bedoelende daar mede de Acte van Verbindtenis, tuſſchen eenige Regenten in deeze „ Provincie opgericht, en (gelyk Hun Ed. Achtb. „ het uitdrukken) de werkelooze onverſchilligheid, waar mede de Regeering van Goes de plundering heeft aangezien".

Harde beſchuldigingen, Ed. Mogende Heeren! en zo veel te gevoeliger, om dat ze voortkomen van een kant waar aan men reſpect ſchuldig is, en om dat ze niet alleen by den Souverein worden ingebragt, maar ook in de Nieuwspapieren aan de geheele Natie voorgeſteld, waar door ik des te meer, op even gelyke wyze, tot zelvsverdeediging verplicht worde. — Ik heb doch mynen arbeid wel aan de Leden van Staat verbonden, maar niet myne eer, en zo 'er iets van de Vooronderlyke Vryheid over-

overblyft, hoope ik dat het dit moge zyn, dat de eer, zo wel als het leeven en goed der Ingezetenen, tegen de partydigheid of overyling van Politique Uitspraaken zal beveiligd zyn.

Om dan de beschuldigingen der Heeren van Zierikzee te volgen, in die orde als ik dezelve uit de Advisen van Hun Ed. Achtb. getrokken heb, komt in de eerste plaats voor, Hun Ed. Achtb. *surprise en indignatie, dat ik op een ganisch irreguliere wyze, met vyf Leden, het Antwoord op het Dank-Adres heb geconcludeerd &c.* Tot beantwoording van deeze positive, heb ik niets anders nodig, dan my te beroepen op het geheugen der Leden van de Vergadering, dat ik *geen Conclusie genoomen* heb op dit Antwoord; en de Notulen van Staat getuigen ook voor my, dat het zelve aldaar niet is geëxtendeerd *in de form van een Resolutie*, maar van een *Autorisatie* door vyf Leden van Staat, ieder voor zich zelve, op my gestrekt, om iets, *op hunnen naam*, te declareeren; waar van men genoeg voorbeelden zou kunnen aantoonen, indien ik niet vreesde aan de kundigheid van Hun Ed. Achtb. te kort te doen.

Wat voorts betreft, de partydigheid waar van ik beschuldigd worde, en de *omissie van een ieder Recht en Justitie te doen, zonder begunstiging van eenige Stad of Steden, Landen of Persoonen*, betuige ik niet te kunnen nagaan, in welk geval ik my ooit tegen de Heeren van Zierikzee, in dit opzicht heb vergreepen; immers daar Hun Ed. Achtb. my te last leggen, dat zy iterative reizen ter Vergadering verzogt hadden, om copie van de Dank-Adressen, en dezelve toen nog niet bekomen hadden, gelieven U Ed. Mogenden te considereeren, dat zulks aan my niet kan worden geimputeerd, dewyl het bezorgen der Copien niet direct tot myn Ambt behoort; behalven dat ik meer dan ééns ter Vergadering heb geremonstreerd, dat de inhoud der Dank-Adressen zelve aan Hun Ed. Achtb. bekend was, en dat het moeilyk was te begrypen, welke invloed de naamen der Ondertekenaars op de deliberatien van

een

een Lid van Staat konden hebben, om een convenabel Antwoord te geeven; dat ook het menigvuldig werk van 's Lands Griffie niet toeliet, de gerequireerde Copien van een getal van meer dan agt duizend naamen, zo spoedig in gereedheid te brengen; zo dat men eindelyk, om aan het empressement van sommige Leden te voldoen, genoodzaakt is geweest, dezelve buiten de Griffie te laaten schryven: voor 't overige beroep ik my op de bewustheid van U Ed. Mogenden, hoe menigvuldige reizen, ik met allen mooglyken aandrang heb gepresseerd op de conclusie van zaaken, waar in de Stad Zierikzee, of haare Ingezetenen belang stelden, en hoe scrupuleus ik my altoos in acht neeme, om, wanneer ik zelvs de eer heb voor één of meer Leden de stem uit te brengen, zorg te draagen, dat zulks niet aanloope tegen de neutraliteit, die ik als Minister verplicht ben, voor een ieder der Leden van Staat te bewaaren.

En hoe kunnen doch, Ed. Mogende Heeren! de Heeren van Zierikzee deeze zogenaamde *partydigheid* afleiden uit myn byzonder attachement voor de Stad Goes, wegens het Raads-Ambt dat ik aldaar bekleede? want het geeven van Antwoord op de Dank-Adressen raakte de Heeren van Goes niet meer dan iemand der andere Leden, en dus kon dit attachement hier niet toe- of afdoen.

Myn attachement ondertusschen aan de Stad Goes ontveinze ik niet; — ik heb geduurende byna 28 jaaren, welke ik aldaar Lid van de Regeering of Minister geweest ben, zo veel blyken van liefde en achting ondervonden, dat ik een ondankbaar Mensch zou zyn, indien ik dit kwam te vergeeten of te ontveinzen; maar nooit hebben de Heeren van Goes van myne betrekking op hunne Stad iets gevergd, dat hinderlyk zou zyn aan de betrekking die ik op de andere Leden van Staat heb; en myne Heeren de Staaten hebben ook nooit van hunne Ministers gevergd, dat zy zich van alle voorige plichten en betrekkingen zouden *ontdoen*, maar alleen,

Digitized by Google

heen, dat zy hunne plichten en betrekkingen behoorlyk zouden *onderſcheiden*, en de eene niet betragten in præjuditie van de andere.

Van myne Raadsplaats te Goes, Edele Mogende Heeren! heb ik geene het minſte voordeel, noch tegenwoordig noch toekomende; en de Regeering van die Stad is myn Getuige, dat ik voor lang genegen geweest ben dezelve af te ſtaan; — ik blyve ook nog in dezelve gevoelens, altoos bereid zynde die Post neder te leggen, wanneer zulks tot genoegen der Regeering van Goes, en op eene voor my convenabelen tyd en wyze kan geſchieden; terwyl ik anders recht heb om te reclameeren het Privilegie der Regenten van die Stad, medebrengende in het 2de Art.: „ dat het Ambt van Raad of „ Vroedſchap der Stad Goes is permanent, zonder „ daar van, dan om redenen van misdaad, volgens „ de beſchreeven Rechten, iemant infaam en inbabiel maakende, te kunnen worden ontzet".

Het argument door de Heeren van Zierikzee gebruikt, dat het bekleeden van dit Ambt, ſtrydig is met het 10de Art. van myne Inſtructie als Raad-Penſionaris, réfuteerd (onder reverentie) zichzelve; want de bepaaling in de Inſtructie van een Minister: „ dat hy zich in geen dienst van eenige Prinſen, Heeren, Republieken of Steden mag begeeven, geduurende — of na het verlaaten zyner Bedieninge", kan zekerlyk niet anders opgevat worden, dan van een *Ministerieelen dienst*, en dat het ook nooit anders opgevat is, bewyzen de exempels; immers, om van de Stad Zierikzee te beginnen, is het bekend, dat de Heer Verheye, voor — geduurende — en na zyn Raadpenſionariaat tot zyn dood toe, is geweest Raad der Stad Zierikzee; dat de Heer Recxstoot, mede tot zyn dood toe, is geweest Raad van Tholen, en dat de Heer Ketelaer, ſtaande zyne Bedieninge van Raadpenſionaris, is verkoren tot Raad van Goes; zonder dat ik weet, dat de Leden geoirdeeld hebben, zulks tegen de Inſtructie te zyn.

Waar

Waar zyn nu, Edele Mogende Heeren! *de willekeurige handelwyzen, die alle orde van de Regeering vernietigen*, over welke de Heeren van Zierikzee zich beklaagen? Hun Ed. Achtb. allegeeren boven het reeds gezegde, slegts nog één exempel, naamelyk, dat het 13de Art. van myne Instructie dicteerd: „ dat in alle zaaken, waar in, naar orde van „ de Regeering, geconcludeerd kan worden, de „ schriftelyke Conclusie in de Notulen moet geinse„ reerd worden, en alleen de Conclusie en niet „ de byzondere gevoelens voor Extract worden uitgetrokken"; doch tegen dit Art. weet ik niet, ooit gepecceerd te hebben; want het geval waar op Hun Ed. Achtb. het oog schynen te hebben, naamelyk het geeven van een Antwoord, was geen zaak, waar in (zo lang de deliberatie in die termen stond) *naar orde van de Regeering kon geconcludeerd worden*; het gemotiveerde dien aangaande was ook geen *Conclusie* of *form van Resolutie*, maar alleenlyk een *Declaratoir uit naam van vyf Leden*, gelyk ieder Lid van Staat de faculteit had, om afzonderlyk voor zich zelve te doen; en het is niet denkelyk, dat de Heeren van Zierikzee zouden willen soutenneeren, dat hunne ongereedheid om te antwoorden, de andere Leden buiten het vermogen zoude stellen, om aan zulk een notabel getal der Ingezetenen te verklaaren, hoedaanig zy derzelver *Dank-Adres* hadden opgenomen.

Deeze beschuldigingen van *bedryf* dus hebbende afgehandeld, moet ik komen tot die van *verzuim*, welke Hun Ed. Achtb. oirdeelen daar in te bestaan, dat ik alleen aan Hun Ed. Mogenden heb communicatie gegeeven van de eerste zogenaamde Provinciale Vergadering van het Nationaal Fonds, en niet *van de Acte van Verbindtenis tusschen eenige Regenten en Ministers deezer Provincie, of ook van de werkelooze onverschilligheid der Heeren van Goes, welke, noch door de Justitie noch door de Militie, zouden hebben mede gewerkt, om het oproer in hunne Stad te stuiten.*

Het

Het zy my gepermitteerd (onder het welneemen der Heeren van Zierikzee) te avanceeren, dat zo veel aangaat myne communicatie aangaande het Nationaal Fonds, de motiven waarom ik gemeend heb zulks ter kennis van U Ed. Mogenden te moeten brengen, zyn uitgedrukt in myne Propositie, zonder dat ik my zelven daaromtrent eenige beoirdeeling heb aangemaatigd, dezelve aan de wysheid van U Ed. Mogenden overlaatende: een daad, welke ik vertrouwe, dat alle de Leden van Staat zullen erkennen niet vreemd te zyn van myn Post en Instructie; maar de Acte van Verbindtenis kwam my voor, van een geheel anderen aart te zyn, en zodaanige communicatie niet te requireeren, om dat de Onderteekenaars voorneemens waren, die zelvs by bekwaame gelegenheid ter tafel van U Ed. Mogenden over te leggen, gelyk ook reeds geschied is; en indien hier omtrent eenig verzuim door my gecommitteerd is, zoude het zelve reeds begonnen zyn, in het niet denunticeren van de Acte van Verbindtenis onder eenige Regenten in de Provincie van Holland gemaakt, in de maand Augustus des voorigen jaars, en (zo men de publieke gerugten gelooven mag) kort daar na, door de meeste Heeren van de Regeering der Stad Zierikzee onderteekend.

Betreffende nu het voorgevallene binnen de Stad Goes, was het zeer onnodig eene Propositie als Raadpensionaris deswegens ter Vergaderinge te doen, dewyl die zaak door my, uit naam van de Heeren Gecommitteerde Raaden, by de allereerste gelegenheid, ter kennis van U Ed. Mogenden is gebragt, en aanstonds daar op, conform myn advis, wegens den Heer eersten Edelen en de Heeren van Tholen occupeerende, by U Ed. Mogenden is gerefolveerd: „ de Heeren van Goes aan te schry„ ven, gepaste maatregelen te neemen, tot her„ stel van de rust in de Stad, en de Justitie daar „ toe te doen werkzaam zyn, des noods met de „ sterke hand van de Militie &c. ", gelyk breeder

in

in de Notulen deezer Vergadering van den 1sten February is geëxtendeerd.

Op deeze aanschryving is door de Heeren van Goes aan U Ed. Mogenden bericht ingezonden, en aangetoond, welke maatregelen by Hun Ed. Achtb. genomen zyn, waaromtrent het oirdeel aan U Ed. Mogenden, en niet aan my staat, of derzelver directie verdiend als een *werkelooze onverschilligheid* getaxeerd te worden.

Maar ik mag niet voorby gaan, U Edele Mogenden nog onder het oog te brengen, dat de Heeren van Zierikzee wederom niet wel geïnformeerd zyn, of zich niet exact uitgedrukt hebben, wanneer Hun Edel Achtb. zeggen, dat ik van de *Dank-Adressen* uit de Stad Goes en het Eiland van Zuidbeveland, „ een groot getal van vyfhonderd Onderteekenaars „ heb uitgemonsterd, om dat zy door dwang en „ geweld, genoodzaakt waren hunne Naamen te „ zetten": de eenvoudige waarheid is, dat ik aan den Overbrenger van die Adressen gevraagd heb, hoe verre dezelve geteekend waren, voor dat de disordres te Goes voorgevallen zyn? welke my daar op geantwoord heeft, zulks niet præcies te weeten, maar dat hy dagt, dat 'er omtrent vyfhonderd na dien tyd waren bygekomen; waar van ik U Ed. Mogenden Rapport gedaan heb, met deeze woorden: „ dat de voornoemde Adressen geteekend waren door 3492 Mansperſoonen, Ingezetenen van Goes en Zuidbeveland, onder welke, „ volgens informatie, waren geteld omtrent 500 „ Perſoonen, die naar de bekende oproerige beweegingen, in de gemelde Stad voorgevallen, „ hunne Naamen hadden geteekend": het welk ook alzo woordelyk in de Notulen van den 12den February is geïnsereerd; zonder dat ik iets hoegenaamd van *uitmonsteren*, *van dwang en geweld*, of *van noodzaaken tot teekenen*, heb gerept; het welk ook, in 't minste niet, van myn departement is, te decideeren.

Ik heb nu, Edele Mogende Heeren! deeze vet-

drie-

drietige taak van zelvsverdeediging afgedaan: ik heb U Ed. Mogenden in ſtaat geſteld, om, door het hooren van de tegenredenen, over de accuſatien der Heeren van Zierikzee te delibereeren, en te oirdeelen, of myne conduite „ van zulke ge„ vaarlyke en veruitziende gevolgen is, dat aan „ Hun Ed. Achtb. deswegens de eclatantſte ſatis„ factie competeerd". — De eerbied, welke ik aan Hun Ed. Achtb. als Lid van Staat verplicht ben toe te draagen, en, niet tegenſtaande dit ongelyk te conſerveeren, verbied my een dergelyk verzoek aan U Ed. Mogenden te doen; ik zal liever voortgaan, met de getrouwe waarneeming van myn' Post, in de gevoelens welke ik voor U Edele Mogenden open leide, toen ik de eer had denzelven te aanvaarden: „ dat ik niemants gunst op een laffe wy„ ze zoude bejaagen, en niemants ongunst ſlaaf„ achtig vreezen: dat ik niet dagt af te hangen van „ goedkeuring of afkeuring, en ongevoelig te zyn „ voor gevlei of bedreiging": met deeze gevoelens, welke Hun Ed. Achtb. ongetwyffeld approbeeren, zal ik het my altoos tot een voorrecht rekenen, my zo by de Heeren van Zierikzee, als by een ieder der Staatsleden te mogen veraangenaamen, en met het diepſt reſpect te verblyven.

Middelburg den 9 Maart 1787.

U Ed. Mog. zeer gehoorzaame en getrouwe Dienaar,

(was get.) L. P. VAN DE SPIEGEL.

Digitized by Google

N°. 998. *Extracten uit het Register van de Resolutien der Heeren Staaten van Zeeland, van den 16 April, 23 April en 3 Mey 1787; betrekkelyk tot de verantwoording van den Raadpensionaris, tegen de beschuldigingen der Heeren van Zierikzee.*

Extract uit het Register van de Resolutien der Heeren Staaten van Zeeland.

Den 16 April 1787.

De Heeren Gedeputeerden van Zierikzee hebben by gelegenheid van de Resumtie, ter Vergadering voorgeleezen en overgelegd, uit naam van de Heeren hunne Committenten, derzelver Advis, met betrekking tot de Justificatie van den Raadpensionaris, den 9den Maart jongstleeden ter Hooggemelde Vergadering gedaan, hier navolgende geinsereerd.

Extract uit de Notulen van den Raad Extraordinair der Stad Zierikzee.

Vrydag den 13 April 1787.

By Resumtie zynde gedelibereerd op het uitgebragt Rapport van Burgemeesteren, Thesaurieren en eenige Heeren uit Weth en Raad, over de Vergadering van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland op den 9 Maart 1787 gedaan, tegen de Adviſen der Heeren van Zierikzee, ter Hooggemelde Vergadering ingebragt den 1 Maart 1787; is goedgevonden en verſtaan: de Heeren Gedeputeerden ter Staatsvergadering te gelasten, omme daaromtrent by de eerſte gelegenheid te adviſeeren.

Dat, Hun Ed. Achtb. niet dan met leedwezen en tegenzin zich genoodzaakt vinden, om de prætieuſe attentie van Hun Edele Mogenden voor eenige oogenblikken te occupeeren, met het voordraagen van een Adſtructie der Remarques, die Hun Edele

Achtb.

Digitized by Google

Achtb. over het gedrag van den Heer Raadpenſionaris in hun *Adviſen*, zo over de Dank-Adresſen als Nationaale Fonds hebben gemeent te moeten maaken, geperſuadeerd dat Hun Ed. Mogenden het Hun Edel Achtb. nimmer ten kwaaden zullen duiden, als zy zyn Hoog Edele Geſtrenge zullen trachten te doen wederkeeren, van eenige *irreguliere* en *eigendunkelyke* handelwyzen, die Hun Edele Achtb. geenſints als *harde beſchuldigingen*, maar als waarheden, op de Inſtructie van den Heer Raadpenſionaris rustende, ter Vergadering van Hun Edele Mogenden voor te draagen, zonder eenig oogmerk om de *eer* en *groote kundigheden* van den Heer Raadpenſionaris te benadeelen, hoe zeer Hun Edele Achtb. gewenscht hadden, dat zy zyn Hoog Edele Geſtrenge niet van andere *gewigtiger occupatien* hadden behoeven af te trekken, door zyn Hoog Edele Geſtrenge het *onaangenaam werk te verſchaffen*, tot het opſtellen van eene verdeediging, in welke zyn Hoog Edele Geſtrenge voor eerst gelieft te avanceeren: „ geene Concluſie te hebben genomen op het Ant„ woord van de Dank-Adresſen, noch dat het zel„ ve in de *Notulen* is geëxtendeert by forme van „ een Reſolutie, maar van een Auctoriſatie van vyf „ Leden van Staat, ieder voor zich zelven op zyn „ Hoog Edele Geſtrenge verſtrekt, om iets uit „ hunnen naam te declareeren". Hun Ed. Achtb. zullen gerust aan het doordringend oirdeel van Hun Edele Mogenden overlaaten, of de verdeediging van den Raadpenſionaris hier niet uitkomt op een enkele woordſpeeling, en of het niet in effecte het zelvde is, of 'er iets ter Staatsvergadering beſlooten word by form van Reſolutie of Auctoriſatie van vyf Leden.

Het betwiste poinct word door de Auctoriſatie van vyf Leden gedetermineerd en voor afgedaan gehouden, zonder dat Hun Edele Achtb. volgens orde van Regeering, hun Advis niet alleen hadden uitgebragt, maar zelvs door het dilai van het geeven van de verzogte Copien, buiten ſtaat waren ge-

Digitized by Google

ſteld om hun ſentiment daar over ter Vergadering in te brengen, buiten welk die Auctoriſatie, onder reverentie, van de Vergadering van Hun Edele Mogenden niet kan gezegt worden te kunnen ſtand grypen, en daar te zyn: die Auctoriſatie behoord zo wel met de meerderheid over eenig poinct te geſchieden, als eene Concluſie, maar die meerderheid kan 'er nooit zyn, zo min tot het geeven van een Auctoriſatie, als het neemen van een Concluſie, voor en al eer, alle de Leden behoorlyk hebben geadviſeerd. Naar de ideë's van Hun Edele Achtb. vorderd de goede orde en billykheid, dat den Heer Raadpenſionaris als *Directeur* van de Vergadering van Hun Edele Mogenden (wanneer 'er iets te declareeren is over eenig poinct, aan de Vergadering, maar geenſints aan de byzondere Leden van dien, voorgedraagen,) verplicht is eerst de Stemmen en Adviſen van alle de Leden op te neemen, maar niet zulk een Declaratoir te geeven op naam van eenige Leden die de geheele Vergadering niet uitmaaken, op welkers naam den Heer Raadpenſionaris maar *alleenig bevoegd is*, Auctoriſatien, Concluſien en Reſolutien &c. te neemen, en af te geeven.

Hun Edele Achtb. twyffelen niet, of Hun Edele Mogenden zullen wel willen inſtemmen, dat, als een Lid of eenige Leden iets voor zich zelven te declareeren hebben, zulks meer met de orde der Regeering zoude ſtrooken, dat ieder Lid zich afzonderlyk verklaarde, en zyn eigen gevoelen manifesteerde, gelyk de Heeren van Middelburg het ſchynen begreepen te hebben, by het doen van de Publicatie tegen te dugtene Combustien, die in veelen opzichten overeenkomt, met de Concept-Publicatie, Hun Edele Mogenden voorgedraagen, over de generaale en particuliere oirzaaken van oneenigheden binnen deeze Provincie, maar by alle de Leden niet geagreëert, door welke de Heeren van Middelburg hunne ſentimenten byzonderlyk niet door de *mond of pen van den Heer Raadpenſionaris*, maar

maar uit hun eigen *Vergadering en Auctoriteit* hebben gedeclareerd, en hunne Burgery gemanifesteerd; en dat om kort te gaan, hoe men deeze behandeling van den Heer Raadpenſionaris ook mag begrypen, Hun Edele Achtb. het altyd daar voor zullen houden, dat deeze Auctoriſatie van de vyf Leden geſtrekt, iets is dat deviéérd van de gewoone orde der Regeering, en buiten twyffel iets *irreguliers* bevat, dat van kwaade gevolgen kan zyn, waar tegen niet, dan met de grootſte zorgvuldigheid kan gewaakt worden.

Hun Edele Achtbaaren willen zeer gaarne avoueeren, dat 'er *voorbeelden* van zulke *irreguliere zaaken* in de Staats-Registers te vinden zyn, doch houden zich verzekerd, dat Hun Edele Mogenden dezelve nimmer zullen adopteeren, om tot een richtſnoer in de orde der Regeering te dienen, vermits men zeer dikwils in onze Republiek zaaken heeft zien gebeuren, welke aanleiding zoude kunnen geeven om de verkeerdſte ſustenuen te verdeedigen, indien men aan dezelve door *voorbeelden* eenige kragt wilde byzetten.

Hun Edele Achtbaaren zullen insgelyks niet disavouééren, dat den Heer Raadpenſionaris zich niet *direct* behoeft te verleedigen om de Copien aan de Leden te bezorgen; dan durven wederom wel aan het oirdeel van hunne mede-Leden overlaaten, of den Heer Raadpenſionaris als *Directeur* der Vergadering, en voornaamſte zaaken binnen deeze Provincie niet behoord mede te werken, om zorg te draagen dat het geeven van Copien, zo veel moogly*k verhaast* worde, vooral in eene zaak die *zo gepreſſeert* ſcheen, en daar een Lid van Staat ten ſterkſten op inſteert, gelyk Hun Edele Achtbaaren iterative reizen hebben gedaan, om ſpoedig aan het verlangen hunner mede-Leden te kunnen voldoen, en daar den Heer Raadpenſionaris *volkomen bewustheid had*, dat Hun Edele Achtbaaren de gerequireerde Copien noch niet hadden bekomen; zo kunnen Hun Edele Achtbaaren niet begrypen, hoe of

de Heer Raadpenſionaris hunne Gedeputeerden daar op telkens heeft kunnen ſommeeren, daar dezelve meer dan eens hebben gedeclareerd, hun Advis niet te kunnen uitbrengen, voor dat de meergemelde verzogte Copien hadden bekomen, en dat Hun Edele Achtb. een volkomen recht hadden, om de Copien niet alleen van de Adreſſen zelve, maar ook van de *naamen der Onderteekenaaren* derzelve te kunnen requireeren, zal hun, zo zy vertrouwen, door niemand betwist worden.

Den Heer Raadpenſionaris gelieft verder te avanceeren, „ dat meer dan eens ter Vergadering gere„ monſtreerd heeft, dat den inhoud der Dank-A„ dreſſen zelve Hun Edele Achtb. bekend was, en „ moeilyk te begrypen is, welken invloed de naa„ men der Onderteekenaars op de deliberatien van „ een Lid van Staat konden hebben, om een con„ venabel Antwoord te geeven ". Dan hier op moeten Hun Edele Achtb. reflecteeren, dat de inhoud der Adreſſen hun niet bekend was, dan uit de Nieuwspapieren, en niet gewoon zyn uit de veeltyds abuſive berichten derzelven, maar alleen uit legaale Stukken te adviſeeren.

En offchoon Hun Ed. Achtb. zich in geenen deele verplicht achten, om eenige redenen te geeven, waarom zy inſteerden om de *naamen* van de Onderteekenaars te weeten, veelmin *welke invloed dezelve op hunne deliberatien zouden hebben kunnen maaken;* zo willen zy gaarne declareeren, dat zy begreepen dat hun daar zeer veel aan gelegen lag, om te weeten van wat *rang* en *conditie* zy waren, en vooral of 'er Ingezetenen hunner Stad zich onder bevonden, dat volſtrekt een *invloed* op hun Advis mogt hebben. Hun Edele Achtb. moeten betuigen, *veel minder te kunnen begrypen*, welke de redenen toch moeten geweest hebben, om dat Antwoord zo ſpoedig te geeven, en waarom den Heer Raadpenſionaris niet eenige dagen heeft gelieven te wagten, om het Advis van Hun Edele Achtb. te hooren, alzo 'er hier, voor zo veel Hun Edele Achtb. weeten, geen

geen *Periculum in Mora was, en het behoud van den Lande geenſints dependeerde van eenige dagen toevens.* Dan zo 'er al eenige redenen toe kunnen gevonden worden, moeten dezelve naar het oirdeel van Hun Edele Achtb., daar alleenlyk in beſtaan, om de Heeren van Zierikzee, was het mooglyk, by de Onderteekenaaren *verdagt* te maaken, dat hun Adres Hun Edele Achtb. niet van dat belang was voorgekomen, om daar zelvs eenig Antwoord op te geeven, waar van Hun Edele Achtb. het contrarie betuigen waarheid te zyn, en ook niet zouden nagelaaten hebben, om eenig Antwoord te geeven, hadden zy niet moeten ondervinden, dat men in deeze zaak zo *presſant* en *irregulier* te werk hadde gegaan. Hun Edele Achtb. weeten niet, den Heer Raadpenſionaris immer iets te laste te hebben gelegt over het *dilayeeren van eenige Concluſien, die de Stad Zierikzee of haare Ingezetenen interesſeerde, en nog veel minder over eenige vertraaging in het uitbrengen der Stem van eenige Leden*, waarom zyn Hoog Edele Geſtrenge dit *alleen* maar ſchynt aan te voeren, om zich zelven in een gunſtig licht te plaatzen, door het bybrengen van *loffelyke Conduites*, die in *deezen opzichte*, door niemand betwist worden.

Hun Edele Mogenden zullen naar hun gewoon doorzicht zeer gemakkelyk penetreeren, dat de interpretatie van den Heer Raadpenſionaris, wegens den *Miniſterieelen dienst* in het 10de Artikel der Inſtructie, niet zo voldoende en algemeen aangenoomen is, als zyn Hoog Edele Geſtrenge *verkiest* tot een baſis van deszelvs gedrag voor te ſtellen.

Hun Edele Achtb. konden zich aan de letter van de Wet houden, zonder zich in eenig onderzoek over deszelvs zin in te laaten, en van den Heer Raadpenſionaris de Probatie vorderen, *dat het in dienst zyn van Steden zich alleen bepaald tot Ministers.* Zo Hun Edele Achtb. niet vertrouwden dat het tegendeel waar is, en door eenige weinige reflexien meenden in ſtaat te zyn, den Heer Raadpenſionaris

Digitized by Google

te zullen overtuigen, van deszelvs *erroneuse opvatting*. Buiten twyffel hebben onze verstandige en welberaadene Voorvaders gewild, dat den Heer Raadpensionaris, als de voornaamste Minister der Provincie, van wiens bestuur zo veel afhangt, alleen geattacheerd zoude wezen aan de zaaken en belangen van de Provincie, en daarom *in geen dienst, hoegenaamd van eenige andere Steden* behoorde te zyn, om niet alleen door geen directie over de zaaken *dier Steden* van het Provinciaal belang (dat aan dat Ambt genoeg werk verschaft,) te worden afgetrokken, maar om daar door teffens te toonen, dat den Raadpensionaris niet alleen vry is van eenige *partydigheid*, maar ook om alle vermoedens weg te neemen, dat denzelven dat zoude kunnen zyn, door deszelvs *naauwer relatie* tot eenige *byzondere Stad*, by de andere Leden van Staat.

Alle Regenten moeten hunne zorge en kundigheden besteeden ten *dienste* hunner Stad, en kunnen zo wel begreepen worden, in den *dienst* hunner Stad te zyn als de Ministers, waarom 'er zeer veel Ambten zyn, welker bediening niet compatibel is met een Raadsplaats, die men in meest alle de Steden permanent bekleed, maar daarom echter, *zonder zich aan eenige misdaad schuldig gemaakt of eenig vonnis tot zyn nadeel te hebben*, moet quiteeren, zo ras men tot zulk een Ambt word gepromoveerd, het gene volgens de gedachten van Hun Ed. Achtb. de meening der Instructie is, ten opzichte van den Heer Raadpensionaris, wiens *grondige kennis in onze Moedertaal*, dermaaten in alle deszelvs Geschriften doorstraald, dat zyn Hoog Edele Gestrenge geen oogenblik zal twyffelen, dat *het in dienst zyn van eenige Steden* zich tot alle *Regenten* uitstrekt, die de bekwaamheid hebben, om het gewigtig Ambt van Raadpensionaris te bekleeden; en offchoon Hun Edele Achtb. zeer wel bewustheid hebben van de gevallen, door den Heer Raadpensionaris ter zyner verdeediging bygebragt, zullen zy maar alleen hier by voegen, dat de *Wet*, maar geensints *Voorbeelden*,

Digitized by Google

den, (die naar Hun Edele Achtb. oirdeel geen navolging meriteeren,) den richtſnoer van faiten, moeten uitmaaken, om niet te repeteeren, welke verkeerde ſuſtenuen men zoude kunnen introduceeren en defendeeren, wanneer men dezelve door *Voorbeelden* eenige auctoriteit en kragt wilde byzetten.

Hun Edele Mogenden zullen wederom zien, dat de *interpretatie* van den Heer Raadpenſionaris, ten aanzien van dit poinct, niet vry is van het *eigendunkelyke*, en dat zyn Hoog Edele Geſtrenge hier iets, als aangenoomen adopteerd, het gene nog niet bewezen is, en dat den Heer Raadpenſionaris uit dit *erroneus en eigendunkelyk Principe*, redeneerende in alle deszelvs daaden uit dit Principe afgeleid, en *naar het zelve ingericht*, *willekeurig* zal handelen, en niet vry zyn van vermoedens van *partydigheid*, zo lang zyn Hoog Edele Geſtrenge Raad der Stad Gods blyft, welke *partydigheid*, onder reverentie, zeer wel in dit Dank-Adres heeft kunnen plaats hebben, ſchoon voor, geduurende en na het oproer in die Stad, is geteekend, nademaal zulks door veelen enkel is geſchied, uit vrees van *iets diergelyks*, of nog iets *ergers* te zullen ondergaan, als hunne *ongelukkige* mede-Burgeren, waar op Hun Ed. Achtb. doelen, als zy zeggen, „ dat den Heer Raadpen„ ſionaris aan de Vergadering van Hun Edele Mo„ genden heeft gecommuniceert, dat 'er over de „ 500 der Teekenaaren, na het oproer hadden ge„ teekend, en dus die teekening het vertrouwen „ (als apparentelyk uit vreeſ geſchied,) zo zeer „ niet konden wegdraagen, als wel van de overige „ menigte, welke zulks alles vrywillig en onge„ dwongen, uit eigen motiven hadden gedaan "; 't gene Hun Edele Achtb. op goede gronden bezyden de waarheid vermeenen te zyn, vermits de kennis van veele omſtandigheden, die zo in de Stad als ten platten Lande, by gelegenheid van het teekenen van het Dank-Adres hebben plaats gehad, genoegzaame redenen opleveren, om te gelooven,

dat deeze onderteekening gantsch *niet vrywillig en ongedwongen*, in 't werk is gegaan.

Nergens zyn 'er by de onderteekening van de Dank-Adresſen zulke ongeregeldheden beſpeurd, dan in de Stad van Goes en den Eilande van Zuidbeveland, en Hun Edele Achtbaaren twyffelen niet of de reden van de ſchielyke *overhaasting tot het geeven van Antwoord*, by den Heer Raadpenſionaris in 't werk geſteld, heeft ten oogmerk gehad eenig vooroirdeel voor *deeze Stad*, waar in zyn Hoog Edele Geſtrenge zelve ook als *Minister* voorkomt, en een zeer *naauwe relatie* op heeft, te effectueeren, *in præjuditie van een ander Lid, dat nog volſtrekt buiten de mooglykheid was om te kunnen adviſeeren*, maar geenſints zich *ongenegen* of *ongereed*, zo als den Heer Raadpenſionaris *gelieft te zeggen*, betoond hadde te zyn.

Hun Edele Achtbaaren kunnen alles wat de Heer Raadpenſionaris heeft gelieven te allegueeren omtrent den inhoud van het 13de Artikel van zyn Inſtructie gemakkelyk paſſeeren, alzo het Hun Edele Mogenden volkomen zal conſteeren, dat het Declaratoir uit naam van vyf Leden alleen in den klank der woorden, van een Concluſie of form van Reſolutie verſcheeld, en in effecte het zelve is ten opzichte van het *irreguliere*, gelyk uit de voorige reflectien van Hun Edele Achtbaaren blykt, alzo de zaak en gevolgen van dien, op het zelve uitkomt, of iets door vyf Leden by form van *Concluſie* of *Auctoriſatie* word doorgedrongen.

Den Heer Raadpenſionaris gelieft verder wederom te avanceeren: „ dat die zogenaamde Acte van „ Verbindtenis tuſſchen eenige Regenten en Mi„ nisters in deeze Provincie, zyn Hoog Edele zo „ zeer geene Communicatie aan Hun Edele Mo„ genden voorkwam te meriteeren, als wel het „ houden van de Provinciaale Vergadering van het „ Nationaale Fonds, en dat wanneer hier al eenig „ verzuim plaats hadde, zulks reeds in den voor„ leeden jaare, omtrent de Acte door de meeste

„ Re-

Digitized by Google

„ Regenten van Zierikzee onderteekend, zoude „ hebben geëxteerd".

Hun Edele Achtbaaren zullen wederom gaarne avoueeren, dat verre de meeste Leden van Regeering te Zierikzee die voorige Acte hebben onderteekend, en dat men dus in deezen *de publyke geruchten mag en kan gelooven*, terwyl zy geene de minſte myſtérie of geheim maaken, zich by Acte te hebben verbonden, tot *maintien* van de *wettige Conſtitutie* en tot het helpen verbeeteren van de *abuizen*, daar in door den tyd ingefloopen; dan zonder zich over de materie van deeze *laatſte Acte van Verbindtenis* in te laaten, zullen zy alleen aan het oirdeel van Hun Edele Mogenden overlaaten, of de *manier van behandeling* in de onderteekening zelve, niet vooral de attentie van Hun Edele Mogenden meriteerde, want zo men *insgelyks de publyke berichten mag gelooven*, zo is deeze Acte aan verſcheiden *Leden van Regeering* die zich tot de onderteekening bereidwillig toonden, *geweigerd*; en deeze *weigering* konde niet anders opleveren, als een *billyke ſuspicie*, dat 'er eenige zaaken in die Acte vermeld waren, die tegen de *Conſtitutie en goede trouw* ſtrekten, alzo het altyd zeker is, dat de geheimhouding van iets dat *openbaar behoorde te zyn*, redenen geeft, om te gelooven, dat 'er zulke zaaken in zyn, die het *daglicht niet mogen zien*; waarom deeze Acte, in dat geval uit hoofde van *deszelvs behandeling* veel eerder een *Acte van Secluſie* als *van Verbindtenis* ſcheen te zyn, waar tegen den Souverein met alle nauwkeurigheid en empreſſement behoorde te zorgen, en dus uit dien hoofde het volſtrekt, van het *département* van den Heer Raadpenſionaris was, om zulks te brengen ter Cognitie van den Souverein, om tydig te kunnen prævenieeren dat 'er geene *byzondere Verbindteniſſe* onder *eenige* Regenten, met *uitſluiting van andere* in deeze Provincie *Clandestin* wierden bewerkt en daar geſteld.

Hun Edele Achtbaaren ſtaan in het begrip, dat ge-

gelyk het *evengemelde*, ook tot het *departement* van den Heer Raadpenſionaris behoorde, om de *werkeloosheid* van de Juſtitie en Militie binnen de Stad Goes, te brengen *ter Cognitie* van Hun Edele Mogenden; die altyd de goede adminiſtratie en activiteit der Juſtitie als de voornaamſte grondſteun van 's Lands welvaart, rust en veiligheid der Ingezetenen hebben aangemerkt, en derzelver *verwaarloozing* en *inactiviteit*, niet anders kunnen aanzien dan verderflyk voor het Land, en fletriſant voor het Souverein gezag van Hun Edele Mogenden, wier Wetten daar door opzettelyk worden gevilipendeerd en overtreeden.

De Heeren van Goes hebben wel *kennis gegeeven van de tumultueuſe beweegingen* binnen hunne Stad, en zyn door Hun Edele Mogenden aangeſchreeven om daar tegen *gepaste maatregelen* te neemen, dan Hun Edele Achtbaaren *achten het niet zo onnodig als den Heer Raadpenſionaris hier gelieft op te geeven*, dat zyn Hoog Edele Geſtrenge een Propoſitie ter Vergadering hadde gelieven te doen, om de *werkeloosheid* der *Juſtitie* en *Militie* te onderzoeken, alzo dezelve nog *voortduurt*, en tegen de *Muitelingen* en *Oproermaakers* tot nog toe geene Pourſuites noch Proceduures, binnen Goes en Zuidbeveland worden begonnen, maar dezelve *ſtraffloos* blyven, ſchoon *met Naamen bekend*.

Deeze *werkeloosheid* der Juſtitie, is een geheel *nieuw point*, afgeſcheiden van het kennisgeeven en het ſtellen van ordres tegen de oproerige beweegingen, en behoorde ongetwyffeld ter Cognitie van Hun Edele Mogenden door den Heer Raadpenſionaris gebragt te worden, om in deeze allefints fletriſante en nadeelige inactiviteit, met alle vigeur te voorzien; en het is om deeze redenen, dat Hun Edele Achtbaaren hunne verwondering hebben betoond, dat de Heer Raadpenſionaris in plaats van deeze voorgemelde zaaken, *alleen het Vaderlands Fonds en houden van deszelvs Vergadering*, heeft gebragt aan de attentie van Hun Edele Mogenden,

nade-

nademaal Hun Edele Mogenden gelyk reeds uit het Advis van eenige Leden conſteerd, dat Fonds niet anders zullen kunnen beſchouwen, dan een *allerpryſſelykſte zaak*, om door gemeene hulp, aan *Ongelukkigen* in deeze nootlottige tyden, eenige onderſtand te bieden, zonder *nadeel van deeze Provincie.*

De *betuigingen* door den Heer Raadpenſionaris in de Vergadering van Hun Edele Mogenden by de aanvaarding van deszelvs Ambt, en aan het ſlot zyner Verdeediging herhaald: „ dat zyn Hoog E„ dele Geſtrenge niemants gunſt op een laffe wy„ ze zoude bejaagen, en niemants ongunſt ſlaafach„ tig vreezen: niet dagt af te hangen van goedkeu„ ring of afkeuring, en ongevoelig te zyn voor ge„ vlei of bedreiging". Zyn groote en verheevene ſentimenten die Hun Edele Achtbaaren in den Heer Raadpenſionaris gaarne willen erkennen, „ nade„ maal zyn Hoog Edele Geſtrenge zelvs gelieft te „ zeggen die te bezitten, *gevoegt* by eene verach„ ting van ſmaad- en lasterſchriften, by een goed „ geweeten voor God en Hun Edele Mogenden, „ de verkreege achting des verſtandigſten gedeelte „ der Natie, de trouw en ſtandvastigheid, om zich „ niet te laaten medeſleepen met de heerſchende „ denkbeelden van den tyd, en geen lof of eer te „ bejaagen by onbevoegde Rechteren", en wat meerder van diergelyke *uitdrukkingen*, die zyn Hoog Edele Geſtrenge in zyne Verdeediging gelieft te bezigen, — verheffen deeze ſentimenten buiten twyfel, de Heer Raadpenſionaris zeer naby tot den volmaakten Man *Juſtum et Tenacem Propoſiti*, en meriteeren niet alleen de Approbatie van Hun Edele Achtbaaren, maar ook derzelver bewondering, nademaal alle deeze voortreffelyke hoedaanigheden in den eerſten Minister van deeze Provincie, niet anders kunnen ſtrekken dan om den ouden luister, welvaart en bloei derzelve, krachtdaadig te helpen bevorderen, zo zy met een evenreedige *Vaderlandsliefde, zonder eenig belang of partydigheid vergezelt* gaat,

gaat, dat Hun Edele Achtbaaren vertrouwen, in den Heer Raadpenſionaris en daarom zo veel in hun is, het zich een eer zullen reekenen, met zyn Hoog Edele Geſtrenge tot die heilzaame eindens te mogen medewerken, zo lang men het Hun Ed. Achtbaaren niet kwaalyk zal neemen, om met eene gepaste vrymoedigheid, insgelyks „ zonder iemants „ gunst op een laffe wyze te willen bejaagen, en „ niemants ongunst ſlaafachtig te vreezen, zonder „ af te hangen van gevlei of bedreiging", hunne gevoelens te manifesteeren, achtervolgens de *Vooroudelyke Vryheid*, het welk Hun Edele Achtbaaren gaarne zullen laaten aan de overweeging van Hun Edele Mogenden, en van dit hun geadviſeerde Inſertie verzoeken in den Text der Notulen van Staat.

Accordeerd met voorſz. Notulen.

(*was get.*) FRANCOIS BREEKPOT.

Extract uit het Register van de Reſolutien der Heeren Staaten van Zeeland.

Den 16 April 1787.

De Heer VAN LYNDEN, voor den Heer Eerſten Edelen, en de Heeren Gedeputeerden van Middelburg, hebben gezegt volkomen te approbeeren de Justificatie van den Raadpenſionaris, en genoegen te neemen met zyn Ed. directie in 's Lands zaaken; verzoekende eerstgemelde Heer te gelyk, dat hy Raadpenſionaris het adſtructyf Advis der Heeren van Zierikzee niet wederom wilde beantwoorden, tot voorkoming van verdere onaangenaamheden, en de zaak te willen houden voor afgedaan.

Eodem dito.

De aanwezende Heer Gedeputeerde van Goes, heeft ter Vergadering voorgeleezen en overgelegd de Reſolutie van de Heeren zyne Principaalen, tot ap-

Digitized by Google

approbatie van het gedrag van den Raadpenſionaris in zyn Ministerie, — breeder hier navolgende geinſereerd.

Extract uit de Notulen van Burgemeesters en Raaden, Regeerders der Stad Goes.

Raad, Saturdag den 14 April 1787.

In deliberatie gebragt zynde de Verantwoording door den Heer Raadpenſionaris den 9den Maart laatstleeden ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden gedaan, tegen de beſchuldigingen by de Adviſen der Heeren van Zierikzee, den eerſten te vooren ingebragt, is goedgevonden en verſtaan; de Heeren Hun Ed. Achtb. Gedeputeerden ter Hooggemelde Vergadering te laaten declareeren: dat Hun Ed. Achtb. niet dan met de grootſte goedkeuring 't gedrag van den Heer Raadpenſionaris, van 't begin van deszelvs Ministerie tot op den huidigen dag beſchouwen: — dat Hun Ed. Achtb. gemelden Heer volkomen vrykennende van de beſchuldigingen zyn Hoog Ed. by de Adviſen der Heeren van Zierikzee aangewreeven, zyne Verantwoording overbodig, maar teffens bondig ter wederlegging van die beſchuldigingen achten; maar dat, terwyl in deeze zaak iets is, welke Hun Ed. Achtb. byzonder regardeerd, dezelve ook moeten declareeren, dat de behouding van de Post van Raad deezer Stad te gelyk met die van Raadpenſionaris, is met adveu en tot een byzonder genoegen van Hun Ed. Achtb., aangezien die Heer daar door behoud eene betrekking op deeze Stad en Burgery, die zyn Hoog Edele zo hoog waardeerd, doch welke hem nooit kan doen afwyken van de verplichting omtrent alle de Leden van Staat in 't gemeen: dat vermits hier van voorbeelden, door den Heer VAN DE SPIEGEL opgenoemd, in voorige tyden hebben geëxteerd, Hun Ed. Achtb. niet voorneemens zyn meergemelden Heer te disponeeren om van

zyn

zyn Raadsambt te déſiſteeren, integendeel zyn Hoog Edele verzoeken, daar in te willen continueeren.

Accordeerd met voorſz. Notulen.

(*was get.*) A. W. VAN CITTERS.

Extract uit het Register van de Reſolutien der Heeren Staaten van Zeeland.

Den 23 April 1787.

De Heeren Gedeputeerden van Veere hebben gezegt, door de Heeren hunne Committenten gelast te zyn, ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden te declareeren: dat Hun Ed. Achtb. gezien en geëxamineerd hebbende de Justificatie van den Heer Raadpenſionaris, zich verplicht oirdeelen; zyn Hoog Ed. Geſtr. daar mede te moeten houden voor compleetelyk gejuſtificeerd omtrent de beſchuldigingen, door de Heeren van Zierikzee tegens hem ingebragt, en dienvolgende ook deszelvs gehouden gedrag volkomen te approbeeren.

Dat Hun Ed. Achtb. derhalven dan ook wel gewenscht hadden, dat de Heeren van Zierikzee, indien Hun Ed. Achtb. al niet overtuigd waren geworden door de Justificatie van den Heere Raadpenſionaris, hadden kunnen goedvinden het by een generaal desaveu te laaten, in plaats van zich op eene wyze te expliceeren, welke Hun Ed. Achtb. zich verzekerd houden, dat niemant der andere Staats-Leden, en vooral niet die Leden, welke zelve de oirzaak zyn van 't gene de aanleiding tot een der voornaamſte poincten van beſchuldiging heeft gegeeven, met onverſchilligheid kan aanzien.

Dat daarom, zo wel als tot voorkominge van alle verdere onaangenaame discuſſien en verwyderingen, Hun Ed. Achtb. de Heeren van Zierikzee op het vriendelykſte en allerernſtigſte zouden verzoeken, om derzelver laatſt geadviſeerde uit de Notulen

tulen van Staat te willen ligten, of ten minsten zodaanig te altereeren en inrichten, dat deeze zaak van wederzyden gevoegzaam buiten eenig verder vervolg kan worden gelaaten.

Terwyl Hun Edele Achtbaaren by onverhoopt refus van dit verzoek, zich, hoe ongaarne ook, genoodzaakt zullen vinden, om zo voor zich zelven, als met overleg van die Staats-Leden, welke met hun in dezelvde begrippen staan, bedagt te zyn op zodaanige middelen, als zy zullen oordeelen nodig en sufficiënt te wezen, om de eere en reputatie van den Heere Raadpensionaris, zo ter deezer Staats-Vergadering, als des noods voor het Publyk, boven alle kwaade verdenking te stellen.

Den 3 Mey 1787.

De aanweezende Heer Gedeputeerde van Tholen heeft gedeclareerd, dat de Heeren zyne Committenten overwoogen hebbende de Verantwoording van den Raadpensionaris van den 9den Maart deezes jaars, zyn Ed. houden voor compleetelyk gejustificeerd, ten opzichte van de beschuldigingen door de Heeren van Zierikzee, by derzelver Advisen van even te vooren, tegen hem ingebragt; en dienvolgende ook deszelvs gehouden directie in zyn Ministerie volkomen te approbeeren; verzoekende hy Heer Gedeputeerde van Tholen, dat de Heeren van Zierikzee dezelve hunne Advisen uit deeze Notulen wilden ligten. — Waar na de Raadpensionaris heeft gezegt, met erkentenis te hebben aangehoord, dat zyne eenvoudige Verantwoording van die uitwerking op de Justitie der meeste Leden van Staat geweest was, dat dezelve verklaard hadden zyne behandeling van 's Lands zaaken te approbeeren; dat het hem leed deed die zelvde approbatie by de Heeren van Zierikzee niet gevonden te hebben, en dat de Heeren van Vlissingen, tot nog toe geen Advis, hoegenaamd, daar op hadden uitgebragt; dat nogthands, dewyl het

laatste Advis der Heeren van Zierikzee door den Druk was gemeen gemaakt, hy oirdeelde niet te mogen uitſtellen het Publyk van den uitſlag dier zaak te informeeren, en mitsdien verzogt gebruik te mogen maaken van de Declaratoiren, door de Leden van Staat ten dien opzichte gedaan; en vervolgens daar over omvraage zynde gedaan, hebben de Heer VAN LYNDEN, voor den Heer Eerſten Edelen, en de Heeren Gedeputeerden van Middelburg, Goes, Tholen en Veere, nogmaals geinſteerd, dat de Heeren van Zierikzee hunne Adviſen willen ligten, dan, ingeval daar aan niet verkoozen te voldoen, permitteerden zy Heeren aan hem Raadpenſionaris, om van hunne voorſchreeven Declaratoiren het gerequireerde gebruik te mogen maaken; en hebben die van Vliſſingen gezegt, dat zulks ook wel mogten lyden, indien de Raadpenſionaris goedvind om de nadere argumenten der Heeren van Zierikzee te rescontreeren; en voorts dat zy zich op de materie zelve noch ongelast vindende, mitsdien daaromtrent reſerveerden de vrye deliberatie van de Heeren hunne Committenten.

Accordeerd met voorſz. Register.

No.

Digitized by Google

N°. 999. *Echte Naamlyst der Burgers van Goes, welkers Huizen geheel of gedeeltelyk ontramponeerd en geplunderd zyn geworden, tusschen den 30 en 31 January 1787.*

Jan van Akkeren, *Schilders Baas.*	Ganzepoort-straat.
Kornelis Hoondert, *Kleermaakers Baas.*	
Kornelis Donk, *Horologiemaaker*, in de Klokstraat.	
Jan Noorthoeve, *Metzelaars Baas.*	Lange Kerkstraat.
Adriaan Joosten, *Hoveniers Baas.*	
Gerard Rapholm, *Kleermaakers Baas.*	
Kornelis Pietersen, *Schilders Baas.*	
Bartel Lemmers, *Schoenmaakers Baas.*	
Pieter Verheulen, *Kleermaakers Baas.*	
Adriaan Eng. de Jonge, *Schoenmaakers Baas.*	
Adriaan Bodingius, *Zilversmit*, in de Papegaaystraat.	
Johan Baden, *Lykdienaar.*	Lange Vos.
Pieter van Klink, *Metzelaars Knegt.*	
Pieter Baden Jz., *Schoenmaakers Baas.*	
Johannes Baden Jz., *Koperslaagers Baas.*	
Herman Bosch, *Hoveniers Baas.*	
Adriaan van den Thoorn, *Zilversmit.*	
Samuel Fabel, *Schoenmaakers Baas.*	
Pieter Osewaarde, *Raad der Stad.*	Groote Markt.
W. G. van der Cryp, *Predikant.*	
... Papenhoven, *Landpastor.*	Korte Kerkstraat.
Janus Berger, *Keurslyfmaakers Baas.*	
Kornelis Baxter, *Tabakverkooper*, op 't Slot.	
Jacobus Kleinputte, op de Gort- en Chocoladenmolen.	
Pieter Engelse, *Bakkers Baas.*	Wyngaard-straat.
Johanna Corzel, *Vroedvrouw.*	

Pieter Fabel, *Schoenmaakers Baas.*	St. Aarnouts-
Jacob Fabel, *Korte Kramers Winkel.*	straat.
Nicolaas van Stevenink, *Wynkooper.*	op de Bees-
Ezaiäs Zwart, *Vroedmeester.*	temarkt.
J. Dominicus, *Fiskaal van 't Landrecht en Brouwer.*	
Andries Vernet, *Schoenmaakers Knegt.*	Lange
Johan Fitzner, *Koopman en Organist.*	Nieuwstraat.
Dingenis Ring, *Hovenier.*	
Eleas Vertregt, *Bakkers Baas.*	's Heer Hen-
Dignus Boutens, *Commisfaris van Kleine Zaaken.*	drikskinderen
Anthony Kouwelier, *Mandemaaker.*	straat.
Leyn Dykwel, *Koopman en Notaris.*	
Willem Goeree, *Koopman.*	
Izak Broekert, *Timmermans Baas.*	op de Kaai.
Willem Kodde, *Schipper.*	
Z. M. Remmers, *Advokaat.*	
Fredrik Zuidweg, *Schoenmaakers Baas.*	
Kornelis Fitzner, *Koopman.*	
Adam Wynrichs, *in 't Koffyhuis.*	
Dirk Kaas, *Predikant.*	
Willem Beyaart, *Ambachtsheer van Zwake.*	
Jacobus Kodde, *Rentenier.*	
Abraham Staal, *Mennonite Predikant.*	
Leenderd Krekelenberg, *Wynkooper.*	by de Kaai.
Jacobus Lodewyk Geleedts, *Tabaksverkooper.*	
Jan de Wind, *Notaris en Procureur.*	op den Aprel
J. de Vey, *Zilversmit.*	van de Groo-
Jan Cuduy, *Rentenier.*	te Markt.
Johannes Vernet, *Kleermaakers Baas.*	
Andries Strits, *Kleermaakers Baas.*	
Jacobus Schout, *Huurkoetsier*, in de Korte Nieuwstraat.	

Ja-

Digitized by Google

Jacobus Joël, *Koopman*, in de Voorſtad.

NB. 't Gewezen Accynshuis, toebehoorende aan Joost van St. Annaland, *Schipper*, daar eenige Winkelwaaren en Meubelen in lagen, is van vooren ook geheel gedemoljeert.

N°. 1000. *Bericht der Heeren van Goes, by Reſolutie der Heeren Staaten van Zeeland, den* 1 *February* 1787 *gerequireerd, ten opzicht van de oproerige beweegingen, onlangs binnen de voorſchreeven Stad voorgevallen; met drie Bylagen.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

Toen wy gepasfeerde Woensdag aan de Heeren U Ed. Mogenden Gecommitteerde Raaden afzonden onze Misſive, met verzoek, om voor twee à drie dagen eenige Militie naar herwaards te willen ordonneeren, tot renfort en ſoulaas van ons Guarniſoen, om in de gereezen troebles, tot de nodige herſtelling der rust te worden gebmploieerd, was 't ons onmooglyk, wegens den grooten haast, en de omſtandigheden, welke ons omringden, eenig narré te doen, zo van den aart der onlusten, als van de oirzaaken derzelve, en wy hebben daarom redenen om de Goddelyke bewaaring te danken, dat het terug houden van die gevraagde Troepes, tot heden ons in geen erger ſituatie heeft gebragt; maar dat wy voor tegenwoordig dezelve kunnen miſſen, hoe zeer de gemoederen op verre na niet bedaard zyn, indien wy maar op 't eerſte opontbod, ons op 't bekomen daar van kunnen verzekeren.

Hoe allerakeligſt en droevig 't valt met een Burger-oorlog daadelyk bezogt te worden, is zulks voor ons nog des te onaangenaamer, daar wy redenen meenen te hebben, om ons te beroemen aan

't hoofd te zyn van een Burgerye, welke voor verre 't grootſte gedeelte verkleefd aan de vastgeſtelde Conſtitutie, haare Regeering eerbiedigt, en een goed hart toedraagt, en dat hier uit juist de eerſte bronwellen van de gereezen onlusten zynen oirſprong hebben.

Om U Ed. Mogenden ter voldoening van Hoogstderzelver Reſolutie van den eerſten deezer, naar vereisch te informeeren, moeten wy 't ſtuk van 't begin ophaalen, en de zaaken by haare naamen noemen.

Van de ongelukkige verdeeldheden, welke ons Vaderland in de laatſte jaaren zo jammerlyk gefolterd hebben, en waar in twee differente Partyen, meest op een tegengeſtelde wyze, elk naar zyne begrippen, de belangens van 't algemeen meenden te moeten behartigen, heeft deeze Stad rykelyk zyn aandeel gehad. Van hier die menigvuldige onaangenaame deliberatien, welke meest bekend zyn, en waar in wy altyd meenen in 't oog te hebben gehouden, om, zo veel met de Conſtitutie en 't welwezen der Burgerye maar konde worden overeengebragt, aan wederzydſche verlangens te gemoet te komen. Van hier alle die tergiverſatien en kleinigheden ons dikwils aangedaan, en dat ſomtyds in twyffel trekken van zekere graaden van magt in Polityke zaaken, aan ons toebetrouwd, en van hier ook die openbaare en onbeſchaamde recenſien over onze verrichtingen, welke wy van de Schryvers der Nieuwspapieren en Pasquillen, en hunne Correspondenten, ongeſtraft hebben moeten ondervinden.

Wy hebben, hier in gelyk ſtaande met veele braave en aanzienlyke Regenten en Ministers in de geheele Republyk, zulks altyd met geduld gedraagen, ons troostende met het voorrecht van een gerust geweeten; maar by 't groote deel der Burgery had 't een andere uitwerking. Overreed dat wy volgens onzen plicht te werk gingen, en altyd te

wree-

vreede met onze beſluiten, las die telkens met het grootſte ongenoegen de haatelyke berichten en lasteringen, welke in verſcheiden, en vooral in de Hiſtoriſche Couranten, tegen ons, en die genen der Burgers, die altyd met ons inſtemden, wierden uitgebraakt. De geduurige en menigvuldige herhaalingen vermeerderden dat ongenoegen, en, gelyk 't natuurlyk en al te zeker te vreezen is geweest, het lang onder de aſche geſmeuld hebbende vuur moest eindelyk in ligte laaije vlam uitbarſten; en, hoe onbevoegd, de wraak der misnoegden moest vallen op de genen, die gehouden wierden voor de Correſpondenten der Courantiers, en voor de Auteurs van de allerinfaamſte Schotſchriften en Prenten, welke hier rouleerden.

Dit heeft zyn eerſte uitwerking gehad de drie à vier eerſte dagen van 't jaar, wanneer de commotie begon, na 't opzetten van een zogenaamd Vryheids-Vlaggetje op de Mast van een Vaartuig, niet tegenſtaande de ernſtigſte en vriendelykſte raad en waarſchouwinge van den Heer Præſideerende in onze Vergadering, en toen ter tyd waarneemende de Bailliuagie, aan de Schipper van dat Vaartuig. Toen is de drift getemperd na 't inſlaan van eenige glazen, na dat op verſcheiden tyden veele van ons en andere aanzienlyke Burgers, zich telkens tusſchen de troupen begâven, en dezelve door redenen tragten ter neder te zetten, en na dat de Leden van zekere zogenaamde Vaderlandſche Societeit en Genoodſchap hadden te kennen gegeeven, dat zy in 't zekere waren geinformeerd, dat de oirzaaken der tegenwoordige onlusten alleen geattribueerd wierden aan 't ſubſisteeren van hunne Gezelſchappen, en dat zy daarom hadden voorgenomen dezelve te disſolveeren, zo als daadelyk was geſchied, en 't welk by Publicatie bekend gemaakt zynde, een byzonder genoegen aan ons en de Burgery heeft verſchaft.

Uit de omſtandigheden by die gebeurtenisſen,

heeft men, schoon van ter zyden, evenwel zeer zeker kunnen opmaaken, dat niet slegts eenige Schippers Gasten uitvoerders waren van die excessen, maar dat behalven die een zeer groote menigte belang had in 't gene 'er passeerde, en verzekerd was van by de eerste requisitie overvloedige adsistentie van 't platte Land te zullen bekomen. De Justitie was, zo veel in haar vermogen is werkzaam, en aan de Militie wierden de strikste orders gegeeven, waar door de feitelykheden binnen zekere paalen bleeven, en al spoedig cesseerden.

Wy hadden ons geflatteerd de rust bevestigd te zien, 't gene ook zeer waarschynlyk zoude gebeurd zyn, waren niet de gemoederen op nieuws gaande gemaakt door de Historische Courant van den 27 January, waar in 't voorschreeven gebeurde uit een Brief uit Zierikzee van den 21sten te vooren word voorgedraagen, op eene voor den Schryver onverantwoordelyke, en voor de Regeering en Burgery allerhoonendste wyze, behalven dat 't zelve met omstandigheden is opgesiert, welke ten eenemaale verdicht zyn, waar by nog kwam 't spargeeren van zekeren ééd, welke alle de Genoodschaps-Leden zouden bezwooren hebben, doch van welks valschheid wy en de Gemeente zyn overtuigd.

Hier opent zich een ongelukkig toneel voor onze Stad en Burgery, waar van wy twyffelen of wel een weergaa in de Historien te vinden is, en waar door veelen aan hunne totaale ruine zyn gebracht.

Het leezen dier Courant veroirzaakte al ras allerhande raisonnementen, attroupementen, ongenoegens, en woede, welke eindelyk gepasseerde Dingsdag avond ten half zes uuren op 't onverwagtst los raakte, op de Leden van de bovengemelde geweezen Gezelschappen, en andere onder de in zwang gaande naam van Patriotten bekend, welke gehouden wierden aan hunne beloften niet te hebben voldaan, en voor Auteurs van de genoemde Brief en verbondene aan voorschreeven ééd. — Niet alleen

de

de huizen, maar van de meeste hunner wierden de meubilen deerlyk geruineerd en aan ſtukken geſlagen. — De Heer Baillius met de Bedienden van de Juſtitie kwam ſpoedig tusſchen beide, om 't geweld te doen ophouden, maar, niet tegenſtaande hy geadſiſteerd wierd door eenige Militairen, niets was in ſtaat om de woede te beletten.

De foule liep van 't eene huis naar 't andere, en was zo ontzachlyk, dat 'er geen doorkomen en genaaken by was. — Dit duurde by aanhoudenheid, en de Heer Bailliuw gaf aan ons 's avonts ten half negen kennis van al 't gepasſeerde in onze Vergadering, met verzoek om krachtdaadige adſiſtentie van de Militie.

U Edele Mogenden ſchynen uit onze Misſive aan Heeren Gecommitteerde Raaden te hebben opgemaakt, dat wy geen gebruik van de Militie hier in Garniſoen, hebben gemaakt, en wy moeten derhalven de vryheid neemen, Hoogstdezelven daar van te desabuſeeren, want 't verzoek van den Heer Bailliuw, waar toe reeds in mindere graad door den Heer Præſideerende Burgemeester was order geſteld, wierd aanſtonds geaccordeerd, en daar toe ſchriftelyke orders aan den commandeerenden Officier van 't Garniſoen gedepecheerd, waar van Copie hier nevens gaat, *ſub lett. A.*; te gelyk deeden wy, ſtaande de Vergaderinge een Publicatie, waar van Copie *ſub lett. B.*, maar noch 't een noch 't ander kon helpen. Zy gingen voort, alle de huizen die zy in 't oog hadden, moesten 'er aan, en 't plunderen duurde genoegzaam den geheelen nagt.

Wy hadden gaarne gewenscht, dat de Juſtitie meer werkzaam, en de Militaire Magt van meer hulp hadde kunnen zyn, als zy beide in de daad geweest zyn; maar, zo als wy boven zeiden, de foule was zo groot, dat 't doordringen, voor al in naauwe ſtraaten, onmooglyk was, en de groote menigte de Militaire Patrouljes, hoe ſterk ook, gemakkelyk konde omſingelen. Hier van zouden Uw

Ed. Mogenden, indien 't goedvonden, volledige elucidatie kunnen bekomen, door de Officieren zelve, welke daar by zyn geconcerneerd.

's Anderdaags ogtends onze Vergadering wederom by een geroepen zynde, ontboden wy nogmaals voor ons den Commandant van 't Guarnisoen, aan welke wy communiceerden onze schriftelyke ordres, om andermaal met sterke detachementen adsistentie te bezorgen aan de Justitie, alle geweld te beletten, en des noods geweld met geweld te keer te gaan, zo als zulks kan blyken uit een schriftelyke copie van dezelvde ordre, *sub lett. C.* Hoe zeer denzelven Officier zich die orders scheen te laaten welgevallen, nam hy teffens de vryheid ons onder 't oog te brengen, eensdeels de zwaarigheden die 'er zich opdeeden in 't executeeren der orders om geweld met geweld te keer te gaan, en anderdeels dat zyne Manschappen, indien de sterke Wagten lang moesten duuren, onbekwaam zouden worden om van dienst te zyn, uit hoofde van 't groote getal Absenten en Zieken in het Batailjon; dan des niettegenstaande, hebben wy by de gegeeven orders gepersisteerd, en omtrent de tweede consideratie waren 'er maar twee wegen open, namelyk, om *of* de Burgery in de Wapenen te roepen, *of* op een versterking van Garnisoen by Heeren Gecommitteerde Raaden aan te dringen. 't Eerste expediënt als 't natuurlykste in een Burgertwist, zouden wy al lange by de hand genomen hebben, was 't zelve mooglyk geweest, maar de onderlinge verdeeldheden en animositeiten, vooral ook de onwilligheid om door sommige Officieren opgeleid of aangevoerd te worden, maakte zulks volstrekt ondoenlyk ja gevaarlyk, en daarom moesten wy 't laatste kiezen.

Intusschen deed zich een omstandigheid op, welke een aangenaame verandering scheen te voorspellen, te weeten een vereeniging en vriendschapsherstelling tusschen de beide Partyen, welke kort daar

daar op voorgeſlagen en geconcludeerd wierd, en zo wy wenſchen, welmeenend geſchiedde.

De zaaken zo ſtaande, wenschten wy ook, dat al 't gepasſeerde kon uitgewischt worden, en alles in een volkomen rust gebragt was, maar hier moeten zwaarigheden te boven gekomen worden.

Voor eerst: zyn de gemoederen zo direct niet tot die bedaardheid gebragt, als men gaarne zag, neen, ſchoon na die verzoeninge 'er geen geweld van aanbelang meer gepleegd is, 'er blyft by een akelige herinnering van 't gepasſeerde, een wantrouwen en vrees voor nog tusſchenkomende oirzaaken van ongenoegen, welke, indien 't God niet verhoede, den gewisſen ondergang der Stad zouden ten gevolge hebben.

Ten anderen: als men de ſituatie der beſchaadigde Burgers beſchouwd, is dezelve beklaagenswaardig, en men is verlegen hoe die eenige voldoening te bezorgen.

Ten derden: is 't onwederſpreekelyk, dat de gepleegde daaden ten hoogſten ſtrafbaar zyn; maar in 't geval voorhanden, naar de Wetten en verdienſten te werk te gaan, is een zaak van 't verſte vooruitzicht, en uit hoofde van de zeer groote meenigte, die egaal ſtaat, ondoenlyk.

Hier is de plaats om op dat gedeelte van U Ed. Mogenden bovengenoemde aanſchryvinge, *ten einde gepaste maatregelen te neemen tot herſtelling der rust, en de Juſtitie daar toe te doen werkzaam zyn in 't ſtraffen der Schuldigen*, te antwoorden. Wy hebben door allerhande wegen en middelen, die wy voorhanden hadden, alles in 't werk geſteld, en niets onbeproefd gelaaten, en houden niet op om de rust, was 't mooglyk, te herſtellen, en wy bedroeven ons, daar in niet ſpoediger te hebben gereusſeerd; maar, zo als wy reeds gezegt hebben, in 't ſtraffen der Schuldigen was zulks ten eenemaal onmooglyk. Wy zyn integendeel van begrip, dat 'er nog maar één voornaam middel is, welke alleen afhangt van

U Edele Mog. Souvereine Magt, te weeten, een generaale Amnestie voor alle de Straffchuldigen, zonder uitzondering van iemant, te accordeeren. Dit neemen wy de vryheid U Ed. Mogenden te proponeeren, en daarom op 't ernſtigſte te ſolliciteeren, te gelyk, dat, hangende Hoogstderzelver deliberatien, een ſurcheance van Proceduures mag worden verleend.

Wy kunnen U Ed. Mogenden verzekeren, dat dit middel allernoodzaakelykst, en geene andere in 't geval, daar in wy ons bevinden, uitvoerlyk is, en dat dit het algemeene verlangen is.

Hier mede vermeenen wy aan U Ed. Mogenden Reſolutie hoofdzaakelyk te hebben voldaan; maar eer wy deeze beſluiten, kunnen wy niet nalaaten, daar wy meenen uit de deliberatien van U Ed. Mogenden over dit poinct te hebben ontdekt, dat by ſommigen de oirzaaken van deeze combustie word toegeſchreeven aan het teekenen of niet teekenen van zeker Dank-Adres, aan U Edele Mogenden te præſenteeren, U Ed. Mogenden met een woord van de ongegrondheid deezer opvatting te overtuigen.

Het voorſchreeven Dank-Adres lag reeds eenige dagen te vooren, zo hier als elders, ter teekening, en zulks geſchiedde ook door een groot aantal van allerlei ſtaat met veel greetigheid, zo dat de teekening ſtond beſlooten te worden, maar na dat de ongenoegens waren los gebrooken, zyn veelen tot die teekening meer geanimeerd en ſterk opgewekt, zo dat daar door 't getal aanzienlyk is geaccresſeerd.

Wy wenſchen dat U Ed. Mog. deliberatien beſtendig gezegend mogen zyn, dat de ALMACHTIGE 't lieve Vaderland bewaare voor alle dreigende rampen, de oirdeelen die 'er zyn, doe ophouden, en voor alle inwendige beroeringen, waar van wy in deeze dagen de ongelukkige Deelgenooten zyn geweest, afweere.

Voorts

Voorts beveelen wy U Ed. Mogenden in Godes Heilige beſcherming, en blyven,

Edele Mogende Heeren!

(Onder ſtond)

U Ed. Mog. Goede Vrienden,

Goes, den 3 Febr. 1787.

Burgemeeſters en Raaden Regeerders der Stad Goes.

(Lager ſtond)

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*was get.*) A. W. VAN CITTERS.

BYLAAGEN.

A.

De Commandeerende Officier van 't Guarniſoen word van wegens Heeren Burgemeesters en Raaden, Regeerders der Stad Goes, gelast, om zo veel deszelvs Manſchappen toelaat, met 3 à 4 ſterke Detachementen door de ganſche Stad te doen patrouljeeren geduurende de aanſtaande nagt; alle Burgers, hunne Goederen of Huizen te defendeeren, alle geweld te beletten, den Heer Baillieuw en de Bedienden van de Juſtitie, des gerequireerd, te doen alle behoorlyke adſiſtentie, en voorder zodaanige order te ſtellen, waar door de Stad onder den Goddelyken zegen, tegen verdere onheilen en ongeregeldheden worde bewaard.

Actum in den Raad der Stad Goes, den 30 January 1787, 's avonts ten 9 uuren.

(*Onder ſtaat*)

My præſent.

(*was get.*) A. W. VAN CITTERS.

B.

B.

PUBLICATIE.

Burgemeesters en Raaden, Regeerders der Stad Goes, doen te weeten: dat Hun Ed. Achtb. met de uiterste indignatie verneemende de verregaande ongeregeldheden, die 'er deezen avond aan de Huizen van sommige Burgers zyn gepleegt, moeten verklaaren dat dezelve hun ten uiterſten ſtrafbaar zyn voorgekomen, dat dezelve niet langer kunnen geduld worden, en genoodzaakt zullen zyn zulks met de ſterke hand, geadſiſteerd door den Militairen arm, met de daad te beletten; dat Hun Ed. Achtb. derhalven alle en een iegelyk aanmaanen en gelasten, om zich te onthouden van alles wat eenigſins meer naar dergelyk geweld gelykt, en zich een ieder naar zyn huis te begeeven, zonder zich verder aan iets dergelyks ſchuldig te maaken, in afwagting van 't gene by de Regeering tot wegneeming van de oorzaak van 't ongenoegen, zal worden in 't werk geſteld.

Actum in den Raad der Stad Goes, den 30 January 1787, 's avonts ten half 9 uuren.

(*Onder ſtaat*)

My preſent.

(*was get.*) A. W. VAN CITTERS.

C.

De commandeerende Officier van 't Garniſoen, word van wegens Heeren Burgemeeſters en Raaden, Regeerders der Stad Goes, gelast, om zo veel deszelvs Manſchappen toelaat, met 3 à 4 ſterke Detachementen door de ganſche Stad te doen patrouljeeren geduurende de aanſtaande nagt, alle Burgers, hunne Goederen, of Huizen te defendeeren, alle

alle geweld te beletten, en, des noods, geweld met geweld te keeren, den Heer Bailliuw en de Bedienden van de Juſtitie, des gerequireerd, te doen alle behoorlyke adſiſtentie, en voorder zodaanige order te ſtellen, waar door deeze Stad, onder den Goddelyken zegen, tegen verdere onheilen en ongeregeldheden word bewaard.

Actum in den Raad der Stad Goes, den 31 January 1787.

(*Onder ſtaat*)

My præſent.

(*was get.*) A. W. VAN CITTERS.

N°. 1001. *Nader Bericht der Heeren van Goes, by Reſolutie der Heeren Staaten van Zeeland, van den* 13 *Maart* 1787 *gerequireerd, ten opzicht van de omſtandigheden der oproerige beweegingen, binnen die Stad; met een Bylaage.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

Wy hebben wel ontfangen U Ed. Mogenden Miſſive van den 13den der voorige maand, tot adres van Hoogstderzelver Reſolutie, ten dien dage genomen, by welke U Ed. Mogenden hebben goedgevonden ons aan te ſchryven, om, vermits ons by U Ed. Mogenden gerequireerd en ingekomen Bericht, met opzicht tot de oirzaak en omſtandigheden van de ongeregeldheden en desordres, welke hier onlangs hebben plaats gehad, niet genoegzaam is voorgekomen, te voldoen aan de intentie van U Ed. Mogenden, vervat by de Reſolutie van den 1ſten February deezes jaars, als nog aan U Edele Mogenden meer volleedig en gedetailleerd te berichten, zo ſpoedig als mooglyk zal zyn, al het gene ten dien opzichte zo voor, geduurende, en na die gepleegde ongeregeldheden heeft geëxteerd, mitsgaders alle de verrichtingen tot ſtuiting derzelve,

zelve, zo door ons zelve, als de Justitie en Militie binnen de Stad Garnisoen houdende, ten einde U Ed. Mogenden, na het inkomen van zodaanig meer gecircumstantieerd Bericht, in staat te stellen, om deeze zaak met dien ernst, als het gewigt van dezelve vordert, te kunnen onderzoeken, en in deezen zodaanige Resolutie te neemen, als bevonden zal worden te behooren.

Alvoorens aan deeze U Ed. Mogenden requisitie te voldoen, neemen wy de vryheid U Ed. Mogenden onder het oog te brengen, dat ons voorig Bericht van den 3den February jongstleeden, is gearresteerd en afgezonden in een tyd, dat de geweldige beweegingen binnen deeze Stad, tot onze verwonderinge, ten gevolge hadden eene uiterlyke, en zo wy wenschen welmeenende verzoening, niet alleen onder de Leden van Regeering, maar ook onder de Burgers, en zelvs tusschen de genen, die in hunne Huizen of Goederen beschaadigd waren, en tusschen hen, welke die schaade hadden toegebragt; waar toe krachtig medewerkten de ernstige aanmaaningen der Leeraars by den openbaaren Godsdienst tot rust, vergeeving en broederlyke liefde, en om voor al het voorleedene een gordyn te schuiven.

In deeze omstandigheden, meenden wy best te doen daar te laaten alles, dat aanleidinge zoude kunnen geeven tot nieuwe verdeeldheden, en hebben daarom maar met een woord, zonder in detail te treeden, mentie gemaakt van de oirzaaken der discrepances en beroeringen, waar van de uitwerkzels zo noodlottig zyn geweest.

Intusschen hoopen wy, dat deeze korte voordragt van zaaken niet is toegeschreeven aan eenige beschroomdheid, om open te leggen, al het gene U Edele Mogenden nodig hebben te weeten, om op deeze gewigtige zaak naar vereisch te resolveeren.

U Ed. Mogenden hier voorengemelde Resolutie van den 13den der voorige maand leid ons van zelvs, om

om dit Bericht in drie hoofdpoincten te verdeelen; *voor eerst:* om op te geeven, de aanleidende oirzaaken tot de gepleegde ongeregeldheden; *ten tweeden:* om een omſtandig verhaal van de ongeregeldheden zelve te doen; en *laatſtelyk:* om open te leggen alle de verrichtingen tot ſtuiting van dezelve.

Belangende het *eerſte poinct*, zullen wy de zaaken van den eerſten oirſprong moeten ophaalen; en ten dien einde gelieven U Ed. Mogenden geinformeerd te wezen, dat, wanneer in het jaar 1784 zyne Keizerlyke Majeſteit deszelvs prétenſien op de Republyk meer en meer begon te doen gelden, zó dat eene Oorlog onvermydelyk ſcheen, men hier, als aan den eerſten aanval van den Vyand geëxponeerd, tydelyk bedagt was op zodaanige middelen van defenſie, welke in onzen eigen boezem te vinden waaren, en, in navolginge van dergelyke tyden, wierden alle meſures genomen, om de Burgerwagten op de been te kunnen brengen.

Het was derhalven met ons goedvinden, dat door de reſpective Burger-Officieren was gedaan een generaale opſchryving van alle de Burgers, in ſtaat zynde de Wapenen te draagen; en eene verdeelinge van die Burgers in zes Compagnien, aan welke wierd aangekondigd om zich van Wapenen te voorzien.

Na dat door Commisſarisſen uit onze Vergaderinge eene generaale Wapenſchouwinge was gedaan, begonnen eenige Ingezetenen zich te oeffenen in den Wapenhandel, waar uit geboóren wierd een Gezelſchap, zich noemende een Genootſchap, dat op zekere geſtelde tyden by den anderen kwam, om Militaire Exercitien te verrichten.

Ten aanzien der Burgers en Schutters, bleef het by deeze Wapenſchouwinge, en voor al, na dat de Stad met Militair Garniſoen bezet was, begonnen wy meer en meer af te zien om de Burgery met het doen van Wagten te bezwaaren. Ondertusſchen nam het Genootſchap toe, zó in Leden, als in kun-

digheid, en aan het zelve wierd op deszelvs verzoek, by Reſolutie van den 18 Decemb. 1784, toegeſtaan *om by het doen der Exercitien en Manœuvres den Trom te roeren.*. Deeze Reſolutie heeft het Genootſchap in het vervolg beſchouwd, als eene formeele legaliſatie, en daar op alle zyne onderneemingen gebouwd, en, niet tegenſtaande dezelve meer dan eens ten duidelykſten is ingetrokken, voor onherroepelyk gehouden. By deeze Concesſie verguńden de Heeren Kerkmeeſters, aan de Leden van het Genootſchap, het Choor van de Groote Kerk, om eens in de week te Exerceeren, en op hun aan ons gedaan verzoek tot het ſluiten der Kerke geduurende de Exercitien, wierd aan Heeren Kerkmeesters overgelaaten, na raade daar omtrent te disponeeren.

Tot op deezen tyd hoorde men hier van geen Burgerlyke oneenigheden: men had 'er wel is waar den toen geëindigden Engelſchen Oorlog met kommer, en als verderffelyk voor den Staat beſchouwd, maar men had genoegzaam geene der onheilen van denzelven ondervonden. De goede Burgery, te vreeden met de tegenswoordige Regeeringsform, droeg haare Overheden eerbied en achting toe, en de Leden der Regeering roemden aan het hoofd te zyn van zulk eene braave Burgery; doch eenige onrustige Geesten, waarſchynlyk uit eene verhitte zugt tot zelvsverheffing, begonnen nu ook hier hun werk te maaken, om de gemoederen in onrust te brengen, en verdenkingen tegen de wettige Overheden in te boezemen, 't gene door den ſtillen en vreedzaamen Burger, met zyn lot te vreede zynde in den kring, waar in hy door de VOORZIENIGHEID geplaatst was, met veel ongenoegen beſpeurd wierd, en waar uit een volſlagen Burgertwist is ontſtaan.

In het begin van het jaar 1785, wakkerde de lust om te Exerceeren meer en meer, daar de nuttigheid van den Wapenhandel, als het Bolwerk der Burgerlyke Vryheid, niet alleen door geſchriften en geſprekken, maar zelvs van den Predikſtoel aange-

Digitized by Google

gepreezen wierd: de meesten echter onzer Burgeren, beſchouwden de zaak niet uit dat oogpunt, maar zonder te denken aan Polityke veranderingen, zagen zy den Wapenhandel aan als eene oeffeninge van vermaak, die ſomtyds ook van nut konde zyn tot beſcherming der Stad en 't wettig gezag der Overheid.

Behalven het ſubſiſteerende Exercitie-Genootſchap, werd dan nog een tweede opgericht, bekend onder den naam van *Avond-Genootſchap*, aan welke mede door Heeren Kerkmeeſters het Choor der Groote Kerk, om zich te oeffenen, wierd vergund. Omtrent deezen tyd begon ook het preſenteeren van *Requesten* en Adreſſen, ingericht naar den hedendaagſchen ſmaak.

Het eerſte was een Request, geteekend door twaalf Officieren en éénen Burger, en gepreſenteerd aan ons als Repreſentanten der Supplianten, tendeerende om een ieder van egaale Geweeren te voorzien, en eene algemeene Wapenoeffening te introduceeren; welk Request toen niet geſchikt geoirdeeld wierd voor de Notulen onzer Vergadering; te meer, dewyl verſcheiden der Supplianten declareerden niet te weeten, wat zy geteekend hadden; doch wierden echter eenige regulativen, overeenkomſtig het gedaan verzoek gearresteerd, tot het vrywillig Exerceeren onder de Schutteryen, het verzorgen van Geweeren aan Onvermogenden, en het aanſtellen van drie bekwaame Perſoonen op Stads kosten, ten einde de Burger-Compagnien in den Wapenhandel te oeffenen. Deeze inſchikkelykheid voor den ſmaak van eenige Burgers, welke wy wel hadden willen aanmoedigen, mits dezelve volgens de aloude Conſtitutie onzer Stad, Schuttersgewyze wierd geoeffend, had nogthands de bedoelde uitwerkinge niet, want de Schutterlyke, hoe zeer van de eerſte byeenkomſten veel ophef wierd gemaakt, hadden genoegzaam geen toeloop, maar wel de beide Genootſchappen. Men bekommerde zich met recht toen, dat de verwydering hoe langer hoe

grooter zoude worden, en dit was ook de vrees van zeer veele Burger Officieren, die daarom van tyd tot tyd hunne demisſien hebben verzogt. In naam der Leden van het Avond-Genootſchap, het welk tot dien tyd alleen beſtaan had uit Exerceerende Leden, zonder dat onder dezelve eenige rang plaats had, wierd ons voorgeſteld, dat zy ook voorneemens waren Officieren te verkiezen, en een Vaandel te doen maaken; echter begreepen, dat het meer met de Privilegien der Stad overeenkwam, dat de Schutteryen in orde wierden herſteld, en de Genootſchappen te niet gedaan, waar toe zy zich wilden laaten vinden, met verzoek, indien dit niet ten effecte konde worden gebragt, dat aan hen dezelve vryheden vergund zouden worden, dan aan het ander Exercitie-Genootſchap.

Dit voorſtel wierd geſteld in handen van eenige Heeren om te examineeren, en Hun Ed. Achtb. te dienen van derzelver Conſideratien en Advis, en om te gelyk uit te denken, hoe de Genootſchappen by derzelver disſolutie wegens eenige gemaakte onkosten zouden kunnen worden gededommageerd; en weinige dagen daar na wierd 'er een Rapport uitgebragt, waar by men meende dat zodaanige middelen wierden voorgeſlagen, waar door de inconvenienten, aan welke voorige Reglementen op de Schutterlyke Exercitien voorgegeeven wierden te laboreeren, en alle differenten zouden worden uit den weg geruimd, mits maar de Genootſchappen wierden gedisſolveerd, en men verkoos, dat zulks vrywillig geſchiedde; doch dit Rapport wierd tegengewerkt, en de voorgeſlage Poincten, om verſcheiden redenen, infaiſabel geoirdeeld; en men mag onder die wel avanceeren, dat de Leden van het eerſte Genootſchap verkoozen hun Corps by één te houden, 't gene tot den einde toe hun bedoeling is gebleeven. Wy beſlooten dan, om met de Concluſie van het Rapport tot een favorable gelegenheid te ſuperſedeeren, en aan de Leden van het Avond-Genootſchap wierd intuſſchen toegeſtaan,

Digitized by Google

ſtaan, hunne Exercitien te verrichten op dezelve wyze, als het ander Genootſchap, dat zich nu de naam gaf van *de Vryheid*, onder de zinſpreuk, *deeze beſchermen wy*, en zich ſcheen te willen distingueeren door het doen vervaardigen van kopere Trommels, een fraay en naar hun zinnelykheid beſchilderd Vaandel, en verder van zodaanige Militaire ornamenten, welke de Leden tot merkelyk bezwaar verſtrekte.

Het Avond-Genootſchap, 't gene alleen een oogmerk had zo lang in ſtand te blyven, tot dat 'er een middel zoude zyn om de Schutterlyke Exercitien aan de gang te krygen, deed geene andere onkosten, als om egaale Geweeren te hebben. In eenigen tyd hoorde men toen niet ſpreeken van Schutterlyke Exercitien, en de beide Genootſchappen gingen voort om zich te oeffenen. Inmiddels begon men gebruik te maaken van ſommige Nieuwspapieren en andere periodique Schriften, om het Avond-Genootſchap als een zogenaamd *Oranje-Corps* in verdenking te brengen, en om de beſluiten der Regeering in een haatelyk daglicht voor te ſtellen, even als of dezelve voor had uit Ariſtocratiſche beginſels, de Burgerlyke Vryheid en Voorrechten te onderdrukken; en om de Burgers aan te maanen hunne verloren Privilegien te reclameeren. Dewyl nu een ieder wist, dat de geſprekken van ſommige der Leden van 't Genootſchap *de Vryheid* daan op neder kwamen, meende men dat 'er geen twyffel was, of aan hun moesten de infaame Libellen worden toegeſchreeven, en hier door veranderde de verwydering allengskens in een volkomen haat.

Onder de Privilegien, welke men deed voorkomen, als een der voornaamſten, waar in de Burgery moest herſteld worden, was het trekken op de Wagt, zo wel in vreede als in oorlog, en de tyd, welke wy toen beleefden, ſcheen geſchikt om daar op aan te dringen. Der Mennoniten Predikant Abraham Staal, en de Prokureur Jan de Windt, twee Menſchen, die het meest geyverd hebben om

de Plans van reforme, die men elders gefmeed had, hier te tragten in te voeren, verleedigden zich in het begin van 1785, om een Adres aan ons tot herſtel der Burger Wagten te concipieeren, dat voor een ieder ter teekening lag, doch welke mislukte.

Kort daar na kwam het zelve Adres met eenige Bylaagen, in het licht, waar uit ten duidelykſten bleek, met hoe weinig reſpect de Regeering kon verwagten behandeld te zullen worden van Ingezetenen, die zich voordeeden meer Vaderlandsliefde te bezitten, meer belang te hebben by den welvaart der Stad en Burgery, en by de behouding van de dierbaare Voorrechten van Vryheid en Godsdienſt, dan de Regenten, die ééds- en plichtshalven daar toe verbonden zyn, en welkers geluk onmiddelyk is verknocht aan den voorſpoed der Burgery.

Onder de verlooren Privilegien wierden ook gereekend die der Schutteryen, doch men kende dezelve niet, en om die dan op te ſpooren, wierden wy uit naam der Schuttery de Handboog verzogt, dat aan dezelve ten haaren koſte mogten worden ter hand geſteld Extracten uit de Stedelyke Archiven, van zodaanige Privilegien en Reſolutien, als tot de voorſchreeven Schuttery betrekking hadden; maar de gewaande Privilegien waren niet vindelyk, en hadden ook nooit geëxſteerd. Ten zelven tyde wierd 'er door het Genootſchap *de Vryheid* eene Commisſie benoemd, om na te gaan, welke Privilegien de Burgery had verlooren, en een ieder die van het een of ander Privilegie iets ontdekt had, wierd verzogt zulks op te geeven, ten einde alzo op eene wettige herſtelling zoude kunnen worden gewerkt, dan deeze Commisſie ſchynt ook niet gelukkiger geſlaagt te zyn, en het zal nader blyken, welke Privilegien men eigentlyk zogt.

Wy kunnen hier ten blyke, hoe de Regeering op de hoonendſte wyze wierd afgeſchilderd, met een woord melden, dat op den 30 July 1785 ons wierd

ter

Digitized by Google

ter hand geſteld eene verklaaring van zes Getuigen, dat zeker Leeraar in dit Eiland zich had uitgelaaten: „ dat 'er te Goes, en ook in Holland, ver„ vloekte Schelmen op het kusſen zaten ", en dat wanneer wy denzelven Notariaal hadden doen afvraagen, welke Perſoonen hy met die *vervloekte Schelmen* bedoelde, die zaak, na het preſenteeren van een Request van ſubmisſie, niet is gepourſuiveerd geworden.

Kort te vooren hadden de Leden van het Genootſchap *de Vryheid* een ſtap gedaan, die een ieder de oogen opende, dat zy voor hadden zich als een Corps, afgezonderd van hunne overige mede-Burgers, op te werpen. Den 16den July gaf de Heer voorzittende Burgemeeſter kennis, dat was opgewagt geworden door eene Commisſie van Officieren en Directeuren uit het Genootſchap, zich noemende *de Vryheid*, ten zinſpreuk hebbende: *deeze beſchermen wy*, welke hadden voorgeleezen en overgelegt een geſchrift, geſchreeven door de Heer Mr. Z. M. Rimmers, en van den volgenden inhoud:

„ Omme het geheugen van den Heere Burge„ meeſter niet te fatigueeren, word aan zyn Ed. „ door Officieren en Directeuren van het Genoot„ ſchap *de Vryheid*, ten zinſpreuk hebbende: *deeze* „ *beſchermen wy*, verzogt, Hun Ed. Achtb. in het „ amiable onder het oog te houden, dat de alge„ meene Stem der Leden van het voornoemde Ge„ nootſchap, by het doen hunner rekening was, „ dat Hun Ed. Achtb. op het allerſerieuſte midde„ len zouden gelieven te beraamen, tot het weder „ in trein brengen der Schutteryen, verzeld met „ alle zodaanige Voorrechten, als een vry Burger „ en Schutter wel eertyds hebben genooten, uit „ welke Schutteryen proflueert de bewaaring van „ hunne Stad, door de zogenaamde Burger Wag„ ten te verrichten, op dat de goede Ingezetenen „ by tyde van rupture, (dat God verhoede) zou„ den weeten waar heen zich te wenden, onder

„ conditie en voorwaarde nogthands, dat de thands
„ fungeerende Burger Officieren, zich fort en ſterk
„ zouden maaken in den Wapenhandel en Comman-
„ do van dien; wordende aan zodaanigen die hier
„ toe niet mogten genegen of bekwaam zyn, ver-
„ zogt door intercesſie van Hun Ed. Achtb. hunne
„ demisſie te neemen, op dat 'er bekwaamer Per-
„ ſoonen zouden kunnen worden aangeſteld, tot
„ voorkoming van alle verwarring in een opkomend
„ tumult. En ingeval Hun Ed. Achtb., die alle
„ Vaderen des Vaderlands moeten zyn, na onver-
„ moeide vlyt en aangewende poogingen hier toe
„ niet konden geraaken, en in het verzoek van
„ ons Edel Genootſchap ten vollen ſlagen, zo bie-
„ den gemelde Officieren, Directeuren en verdere
„ Leden, na bekomen van onvoldoend bericht van
„ het eerſte lid van hunne propoſitie, zich aan,
„ om by voorvallend oproer, Hun Ed. Achtb.,
„ en de goede Burgery, met hun Corps te beſcher-
„ men en bewaaren, verzoekende in ſtaat te mo-
„ gen worden geſteld, om voor den Stadhuize te
„ verſchynen, en aldaar plegtig, ingevolge den
„ waaren zin en meeninge van alle de Genootſchaps
„ Leden, aan Hun Ed. Achtb. hulde en trouw te
„ zweeren; op dat geen kwaaddenkend Mensch,
„ hoegenaamd, zich zoude vermeeten om te dur-
„ ven zeggen, dat zulks alleen by bloote klanken
„ en aanbod was gebleeven".

Het is opmerkelyk, dat in dit ſingulier geſchrift reeds eene vrees voor oproer word beſpeurd, even als of men voorzien kon, dat de handelingen van ſommige Menſchen zodaanig zouden wezen ingeſicht, dat uit dezelve niet alleen ongenoegen en tweedragt, maar oproer te wagten zoude zyn.

Daar wy nooit voorneemens waren geweest een der gewapende Genootſchappen te protegeeren, ten einde ons tegen het ongenoegen der Burgerye te beſchermen, en ten dien tyde geen redenen zagen, om de Burger Wagten, die nooit in daadelyke functie zyn geweest, als in tyden van vrees voor

Digitized by Google

vyandelyke invallen, of van inwendige beroerten, wilden wy echter wel onderzoeken, of de inclinatie van het Genootſchap met die der Burgery over een kwam, en riepen alle de onder de zes Compagnien opgeſchreeven Manſchappen op, om hun hoofd voor hoofd af te vraagen; *of zy noodzaakelyk oirdeelden tot bewaaring van de Stad, dat de Burger Wagten wederom wierden opgericht.*

Wat de Verzoekers bedoelden *met alle zodaanige Voorrechten als een vry Burger en Schutter*, konden wy niet begrypen, dewyl wy niets anders wisten, of de Burgery genoot nog in alle volkomenheid die Vryheid en Voorrechten, welke de Wetten en de Conſtitutie der Regeering aan dezelve verzekeren, en welker beſcherming wy ons ſteeds onder onze dierbaarſte plichten hadden gereekend.

Deezen toedragt van zaaken onder het oog van de ganſche Burgery gebragt zynde, en de voorſchreeven afvraaging in orde zynde afgeloopen, wierden wy in ons gevoelen verſterkt, dat 'er geen redenen waren om de Burger Wagten in train te brengen, alzo ruim drie vierde van de gecompareerde Manſchappen zich daar tegen verklaarden; en wy gaven op den 22 Augustus 1785 aan de Burgers en Ingezetenen by Publicatie kennis, dat zy zich gerust kon houden, van tot geen Wagthouden geroepen te zullen worden. Dat wy echter wel mogten lyden, dat men zich bleef oeffenen in den Wapenhandel, mits zulks geſchiede op eene conſtitutioneele wyze, te weeten onder de Schutters Compagnien, waar onder men behoorde; doch verwagten, dat 'er geene Genootſchappen meer zouden plaats hebben, terwyl wy ſpeciaal verklaarden, met geene onverſchillige oogen te zullen aanzien, dat eenige Ingezetenen zich onder andere Vaandels vereenigden, dan onder die der Schutters Compagnien, of eenige Veldteekens gebruikten, tot onderſcheiding van andere Burgers; al het welk men beſchouwde van gevaarlyke gevolgen te zyn voor de rust van de Stad. Deeze Publicatie gaf

aan het grootſte gedeelte der Burgery veel genoegen, doch zulks kon niet verhinderen, dat eenige dagen daar na ons wierd ter hand geſteld een Request, ingericht op naam van de Leden van het Genootſchap *de Vryheid*, en verdere Burgers en Ingezetenen, waar by verzogten:

„ Dat Hun Ed. Achtb. met intrekking van der-
„ zelver Publicatie van den 22ſten Augustus, als
„ nog favorabel zouden disponeeren op 't tweede
„ lid van 't verzoek van gemelde Genootſchap, den
„ 16den July laatstleeden aan Hun Ed. Achtbaaren
„ voorgedraagen, by 't welk 't zelve Genootſchap
„ zich aanbied, om by voorvallend oproer Hun
„ Ed. Achtb. en de goede Burgery met hun Corps
„ te beſchermen, en verzogt in ſtaat te worden
„ geſteld, om voor het Stadhuis te verſchynen,
„ en aldaar plegtig, ingevolge den waaren zin en
„ meening van alle de Genoodſchaps Leden, aan
„ Hun Ed. Achtb. hulde en trouw te zweeren"; ter-
wyl 't bovengemelde Request werd beſlooten met een Declaratoir, „ dat, indien Hun Ed. Achtb.,
„ tegen alle verwagting, konden goedvinden, aan
„ de Vertooners (gelyk zy oirdeelen,) allerbillyk-
„ ſte verzoeken niet te voldoen, alsdan eenige met
„ naamen genoemde Perſoonen, zich verplicht zou-
„ den vinden, hunne demisſien als Schutters te
„ moeten verzoeken; als begrypende, dat die pos-
„ ten niet langer waargenomen kunnen worden door
„ Perſoonen, die by de meerderheid van Hun Ed.
„ Achtb. worden mistrouwt; en de andere verzoe-
„ ken, dat in zodaanig geval, op hun nooit eenig
„ reguard om tot Schutters te worden verkooren,
„ mag worden geſlagen".

Wy willen gaarne aan het oirdeel van U Ed. Mogenden overlaaten, of de handelwyze der Regeeringe niet geſchikt was, om de rust onder de Burgery, en de wederkeerige genegenheid van Regenten en Ingezetenen te bewaaren, en of wy geen rede hadden ons te verwonderen, dat 'er echter Burgers gevonden wierden, die zich in de ſchikkingen

der

Digitized by Google

der Regeeringe niet vergenoegende, nog verder bleeven aanhouden, om als een byzonder Corps in een particulieren ééd genomen te worden.

Wy hadden verwagt, dat de Vertooners begreepen zouden hebben, dat na de Publicatie van den 25ſten Augustus, geen byzonder antwoord op hun verzoek om den ééd af te leggen nodig was, niet te min, vermits dezelve nu daar op inſteerden, verklaarden wy geene redenen gevonden te hebben, om de evengemelde Publicatie in te trekken, en bedankten mitsdien de Vertooners voor derzelver gedaane aanbiedinge, als kunnende daar van geen gebruik maaken, onder anderen, om de volgende redenen.

„ 1. Dat Hun Ed. Achtb. conſidereeren als ge„ heel overbodig, dat Burgers die uit hoofde van „ hunne geboorte, of perſoneel afgelegden ééd, „ tot trouw aan de Stad en hunne wettige Over„ heid verbonden zyn, een nieuwen ééd zoude af„ genomen worden, het welk veel eer zoude ſchy„ nen een mistrouwen op hunne Perſoonen, dan „ wel een vertrouwen aan te duiden.

„ 2. Dat ook de Conſtitutie deezer Stad altoos „ heeft mede gebragt, dat de geheele Burgery is „ verdeeld in zes Compagnien, waar van de no„ table (uit welke ook de Burger Officieren ver„ koren worden,) zyn Leden van één der drie „ Schutteryen, zo dat 'er geen ſeparaat Genoot„ ſchap in een afzonderlyke ééd kan beſtaan, zo„ lang de oude Conſtitutie, waar by de Stad zich „ eeuwen lang, wel bevonden heeft, niet wordt „ omgekeerd.

„ 3. Dat de aanbieding, om in cas van oproer „ de Regeering en de Stad te beſchermen, Hun Ed. „ Achtb. ook zeer overbodig was voorgekomen, „ vermits 'er tot hieden toe, door Gods goedheid, „ geen vreeze voor oproer was, en 'er geen vree„ ze kan zyn, zo lang ieder Burger en Ingezeten „ zich gedraagt in eene betaamelyke ondergeſchikt„ heid aan de bevoelen van zyn wettige Overheid,

„ en

„ en tragt mede te werken, tot nut en rust zyner „ mede-Burgers. En dat eindelyk

„ 4. Zo 'er tegen verwagting, eenige woelzieke „ Menſchen hunnen plicht zo verre vergaten, dat „ 'er vreeze voor oproer gebooren wierd, Hun Ed. „ Achtb. zo veel ſtaat maaken op de getrouwheid „ en moed van 't overige gedeelte der braave Bur- „ gery, dat 't niet moeilyk zoude zyn, zodaanig „ oproer te ſmooren, en de Muitelingen hunne „ verdiende ſtraf te doen ondergaan".

Hoe onberaaden en onbedagt nu 't gedeclareerde der Supplianten is geweest, blykt, dat niet één der Schutters uit de Onderteekenaars heeft bedankt, en verſcheiden van de anderen, welke eligibel waren, zich naderhand tot Schutters hebben laaten aanſtellen.

Wy vonden wederom goed dit antwoord onder het oog der Gemeente te brengen, met een ernſtige waarſchouwinge, dat een ieder zich onthouden zoude van alles, wat door woorden of daaden, aanleiding zoude kunnen geeven tot ſtooring der publyke rust; terwyl wy nog by herhaaling verzekering gaven, wel verre te zyn van de lust tot den Wapenhandel te willen ſtremmen, integendeel alle gelegenheid te zullen geeven aan ieder, zulks verkiezende, om zich te oeffenen op eene wyze, met de Conſtitutie der Stad overeenkomende, en uit den weg te ruimen alle het gene daar toe hinderlyk zoude zyn.

Na de Publicatie van den 22ſten Augustus, hebben de Leden van het *Avond-Genoodſchap*, als gehoorzaame Burgers, het zelve gedisſolveerd, en die van het Genootſchap *de Vryheid* wel hunne Manœuvres proviſioneel geſtaakt, doch het Genootſchap zelvs op voorige contributie gecontinueerd, en van tyd tot tyd met niet weinig eclat Comparitien gehouden.

Misſchien zouden onze Reſolutien meer bevorderlyk zyn geweest, om de oneenigheden en woelingen te ſtuiten, indien alleen eenige Burgers niet hadden

hadden berust in onze ſchikkingen, maar de Leden der Regeeringe toonden opentlyk gezind te zyn, tegen dezelve zich te willen verzetten.

De Heeren P. Ossewaarde Pz., en de Crane, beide Officieren van het Genootſchap *de Vryheid*, protesteerden tegen de genomene Reſolutien; en het gebeurde zelvs, dat dezelve by het doen van eene der Publicatien, onze Vergaderinge met veel drift verlieten, en met eenige Leden van het Genootſchap zich begaven naar eene naby zynde Herberg.

Deeze conduite ergerde het beste gedeelte der Burgery, doch hoe aangenaam dezelve was aan de Leden van het Genootſchap, blykt onder anderen ook, dat by gelegenheid der vacature van het Provintiaal Commis Ambt ter Generaliteit, eene Commiſſie uit het zelve Genootſchap benoemt wierd, om den Heer Pieter Ossewaarde van de ſollicitatie tot dat Ambt te dehorteeren, op dat de *weldenkende Burgery hier door niet gepriveerd wierd van een cordaat Regent, die hun nu zo zeer als ooit van nut kon wezen.*

Ook was 'er eenige dagen te vooren eene vriendelyke opwagtinge gemaakt, door eene Commiſſie uit het Genootſchap aan den Heer Boreel de Mauregnault, *om zyn Ed. te bedanken voor den betoonden yver voor het Genootſchap, by gelegenheid van het arresteeren der Publicatie van den* 22 *Augustus* 1785, ſchoon die Heer toen alleen heeft verzogt, dat in de Notulen mogte worden aangeteekend, dat hy om redenen met die Publicatie zich niet konde conformeeren.

Om te toonen, dat het onze waare meening was, om alle beletzelen, die de Schutterlyke Exercitien hinderlyk konden zyn, weg te neemen, vonden wy goed, na ingenomen Advis van den Krygsraad, een nader Reglement op dezelve Exercitien te arresteeren, om zo veel mooglyk die te begunſtigen, en ook tot commandeerende Officieren aan te ſtellen,

len,

Digitized by Google

len Perſoonen, die in het oog van die van het Genootſchap de bekwaamſte waren.

Omtrent deezen tyd kwam 'er een periodicq geſchrift in het licht, waar by de Natie, ter bevordering der goede zaak, wierdt aangepreezen, om Lees-Societeiten op te richten ter verlichting van het Volk; en kort daar na wierdt ons ter hand geſteld een Requeſt van den Mennoniten Leeraar ABRAHAM STAAL, zich noemende Directeur en Secretaris van de Burger-lees-Societeit binnen deeze Stad, *tot nut en vermaak*, verzoekende tot derzelver Conſumtie, Wyn en Bier op te doen; waar op wy declareerden: *dat, daar volgens de Ordonnantien op de Gemeene Middelen, Collegien en Gezelſchappen, onder betaaling van Tappers Impost, vermogen Wyn en Bier in te ſlaan, zulks ook aan de voorſchreeven Burger-lees-Societeit vryſtond.*

Deeze Societeit beſtond meest uit Leden van het Genootſchap *de Vryheid*, en al wat men had weeten ſaamen te brengen, zonder onderſcheid van Staat, van Gezindheid, van Ingezetenen of Vreemden; en aan de Hoofden van dezelve wierden toegekend dezelve desſeinen, als die van het Genootſchap *de Vryheid*, om het herſtellingswerk voort te zetten; voor al wanneer by N°. 12. der Bylagen tot den Post van den Neder-Rhyn, de Goeſenaars ten ſterkſten wierden aangemaand, om zich te vereenigen met de Lees-Societeit, of te voegen onder het Genootſchap *de Vryheid*, dan zoude men, zonder afgeſchrikt te worden uit vreeze voor heerschzugte Famille-Ariſtocraaten, of blikken van gewapende Soldaaten, alle zwaarigheden te boven komen, om zich van de heerschzugt te bevryden, en ten minſten dit voorrecht hebben, om Gecommitteerden of Geconſtitueerden uit de Burgery te benoemen, ten einde deel te hebben in de aanſtelling der Regeerende Repræſentanten.

En dat dit laatſte waarlyk het doel is geweest van ſommigen, is meer dan waarſchynelyk: althands de

Le-

Leden van de Burger-lees-Societeit toonden ongemeen veel vreugde, over de gelukkige ſlaaging van de Burgery te Utrecht, in het beëedigen van het nieuw Regeerings Reglement, en dit ſchroomden zy niet den 27 Maart 1786 door een opentlyke oſtentatie aan een ieder te laaten zien, waar op dien dag hun vertrek, dat het uitzicht op ſtraat had, geheel geillumineerd was, en pronkte met een vertooning en devies, op het gebeurde toepaſſelyk: ondertuſſchen was dit een zeer onvoorzichtige ſtap, dewyl zy wel bewust waren, dat de meeste Ingezetenen anders over de publyke zaaken dagten; en gaf ook zo veel ongenoegen, dat men toen reeds bedugt was, dat 'er ongeregeldheden zouden hebben plaats gehad, en tot voorkoming van dezelve, vonden wy goed ſtrictelyk te verbieden het aanſteeken van Illuminatien of Vuurwerken, ten zy op gewoone tyden en plaatzen.

Tot bevordering om Gecommitteerden of Geconſtitueerden uit de Burgery te benoemen, ſchynt men een plan gehad te hebben, om, gelyk als op andere Plaatſen, de Schutteryen en Gilden daar toe werkzaam te maaken; doch zulks kon niet worden geëffectueerd, ten zy 'er verandering kwam in de form der aanſtellinge van Schutters, en Dekenen der Gildens. Sedert onheuglyke tyden is het gebruiklyk geweest, dat de Schutters verkooren wierden uit Nominatien, door Hoofdman en Dekenen geformeerd; doch in de Schutterye de Edele Voetbooge wierd een propoſitie gedaan, om de Nominatien voortaan door de geheele Confrerie te formeeren, maar eene groote meerderheid declineerde die propoſitie, en reſolveerde, om, ingevolge het Reglement op die Schutterye, by het oude gebruik te blyven. Beter gelukte ſoortgelyke voorſlag, eenigen tyd daar na, in de Schutterye de Edele Buſſe, alwaar men zich van de gelegenheid wist te bedienen, om met eene meerderheid te reſolveeren, dat de Nominatien voor nieuwe Schutters zouden worden geformeerd door de gezamentlyke Schutters,

ters, ſpeciaal daar toe geconvoceerd; maar veele abſente Schutters, eene dergelyke propoſitie niet verwagt hebbende, meenden, dat die veranderinge niet was overeenkomſtig het Privilegie, en de Ordonnantie der Schutteryen, en gedachtig zynde aan hunnen gedaanen ééd, onder anderen dieteerende, om de Ordonnantie, die op de Schutterye gemaakt is, of namaals NB. *by Burgemeesters en Raaden* gemaakt zal worden, te houden en te helpen houden; adresſeerden zich by Requeste aan ons met eenige Schutters, die overſtemd waren, verzoekende, dat de zaaken op den voorigen voet mogten worden gelaaten, of dat wy zodaanige verandering in het formeeren der Nominatien ter ſupplétie van Schuttersplaatſen, geliefden te maaken, als nodig zoude geoirdeeld worden; waar op wy goedvonden de Schutters der Edele Buſe aan te ſchryven, om, met opzicht tot het formeeren der Nominatien, te blyven by de gewoonte, die ſedert lange jaaren had plaats gehad. Misſchien was het zo evengemelde gedeelte van de Schutters ééd, oirzaak, dat eenigen tyd te vooren WILLEM GORREE, een der verkooren Schutters in de Schutterye de Voetbooge, en een Lid van het Genootſchap *de Vryheid*, zwaarigheid maakte den zelven ééd af te leggen, maar deeze zonderlinge propoſitie deed, om te præſteeren een ééd, door hem of zyne Raadslieden geconcipieerd.

De Gildens, welke hier geenerhande Privilegien hebben om zich met het beſtier der Stad te bemoeijen, worden geregeerd door Over-Dekenen uit de Regeering, en Dekenen uit de Burgery, die jaarlyks worden veranderd of gecontinueerd, en derzelver inkomſten beſtaan uit eene geringe contributie der Gilde-Broeders, die ſomtyds nauwlyks toereikend zyn om eene vriendelyke byeenkomst te hebben, of aan de Dekenen een klein douceur voor hunne moeite toe te voegen, gelyk by het Kleermaakers Gilde in gebruik is; en geen één Gilde heeft daaromtrent veranderinge begeerd, uitgenomen

men die van het Kleermaakers Gilde, die van tyd tot tyd met Requesten zich by ons vervoegden, inzonderheid tendeerende, om hunne Dekenen zelvs te nomineeren, en tot andere ongewoone zaaken, die wy niet konden accordeeren. Deeze Requesten waren opgevuld met zeer læſive uitdrukkingen, even als of wy de billykſte verzoeken onzer Burgery met ſmaad verwierpen. Zodaanige oneerbiedige handelwyze is ons altyd voorgekomen, minder te moeten worden toegeſchreeven aan de Vertooners, als aan de Aanſtookers van dat werk, die de Regeering een kwaad hart toedroegen, en dit is ons ten klaarſten gebleeken uit de papieren, welke by gelegenheid der beroerten binnen deeze Stad den Heer Bailluw in handen zyn gevallen, onder welke eene quitantie gevonden word, dat de Prokureur J. DE WINDT, wegens het opſtellen deezer Requesten, door A. STAAL is betaald geworden. Of ſchoon alle deeze poogingen tot het invoeren van nieuwigheden vrugtloos waren, wilde men echter een vertooning maaken, dat de Burgery zich voortaan zoude bemoeijen met de aanſtelling van Regenten, waar van de eerſte ſtap zich openbaarde by 't overlyden van de Heer Mr. W. VAN DER BILT VAN CLOETINGE, wanneer deszelvs Zoon de Heer B. VERSELEWEL VAN DER BILT wierd opgewagt door ABRAHAM STAAL, J. FUZNER en E. SWART, als Gecommitteerden van eenige Burgers, ten einde denzelven Heer vriendelyk te perſuadeeren tot het aanvaarden der vaceerende Raadsplaats. Die Heer, gelyk men wel wist, ook by ons als de geſchikſte tot dat Ambt geoirdeeld wordende, is vervolgens met eenpaarigheid op de Nominatie gebragt, en door zyn Doorluchtige Hoogheid den Heere Erf-Stadhouder, verkoren geworden, en wy hebben het genoegen in zyn Ed. aan te treffen een Cordaat en Vaderlandslievend Regent, die de waare Republikeinſche Regeeringsform aankleeft, terwyl wy hoopen, dat die Heer ook niet te leur zal hebben geſteld de verwagting van die Burgers,

uit welkers naam de Commisſie is afgelegd geworden.

Sedert onze Publicatie van den 22 Augustus 1785, hebben 'er in eenige maanden geene gewapende ſamenkomſten plaats gehad, als de Schutterlyke; doch, na het houden van eene Comparitie, by die van het Genootſchap in January 1786, was het bekend, dat zy voorneemens waren, om hunne Exercitien in het voorjaar te hervatten, maar men wist niet onder welke Jurisdictie, dewyl men al eenigen tyd gezogt had naar een Exercitie plaats buiten de Stads Jurisdictie, en die onder de Heerlykheid van Wisſekerke wel te vinden was; maar de verre afſtand gaf bekommering, dat veele der Leden, die ſlegts na een voorwendzel zogten, deeze gelegenheid zouden te baat genomen hebben, om het Genootſchap te quiteeren. Doch deeze verlegenheid wierd weggenomen, alzo de Heer DE CRANE, die tot ons leedwezen de onderneeming van het Genootſchap begunſtigde, eene Weide, by hem onder de Stads Jurisdictie in pacht, ten gebruike gaf, en toen wierd 'er eene generaale Convocatie op den 28 April 1786 gehouden, waar in men unaniem goedvond, gewapend op de voorſchreeven Weide te verſchynen, om zich in den Wapenhandel te oeffenen, en, op dat niemant excuſen zoude voorbrengen, op een boete van één Gulden voor ieder die achter bleef; en voorts een Commisſie geſtrekt op den Leeraar der Doopsgezinde Gemeente ABRAHAM STAAL, ESAIAS SWART en ADRIAAN BODDINGIUS, om den Heer Burgemeeſter CANISIUS van deeze Reſolutie kennis te geeven, 't gene ook 's anderendaags mondeling op ſtraat geſchiedde, met overhanding eener Misſive, door voorſchreeven Perſoonen geteekend, onder anderen te kennen geevende: „ dat de Supplianten wel weeten, dat 'er „ een Publicatie is geaffigeerd, waar by Hun Ed. „ Achtb. zich uitdrukken: *dat zy met geen onver-* „ *ſchillige oogen zullen aanzien &c.*, doch dat de Sup- „ plianten deeze Magiſtraale bekendmaakinge niet „ kun-

„ kunnen aanzien als een verbod"; — en een wei-
„ nig verder: „ dat zy om ook nog haare verſchul-
„ digde eerbied voor haare Regeering te toonen,
„ en om aan het weldenkend Publyk te doen zien,
„ dat zy als braave Burgers voor de vuist handel-
„ den, gaarne van dit hun voorneemen aan den
„ Heer Burgemeester *in ſcriptis* willen kennis gee-
„ ven". De Heer CANISIUS gaf daar op te ken-
nen: „ dat hy zulks het Genootſchap niet zoude
„ raaden, want dat de Regeering het beletten zou-
„ de"; waar op ABRAHAM STAAL antwoordde:
„ wy zullen het evenwel doen, en U laaten aan-
„ zien".

Het gebeurde ook nog dien zelvden dag, dat de Leden van het Genootſchap, op de voorſchreeven plaats, onder het roeren van den Trom, eenige Militaire Exercitien verrichten; het welke wy met veel verontwaardiging vernamen, dewyl wy de uitdrukkingen in de Publicatie van den 22 Auguſtus 1785 geoirdeeld hadden, duidelyk genoeg te zyn, om een ieder te doen begrypen, dat alle gewapende ſaamenkomſten, uitgezonderd die der Schutters Compagnien, voor ongeoirloofd wierden gehouden; en het was met leedwezen, dat wy genoodzaakt wierden ſterker bewoordingen te zullen moeten gebruiken voor eene Burgerye, welke altoos gewoon zynde op een Vaderlyke en zagte wyze aangeſprooken te worden, ook altoos heeft medegewerkt met de oogmerken van haare Regeeringe, uit de overtuiginge, dat dezelve niet anders bedoelde, dan de rust en welvaart van de Stad in het gemeen, en van ieder Ingezeten in het byzonder.

Daar wy echter nu ondervonden, dat 'er Menſchen in de Stad waren, die voor deeze wyze van handelen niet ſcheenen vatbaar te zyn, en een vriendelyke waarſchouwing van de Regeering durfden noemen *eene Magiſtraale bekendmaaking, welke zy niet aanzagen als een verbod:* waren wy voorneemens ſtellig te verklaaren, dat wy volſtrekt verboden de

gewapende ſamenkomſten van Ingezetenen binnen deezer Stad en Jurisdictie, het zy met of zonder Vaandels, Trom of andere Veldteekens, behalven alleenlyk de byeenkomſten der Schutters-Compagnien; met ernſtige verzekering, dat by aldien, in weerwil van dit verbod, zodaanig ongeoirloofd verklaarde ſamenkomſten plaats hadden, wy door de meest kragtige maatregelen daadelyk daar tegen zouden voorzien, en de Directeurs, Aanvoerders, en Leden van dezelve houden voor Ingezetenen, die aan hunne wettige Overheid ongehoorzaam waren, en toeleiden op de verſtooring der publieke rust, tegen welke, zonder aanzien van Perſoonen, naar ſtrengheid van Rechten, zoude worden geprocedeerd.

Deeze Reſolutie op het punt ſtaande om geconcludeerd te worden, declareerde de Heer PIETER OSSEWAARDE Pz., dat, indien zulks niet geſchiedde, en wy wilden eenige Artikelen der Ordonnantie op de Schutterlyke Exercitien, die niet voldoende was, altereeren en amplieeren, dat hy konde verzekeren, dat 'er geen gewapende ſamenkomſten der Leden van het Genootſchap zouden gehouden worden, met aanbod om een verbeterd Reglement op de Exercitien der Schutters-Compagnien, ter deliberatie van Hun Ed. Achtb., over te leggen. Dewyl wy volgens deeze voorſtelling het effect van het te doene verbod, in alle volkomenheid, hadden, en ons altyd bereid hadden getoond het Reglement op de Exercitien te verbeteren, maakten wy geen zwaarigheid in den voorſlag van den Heer P. OSSEWAARDE Pz., te conſenteeren; in hoope, dat eens eindelyk de Leden van het Genootſchap van hunne verkeerde handelwyze terug zouden komen.

Deeze toegeevenheid ondertusſchen wierdt wederom op een haatelyke wyze in de Couranten verhaald, en ook van de zyde van het Genootſchap deed men het naderhand voorkomen, even als of zy hunne exercitien alleen geſtaakt hadden, om de Heer P. OSSEWAARDE *niet voor het hoofd te ſtooten.*

Die

Digitized by Google

Die Heer, ingevolge de afſpraak, eenige dagen daar na een nader Reglement op de Exercitien hebbende overgelegd, is het zelve, onder eenige veranderingen, den 17 Juny 1786 gearreſteerd geworden.

Is het nu, Ed. Mogende Heeren! uit deeze en voorige manier van handelen, niet ten duidelykſten bewezen, dat het ons waarlyk ernst is geweest, om de liefhebbery tot den Wapenhaneel verre van te ſtremmen, in tegendeel gelegenheid te geeven om zich te oeffenen, ja zelvs aan te moedigen, mits voor de Vrywilligen onder de Schutters Compagnien? Waar toe anders alle die kosten wegens het verzorgen van Geweeren aan Onvermogenden, het geeven van Tractementen aan Drilmeesters en Tamboers, het vervaardigen van nieuwe Vaandels &c., tot merkelyk bezwaar van Stads Finantien?

Het was by deeze gelegenheid wel in aanmerking gekomen, om het Genootſchap by een ſpeciaale Reſolutie te disſolveeren, doch de Heer P. Osſewaarde Pz., verzogt, in eene Conferentie met de Heeren Burgemeesters, daar toe niet te willen komen, want dat men verzekerd kon wezen, dat de intentie der Leden van het Genootſchap was het zelve te disſolveeren; maar naderhand hebben wy ontdekt, dat het Genootſchap, *voorzichtigheidshalve, uit aanmerking van den toeſtand, zo wel van deeze Provincie, als byzonder van deeze Stad*, zich alleen als *rustend* beſchouwde, en dat by Officieren en Directeuren van het Genootſchap op den 6 October 1786 zelvs is gereſolveerd, „ Advis te vraagen, en in Correspondentie dus te treden met die alom bekende groote Vergadering „ van Vaderlandſche Regenten, welke de Acte van „ Confœderatie geteekend hebben, en te Utrecht „ vergaderen zouden". En dat de Heer P. Osſewaarde Pz., „ minzaam is verzogt, op zich te „ neemen, om een detail by Misſive te geeven van „ al het gebeurde betrekkelyk het Genootſchap, „ terwyl de Directeur Abraham Staal, zyn Wel „ Ed. Geb. zoude munieeren met dat gene, 't welk

„ tot het geeven van een detail nodig was, geasſi-
„ ſteerd door den Officier Ns. VAN STEVENINCK";
en dat, na het inkomen van het verzogte Advis der Vaderlandſche Regenten, conform het zelve, op den 10 November 1786, by alle de Leden is goedgevonden, „ de Exercitien leevendig te houden
„ onder het Corps, 't welk toen onlangs als quaſi
„ Schutterlyk had afgevuurd".

Wy hadden ons geflatteerd, dat met het arresteeren van het verbeterd Reglement op de Schutterlyke Exercitien, eenmaal alles op een vasten voet gereguleerd zoude zyn; maar ſlegts eenige weeken daar na, wierd al wederom ons geduld op de proef geſteld, wegens ongenoegens over de Exercitien, wanneer de Procureur JAN DE WINDT, als Luitenant, met eenige andere Burger Officieren den Heer Voorzittenden Burgemeester kennis gaf, dat de exerceerende Leden zich geſtoord hadden, aan de Oranje-kwasten van het Vaandel, waar mede het zelve zedert onheugelyke tyden voorzien was, en welke daar op door de Officieren waren afgedaan, gelyk ook dezelve eenige daar na weigerig waren met de gewoone Oranje-echarpes af te vuuren, beſchouwende de oranje kleur als haatelyk, zo als gemelde DE WINDT by die gelegenheid zich uitliet, zo lang Prins WILLEM DE VYFDE zich niet zuiverde van den blaam, waar mede hy in de publieke Nieuwspapieren beſchuldigd wierdt: in een anderen tyd zouden zy misſchien deswegens de indignatie van ons hebben ondervonden, doch, dewyl het de laatſte Exercitie van het jaar was, permitteerden wy de Officieren voor die reis zonder Echarpes af te vuuren, offchoon wy opentlyk toonden in deeze handelwyze geen genoegen te neemen, en niemand onzer op het verzoek van Officieren by de afvuuring asſiſteerde; uitgezonderd de Heeren P. OSSEWAARDE Pz., DE CRANE en BOREEL DE MAUREGNAULT, die daar in een welgevallen ſcheenen te hebben.

Onder de oirzaaken der beroeringe binnen deeze Stad,

Stad, kunnen wy ook niet verzwygen, de ergerlyke taal van JAN CUDEUI, by gelegenheid, dat zyne Doorluchtige Hoogheid en Vorſtelyke Familie alhier zich bevonden, en eene gepaste vrolykheid plaats hadde, welke zich onder anderen uitliet: *dat 'er vier Staate Bodens gekomen waren om den Prins op te ontbieden*, en dat hy CUDEUI zou zeggen, *geen Soldaat, geen geld, en dat hy de Vent na de Donder zou ſchoppen*; 't welk bekend is, dat zo veel ſenſatie op de gemoederen der Omſtanders maakte, dat wy, om combustie voor te komen, denzelven ordonneerden in gyzeling zich te begeeven. Deeze voorzichtige handelwyze, die het gemor ſmoorde, wierdt daar na door een onzer mede-Regenten als *onrechtvaardig* beſchouwd, en onder de Leden der Burger Lees-Societeit als *Ariſtocratisch Spaanchgezind* genoemd; en wy kunnen niet verzwygen, welke wegen men al heeft ingeſlaagen, om ons over dit voorval, zo het mooglyk was geweest, (gelyk men zich by zekere Misſive uitdrukte) *op de kneukels te kloppen, dat ons, wyze en ſchrandere Heeren de lust zoude vergaan, om ſoortgelyke gekheid meer aan te vangen.* Onder anderen had ABRAHAM STAAL over dit geval zich geadreſeerd aan den Heer DE GYZELAAR, Penſionaris der Stad Dordrecht, welke Heer daar op antwoordde: „dat hy niet genoeg *au fait* „ was van de Conſtitutie, en daarom raadde te con„ ſuleeren met een bekwaam en cordaat Practizyn „ in Zeeland, niet twyffelende of dezelve zoude, „ 't zy de accuſatie bewezen zy of niet, een goe„ de en gefundeerde defenſie voor den gegyzelden „ Perſoon kunnen doen, en van harten wenſchende, dat de zaak der vryheid in deeze Stad meer „ progresſen zal mogen maaken, dan tot heden toe „ had plaats gehad, waar toe voorzichtige en wel „ overdachte maatregelen op den duur veel zouden „ moeten contribueeren, ſtaande 't in Zeeland 'er „ niet toe geſchaapen, om de Ingezetenen haar „ recht met wat meer nadruk te doen reclameeren: „ zullende misſchien de tyd daar toe gunſtiger wor-

„ den, wanneer Gelderland eens op vrye voeten
„ zal ſtaan, waar toe de eerſte poogingen niet ver-
„ af zyn, en omtrent welke die Heer veel fidu-
„ cie hadt, indien men de gegeeven raad wilde
„ volgen ".

Het is ons onmooglyk op te tellen alle de tergiverſatien en kleinigheden, die wy zedert eenige jaaren hebben moeten ondervinden, en welke middelen men gebruikt heeft, om de Regeering en haare beſluiten, op de onwaardigſte en eerroovendſte wyze, af te ſchilderen, zo in Couranten en andere Geſchriften, als in geſprekken in particuliere en publieke Gezelſchappen, ook onder anderen in Schutterlyke Byeenkomſten, en in Spotprenten, met de yſelykſte vervloekingen over onze Perſoonen en Familien: al het welk men onder de aanleidende oirzaaken tot de beroerten brengen kan. En wanneer men nagaat, het gene zedert eenige jaaren is voorgevallen, moet men zich dan wel verwonderen, dat het ongenoegen gevallen is op de Leden van het Genootſchap *de Vryheid*, die misſchien alle tevens Leden der Burger-Lees-Societeit waren, en getoond hadden weinig eerbied en ontzag voor hunne Overheid te hebben.

Wy hebben dit met andere aanzienlyke Collegien en Ambtenaars, met die onbezorgdheid verdraagen, welke de overtuiging van naar ééd en plicht gehandeld te hebben, ons inboezemde; maar dit alles had een geheele andere uitwerking op het grootſte deel der Burgery, dat een oprecht attachement aan het Stadhouderlyk Huis, en aan haare wettige Regeering heeft, en welker geduld geëindigd ſcheen, wanneer, in het laatst van het voorgaande jaar, wierden verſpreid zekere Goeſche Samenſpraaken, tot voorlichting van den Gemeenen Man, in welke niet alleen Regenten, maar ook aanzienlyke Burgers, en alle die genen, die maar in politieke begrippen met de Burger-Lees-Societeit diſſentieeren, zich ſchandelyk aan beſchimping geëxponeerd zagen, en waar by, in die omſtandigheden,

den, kwam, het plaatzen van een zogenaamd Vryheids-vlaggetje op de Mast van het Schip van Joost *van St. Anneland*, ter onderſcheiding van andere Schepen, 't welk de woede deed uitbarſten, en ons brengt tot het tweede poinct, dat van ons word gerequireerd, te weeten, om op te geeven de omſtandigheden, die geduurende de gepleegde ongeregeldheden hebben geëxteerd.

Op den 30ſten December des voorigen jaars, kwamen eenige Schippers Knegts den Heer Burgemeester VAN DORTH, toen ook waarneemende de vaceerende Bailjuwsplaats deezer Stad, het ongenoegen over het voorſchreeven Vlaggetje te kennen geeven, verzoekende, dat Joost *van St. Anneland* gelast mogte worden het zelve af te neemen, en die vervolgens daar over door den Heer VAN DORTH aangeſprooken zynde, deed hy zulks nog dien avond; doch den eerſten January deezes jaars, in het Burger-Lees-Gezelſchap komende, wierd hem dat als een laagheid verweeten, en aangehitst om het Vlaggetje wederom op de Mast te zetten; in dit Gezelſchap waren toen niet præſent de Heeren OSSEWAARDE, DE CRANE, of BOREEL DE MAREGNAULT, die de conduite van Joost *van St. Anneland* ook gelaakt hebben. Dien zelven morgen kwam hy den Heer VAN DORTH kennis geeven van zyn voorneemen, om het Vlaggetje wederom op de Mast te zetten, 't gene hem door dien Heer ernſtig wierd afgeraaden, en gewaarſchouwd voor de gevolgen, die daar uit te verwagten waren; en indien wy zo veel tergiſatie over de gyzeling van JAN CUDEUI, Oom van Joost *van St. Anneland*, niet hadden moeten ondervinden, zoude zyn Perſoon misſchien in verzekering zyn genoomen, ten einde hem te beletten de Stad in beroeringe te brengen.

Het Vlaggetje nu wederom op de Mast geplaatst zynde, waren de Schippers Gezellen zo gebelgd, dat zy, tegen de waarſchouwinge van den Heer Burgemeester, en zyn verzoek om 'er zich niet

Digitized by Google

aan te ſtooren, het Vlaggetje daadelyk afnamen.

Korten tyd daar na, gingen twee Schippers Gezellen den Koffyhuishouder op de Kaay, wegens het nieuw begonnen jaar geluk wenſchen, welke hun verzogt binnen te treden, en aldaar veele Leden der Lees-Societeit by elkanderen zynde, wierden hun verſcheide mishandelingen door dezelven aangedaan. Dit bekend geworden zynde, attroupeerde 'er een menigte Volks voor het zelve huis, drong 'er in, en wilde het Gezelſchap van de Bovenkamer haalen, hoe dit geſtuit wierd, zullen wy ſtraks melden.

Dien dag wierden in den namiddag aan eenige huizen van Perſoonen, verdagt van het Stadhouderlyk Huis, en de Regeering van de Stad, een kwaad hart toe te draagen, weinige glazen ingeſlaagen, en by anderen drank geëischt.

Deeze ongeregeldheden duurden tot den 4den January, wanneer eenige Burgers, zeggende Leden te zyn van de Vaderlandſche Societeit, en het Genootſchap binnen deeze Stad, en daar van gecommitteerd te zyn, verzogten gelegenheid te hebben in onze Vergaderinge te verſchynen, en hun daar toe gelegenheid gegeeven zynde, deeden dezelven een voorſtel, dat zy in het zekere geinformeerd waren, dat de tegenwoordige onlusten, en de daar uit voortſpruitende ongeregeldheden, geattribueerd wierden aan het ſubſiſteeren van de voorſchreeven Societeit en het Genootſchap; dat zy, om een blyk te geeven, op welk een prys zy ſtelden de herſtelling van de rust, en om daar toe van hunne zyde alles toe brengen, geresolveerd waren hunne Gezelſchappen te disſolveeren; met verzoek, dat wy de Burgery deswegens geliefden kennis te geeven, en voorts eenige poincten arreſteeren tot herſtel der rust.

Dit voorſtel was ons zeer aangenaam, dewyl wy ons flatteerden, dat eens eindelyk de partyſchappen zouden ophouden, en de eensgezindheid herſteld worden, ten welken einde wy, ingevolge het ver-

verlangen der gecompareerde Burgers, een Publicatie arreſteerden, om een ieder aan te maanen daar toe 't zyne toe te brengen, en onder anderen verboden het dragen van teekenen van onderſcheiding, hoe genaamd, waar aan daadelyk door beide partyen wierd voldaan, door het afleggen der Oranje linten en zwarte Cocardes.

Maar korten tyd daar na verdween de hoope van de rust beſtendig te zullen zien. Het eerſte ongenoegen was, dat ſommige der genen, die zwarte Cocardes gedraagen hadden, zich nu onderſcheiden met zwarte zyde Roozen op den hoed, en dat de Eigenaar van het Koffyhuis, alwaar de Lees-Societeit gehouden was, gelagen bleef zetten, ook voor de Leden van het gedisſolveerde Gezelſchap, waar toe hy onbevoegd was, en deswegens door den Heer Bailjuw op den 27ſten January deezes jaars is gecalangeerd geworden. 'Daar na kwam te voorſchyn de zogenaamde Patriottiſche ééd, waar aan de Gemeente geloof ſloeg, en die wederom verbittering maakte, en voornaamentlyk wierden de beweegingen gaande gemaakt, door de Hollandſche Hiſtoriſche Courant van den lasterzuchtigen. W. Fynje van den 27ſten January, waar in een verdicht verhaal gevonden wordt van het gebeurde binnen deeze Stad in het begin des jaars, zeer hoonend voor de Regeering en Juſtitie, en voornaamentlyk voor den Heer Burgemeester van Dorth, even als of hy de Schippers Knegts op den eerſten January, met het geeven van drank had aangehitst om disordres te pleegen; waar op 's Maandags den 29ſten January, een groot aantal van Burgers en Inwoonders, met de gemelde Courant in de hand, voor het huis van den Heer van Dorth verſcheenen, en daadelyk ſatisfactie verzogten wegens dat Lasterſchrift, en men zeide openlyk, dat het tyd was voor Burgers en Ingezetenen, die hunne Regeering eenige achting toedroegen, hun te wreeken wegens alle de ſmaadelyke beſegeningen, die dezelve wierden aangedaan. De Heer van Dorth, we-

wegens zyn braaf, eerlyk en goedaartig caracter, by alle Weldenkenden bemind, deed zyn uiterſte devoir om de gemoederen te bedaaren, zeggende, dat een ieder verzekerd kon wezen, dat de Juſtitie onderzoek zoude doen, naar den genen die dit leugenachtig verhaal den Courantier geſuppediteerd had, en dat dezelve, ontdekt wordende, naar ſtrengheid van Rechten, geſtraft zoude worden.

Dit ſcheen voor eerst de gemoederen ter neer te zetten, maar 's anderendaags de gewoone marktdag zynde, barſte de woede uit. Veele Landlieden, een inwendige genegenheid hebbende voor het Huis van Oranje, en de Regeering deezer Stad een byzondere achting toedraagende, waren, zedert eenigen tyd, niet minder geërgerd over de conduiten van ſommigen, als de meeste Burgers. 's Avonds ten half zes uuren begaf zich een troep, beſtaande uit In- en Opgezetenen uit deeze Stad en Eiland, naar het huis van den Procureur DE WINDT, om denzelven af te vraagen, of hy het bekende verhaal in de Hollandſche Hiſtoriſche Courant hadt doen plaatzen. Zy, hier op geen voldoenend antwoord ontvangende, ſlaan de glazen in, en ruïneeren veele meubels. De Bailjuw met 's Heeren Dienaars intusſchen aankomende, gaat de troep van daar naar het huis van J. L. GELEEDTS, alwaar het zelvde wordt gedaan, en toen naar het huis van den Directeur en Secretaris van het Lees-Gezelſchap, alwaar men de Boeken en Papieren begeerde van dat Gezelſchap, en in een der Boeken den zogenaamden Patriottiſchen éed gevonden wordende, was de woede onbeſchryvelyk, en waar aan wy niet dan met yzing gedenken kunnen.

De menigte meer en meer uit verſcheide klaſſen van Menſchen aangroeijende, verdeelde men zich in verſcheide hoopen, en ging van het eene huis naar het ander, zonder dat men in ſtaat was het geweld te keeren.

Wy zullen nu overgaan tot het derde en laatſte poinct, om op te geeven alle de verrichtingen tot

ſtui-

Digitized by Google

ſtuiting der ongeregeldheden, zo door ons, als de Juſtitie en Militie, alhier guarniſoen houdende.

Wanneer de Leden der Lees-Societeit, op den 1ſten January deezes jaars gedreigd wierden van hunne Kamer gehaald te worden, begaf de Heer VAN DORTH en andere Regenten zich onder den woedenden hoop, die het Koffyhuis reeds waren ingedrongen, en wisten denzelven, niet zonder gevaar, van hun voorneemen te doen afzien, en uit het zelve huis te krygen; en dezelve Regenten deeden den geheelen dag alle moeite om de disordres te beletten. Ondertusſchen is deeze conduite der Regenten afgeſchilderd, als of men het Gemeen had opgeruid om de Lees-Societeit en Genootſchap van Wapenhandel uit elkanderen te helpen. Behalven de ordres aan de Bedienden der Juſtitie, vond de Regeering den eerſten January goed, den commandeerenden Officier van het Guarniſoen te gelasten, met 3 à 4 ſterke Detachementen door de Stad te patrouljeeren, alle de genen, die aan Burgers, hunne Huizen of Goederen, eenig molest wilden aandoen, te apprehendeeren, en in de Hoofdwagt op te brengen tot nadere order, en de Bedienden der Juſtitie alle behoorlyke adſiſtentie te doen, en geweld met geweld te keeren. Meer als éèns is de Krygsraad vergaderd geweest, om de Burger Compagnien in de wapenen te brengen, maar van de 20 Officieren waren 'er 18 van advis, dat zulks niet raadzaam was, alzo daar door de oneenige partyen lichtelyk aan elkanderen zouden raaken, en een bloedbad veroirzaakt worden.

Wanneer de beweegingen den 30ſten January zo ontzachelyk waren, zyn wy dien avond nog vergaderd geweest, en hebben den Heer Bailjuw deezer Stad geauctoriſeerd, gebruik te maaken van de Militaire magt, om alle moedwilligheid te beletten, en den commandeerenden Officier gelast, met ſterke Detachementen door de Stad te patrouljeeren, alle geweld te beletten, en de Juſtitie te adſiſteeren, terwyl wy vermeenen, dat het van het de-

par-

partement van een Militair Officier is, op welke wyze de gegeeven orders geëxecuteerd kunnen worden.

Aan de Heeren Burgemeesters wierd van tyd tot tyd bericht, dat door de menigte van allerhande soort van Volk, zo uit de Stad, als het Eiland, het onmooglyk was de ongeregeldheden tegen te gaan, vermits door den sterken aandrang, de Militie met het Bajonet niet kon ageeren, en dat zelv, wanneer men tot schieten overging, het te duchten zoude zyn, dat 'er veel bloed vergooten zoude worden, zonder dat men verzekeren kon, dat de combustie daar door gestild zoude worden.

's Anderen daags den 31sten January onze Vergaderinge wederom by een geroepen zynde, ontboden wy nogmaals voor ons den commandeerenden Officier, aan welken wy andermaal schriftelyke orders gaven, door sterke Detachementen aan de Justitie adsistentie te verleenen, alle geweld te beletten, en des noods geweld met geweld te keer te gaan. Hoe zeer die Officier dezelve orders zich scheen te laaten welgevallen, hield hy ons voor de zwaarigheden, die 'er zich opdeeden, om die orders te executeeren, alzo hy maar omtrent 100 Manschappen in de wapenen kon brengen, waar van 'er nog verscheiden door ziekte onbekwaam waren dienst te doen. Wy persisteerden echter by de gegeeven orders, en vonden toen goed aan Heeren Gecommitteerde Raaden te verzoeken een versterking van Guarnisoen, het welk U Ed. Mogenden bekend is.

Ten opzichte van het verrichte door de Justitie op Dingsdag den 30sten January en volgende dagen, refereeren wy ons tot de verklaaring van den Heer Bailluw hier achter gevoegd, terwyl wy U Edele Mogenden kunnen verzekeren, dat niet alleen wy, maar de geheele Burgery in het algemeen, zeer voldaan is geweest, over de conduite en activiteit van den Heer Bailluw, in deeze troebles gehouden.

Zie daar, Edele Mogende Heeren! zo naauwkeurig

rig als ons doenlyk is geweest, een eenvoudige en waarachtige opgave van 't gene U Edele Mogenden requireeren, alles byeengebragt uit 't geen ſtaat aangeteekend, en 't geheugen ons heeft kunnen herinneren. Wy zyn in ſtaat om U Ed. Mogenden al 't ter nedergeſtelde met authentieke Stukken, des gerequireerd, te bevestigen. — *Zo* heeft een geſing beginzel, een onverwagte en gedugte uitkomst voortgebragt; – *zo* zyn wy behandeld; – *zo* heeft men ons gefatigeerd; – *zo* heeft men onze verrigtingen getaxeerd; – *zo* waren de veronderſtellingen, dat men na veranderingen ſtond, niet ongegrond; – *zo* wierd de braave en welmeenende Burgery getergd, – en *zo* raakten de verhitte gemoederen aan den gang. Hebben wy reden om ons over 't gepasſeerde te bedroeven, wy hebben aan den anderen kant ſtof van dankzegging, dat 'er geen bloedbad is aangeregt geworden; en ten beſluite moeten wy U Edele Mogenden voorhouden, dat alle de maatregelen, tot het tegengaan der desordres, na ryp overleg en met volkomene eenpaarigheid, zyn genomen.

Wy vermeenen hier mede aan de requiſitie van U Edele Mogenden voldaan te hebben, en zullen aan het oirdeel van U Edele Mogenden overlaaten, of wy geen rede hebben ons te beklaagen over de onaangenaame reflexien der Heeren van Zierikzee en Vliſſingen, die verdenkingen te kennen geeven, dat die Leden geloof ſlaan aan de lasterſchriften, die ons willen doen voorkomen, als of de gepleegde daaden met genoegen, door ons waren beſchouwd, en 'er daarom een werkelooze onverſchilligheid had plaats gehad.

Wy ſchroomen in 't geheel niet, dat onze conduite op het nauwkeurigſte onderzogt worde, mits zulks geſchiede op eene wyze, met de achtbaarheid der Regeering overeenkomende; doch zyn als nog van gedachten, dat, indien men de Stad aan geen nieuwe onheilen exponeeren wil, een generaale Amnestie, naar het voorbeeld van voorige troeble tyden, verleend moet worden.

Wy

Wy beveelen U Ed. Mogenden in GODES Heilige beſcherming, en blyven,

Edele Mogende Heeren!

(Onder ſtond)

U Ed. Mog. Goede Vrienden,

Goes, den 21 April 1787.

Burgemeeſters en Raaden Regeerders der Stad Goes.

(Lager ſtond)

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*was get.*) ANTONI OSSEWAARDE.

BYLAAGE.

Op het verzoek van Burgemeesters en Raaden, Regeerders der Stad Goes, verklaare ik Ondergeſchreeven als Bailliuw derzelver Stede, op den ééd by den aanvang van deeze myne Bediening gedaan.

Dat ik Ondergeſchreeven, geduurende de onlangs op den 30 January laatstleeden en vervolgens voorgevallene tumultueuſe beweegingen, alles heb aangewend, en alle middelen in 't werk geſteld, om dezelve tegen te gaan, en was het mooglyk geweest, in zynen voortgang te ſluiten of te doen ophouden.

Dat ik Ondergeſchreeven in alle myne verrichtingen, ten dien einde communicatyf met den Heer Præſident Burgemeester en verdere Heeren Leden der Regeering heb te werk gegaan.

Tevens verklaarende, dat ik Ondergeſchreeven my zelve bereid vinde, om my ten allen tyde by die genen te kunnen verantwoorden, die daar toe wettig zullen of mogen geſteld worden.

Actum Goes, den 20 April 1787.

(*was get.*) JOHANNES POLS.

N°.

Digitized by Google

No. 1002. *Rapport op de Berichten der Heeren van Goes en Bylaagen, ten opzicht van de omſtandigheden der oproerige beweegingen in die Stad voorgevallen; den 21 Mey 1787 ter Vergadering der Heeren Staaten van Zeeland uitgebragt.*

De Raadpenſionaris heeft gerapporteerd, uit naam van de Heeren Commisſarisſen tot de Ordinaire Beſognes, hebbende, ingevolge en ter voldoeninge aan Hun Ed. Mogenden Reſolutie Commisſoriaal van den 23ſten April deezes Jaars, geëxamineerd de ſchriftelyke Berichten der Heeren van Goes, met de Bylaagen, door Hun Ed. Mogenden gerequireerd en ingekomen den 8ſten February en voornoemden 23ſten April, ten opzicht van de omſtandigheden der oproerige beweegingen, binnen de voorſz. Stad voorgevallen in de maand January te vooren, alles breeder onder de voorſz. Notulen vermeld.

Dat, om met de vereischte orde en klaarheid te voldoen aan het oogmerk, waar toe dit Beſogne is gedecerneerd, Heeren Commisſarisſen zich hebben bepaald tot de volgende vier Hoofd-Poincten:

1. Het onderzoek naar den oirſprong en de omſtandigheden der oproerige beweegingen?

2. Of de Regeering der Stad Goes, gedurende dezelve beweegingen, die ordres heeft geſteld, welke de omſtandigheden toelieten, om het oproer te dempen?

3. Of de Militie aldaar in Guarniſoen haar devoir gedaan heeft?

4. Wat in de tegenwoordige geſteldheid, door Hun Ed. Mogenden ten aanzien van deeze zaaken, zo voor het voorleedene als het toekomende, best zoude kunnen gereſolveerd worden?

Tot compleet onderzoek van welke Poincten, de Heeren van het Beſogne niet alleen gebruik gemaakt hebben van het gene by de onderſcheiden Berichten der Heeren van Goes is geallegeerd, maar ook van de mondelinge elucidatien op verſcheis

ſcheiden Vraagen, door de Heeren Gecommitteerden uit de Regeering dier Stad, door den Bailjuw, en door den Commandeerenden en andere Officieren van het Guarniſoen, aan het Beſogne gegeeven.

Dat in 't byzonder de eerstgemelde hebben voorgedraagen, dat ſchoon de voornoemde Berichten vry ampel zyn gevallen, 'er echter nog aanmerkelyke omſtandigheden waren over 't hoofd geſlagen, die zeer mede gewerkt hadden om het ongenoegen onder de Burgery te foveeren, waar toe zy Heeren voornaamelyk bragten het zogenaamde Vaderlands Fonds; de nadeeligheid van het zelve in hunne Stad beweerende, uit hoofde van de ſobere geſteldheid van ſommige deelgenooten, die niet in ſtaat zynde hunne mede-Burgers wegens rechtmaatige prætenſien te voldoen, of zelvs nauwlyks kunnende aan den kost komen, echter vrywillig, of door perſuaſie contribueerden tot een Fonds, 't welk geſoupçonneerd werdt te dienen, om de Burgery tot onredelyke eisſchen en adresſen by de Regeering aan te zetten: gelyk ook in het Beſogne zyn geproduceerd eenige quitantien van zeer bedenkelyke betaalingen, voor rekening van het Nationaal Fonds te Goes gedaan, en onder anderen, *aan de Commisſie van gewapende Burger Corpſen ter expeditie van Militaire zaaken, te Woerden reſideerende.*

Dat de voornoemde Heeren Gecommitteerden van Goes verder verzogt hebben, dat het Beſogne geliefde in acht te neemen, ſchoon by het nader Bericht wel gezegd wordt, dat het Exercitie-Genootſchap *de Vryheid* op den 6 October 1786 reſolveerde, om in correspondentie te treeden met de *groote Vergaderinge der Vaderlandſche Regenten*, welke te Utrecht ſtonden byeen te komen, het echter gebleeken is, dat, reeds lang te vooren, eene correspondentie was aangelegd met de *algemeene Vergadering der Genootſchappen*, binnen Utrecht zich verzamelende.

En dat eindelyk tot bewys van 't gene in 't Bericht wordt geallegeerd, van eerroovende Spotprenten, met

Digitized by Google

met infaame vertooningen en vervloekingen van de notabelſte Leden der Regeering, de voornoemde Heeren Gecommitteerden eenigen van dat ſoort in het Beſogne hebben geëxhibeerd, die of aan ſommige huizen aangeplakt of door de Stad geſpargeerd zyn; terwyl zy Heeren zich verder refereerden tot verſcheiden gedrukte pamphletten, in welke de perſoonen en het beſtuur der Regeering, op de ſchandelykſte en leugenachtigſte wyze worden ten toon geſteld.

Dat Heeren Commisſarisſen dit alles rypelyk hebbende overwoogen, met de meerderheid van advis geweest zyn, op het eerſte Poinct: dat zeer omſtandig en klaar in de Berichten der Heeren van Goes is aangeweezen, en uit het mondeling gededuceerde nog nader conſteert, dat de onvoorzichtigheden (om niets meer te zeggen) van eenige Burgers ten opzichte van hunne mede-Burgers, hunne irreverentie tegen de Regeering, het verderffelyk misbruik van de Drukpers, door het ſpargeeren van blaauwe Boekjes, en de continueele leugen- en laſtertaal van ſommige Couranten, aanleiding gegeeven hebben om de gemoederen van het Volk zodaanig tegen malkanderen te verbitteren, dat de partyſchappen eindelyk tot eene toomelooze woede zyn uitgebarſten; gelyk de gewoone oirſprong en voortgang is in alle Volks-beroerten, daar de Gemeente lang gedrukt en getergd, zich eindelyk op eene geduchte wyze wraak verſchaft.

Dat de Heeren Commisſarisſen verre zyn van dit te allegeeren, tot verſchooning van het bedryf der Gemeente, 't welk zy in tegendeel als ten hoogſten misdaadig en ſtrafwaardig beſchouwen; maar zich niet kunnen onthouden om deeze aanmerking te maaken, uit vreeze, dat (gelyk reeds in het Rapport van den 12den February is gezegt) zo de oirzaaken der Partyſchappen in de Provincie niet ſpoedig en kragtdaadig worden weggenomen, alle plaatſen van dezelve vroeg of laat, haar deel van zulke ongelukkige wanordens zullen krygen.

Dat het opmerkenswaardig is, dat alle de objecten, welke Commisfarisfen in het evengemelde Rapport opgeeven als de oirzaaken der onlusten in de Provincie, in den hoogften trap en met verwerping van alle menagement voor de Regeering en mede-Burgers, te Goes hebben plaats gehad, zo dat het niet te verwonderen is, indien 'er zulke ongelukkige uitwerkzels van haat en partyfchappen uit ontftaan zyn.

Dat wel is waar, men in gefprekken en gefchriften, als eene voornaame oirzaak der onlusten te Goes, heeft geallegeerd het teekenen van het bekende Dank-Adres; maar dat hier op alleen nodig is te reflecteeren, dat de beginzels der ongeregeldheden zich gemanifesteerd hebben den 1ften January, vóór dat het Dank-Adres in de wereld was; en dat fchoon de toenmaalige beroerte door het voorzichtig beleid van de Regeering, en de uiterlyke onderwerping der Burgers, wier woorden en daaden het meest in 't oog liepen, was gedempt, het vuur nogthands met meerder woede is uitgebarften op het leezen van een leugenachtig, en voor de Regeering zeer læfief verhaal in de Courant, van die zelve ongeregeldheden, welke den 1ften January hadden plaats gehadt.

Dat ten opzichte van het tweede Hoofd-Poinct, dezelve Heeren Commisfarisfen in aanmerking hebben genomen, dat 'er natuurlyk in een geval als het tegenwoordige, onderfcheiden opinien moeten zyn, omtrent het gene de Regeering tot ftillen van het oproer had kunnen doen, of gedaan heeft; maar dat het ook eene zekere waarheid is, dat men by de omftandigheden had moeten præfent geweest zyn, om recht te kunnen beoirdeelen, wat in het midden der confufie best gedaan of gelaaten ware; en dat de vraag zo zeer niet is, of 'er met tyd van beraad en in een bedaarden zin, betere maatregelen hadden kunnen genomen worden; maar, of de maatregelen welke de Heeren van Goes toonen genomen te hebben, naar tydsomftandigheid gefchikt waren, en

en prompt genoeg konden werken, zo dat 'er geen nalaatigheid of verzuim van de Regeering heeft plaats gehad? en dat in zo verre, aan voornoemde Heeren Commisſarisſen volkomen gebleeken is, dat zo dra het laatſte oproer begonnen was, en vóór dat de Regeering nog by den anderen had kunnen komen, de Bailjuw der Stad, met de bedienden van de Juſtitie, alle mooglyke devoiren heeft aangewend; dat hy zich heeft laaten adſisteeren door de Militie; dat de Regeering vergaderd zynde, aanſtonds een ſtrenge Publicatie tegen de desordres heeft laaten doen; dat zy aan de Militie ſchriftelyk ſtellige ordres gegeeven heeft, eerst, „ om met 3 à 4 ſterke detachementen door de gan„ ſche Stad te doen patrouilleeren geduurende de „ aanſtaande nagt; alle Burgers, hunne Huizen of „ Goederen te defendeeren, alle geweld te beletten, den Heer Bailjuw en de bedienden van de „ Juſtitie des gerequireerd, te doen alle behoorly„ ke adſistentie, en voorts zodaanige ordre te ſtel„ len, waar door de Stad, onder den Goddelyken „ zegen, tegen verdere onheilen en ongeregeldhe„ den kan worden bewaard;" en wanneer de Officieren van de Militie hadden te kennen gegeeven, door den grooten hoop Volks te worden opgedrongen, buiten de mooglykheid te zyn, om het geweld te beletten, dat de Regeering toen de voorige ordres wederom ſchriftelyk heeft vernieuwd met byvoeging, van *geweld met geweld te keeren.*

Dat de Gecommitteerdens van Goes in een der Beſognes over deeze materie gehouden, præſent, hadden doen opmerken, dat alle deeze ordres waren geſteld met eenpaarigheid van alle de Leden der Regeeringe, en dus ook van die Heeren, welke wegens hunne denkwyze zelvs het meeste gevaar liepen van overlast te lyden, en die derhalven niet zouden nagelaaten hebben, indien de ordres met nalaatigheid of verzuim waren gegeeven, zulks in de Vergadering van den Raad te allegeeren, of betere middelen aan de hand te geeven.

Dat ook op de vraag aan dezelve Heeren Gecommitteerden gedaan, waarom de Juſtitie niet werkzaam geweest is na het eerſte oproer, met de Schuldigen te apprehendeeren? door dezelve is geantwoord, dat men toen zodaanig meende verzekerd te zyn van een hartelyke verzoening tusſchen de twee Partyen, dat de belebdigde Burgers zelvs hadden verzogt, dat de zaaken buiten vervolg mogten blyven, en overal beloofden zich zorgvuldig te zullen wagten, dat 'er niets mogt voorvallen, waar door de oude wonde wederom wierd open geſcheurd.

Dat eindelyk gevraagd zynde, waarom na het tweede oproer, op de ſerieuſe aanſchryving van Hun Ed. Mogenden van den 1ſten February, de Juſtitie niet gevigileerd had? de voornoemde Heeren hebben geantwoord, dat zulks wel in aanmerking was gekomen, maar onmooglyk bevonden in de executie, dewyl het getal te groot was; dat men ook moeilyk particuliere bewyzen tegen één perſoon kon krygen, of bepaalen wie de meeste ſchuld had; dat hoe zeer het te wenſchen ware, dat het gezag der Wetten en der Juſtitie in dit geval kon worden gehandhaaft, zy Heeren van Goes dit echter voor als nog, beſchouwden, als eene aanleiding om de woede weder op nieuw te doen beginnen.

Dat belangende het derde Hoofd-Poinct, de conduite van de Militie in Guarniſoen te Goes, verſcheiden vraagen zyn voorgehouden aan den Commandant en andere Officieren, die geduurende de beroerte, de Wagt of het Piquet gehad hebben, nopens de mooglykheid om het geweld te beletten; welke vraagen alle op zulk eene voldoende wyze beantwoord zyn, dat de voornoemde Heeren Commisſarisſen zich hebben geconvinceerd, dat 'er ja wel mooglykheid geweest was, om onder den hoop te ſchieten, en misſchien tien onſchuldigen, of ten minſten nog niet handdaadige aanſchouwers, tegen éénen ſchuldigen te masſacreeren; maar dat, be-

hal-

halven het bedenkelyke van zulk eenen ſtap, men dan nog verre zou geweest zyn, van het oproer meester te wezen, en het zelve misſchien van ernſtiger aart zoude gemaakt hebben, ja in een bloedbad van Burgers en Militairen verkeerd: dat de Commandant ook had verzogt, dat Hun Ed. Mogenden gelieven te reflecteeren, dat hy van het geheele Battaillon naauwlyks één honderd weerbaare Mannen in de wapens had kunnen brengen, dat afgetrokken zynde de Manſchap, die by de Barakken, op de Wagt, en uitgezette Posten moesten blyven, het ligtelyk te begrypen was, dat het overſchot niet lang beſtand zoude geweest zyn om reſistentie te bieden, wanneer het met geweld geattaqueerd wierd.

Dat de voornoemde Heeren Commisſariſſen derhalven geen bedenking hadden; voor hun advis te verklaaren; dat hun geen plichtverzuim van iemand van 't Guarniſoen der Stad Goes was voorgekomen, zo veel betreft de mooglykheid van de executie der ordres tot beteugeling van het oproer; maar dat zy verder, zo aan den Bailjuw der Stad, als by de Militaire Officieren, onderzoek gedaan hebben naar de waarheid van zeker verſpreid gerucht, dat een groote quantiteit van geplunderde goederen was gezien in de handen van Militaire perſoonen, en dat wanneer de Juſtitie gepoogd had recherche te doen in het geweezen oud Manhuis, zynde de Soldaaten wooningen, daar in was belemmerd geworden door de Militie, zonder dat de Commandant genoegzaam aſſiſtentie aan de Juſtitie gegeeven had, en dat het hun Commisſariſſen was voorgekomen, dat deeze zaak nader eclaircisſement nodig had, en mitsdien aan Hun Ed. Mogenden zouden adviſeeren, den Bailjuw en de Heeren van den Gerechte der Stad Goes aan te ſchryven, hier op, met alle mooglyke attentie, te inquireeren, en aan Hun Ed. Mogenden nader van hunne bevinding te berichten.

Dat overgaande tot het vierde Hoofd-Poinct van onderzoek, de voornoemde Heeren Commisſariſſen maar twee wegen kennen, die in deezen van gebruik

zouden kunnen zyn, naamelyk rigueur van Juſtitie te laaten werken, of gratie te verleenen: dat ten opzichte van het eerſte middel reeds is aangemerkt, de difficulteit die de Heeren van Goes gevonden hebben, om de Juſtitie de vereiſchte activiteit te doen hebben, terwyl het getal der voorwerpen zo ontzagchelyk groot is; dat wel is waar, hier tegen kan worden geallegeerd, dat de Militaire arm in de Stad en Eiland zou kunnen verſterkt worden, en alzo de Juſtitie in ſtaat geſteld om te ageeren; maar dat de Gecommitteerden van Goes hier op hebben in conſideratie gegeeven, of het wel te vermoeden is, dat een Volk, 't welk zich voor het grootſte gedeelte ſchuldig voelt, en vooruit ziet, dat de vermeerdering van de Militie moet dienen, om eenige hunner Medeplichtigen tot ſtraf te vorderen, wel ligtelyk zal gedoogen, dat de Stad en het Eiland genoegzaam onder een Militaire magt worden geſteld, en of zulks niet aanſtonds gelegenheid zal geeven tot nieuwe combustien: en of een Regeering die wys en voorzichtig handelen wil, niet verplicht is die aanleiding te beletten, door geene meerder Militie in te neemen: dat de Regeering van Goes moet gecenſeerd worden best over de geſteldheid van haare Stad te kunnen oirdeelen, en het meest by haare rust geïnteresſeerd te zyn, en dat zy Gecommitteerden in conſcientie verklaarden, geen ander middel daar toe open te zien, dan 't welk by het Bericht aan Hun Ed. Mogenden was geproponeerd, eene *generaale Amnestie*.

Dat de voornoemde Heeren Commisſariſen deeze zaak met de vereiſchte nauwkeurigheid in alle haare omſtandigheden, hebbende gewikt en gewoogen, voor hun advis aan Hun Ed. Mogenden moesten verklaaren: dat de voorzichtigheid in het tegenwoordige geval, den weg van gratie verre præferabel ſtelt, en dat zy te meer daar toe adviſeeren, om dat in een geval in de voorige Eeuw gebeurd, Hun Ed. Mogenden tot Amnestie zyn bewoogen juist door dezelve redenen welke in het tegen-

Digitized by Google

genwoordige geval van applicatie zyn, uitgezonderd dat 'er toen eenige notable Perſoonen in het oproer gemêleerd waren, waar van hier geen de minſte ſchyn gebleeken is; terwyl alle de overige redenen, vervat in de Propoſitie van den Raadpenſionaris, ter Vergadering gedaan den 10 December 1658 volkomen parallel zyn, naamelyk: „ dat de „ Schuldigen te veele in getal zynde, kwaalyk te„ gen alle eenige correctie zoude kunnen worden „ gedecerneerd, behalven, dat uit de exempelen „ van andere Natien en Provincien, by klaare ex„ perientie is bevonden, dat zodaanige publyke „ ongelegenheden en zwaarigheden, met meerder „ rust en zekerheid worden afgedaan, by wege van „ een minnelyk en Burgelyk accommodement, als „ naar rigeur van Rechten.

Dat zelvs deeze redenen nog te meer ſtringeeren in het tegenwoordige geval, om dat in 1658 niet alleen veele Schuldigen waren bekend, maar dat zelvs crimineel tegen hen werd geprocedeerd, daar hier tot nog toe niet is aangeweezen, wie onder den grooten hoop, de meeste ſtraf verdient.

Dat op deeze motiven de meergemelde Heeren Commisſarisſen van advis zyn, dat by een beraiſonneerde Publicatie op naam van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten, aan de Ingezetenen van Goes en Zuidbeveland, voor zo veel zy aan de oproerige beweegingen ſchuldig zyn, zoude kunnen onder 't oog gebragt worden het horrible en ſtraf-waardige van de begaane faiten, met een ernſtige waarſchouwing aan een ieder Burger en Ingezeten tot gehoorzaamheid aan de wettige Overheid, en vreedzaame ſaamenleeving met hunne mede-Ingezetenen; dat Hun Ed. Mogenden onder deeze voorwaarde, hun accordeeren een algemeene vergeevinge en vergeetelheid, onder bedreiging, dat de genen die zich in 't vervolg aan diergelyke desordres ſchuldig maaken, naar ſtrengheid van Rechten zullen worden geſtraft, en op geenerhande vergiffenis zullen kunnen wagten; en voorts *mutatis*

mutandis, op zodaanige wyze als in het jaar 1704 een Amnestie over het bekend oproer te Middelburg is gearresteerd.

N°. 1003. *Propositie van de Heeren Gedeputeerden der Stad Zierikzee ter Staatsvergadering, over de beraamde middelen van veiligheid voor de Staatsleden te Middelburg vergaderd.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

De Heeren Gedeputeerden van Zierikzee hebben gezegt gelast te zyn, om Hun Ed. Mogenden te verklaaren: dat de Heeren hunne Committenten, geinformeert zynde van de geruchten, als of de Leden de Vergadering van Hun Ed. Mogenden compoſeerende, wegens gevreesde tumultueuſe beweegingen binnen de Stad Middelburg, in geene genoegzaame veiligheid zouden zyn, van oirdeel zyn: dat de Heeren Staaten daar tegen tydig de nodige meſures behoorden te neemen, zo door het inroepen van genoegzaame Militie, als andere diergelyke krachtdaadige middelen, waar door de Perſoonen en deliberatien van Hun Ed. Mogenden in volleedige veiligheid zouden kunnen worden geſteld; dan daar de Gedeputeerden voornoemt, uit de communicatie van den Heer Raadpenſionaris geinformeerd zyn, van de meſures door de Heeren van Middelburg genoomen, in het daadelyk inroepen van Militie uit de Steden Vlisſingen en Veere, thands zich zouden hebben kunnen menageeren van het doen van hun hier bovengemelde Propoſitie, zyn dezelve echter van oirdeel, dat het daarſtellen van de Militaire magt niet genoegzaam is, wanneer dezelve niet is gemunieerd met die ordres, waar door dezelve in ſtaat worde geſteld, om alle geweld met geweld te kunnen keeren en tegengaan: en offchoon zy Heeren Gecommitteerden geen oogenblik willen twyffelen, of de Heeren van Middelburg hebben

ben of zullen de gemelde Troepes voorzien met ordres, waar door deeze Stad is beveiligt voor alle combustien, zullen zy echter de vryheid gebruiken, om de meergemelde Heeren van Middelburg te verzoeken, hun en de andere Leden van Staat, die zulks mogten verkiezen, opening te geeven van die ordres, immers een volkomen zekerheid, dat zy Heeren Gedeputeerden, veilig tegen de woede van een ſaamgerotten hoop in de Plaats haarer reſidentie kunnen blyven, en zullen zich dus volkomen ſatisfait houden, wanneer hun maar alleen word gezegt, die ordres te zyn, om geweld met geweld te keeren: declareerende wyders, dat, by ontſtentenis van voldoening, aan dit hun (zo zy vertrouwen) rechtmaatig verzoek, of dat van wegens Hun Ed. Mogenden geene krachtdaadige middelen mogten worden beraamd, zy Heeren Gedeputeerden zich in de onaangenaame noodzaakelykheid zullen bevinden, om de Vergadering van Hun Edele Mogenden te moeten verlaaten, tot tyd en wyle, de nodige maatregelen zullen zyn beraamt, waar door men zich volkomen ziet veilig geſteld; en in zo een onverhoopt geval zyn zy Gedeputeerden gelast, te protesteeren tegen het neemen van alle Reſolutien en Concluſien, welke geduurende hunne abſentie, en dus buiten concurrentie van de Heeren hunne Committenten, mogten worden genoomen en gearresteerd.

(Onder ſtond)

Uit naam van de Gedeputeerden van Zierikzee.

(*was get.*) FRANCOIS BREEKPOT.

N°

N°. 1004. *Propositie door den Heer* VAN LYNDEN *op den 17 May 1787 ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan, betrekkelyk de verwarringen binnen de Provincie van Utrecht plaats vindende.*

Het is met de leevendigste aandoening, dat ik uit de Stukken ter Vergadering geëxhibeerd, verneeme, hoe de verwarringen binnen de Provincie van Utrecht, thands niet alleen tot schroomelyke daadelykheden, maar zelvs tot een werkelyk existeerende civielen Oorlog zyn overgeslagen.

De naauwe betrekkinge tusschen de onderscheidene Bondgenooten, het gemeen belang in elkanderens bestaan, en de verplichtinge, die den band van Unie onmiddelyk vergt, komen my voor van U Ed. Mogenden volstrektelyk te eischen, om niet langer aanschouwers van deeze calamiteiten te zyn; maar ingevolge de presante instantien, door de Heeren Staaten van Utrecht heden vernieuwt, de meest gepaste middelen in het werk te stellen, ten einde alle verdere daadelykheden in de voorschreeven Provincie te helpen stuiten, en de rust aldaar onder den Goddelyken zegen, te helpen herstellen.

'Er is doch immers niet anders te wagten, als dat het voortduuren van den hachelyken staat van zaaken aldaar, de allerergste gevolgen, ten opzichte der andere, en dus ook van deeze Provincie zal hebben; en het is dan meer als tyd, om daar tegens met den meesten spoed te voorzien, tot voorkominge van verdere onheilen, in dit eminente en het Bondgenootschap met ondergang dreigende gevaar.

Ik hebbe daarom gemeend aan U Ed. Mogenden te moeten voorslaan, het decerneeren eener plegtige Commissie, bestaande uit een Heer uit ieder Lid van Staat, met den Heer Raadpensionaris, welke Commissie zich ten spoedigsten zoude behooren te transporteeren na 's Hage, en aldaar in conferentie treeden met Gedeputeerdens uit de overige

Digitized by Google

rige Provincien, die men by circulaire Missives zoude verzoeken, dat ten zelven einde mogten worden gecommitteerd; voorts ter Generaliteit, en waar het verder nodig zoude wezen, te beraamen, en zo veel de nood vordert, daadelyk in 't werk te helpen stellen die middelen en mesures, waar door de verdere daadelykheden binnen de Provincie van Utrecht worden geftuit en voorgekomen, dat niet een gedeelte der Armée van den Staat vyandelyk tegen den anderen ageere; maar daar en tegens de Troepes wederom gebragt worden tot de stricte observantie van die ordres, waar aan zy by éede zyn verbonden. Terwyl deeze Commissie al verder dient geauthoriseert te zyn, tot het neemen van maatregelen, welke tot maintien van den band der Unie, en van de tegenwoordige Constitutie, zullen geoirdeeld worden geen uitstel te konnen lyden; in hoope, dat dit expedient, op voorige exempelen gegrond, zal mogen wezen van zulke heilzaame uitwerkingen, dat de rust en eenigheid door de kragtdaadige medewerkinge van U Ed. Mogenden zal mogen worden hersteld, in de beroerde Provincien; voorts onder Gods zegen bewaard en versterkt in die van U Ed. Mogenden; of dat by onverhoopt *non reussit* deezer poogingen, U Ed. Mogenden mogen worden in staat gesteld, om in den haaren zodaanig te resolveeren, als van haar bestaan en belang noodwendig zal komen te vorderen.

Indien U Ed. Mogenden mynen voorslag gelieven te agreeëren, zoude van deeze dispositie dienen te worden kennis gegeeven aan Hun Hoog Mogenden en aan de overige Provincien, gelyk aan zyne Hoogheid als Kapitein-Generaal van de Unie. En zouden de Leden al verder behooren te nomineeren, ter naastvolgende sessie, een Heer ieder uit den haaren, tot het bywoonen der geproponeerde Commissie; terwyl geduurende den tyd van derzelver afwezigheid de Staatsvergadering zoude konnen worden geintermitteerd.

N°.

N°. 1005. *Publicatie van de Regeering der Stad Middelburg tot afslegging van de Partyschappen &c.*

Burgemeesters, Schepenen en Raaden, der Stad Middelburg, allen den genen die deeze zullen zien, of hooren leezen salut! Doen te weeten.

Dat wy niet dan met de innigste aandoening vernomen hebben, de menigvuldige oneenigheden, die tusschen de Ingezetenen van andere Plaatsen binnen deeze Provincie reeds tot gevaarlyke samenrottingen en oproer zyn uitgebarsten, en tot ons hartelyk leedwezen, binnen deeze Stad, tot die hoogte geklommen zyn, dat, zo dezelve al niet (het geen GOD verhoede) tot gelyke uitterſten overslaan, echter niets minder, dan een allerschadelykst wantrouwen en verdeeldheid tusschen onze goede Burgery moeten ten gevolge hebben, en strekken tot storing van die rust en veiligheid, die aan onze waakzaamheid en zorg is toevertrouwd.

Dat wy, de oirzaaken van deeze oneenigheden nagaande, dezelve eeniglyk gevonden hebben in de verschillendheid van begrippen, over Politieke zaaken, in de Partyschappen, die daar uit tusschen den eenen Burger en den anderen ontstaan zyn, en in de differente wegen en middelen, die tot voortplanting van dezelve Partyschappen kunnen gerekend worden aanleiding te geeven.

Dat, zo weinig als wy aan onze goede Burgery, de vryheid van denken zouden willen betwisten, wy ook even weinig gezind zyn, aan dezelve de gelegenheid te beneemen, om hunne denkenswyze langs geoirloofde middelen onderling aan den anderen mede te deelen, dan alleen in zo verre dezelve middelen, hoe onschuldig in haare beginzelen, op den duur niet altyd even geschikt zyn, tot bevordering van de algemeene rust en veiligheid; waar onder wy voornaamelyk begrypen, het aanneemen van onderscheide benaamingen, waar door de een zich in yver en Vaderlandsliefde boven den an-

Digitized by Google

anderen ſchynt te verheffen; de byzondere Genootſchappen of Societeiten, het zy onder den naam van *Exercitie Genootſchappen* of tot het *collecteeren van Penningen*, of tot andere ſoortgelyke bedoelingen, waar door dezelve, zo door haare benaamingen, als door de onderwerpen van haare werkzaamheid en Correspondentie in en buiten deeze Provincie van ordinaire Burgerlyke byeenkomſten by die geene onzer Ingezetenen, die voorſchreeven byeenkomſten in een ongunſtig daglicht beſchouwen, welligt argwaan en afgunst zou kunnen gebooren worden.

En eindelyk de tomelooze losbandigheid van ſchryven, die alle maate van betaamelyke vryheid te boven gaat; door welke allerhande nieuwigheden onder ſchyn van Recht en Vryheid worden voorgeſteld, de Ingezetenen tegen hunne wettige Overheid, en onderling tegen elkanderen worden opgeſtookt, ja Souvereine Regeeringen van geheele Provincien op eene ſchandelyke wyze ten toon geſteld.

Dat, wanneer men met bedaardheid het oog vestigt op alle deeze zaaken en de onvoorbeeldelyke drift, waar mede een ieder zyn gevoelen tracht door te zetten, het niet vreemd kan voorkomen, dat hier uit Burgerlyke oneenigheden ontſtaan, en dat de ſterkſte Party zich dikwils aan onrecht en geweld tegens de zwakſte ſchuldig maakt; tot dat de zwakſte op haar beurt de overhand krygende, het onrecht en geweld uit weerwraak verdubbelt, wanneer niemand zich meer veilig kan achten voor zyne mede-Burgers, en een ieder maar de gelegenheid zoekt, om zyn waar of vermeend ongelyk betaald te zetten.

Dat wy deeze omſtandigheden beſchouwen, of ſchoon dezelve al niet tot daadelykheden kwamen uit te barsten, als geſchikt tot ondermyning van de rust, die tot de veiligheid en welvaart van eene Burger Maatſchappy ten hoogſten nodig is; en daarom

om hier tegen willende voorzien, door het kwaad in zyn wortel aan te tasten.

Zo is 't, dat wy ieder Burger en Ingezeten deezer Stad, op eene Vaderlyke wyze vermaanen, dat hy zyn eer en roem als Burger van een Vry Gemeenebest daar in ſtelle, dat hy medewerke tot de eendracht, zonder welke de Vryheid niet kan bewaard blyven, dat hy hart en handen vereenige, om al wat mooglyk is, toe te brengen tot bevordering van onderling genoegen en vrede; dat hy zelvs zyn yver voor zyn byzondere gevoelens opoffere, aan de rust en veiligheid van het Vaderland, en zyne Vaderlandsliefde doe uitblinken niet in bloote woorden, maarin het wegneemen van alles, wat zynen mede-Burger tot aanſtoot of ergernis kan zyn, uit overtuiging, dat hy hier toe als Mensch, als Burger en als Christen verplicht is.

Dat wy, tot deeze heilzaame oogmerken; *eenpaariglyk* goedgevonden hebben, als onze ſerieuſe intentie ten dien opzichte te verklaaren, dat wy ten hoogſten afkeuren alles wat aanleiding zoude kunnen geeven tot eenige Partyſchappen, en een ieder van onze Burgers of Ingezetenen, van welke denkingswyze hy ook zy, ten ſterkſten aanraaden, dat hy afzie van de differente zaaken, die wy hier vooren hebben opgenoemd, en die wy zonder, zo veel ons gebleeken is, aan eenige ongeoirloofde bedoelingen onderheevig te zyn, alleen ſchroomen, dat in de gevolgen voor de rust en eensgezindheid, nadeelig mogten wezen; en zich voorts in ſtilheid en behoorlyke onderwerping, naar de vastgeſtelde Wetten en Regeering gedraage, zonder daar in eenige verandering te zoeken. Gelyk wy ook een ieder, van wat ſtand of conditie hy moge zyn, gebieden zich te onthouden van zodaanige geſprekken, daaden of ſchriften, waar door het zaad van ongenoegen zoude verſpreid worden, of iemand in zyn Perſoon, Eer of Goederen worden beleedigt, op pœne, dat de Daaders van zulke bedry-

dryven naar exigentie van zaaken, volgens de Wetten van den Lande zullen geſtraft worden.

Dat wy, na het doen van deeze onze ernſtige waarſchouwinge, niet vermoeden, dat 'er eenig Ingezeten zal gevonden worden, die niet in zyn hart overtuigd is van de verplichting, om zich daar daar na te ſchikken, en met zyn mede-Ingezetenen in eene Broederlyke eensgezindheid te leeven, met achterlaating van alle afzonderlyke middelen, tot voortplanting van aanſtootelyke nieuwigheden, en met die belanglooze verzekering van zyne byzondere gevoelens ten nutte van het algemeen, die hem boven het genoegen van een gerust geweeten de achting van een ieder dubbel zal waardig maaken; doch dat, indien 'er niet tegenſtaande deeze beweegredenen, eenige Menſchen gevonden wierden, welke in hunne onderſcheiding en Partyſchappen bleeven volharden, wy de zodaanigen willen gewaarſchouwd hebben, dat wy zulks met geen onverſchilligheid zullen kunnen aanzien, maar genoodzaakt zyn, tot ſtuiting der nadeelige gevolgen, welke uit zodaanige onwilligheid onverhoopt mogten gebooren worden, zulke krachtdaadige maatregulen te neemen, als wy tot handhaaving van de rust en veiligheid onzer goede Burgery zullen nodig oirdeelen. Zo wel als wy aan den anderen kant willen verklaaren, een afkeer en verfoeijing te hebben, van zodaanigen, die uit ſlegte beginzelen werkzaam, die genen onzer Ingezetenen, die van de hier vooren opgenoemde middelen afſtand zullen doen, een kwaad hart blyven toedraagen, en dezelven eenige molestie in Perſoon of Goederen mogten aandoen; en dat wy dezulken zullen aanzien als Verſtoorders van de publieke rust, en zorg draagen, dat dezelven anderen ten afſchrik, op het rigoureuſte geſtraft worden.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendeere, zal deeze worden gepubliceert en geaffigeert daar men gewoon is Publicatie en Affixie te doen.

Actum ten Raade der Stad Middelburg deezen 24 February 1787.

(*Onder ſtaat*)

My præſent.

(*was get.*) Ms. GEENE.

N°. 1006. *Bericht van de Leden der Burger Societeit te Middelburg, over het drukken en verſpreiden van zeker malitieus ontwerp, of Formulier van een zogenaamde Patriottiſche ééd, den 28 Febr. 1787 in de Nieuwspapieren geplaatst.*

De Leden van de Burger Societeit binnen Middelburg in Zeeland, met de uitterſte afſchrik en verfoeijing vernomen hebbende, het drukken en verſpreiden van zeker malitieus ontwerp, of Formulier van eenen zogenaamden Patriottiſchen ééd; oirdeelden het zelve zo afſchuwelyk, dat 'er maar weinig redelyk verſtand nodig was, om te begrypen, dat het in geene Vaderlandſche Societeiten of Genootſchappen konde geduld veel min gebruikt worden; maar de treurige ondervinding leerende, dat men ook dit God- en Mensch-onteerend ſtuk aan de eenvoudige In- en Opgezetenen wil opdringen, als het werk der Patriotten of Vaderlanders en hunne Genootſchappen, ten einde daar door een algemeenen haat en afkeer tegen dezelve in te boezemen; zo hebben de Leden van gemelde Burger Societeit (waar toe ook verre de meeste Leden van het Exercitie Genootſchap alhier behooren) volſtrekt noodzaaklyk geoirdeeld, om zich by hunne eenvoudige Stad- en Landgenooten van dien blaam te zuiveren, door het aanbieden van eene premie aan den genen, die met valable bewyzen zoude konnen aantoonen, dat zulk eenen afſchuwelyken ééd, by eenig Lid van gemelde Societeit of Exercitie-Genootſchap ooit of ooit is gedaan of in gebruik

Digitized by Google

bruik is geweest, welke premie tot een duizend Zeeuwsche Ryksdaalders word geaugmenteerd: betuigende alle de Leden, eenpaarig nimmer een soortgelyk verfoeilyk stuk te hebben gekend, veel min gebruikt, en dat zelvs in hunne Societeit en Genootschap, nimmer eenigerhanden éed is gedaan, of in gebruik is geweest. En om aan hunne geachte Stad- en Landgenooten hunne waare bedoelingen en oogmerken open te leggen, verklaaren zy (schoon ongehouden en ongevergt) volkomen te approbeeren, en zich van ganscher harte te vereenigen met de *plechtige betuigingen*, vervat in zekere gedrukte Acte van Verbindtenis van eenige Leden en Ministers der Regeering en Justitie in Zeeland, tot handhaaving van de waare Republikeinsche Constitutie, tegenswoordige Regeeringsform en Burgerlyke Vryheid. Betuigende, dat zy het zich een onschatbaar voorrecht zullen reekenen, en zich plechtig verbinden om als getrouwe Ingezetenen, met al hun vermogen en onder inwagting van den Goddelyken zegen, tot de heilzaame bedoelingen in de voorschreeven *plechtige betuigingen* vervat mede te werken, als volmaakt overeenkomende met het oogmerk der inrichting van hunne Societeit; en het Reglement by den aanvang derzelve gearresteerd.

N°. 1007. *Extract Resolutie van Weth en Raad der Stad Middelburg, betrekkelyk een Bericht, uit naam van Dekens en Beleders van de Schuttery* de Edele Busse *aan Hun Ed. Achtb. toegezonden. In dato den* 19 *May* 1787.

Is goedgevonden en verstaan te declareeren: Dat Hun Ed. Achtb gezien hebbende het Bericht, uit naam van Dekens en Beleders van de Schuttery *de Edele Busse*, aan Hun Ed. Achtb. toegezonden, met het Privilegie van Keizer KAREL DE V. daar by gevoegd, niet kunnen nalaaten ten sterksten hunne verwondering te kennen te geeven, zo wel over de onlangs by gemelde Schuttery genomene Resolutie, om ingevolge zeker by hun op den 1 Juny 1785 gearresteerd Reglement, met de Weekelyksche Exercitien voort te gaan, en zulks niet tegenstaande hun, door de Heeren Regeerende Burgemeesteren was te kennen gegeeven, dat diergelyke Exercitien, in de tegenswoordige tydsomstandigheden, gelegenheid tot combustie zouden kunnen geeven; als voornaamelyk over verscheide vreemde, en binnen deeze Stad nooit gehoorde uitdrukkingen en sustenuen, by het voorsz. Bericht aangevoerd.

Als *voor eerst*, dat de Leden der voornoemde Schutterv hadden gerefolveerd, zich onder de Burgerwachten niet te begeeven, maar ingevolge hunne schutterlyke verplichting, in cas van combustie of tumult, zich binnen den Schuttershove te zullen laaten vinden.

Ten tweeden, dat zy den rang prætendeerden boven de Burgerwachten en nimmer in dezelve hebben kunnen worden ingelyfd, maar, separaat van dezelve, verbonden waren, om langs alle mooglyke wegen en middelen de welvaart, eere, verzekerdheid, en fortificatie der Stad te bezorgen en te handhaaven; en

Ten derden, dat zy niet gezind zyn, zich in deezen aan eene Politicque Resolutie te onderwerpen,

maar

Digitized by Google

maar zich in dat geval genoodzaakt vinden, daar tegen zodaanige middelen by de hand te neemen, als zy tot maintien van hun recht zouden nodig oirdeelen.

Dat, om met het laatſte te beginnen, Hun Ed. Achtb. liefst willen vertrouwen dat dezelve uitdrukkingen toe te ſchryven zyn, aan een al te groote vooringenomenheid voor een prætens recht; en dat de Leden van de Schuttery voornoemd, by nader inzien van deeze zaak, geen zwaarigheid zullen maaken, zich als ſtille en gehoorzaame Ingezetenen te gedraagen; althands dat Hun Ed. Achtb., zo lang het roer der Regeering aan Hun word toevertrouwd, zullen voortgaan met het neemen van zodaanige maatregelen, als zy tot bevordering van de eer, rust en welvaart hunner goede Burgery in gemoede zullen nodig achten; en waar van zy met een ieder, ten genen dage, voor den Opperſten Rechter verantwoording zullen verſchuldigd zyn.

Dat Hun Ed. Achtb. op deezen grond zynde voortgegaan, met de vereischte oplettenheid hebben geëxamineerd, al het geen tot de voorſz. ſustenuen eenigſints relatie had, en zich thands onbezwaard vinden, om alle dezelve te verklaaren als geheel onwettig en ongegrond, als zynde daar toe, noch uit de primitive Inſtelling van deeze Schuttery, noch uit het Privilegie van Keizer KAREL DEN V. noch uit de Registers van Hun Ed. Achtb., noch uit het geavanceerde by het voorengenoemd Bericht, en noch veel min uit de gezonde reden of goede orde, het allerminſte bewys by te brengen: En dat Hun Ed. Achtb. diensvolgens de Leden van de voornoemde Schuttery, zo in 't algemeen als ieder in 't byzonder gelasten, zich ten allen tyde by wettige oproeping, nevens hunne mede-Burgeren en Ingezetenen tot de Burger Compagnien deezer Stad te vervoegen, zonder prætenſie te maaken, van als een ſeparaat Corps te moeten ageeren, veel min, dat aan hun de rang boven de Burger Compagnien competeeren zoude; maar liever indachtig te zyn

Digitized by Google

aan het gene, uit naam van meergemelde Leden, by zeker Bericht in den Jaare 1774 ingediend, aan Hun Ed. Achtb. wierd onder het oog gebragt: „ Dat Hun Ed. Achtb. overtuigd moeten zyn, dat „ de oprichting dier Hoven, zo hier als elders vry „ andere gronden en oirzaaken hebben gehad, welke door de veranderingen der tyden, ook in „ derzelver omſtandigheden van oirzaak en gedaante veranderd zyn".

Dat Hun Ed. Achtb. des niet tegenſtaande, altoos volvaardig zullen zyn, om de Schuttery voornoemd, in hunne Inſtitutie en verkregene Privilegien te maintineeren, en diensvolgens ook gezind zyn, om de Leden derzelve te laaten voortgaan in de Exercitien, die by derzelver primitive Inſtelling, de voornaame bezigheid van *vyftig perſoonen*, (tot welk getal het meergezegd Privilegie zich borneerde) ſchynt te hebben uitgemaakt, en beſtaan hebben in het ſchieten na de Papegaai en den Doel; zonder dat ergens een woord wordt geſprooken van Exercitien in den Wapenhandel, of andere Militaire Evolutien.

Dat derhalven deeze Exercitien niet zynde by de hand genoomen, of voortgezet, op grond van eenig Privilegie of ſeclufif recht, het gene tot zulke einden zoude verleend zyn, Hun Ed. Achtb. deswegens dezelve bedenkelykheden foveeren, die hun hebben aangezet, om by Publicatie van den 24ſten February deezes jaars, hunne goede Burgery te vermaanen, om zich in de tegenwoordige tydsomſtandigheden te onthouden van byeenkomſten, die te veel door hunnen aart en werkzaamheid van ordinaire Burgerlyke Gezelſchappen onderſcheiden zyn, of met den naam van Exercitie-Genootſchappen beſtempeld worden; hoedaanig de voornoemde Schuttery, ſchoon zonder dezelve benaaming, zoude moeten worden aangemerkt.

Dat Hun Ed. Achtb. nogmaals den inhoud der voorſz. Publicatie ten vollen inhæreerende, vertrouwen, dat de Leden der voornoemde Schuttery, uit

uit overtuiging van het abuſive van hunne ſtellingen en prætenſien, zich ook na den inhoud van dezelve zullen gedraagen, van hunne gewoone Militaire Exercitien afzien, en daar door uit den weg ruimen, de menigvuldige bedenkingen, die tegen het oogmerk van dezelve Exercitien (om afzonderlyk te kunnen ageeren) uit naam van alle de Leden van den Burger Krygsraad deezer Stad, by Requeste aan Hun Ed. Achtb. zyn onder het oog gebragt.

Terwyl Hun Ed. Achtb. by ontſtentenis hier van, dezelve zullen aanzien, als Ingezetenen, die hunne wettige Overheid ongehoorzaam zyn, en zorg draagen dat tegen dezelve, als zodaanigen zal worden geprocedeerd.

Reſerveerende Hun Ed. Achtb. wyders derzelver deliberatien over de extenſie van het voorengenoemd Privilegie, door de Leden der Schuttery eigener authoriteit, zo wel ten aanzien der vermeerdering van het getal der Leden, boven het gene by het Privilegie was bepaald, als met opzicht tot het maaken van nieuwe Reglementen.

No. 1008. *Advertentie van Mr.* W. B. VAN DEN SANTHEUVEL, *Oud-Burgemeester der Stad Dordrecht, betrekkelyk het gene hem op zyne reize met het Jacht van den Heer* VAN DONGEN *is bejegent.*

Den Ondergeteekenden, met de uiterſte bevreemding en verontwaardiging in ſommige Nieuwspapieren gezien hebbende, dat men het Publiek heeft willen inſtigeeren, als of het geval, dat denzelven den 29ſten Juny deezes jaars, met het Jacht van den Heer VAN DONGEN, in Zeeland, is bejegend, een gevolg zoude zyn geweest, van eene Weddenſchap van 4000 Guldens, door denzelven met eenen ongenoemden Perſoon aangegaan, om in de Steden van Zeeland te verſchynen, met het gemelde Jacht, voerende een zogenaamde Staaten Vlag; en geinſe-

formeerd zynde, dat, hoe weinig waarſchynelykheid 'er zich opdoet, dat een Man van zyne jaaren, vergezeld van deszelvs Vrouw en Kinderen, tot zulk een dolle ſtap, in ſtaat zoude kunnen worden gereekent, en hy vertrouwt, dat zyne denkwyze daar omtrent al te zeer bekend en gemanifesteerd is, 'er echter eenige niet verre denkende Menſchen, byzonder in Zeeland, gevonden worden, welke aan zo een opgeraapte en verzonnen leugen geloof komen te ſlaan; zo is het: dat den Ondergeteekenden, ter overtuiging van alle ligtgeloovigen, en ter wegneeming van alle bedenkelykheid, welke uit deszelvs ſtilzwygen zoude kunnen reſulteeren, by deezen beloofd een præmie van duizend Guldens te zullen betaalen aan den genen, welke met valabele, en voor het Gerecht der Stad Dordrecht genoegdoende bewyzen, zal kunnen aantoonen, niet alleen, dat hy die Weddenſchap heeft aangegaan, maar zelvs wanneer in voegen als boven zal kunnen worden beweezen, dat door hem eenig discours gehouden is, waar uit men met grond zoude kunnen en mogen opmaaken, dat van het aangaan van eene dierſgelyke Weddenſchap, eenige ſchyn of ſchaduwe voor handen is geweest.

Voor het overige declareert den Ondergeteekenden, dat van alle de geinfereerde verhaalen, met betrekking tot het gantſche geval met het Jacht, 'er hem geen met de waarheid meer overeenkomende is voorgekomen, dan dat, 't welk den 16den July, in de Zuidhollandſche Courant gevonden wordt, en dus, dat al wat door hem met het opzetten van de zogenaamde Staaten Vlag is geſchied, voor een toevallige en dus geenſints voor een gepræmediteerde zaak, om eenige aanſtoot te geeven, moet gehouden worden.

(was geteekend)

Mr. Willem Bartholomeus van den Santheuvel.

Oud-Burgemeester der Stad Dordrecht.

No,

Digitized by Google

N°. 1009. *Lyst der geplunderde Huizen, binnen Middelburg; op den 29, 30 Juny, 1 en 2 July* 1787.

Lucas van Steveninck, *Med. Doctor in de Lange-Noordſtraat*, geheel en al.
Dirk Kuypers, *Mr. Timmerman in de Langevyle*, geheel.
Jacobus Vinke, *Schryver op de Werf, in de Lange-Gortſtraat*, geheel.
Cornelis Clement, *Wynkooper op de Vlasmarkt*, geheel.
Juffr. de Wed. van der Poest, *op de Vlasmarkt*, geheel.
Johan Hendrik Thehoff, *Kruidenier op idem*, geheel.
Het Groot-Schuttershof *over de Langevyle brug*, geheel.
Iſaac Bastiaanſen, *Schoenlapper op de Kouſteenſendyk*, geheel.
Jan Rozendaal, *mede aldaar*, geheel.
Hendrik Jan Halffman, *op de Londonſche Kaay*, geheel.
Johan Philipſe, *Mr. Glazemaker, mede aldaar*, geheel.
Johannes de Fremery, *Nederduitsch Predikant alhier*, geheel, uitgenomen een gedeelte der kostbaare Bibliotheek en één Bed.
Jan van Eſen, *Griffier van de Rekenkamer*, geheel.
Gerrit Sleutelenburg, *Winkelier in de Brakſtraat*, alleen beneden alles vernield en van boven de Glazen.
Hendrik van Berg, *Graankooper in de Schuifflotſtraat*, beneden geheel en van boven de Glazen ingegooid.
Jan Tris, *Mr. Metzelaar in het Rygerſtraatje*, geheel.
Andries Koster, *Mr. Suikerbakker in de Gistſtraat*, geheel.
Anthony van Maren, *Theekooper in den Langendelft*, geheel.
Hubertus van Maren, *Kamerbehanger in den Langendelft*, geheel.

Digitized by Google

Hermanus van Loon, *Mr. Metzelaar op de Wal*, byna geheel.
Jacobus Romaal, *Mr. Kleermaaker in de Heereſtraat*, geheel.
Jan Sanders, *Grutter in de Seysſtraat*, geheel.
Gerardus Beljard, *Notaris op Setsdam*, geheel.

N°. 1010. *Bekendmaaking van de Regeering der Stad Middelburg, waar by eene præmie van* 1000 *Guldens word uitgeloofd aan den genen, die Dr.* LUCAS VAN STEVENINGH *leevend in handen van de Politie zal weeten over te leeveren.*

Burgemeeſters en Schepenen der Stad Middelburg, in ervaaring zynde gekomen, dat LUCAS VAN STEVENINGH *Anthz.*, Med. Doctor, woonende binnen deeze Stad, zich vehement ſuſpect heeft gemaakt, van te hebben medegewerkt tot het vermeerderen van de oproerige beweegingen, welke ſedert gisteren in deeze Stad zyn ontſtaan.

Zo is 't, dat Burgemeeſters en Schepenen voornoemt, by deezen belooven eene præmie van één duizend Guldens, ten behoeven van den genen, die den voornoemden LUCAS VAN STEVENINGH, leevend in handen van de Politie zal weeten over te leveren, zullende des Aanbrengers naam des begeerende, worden geſecreteerd.

Actum in de Weth binnen Middelburg, den 30 Juny deezer.

(*My preſent*)

(*was get.*) M. GEENE.

N°.

Digitized by Google

No. 1011. *Waarſchouwing van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, betrekkelyk het Oproer, Plundering en Moord te Middelburg.*

De Staaten van Zeeland, allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut! doen te weeten.

Dat Hun Ed. Mogenden met de uiterſte aandoening hebben vernoomen, dat de Stad Middelburg, de plaats daar de Hooge Vergaderingen van het Land zitting houden, van de gezegende rust waar door zy, tot nog toe, boven veele andere Steden van de Republyk, heeft uitgeblonken, eensklaps vervallen is tot de grootſte desorde, en geworden tot een afſchuwelyk tonneel van Oproer, Plundering en Moord: dat Hun Ed. Mogenden wel moeten pryzen het loffelyk gedrag der goede Burgery, welke door onvermoeiden yver en moed heeft getracht deeze ongeregeldheden tot bedaaren te brengen, dat ook ten zelven einde eenige Militie is ingeroepen, maar niet te min het kwaad zien toeneemen, en zo wel de Juſtitie als de gewapende magt der Burgery en Militie trotſeeren; en vermits ſoortgelyke ongereldheden in geen Land van Juſtitie, veel min onder het oog der Hooge Regeering kunnen gedoogd worden.

Zo is het, dat Hun Ed. Mogenden by deezen op het nadrukkelykſte verbieden alle ſaamenrottingen van gewapende of ongewapende Perſoonen, die niet uit ordre van ons of de Regeeringen der reſpective Plaatſen zyn opgeroepen, ordonneerende aan de Militie onder onze gehoorzaamheid ſtaande, en alle onze Officieren en Justicieren, dezelve te weeren en zelvs des noods *in geval van tegenſtand, krachtdaadig met geweld* te beletten; dat wy ook een ieder die het aangaat op het ernſtigſte waarſchouwen, dat de Plunderaars en Oproermaakers, als mede Opſtookers en Aanvoerders van dezelve naar alle ſtrengheid van Rechten zullen worden geſtraft; en hebben wy nog goedgevonden te belooven eene

pra-

præmie van duizend Guldens, te betaalen aan den genen die eenen Plunderaar of Oproermaaker op heeter daad gevat, in handen van de Justitie zal komen over te leveren, zodaanig dat dezelve van het feit word overtuigd.

En op dat niemant eenige onweetenheid zou voorwenden, zal deeze worden alomme gepubliceerd en geaffigeerd, ter plaatze daar zulks gewoon is te geschieden.

Aldus gedaan en gearresteerd, in 't Hof van Zeeland te Middelburg, den 1 July 1787.

(*Onder stond,*)

Ter Ordonnantie van de Heeren Staaten van Zeeland.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

No. 1012. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, behelzende eene betuiging, van te zullen blyven aankleeven de Staats, Stadhouderlyke en Stads Regeering, met den Prins Erf-Stadhouder &c.*

Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, gevoelende, dat de ongelukkige beweegingen, zo wel elders in de Republyk, als binnen deeze Stad ontstaan, haaren oirsprong vinden in de verschillendheid van begrippen over de publyke zaaken, en in het begrip dat de denkenswys van de Regeering ook daaromtrent niet eens zoude zyn; en voorziende, dat, zo lang hier over geene verzekering van het tegendeel gegeeven word, de gisting der gemoederen niet verminderen zal; hebben eenpaarig goedgevonden, by deezen aan de gemeente bekend te maaken: dat Hun Ed. Achtbaaren zich eenstemmig, en elk Lid van dezelve voor zich in het byzonder, hebben vereenigd, om voor hun gevoelen te verklaaren: te zullen blyven aange-

kleeven de *Staats*, *Stadhouderlyke* en *Stads Regeering*, met den *Prins Erf-Stadhouder*, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten, die hem by voorige Reſolutien in de jaaren 1747 en 1766 zyn toegekend; al het welke Hun Ed. Achtb. eenpaarig verklaaren bereid te zyn, ten allen tyde krachtdaadig te handhaaven, en aan die genen, die daar toe behulpzaam willen zyn, de nodige aſſiſtentie te verleenen.

Dat Hun Ed. Achtbaaren vertrouwen, dat deeze verklaaring van hun als Lieden van eer, tot genoegen van een ieder ſtrekken zal, en van die gezegende uitwerking zyn, dat een ieder zich voorts *ſtil* en bedaard zal gedraagen, en zelvs het zyne toebrengen by de genen die daar toe niet gezind zyn, om dezelve insgelyks tot bedaardheid en ſtilte aan te maanen, en daar door den geheelen ondergang van de Stad, en dus ook van hun, aan wien thands geſproken word, onvermydlyk zoude te weeg brengen.

Actum ten Raade der Stad Middelburg, den 9 July 1787.

N°. 1013. *Publicatie van Burgemeeſters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, betrekkelyk de vreugdebedryven en vrolykheid, ter gelegenheid van de voorſtaande Publicatie &c.*

Burgemeeſters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, doen te weeten.

Dat de vreugdebedryven en vrolykheid, waar mede een ieder, het zy door het opſteeken van Illuminatien, het laaten waaijen van Vlaggen of Linten aan de Huizen, het ſchieten met Geweer of Vuurwerken, als anderſints, zyn genoegen heeft zoeken te kennen te geeven, over de onlangs door ons gearresteerde Publicatie, tot voorſtaan van 's Lands gezegende en aloude Conſtitutie: byaldien

dien dezelve langer bleeven voortduuren, niet dan tot nadeel van onze goede Burgery kunnen ſtrekken, en dezelve buiten ſtaat zouden ſtellen om zich behoorlyk elk op zynen poſt te laaten vinden, en voor zyn huisgezin op eene ordentelyke manier de kost te winnen, en hier in willende voorzien:

Zo is 't, dat Burgemeeſteren, Schepenen en Raaden voornoemt, by deezen alle onze Burgers en Ingezetenen op het ernſtigſte vermaanen, de vooren opgemelde vreugdebedryven te ſtaaken, elk zyn beroep als vooren te gaan waarneemen, en alzo zyn genoegen en blydſchap te doen zien, door zulk eene bedaarde en ſtille leevenswyze, die het waare kenmerk draagt van vergenoegtheid over de handelwyze van hunne Regeering, van de deelneeming in het welzyn hunner mede-Ingezetenen, en van de verknochtheid aan de wezendlykſte belangens van de Maatſchappy, van welke zy Leden zyn.

Terwyl wy voorts een iegelyk willen gewaarſchouwd hebben, van zich niet te verſtouten, om deezen of genen, tot het pleegen van de voornoemde vreugdebedryven op nieuw aan te zetten, veel min aan dezulken, die daar toe onwillig mogten zyn, eenige de minſte molestie aan te doen, op pœne dat dezelven als Verſtoorders der publyke rust, anderen ten voorbeelde ſtrengelyk zullen geſtraft worden.

En op dat niemant hier van eenige ignorantie moge pretendeeren, zal deeze worden gepubliceerd en geaffigeerd, daar men gewoon is Publicatie en affixie te doen.

Actum ten Raade der Stad Middelburg, den 4 July 1787.

(*Onder ſtond*)

My præſent:

(*was get.*) PL. CHANGUION.

De Ondergeſchreevene by toeval niet tegenwoordig

dig hebbende kunnen zyn, by de Resolutie op heden, door de Ed. Achtb. Heeren Burgemeesters, Schepenen en Raaden deezer Stad genomen, betrekkelyk de handhaaving der Rechten van zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heer Prins van Oranje, als Erf-Stadhouder, Kapitein-Generaal en Admiraal, verklaart zich daar mede volkomen en in allen deele te vereenigen.

DAVID VAN VISVLIET.

N°. 1014. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, betrekkelyk verscheidene Goederen uit de geplunderde Huizen &c.*

Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg in Zeeland, doen te weeten.

Dat zy van tyd tot tyd kennis hebben bekomen, dat verscheidene Goederen uit de geplunderde Huizen, bestaande zo wel in Goud en Zilver als Papieren, die somtyds van veel aanbelang zouden kunnen zyn, wanneer die gevonden worden, door sommigen mede genomen en door anderen nog meer verwaarloosd of weggeworpen worden; en nadien dit niet alleen strekt tot verdere ruine van hun aan wien dezelve hebben toebehoort, maar ook ten merkelyken nadeele van anderen, die in het behoud van dezelve Goederen of Papieren, vooral wanneer die onder handen zyn geweest, van Persoonen eene publyke qualiteit hebbende, ten sterksten geinteresseert zyn.

Zo is 't, dat Burgemeesters, Schepenen en Raaden voornoemt, by deezen elk en een iegelyk gebieden, om wanneer hy zodaanige Goederen of Papieren mogt vinden, of gevonden hebbende met zich mogt hebben medegenomen, met oogmerk om zich daar mede te verryken, dezelve ten spoedigsten op den Stadhuize over te brengen; om aldaar provisioneel op een secuure plaats bewaard te wor-

worden; terwyl de laatstgemelden, die zich daar door aan Diefstal zouden hebben schuldig gemaakt, ingeval van voldoening aan deeze onze Publicatie, voor geene verdere aanmaaninge of straf zullen te vreezen hebben; maar ook integendeel dezulken, die des niet tegenstaande, eenige gevonden Goederen onder zich mogten hebben gehouden, wanneer die naderhand by hun worden ontdekt, volgens de Wetten van den Lande met rigeur zullen gestraft worden.

En op dat niemant hier van eenige ignorantie zoude mogen pretendeeren, zal deeze worden gepubliceerd en geaffigeerd, daar men gewoon is Publicatie en Affixie te doen.

Aldus gedaan en gearresteerd ten Raade der Stad Middelburg, den 7 July 1787.

(*Onder stond*,)

My præsent.

(*was get.*) PL. CHANGUION.

No. 1015. *Ordre van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlissingen aan het Guarnisoen, zynde het eerste Batailjon Zwitsers van den Generaal* MARTY *thands* STOCKAR DE NEUFORN. *In dato den 6 Febr.* 1787.

De Heer Commandeur deezer Stad DE JACOBI, en by deszelvs absentie de Heer Collonel Commandant PFISTER, word gelast order te stellen, dat de Militie tegen alle attroepementen vigileere: dat by ontstaane oproer het gantsche Guarnisoen in de wapenen kome, en wanneer ter hunner kennis eenige faitelykheden of attroepementen komen mogten, zullen zy gequalificeert zyn, zelv zonder daar toe nader te zyn verzogt, tot stuiting daar van alle best mooglyke en meest efficacieuse mesures te neemen, als mede in geval van oppositie, of na dat alle vriendelyke

Digitized by Google

delyke poogingen vrugteloos zullen zyn bevonden, om de menigte te verspreiden, hun met geweld van wapenen, zelv door met scherp 'er op te doen vuuren, daar toe te noodzaaken; en in het generaal om alles te doen, het gene zy nodig en geschikt zullen oirdeelen, om de rust en orde binnen deeze Stad te handhaaven of te herstellen.

Accordeerd met voorsz. Resolutie.

(*was get.*) R. G. VAN POLANEN.

N°. 1016. *Missive van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlissingen, aan de Heeren van de Weth van die zelvde Stad, betrekkelyk het bewaaren van de rust.*

EDELE ACHTBAARE HEEREN!

Daar de omstandigheden deezer Provincie, voor naamentlyk sedert het voorgevallen oproer en gepleegt geweld binnen de Stad en Eilande van Goes, van ons eene byzondere zorg vorderde voor het behoud der rust binnen deeze Stad, en het beraamen van zodaanige maatregelen, waar door, byaldien, het gene God verhoede, het vuur van oproer en openbaar geweld binnen deeze Stad mogt overslaan, onze goede Burgery voor de noodlottige en hoogst te dugtene gevolgen daar van wierde gepreserveerd, en daar door de aan hun verschuldigde bescherming der Wetten zouden kunnen genieten, hebben wy dienvolgende onder anderen, ook aan den Heer waarneemende de vacante Bailluagie deezer Stad, op zyn daar toe aan ons gedaan verzoek, doen depecheeren eene schriftelyke ordre, welke wy, deezen ingeslooten, U Ed. Achtb. copieelyk doen toekomen.

Hier door zo veel in ons was, en de tydsomstandigheden van ons voor als nog vorderden, aan onze verplichting als Regenten deezer Stad hebben-

de voldaan, vertrouwen wy ook, dat U Ed. Achtbaaren aan wien de handhaaving der Justitie, de uitvoering der Wetten, en het maintien der goede orde, ambtshalven is gedemandeert en aanbevoolen, met ons wel zullen concurreeren, om de ruste en veiligheid binnen deeze Stad te conserveeren, en den Heer waarneemende de vacante Bailluage deezer Stad, alle hulp en assistentie zullen verleenen, en dat U Ed. Achtbaaren wyders naar gelang der omstandigheden, wel zullen werkzaam zyn, om zodaanige andere maatregelen te concerteeren, en voorzieninge te doen, als tot dit heilzaam einde gefchikt en meest bevorderlyk kunnen zyn.

Waar mede beveelen wy U Ed. Achtb. in GODES Heilige befcherminge, en blyven

Edele Achtbaare Heeren!

U. Edele Achtbaare goede Vrienden;

Ten Raade den 17 Febr. 1787.

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlissingen.

(was get.) R. G. VAN POLANEN.

N°. 1017. *Publicatie van Burgemeeſteren en Schepenen der Stad Vliſſingen, waar by eene præmie van 100 Zeeuwſche Ryksdaalders wordt uitgelooft, aan de genen die de Aanvoerders of Daaders van het gepleegde geweld aan een Hollandsch Jacht, zeker voornaam Heer toebehoorende, zal weeten aan te brengen, ten dien effecte dat dezelve in de handen der Juſtitie geraake.*

Burgemeesteren en Schepenen der Stad Vliſſingen, alle die deeze zullen zien of hooren leezen ſalut! doen te weeten.

Alzo wy tot ons innig leedwezen en ongenoegen zyn geinformeert geworden, dat op woensdag den 27ſten deezer maand, de Schipper van een Hollands Jacht aan zeker voornaam Heer toebehoorende, 't welk even te vooren in de Haven deezer Stad was binnen geloopen, door een ſaamgerotten hoop van moedwillige Lieden is gedwongen geworden, om eerst de Vlag van achteren waaijende, en daar na ook een roode Vleugel van den top der Mast weg te neemen, onder een geduurig geroep van vloek- en ſcheldwoorden, met zwaare bedreigingen tegens den Schipper en andere zo gezegde Patriotten, tot groote onſteltenis van al die genen, welke in voorſchreeven Jacht gelogeerd en alhier gekomen waren, om eenigen tyd te vertoeven; doch na dit gebeurde nog denzelvden avond laat deeze Haven heeft verlaaten, waarſchynelyk uit vrees voor verdere onaangenaame gevolgen, en om elders veiligheid te zoeken.

Dat zulks alles, zo gezegt word is geſchied onder voorwendzel, dat de voorſchreeven Vlag ware een zogenaamde Patriottiſche Vlag; en zoude wezen opgehaalt, in de plaats van eene bevoorens bygeſtaan hebbende Prince Vlag, daar echter, volgens betere informatie, het voorſchreeven Jacht op de Stroomen herwaarts komende ter oirzaake van den harden wind, in het geheel geene Vlag, maar ſlegts een Staaten Wimpel had gevoerd, in welken

plaats, na het ſchieten en binnen de hoofden, was opgehaald de alombekende Unie of Staaten Vlag.

En aangezien wy met reden bedugt zyn, dat deeze geweldaadigheid, ongemerkt voorbygaande, aanleiding zou kunnen geeven tot het pleegen van dergelyke en nog ergere brutaliteiten by andere voorkomende gelegenheden, en dewyl bovendien het geval zelve niet anders kan beſchouwd worden, dan een geweldige verſtooring van de publieke rust, vryheid en veiligheid, welke een ieder zo wel Vreemdeling als Ingezeten, van welke denkenswyze hy ook moge zyn, behoord te genieten, en wy genegen zyn en ons verplicht achten, alles, wat in ons vermogen is, aan te wenden, om een iegelyk by het genot van die zelvde rust, vryheid en veiligheid krachtdaadig te maintineeren, en allen indragt daar tegen rigoureuſelyk te beletten en tegen te gaan; zo is het, dat wy na voorgaande déliberatie hebben goedgevonden, allen en een iegelyk by deezen wel ernſtig te waarſchouwen, om zich zorgvuldig te wagten van op eenigerlei wyze zodaanige of andere rustverſtoorende euveldaaden te pleegen, of anderen daar toe aan te zetten of behulpig te zyn; op pœne, dat de zodaanigen, welke zich daar aan zouden mogen ſchuldig maaken, ingevolge de Wetten en Placaaten deezer Provincie, tot voorbeeld en afſchrik van anderen, zelv aan den lyve na bevind van zaaken, zullen worden geſtraft.

En dewyl ten aanzien van het gebeurde op den 27ſten deezer hier vooren gemeld, alle gedaane recherches, na de handdaadigen tot hier toe vrugteloos zyn geweest, en dat nogthands de Juſtitie ten hoogſten daar aan gelegen is, dat dezelven worden ontdekt en na verdienſten gecorrigeerd, zo belooven wy eene prœmie van één hondert Zeeuwſche Ryksdaalders uit Stads kas aan den genen te betaalen, die de Aanvoeders of Daaders van het gepleegde fait zal weeten aantebrengen, ten dien effecte, dat dezelven in de handen der Juſtitie alhier geraaken, en van het fait overtuigd werden; terwyl

wyl wy by deezen aanneemen den naam van den Aanbrenger, des begeerende, te ſecreteeren.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie zoude kunnen voorwenden, zal deeze als na gewoonte, worden gepubliceerd en alomme geaffigeerd.

Aldus gedaan en gearresteerd by Burgemeesteren en Schepenen der Stad Vliſſingen, deezen 30 Juny 1787, en ten zelven dage gepubliceerd.

(*Onder ſtond,*)

My preſent.

(*was get.*) P. G. Schorer.

No. 1018. *Extract uit de Reſolutien ten Raade der Stad Vliſſingen, betrekkelyk het uitmarcheeren van eenige Militie naar Middelburg, op Patent van de Gecommitteerde Raaden van Zeeland &c.*

Zaturdag den 30 *Juny* 1787, *s'avonds ten agt uuren.*

Na het Gebed, onvangen eene Misſive van Gecommitteerde Raaden van Zeeland, geſchreeven op heden, kennis geevende van verleend Patent voor een getal van twee hondert Man met de benodigde Officieren, van het Guarniſoen deezer Stad, ten einde tot het herſtel der rust naar Middelburg te marcheeren.

Vervolgens is geleezen eene Misſive van de Heeren van Middelburg, inſteerende dat Hun Ed. Achtb. de voorſchreeven Militie ten ſpoedigſten gelieven te depecheeren.

Waar op gedelibereerd, en geconſidereerd de critique omſtandigheden deezer Stad, en de duure verplichting van Hun Ed. Achtb., om de rust binnen dezelve te handhaaven; is goedgevonden te bewilligen in den uitmarsch van een Detachement uit het Guarniſoen deezer Stad, groot agt en veer-

Digitized by Google

tig Musquettiers en twaalf Grenadiers, benevens de Officieren. En zal hier van by Misfive aan de Heeren Gecommitteerde Raaden en de Heeren van Middelburg, worden kennis gegeeven.

En worden de Heeren Regeerende Burgemeesters en Thesauriers verzogt, met de meeste voorzichtigheid, alles te doen, aan te wenden en te verrichten, tot bewaaring van de rust deezer Stad van binnen, en tot bescherming derzelve tegen aanval van buiten, het gene tot bereiking van dat oogmerk kan strekken.

N°. 1019. *Extract uit de Resolutien ten Raade der Staa Vlissingen, betrekkelyk de bewaaring der rust en beveiliging van de Stad &c.*

Zondag den 1 July 1787, s'namiddags ten twee uuren.

Na het Gebed, is gehoord het Rapport der Heeren by Hun Ed. Achtb. Resolutie van gisteren avond, speciaal verzogt tot bewaaring der rust en beveiliging der Stad, en speciaal van de Convocatie van den Burger-Krygsraad tegen heden avond om zes uuren.

Waar op gedelibereerd zynde, is het verrichte der Heeren Gecommitteerden geapprobeerd; en zyn dezelve verzogt daar in te continueeren, met overleg van den Burger-Krygsraad, den Commandant van de Stad Jacobi, en den Commandant van het Guarnisoen Pfister.

Zyn geleezen drie Misfives der Heeren van Middelburg, alle op heden successivelyk geschreeven; wordende by de eerste verzogt, om een Detachement van ten minsten nog een Compagnie van het Guarnisoen deezer Stad, by de tweede wederom daar voor bedankt, en by derde op haar eerste verzoek insteerende.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden te rescribeeren, dat Hun Ed. Achtb. geene vry-

heid

heid vinden, het Guarnisoen deezer Stad te verzwakken, vermits de critique omstandigheden derzelve.

N°. 1020. *Extract uit de Resolutien ten Raade der Stad Vlissingen, betrekkelyk het aanhoudend verzoek van de Regeerders der Stad Middelburg, om Militie tot versterking van hun Guarnisoen te mogen ontvangen, &c.*

Zondag den 1 July 1787 s' avonds om agt uuren.

Na het Gebed, ontvangen de vierde Missive der Heeren van Middelburg, geschreeven op heden, refereerende de voorige instantien, om hoe eerder hoe liever een Detachement van de Militie derwaards af te zenden, tot versterking van het Guarnisoen dier Stad.

Vervolgens zyn binnen verzogt en gecompareerd de Heeren JACOBI en PFISTER Commandanten der Stad en van 't Guarnisoen, en aan dezelven gevraagt, of zich in staat bevonden, om met de overblyvende Manschappen voor de veiligheid deezer Stad te zorgen; en door dezelve geantwoord zynde, dat zulks zou dependeeren van den aart der attacque van buiten en byzonder van binnen de Stad, doende te gelyk observeeren, dat 'er slegts agt Kannoniers waren en éénen Bombardier.

Op al het welke gedelibereerd wordende, inkwamen diverse Rapporten van de woede, waar mede het tumult te Middelburg wierd voortgezet, en de bedreiging tegen deeze Stad gedaan, hebben Hun Ed. Achtb. eenpaarig begreepen, in het nader verzoek der Heeren van Middelburg te moeten difficulteeren, en is daar van by Missive aan welgemelde Heeren terstond kennis gegeeven.

De Heer voorzittende Burgemeester CAEN heeft Hun Ed. Achtb. gecommuniceert, dat de Heer Raadpensionaris de Gedeputeerden deezer Stad ter Staats-

vergadering verzogt had tegen heden avond, dat dat hy Burgemeester geoirdeeld had te moeten antwoorden, dat de Heeren Gedeputeerden zich in de tegenswoordige tydsomstandigheden niet van deeze Stad konden absenteeren, en is het gegeeven antwoord volkomen geapprobeerd.

N°. 1021. *Nadere ordre van de Regeering der Stad Vlissingen aan het Guarnisoen. In dato den 1 July 1787.*

De Heeren DE JACOBI Commandant deezer Stad, en PFISTER Collonel Commandant van het Bataillon Zwitsers in Guarnisoen binnen deeze Stad, aan Hun Ed. Achtb. gevraagt hebbende, welke orders Hun Ed. Achtb. in cas van tumultuaire beweegingen zouden gelieven te geeven.

Is naar deliberatie, aan welgemelde Heeren ten Raade binnen staande, by monde van den Heer voorzittenden Burgemeester aangezegt, dat Hun Ed. Achtb. persisteeren by derzelver secreete Resolutie van den 6den February laatstleeden (*), aan dezelven copieelyk ter hand gesteld; en dat Hun Ed. Achtb verwagten, dat zy Heeren, of die by hunne absentie het Commando zullen waarneemen, met hunne onderhebbende Manschappen, zich daar na exactelyk, by alle voorkomende omstandigheden zullen reguleeren.

En zal Extract deezer Resolutie aan den Heer DE JACOBI, mitsgaders aan de Heeren Regeerende Burgemeesteren worden ter hand gesteld.

Accordeerd met voorsz. Resolutie.

(*was get.*) N. C. LAMBRECHTSEN.

(*) Zie hier voor N°. 1015. *bladz.* 176.

N°

N°. 1022. *Extract uit de Resolutien ten Raade der Stad Vlissingen, betrekkelyk de middelen, om die Stad voor tumultueuse beweegingen te bewaaren.*

Maandag den 2 July 1787.

Na het Gebed, hebben de Heeren regeerende Burgemeesteren Rapport gedaan van het gerefolveerde in den Burger-Krygsraad op gisteren avond, en speciaal van het verzoek van dezelve, om alle vrye Uitkoopers by Publicatie op te roepen, om onder hunne respective Kapiteinen te dienen en zich aan te geeven.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden, dat daar van by Publicatie aan de Gemeente zal worden kennis gegeeven, en dezelve tot rust en stilte aangemaand, volgende de voorschreeven Publicatie hier na geinsereerd.

Het doen der gemelde Publicatie aanleiding gegeeven hebbende tot de saamenkomst van een groote menigte Volks voor den Stadhuize, verscheenen eene menigte Scheepstimmerlieden, verzeld van eenige Schippersgasten op de Zaal tusschen de Viersschaar en de Griffier, de Burger-Krygsraad intusschen vergadert zynde, en wierd wegens de Leden van denzelven Krygsraad aan de Vroedschap verzogt, om nog vergadert te blyven.

Ondertusschen wierd ontvangen eene Missive van de Heeren Staaten van Zeeland, geschreeven gisteren avond, en dienende tot Adres van eenige Exemplaaren eener Waarschouwing tegen alle saamenrottingen van gewapende of ongewapende Persoonen, die niet door Hun Ed. Mogenden of de Regeeringe van de respective Steden zyn opgeroepen, ordonneerende alle Officieren en Justicieren dezelve krachtdaadig en met geweld te beletten, en eene premie van *f* 1000 beloovende aan den genen, die een Plunderaar of Oproermaaker op heeterdaad gevat, zou kunnen aangeeven.

Waar op gedelibereerd en geconsidereerd de ver-

Digitized by Google

gaderde menigte, is goedgevonden tot vermyding van alle combustie, dat de voorſchreeven Publicatie morgen zal worden geaffigeerd.

De Heeren regeerende Burgemeesteren in qualiteit van Collonellen by de Vergadering van den Burger-Krygsraad hebbende geasſiſteerd, weder ten Raade te rug gekomen, hebben daar op overgelegd een lyst van verzoeken van den gemelden Krygsraad, waar op dezelve wenſchte dat de Vroedſchap ſtaande de Vergadering geliefde te reſolveeren, luidende zo als hier na zyn geinſereerd.

Fiat Inſertio (*).

Waar op gedelibereerd zynde, zyn Heeren Burgemeesteren verzogt, nader met den Krygsraad daar over te ſpreeken, ſpeciaal zo veel aangaat het 3de en 4de Artikel; het welk geſchied en door de Heeren Burgemeesteren nader ouverture gedaan zynde van de intentie en de plechtige verzekeringe van den Krygsraad, dat langs deezen weg de rust en veiligheid binnen deeze Stad zoude worden bewaard, en allen aanval van buiten krachtdaadig afgeweerd, en dat zich de vergaderde menigte daar ook plechtig aan de Heeren Luitenant-Collonellen had verbonden.

Is goedgevonden, dat de Oranje Vlag van den Toren van het Stadhuis terſtond zal worden opgehaald, en vervolgens gedaan worden de navolgende nadere Publicatie.

(*) Zie *bladz.* 188 en 189.

Digitized by Google

No. 1023. *Waarschouwing van Burgemeesters en Regeerders der Stad Vlissingen, aan allen en ieder, van zich te onthouden van alle overlast aan de Personen, Huizen of Goederen van eenigen der Inwoonderen van die Stad, en niemant met scheldwoorden, verwytingen of bedreigingen te beleedigen &c.*

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlissingen, alle den genen die deeze zullen zien of hooren leezen salut! doen te weeten.

Dat wy met de gevoeligste aandoeningen vernoomen hebbende, hoe binnen de naburige Stad Middelburg ontstaan zyn zeer hevige beroertens, die overgeslagen zyn tot de allergrootste buitenspoorigheden, en genegen zynde deeze Stad en goede Burgery, met de hulp van Gon, voor dergelyke onheilen krachtdaadig te beschermen, met overleg van den Burger-Krygsraad beslooten hebben, tot bereiking van dat oogmerk en tot geruststelling van alle onze Burgeren en Ingezetenen, niet alleen alle wagtdoende Burgers maar zelvs vrye en uitkoopers mits deezen te verzoeken, om van nu af en tot Hun Ed. Achtb. nadere Resolutie onder de Kapiteinen hunner respective wyken op te trekken, zich ten spoedigsten aan dezelven aan te geeven, en alzo met vereenigde krachten mede te werken, om deeze Stad onder Gods zegen te dekken tegen moedwil en buitenspoorigheden.

Wy verzoeken mitsdien allen en een ieder, van welken staat of conditie hy zy, van zich te onthouden van alle overlast aan de Personen, huizen of goederen van eenigen der Inwoonderen deezer Stad, niemand met scheldwoorden verwytingen of bedreigingen te beleedigen, maar integendeel zich stil en vreedzaam te gedraagen, terwyl Hun Ed. Achtb. een ieder verzekeren, dat zy het zich tot eene plicht rekenen de wettige Constitutie van het Land benevens de Staats en Stadhouderlyke Regeering, met alle de Rechten en Waardigheden daar aan verbonden, voor te staan en te handhaaven, zo wel als de Rech-

ten

ten en Privilegien van ieder hunner Burgeren en Ingezetenen, alcoos bereid zullen zyn het oor te leenen aan alle zodaanige billyke voorſtellen en verzoeken, welke met bedaardheid en beſcheidenheid aan Hun Ed. Achtb. zullen gedaan worden.

Wy waarſchouwen voorts een ieder, dat ingeval van onverhoopten aanval of geweld, alles zal worden aangewend tot kragtdaadige ſtuiting daar van, ten einde zich een ieder wagte van ſchaade.

Aldus gedaan ten Raade den 2 July 1787.

Ter Ordonnantie van dezelve,

N. C. LAMBRECHTSEN.

No. 1024. *Extract uit de Notulen van de Burger Krygsraad der Stad Vliſſingen, behelzende verzoeken aan de Regeering van die Stad &c.*

Den 2 July 1787.

Wyders is door de Heer Luitenant Collonel NOSSE, wegens de allerdroevigſte omſtandigheid te Middelburg, en de gerugten en verzekeringen van een diergelyk gedreigd gevaar voor deeze Stad, voorgeſteld, om tot bedaaring der gemoederen, en was 't mooglyk afwending van 't gevaar, voorkoming van bloedſtorting en voorziene totaale ruine deezer Stad, aan Hun Ed. Achtb. vriendelyk te ſolliciteeren, om de volgende poincten in aanmerkinge te neemen. Zynde in Originali als volgt.

Propoſitie van de gezamentlyke Leden van den Burger-Krygsraad deezer Stad.

1.

Dat het Hun Ed. Achtb. gelieven de Publicatie van Saturdag den 30ſten van gepasſeerde maand Juny, in te trekken. (*)

2. Dat

(*) Zie deeze Publicatie hier voor *bladz.* 179.

Digitized by Google

2.

Dat Hun Ed. Achtb. het Nationaale Fonds gelieven te dissolveeren.

3.

Dat Hun Ed. Achtb. zich gelieven te conformeeren ter Staatsvergadering met de vier navolgende Steden, als Middelburg, Veere, Goes en Tholen.

4.

Dat wy Leden van deezen Krygsraad wyders vermeenen, het hoognoodzaaklyk zal zyn dat de Stukken die op de Stads Wallen zyn geplant, daar af werden gehaald.

5.

Dat Hun Ed. Achtb. gelieven te bezorgen, dat van den Toren of van een der Stads Poorten een Oranje Vaandel werde opgestooken, waar door ongetwyffeld de gemoederen aan het bedaaren zullen geraaken.

6.

En eindelyk, dat Hun Ed. Achtb. van dit alles by Publicatie gelieven bekentmaakinge te doen.

7.

Indien dit voorengestelde Hun Ed. Achtb. mogten gouteeren, twyffelen niet of het zelve zal van een gewenscht effect zyn, en wy als dan aannemen ons op het allersterkst nader te verbinden.

Aldus geproponeerd in den Burger Krygsraad der Stad Vlissingen, den 2 July 1787.

Is op den 13 July en volgende dagen ter requisitie van de Heeren Collonellen geteekend.

Jasper Nosse, als Luitenant Collonel.
Corn. de Ruyter, Luitenant Collonel.
Gillis Baert, Kapitein.
E. J. van Bel, Kapitein.
Hendk. de Vin.
J. A. Perks, Kapitein.

Wil-

WILLEM DE BRUYNE.
PIETER BOONE Kapitein.
FRANCOIS VAN CAPPELLE, Kapitein.
E. A. HELMSTROOM, Kapitein.
PIETER BRAND Jz., Kapitein.
DANIEL DE BUCK, Kapitein.
JACOBUS FRET, Kapitein.

Waar van (de Burger Krygsraad vergaderd blyvende) direct door Heeren Burgemeesteren aan Hun Ed. Achtb. is kennis gegeeven, en welke nog ſtaande de Vergaderinge hebben gerapporteerd, dat Hun Ed. Achtb. eenpaarig hadden geresolveerd, 't vriendelyk verzoek van den Burger Krygsraad omtrent de Poincten te accordeeren, terwyl omtrent 't derde Articul eenpaarig is verſtaan, dat aan de intentie van deezen Krygsraad zal zyn voldaan, wanneer Hun Ed. Achtb. mogten resolveeren hunne Gedeputeerden ter Staatsvergadering af te zenden, ten einde met de Gedeputeerden van de andere Leden over de zaaken van den Lande te befoigneeren, en dat Hun Ed. Achtb. tot genoegen der Burgery 't zelve zouden publiceeren.

Accordeert met voorſz. Notulen, voor zo veel 't Geëxtraheerde aangaat.

(*getekend*) P. J. NORTIER, *Secretaris.*

No. 1025. *Publicatie van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisſingen, betrekkelyk de verzoeken van den Burger Krygsraad.*

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisſingen, allen den genen die deeze zullen zien of hooren leezen, ſalut! doen te weeten:

Dat wy heden ontvangen hebbende eenige verzoeken van den Burger Krygsraad, dien conform met eenpaarige ſtemmen hebben geresolveerd.

Dat

Dat de Publicatie der Heeren van de Weth dezer Stad, raakende het voorgevallene omtrent zeker Hollands Jacht, zal worden ingetrokken.

Dat het zogenaamd Nationaal Fonds binnen deeze Stad zal worden vernietigd.

Dat Hun Ed. Achtb. hunne Gedeputeerden ter Staatsvergadering zullen afzenden, ten einde met de Gedeputeerden van de andere Leden over de zaaken van den Lande te besogneeren.

Dat met relatie tot het Kanon op de Wallen, het zelve aan de Directie van den Burger Krygsraad zal worden toevertrouwd, om met overleg van de hoofden der Militie dezelve weg te voeren.

Wy hoopen en verwagten, dat dit alles genoegen zal geeven aan den Krygsraad en de Burgery, en verdere schaadelyke gevolgen voorkomen, en dat voorts een ieder zich in stilte en bedaardheid zal gedraagen.

Actum ten Raade den 2 July 1787.

Ter Ordonnantie van dezelve,

N. C. LAMBRECHTSEN.

No. 1026. *Request van Luitenant-Collonellen en Kapiteinen van den Burger Krygsraad van Vlissingen, aan Heeren Burgemeesteren en Regeerders van die zelvde Stad, behelzende voorgeslagene middelen, welke naar hunnen inzien dienstig zouden wezen, om de rust te bewaaren; gepræsenteerd den 2 July 1787.*

AAN DE EDELE ACHTBAARE HEEREN BURGEMEESTEREN EN REGEERDERS DER STAD VLISSINGEN.

Geeven respectueuselyk te kennen Luitenant-Collonellen en Kapiteinen van den Burger Krygsraad binnen deeze Stad.

Dat zy Supplianten niet anders van harten wenschen

ſchende dan dat de rust tot hier toe, zonder bloedvergieten en ruineeren van goederen binnen deeze onze muuren geconſerveerd, geheel en al beſtendig moge bewaard blyven, de harmonie tusſchen de Burgery en hunne reſpective Regenten zo hoog nodig als heilzaam voor de Maatſchappy, volkomen herſteld worden, en het vertrouwen onderling zonder wantrouwen zich vereenigen, op dat de ſchaadelyke tweedracht voor altyd verbannen, en de altyd heil en voorſpoed aanbrengende eendracht binnen deeze Stad behouden en meer en meer geculiveerd worde, hebben niet onderlaaten met alle nauwkeurigheid na te gaan de denkwyze der reſpective Burgery alhier, zo verre die uit gehoudene discourſen onder dezelve te ontdekken valt, ten einde, van tyd tot tyd ambts- en plichtshalven, U Ed. Achtb. vinden zy het noodzaaklyk te verwittigen, en langs gepaste, zagte en bedaarde wegen derzelver verlangen te kennen te geeven.

Dat de Supplianten zedert U Ed. Achtb. hebben gelieven te laaten affigeeren de Publicatie by U Ed. Achtb. op den tweeden deezer maand, tot herſtel en behoud der rust, zo het mooglyk was, afgekondigd, van ter zyden zyn ontwaar geworden, dat by de goede Burgery, immers by de voornaamſten, bezadigſten, beredeneerſten en weldenkenſten, met een woord, by den bloem derzelven, van harten gewenscht en vuuriglyk verlangt word, dat U Ed. Achtb. by het derde Lid van derzelver nadere Publicatie van opgemelde tweeden deezer, by welke U Ed. Achtb. zeggen: „ dat U Ed. Achtb. hunne „ Gedeputeerden ter Staatsvergadering zullen af„ zenden, ten einde met de Gedeputeerden van de „ andere Leden over de zaaken van den Lande te „ befoigneeren" zich eenigſints nader en minder ingewikkelt hadden gelieven te expliceeren, en op den voet als Heeren Burgemeeſteren, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, by derzelver Publicatie dien zelven dag aldaar insgelyks gepubliceerd en verklaard hebben.

„ Dat

„ Dat U Ed. Achtb. zich eenſtemmig en elk Lid
„ van dezelve voor zich in het byzonder, hebben
„ vereenigd, om voor hun gevoelen te verklaaren,
„ te zullen blyven aankleeven de Staats-, Stadhou-
„ derlyke en Stads Regeering, met den Prins Erf-
„ Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en
„ Rechten die hem by voorige Reſolutien in de
„ jaaren 1747 en 1766 als Stadhouder, Erf-Stad-
„ houder en Erf-Heer deezer Stad zyn opgedraa-
„ gen, al het welk Hun Ed. Achtb. eenpaarig ver-
„ klaaren bereid te zyn, ten allen tyde krachtdaadig
„ te handhaaven, en aan die genen die daar toe be-
„ hulpzaam willen zyn de nodige adſiſtentie te ver-
„ leenen". En dat U Ed. Achtb. hunne Gedepu-
teerdens ter Staatsvergadering zullen afzenden ten
einde dien conform met de Gedeputeerden van de
andere Leden, de zaaken van den Lande te helpen
dirigeeren.

Dat U Ed. Achtb. ten blyke van die Uwer Ed. Achtb. welmeenendheid en verkleefheid aan de belangens van den Staat, van den Heer Prins Erf-Stadhouder, deszelvs Doorluchtig Huis onzen Erf-Heer van deeze Stad, mogten goedvinden, de reſpective Kerkenraaden der Hervormde en Geconniveerde Gemeentens binnen deeze Stad, by Reſolutie van U Ed. Achtb. op het ernſtigſte aan te ſchryven, van zorg te draagen, dat door de reſpective Heeren Predikanten alle omzichtigheid gebruikt worde in hunne Predikatien en Gebeden; en dezelve zich van alle aanſtootelykheden vermyden, maar vooral hunne Gebeden zodaanig by vervolg inrichten, als dezelve by de Reſolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten deezer Provincie, onze wettige en Hoogſte Overheid, in de jaaren 1747 en 1766 zyn geordonneerd geworden; zonder zich in hunne Predikatien en Gebeden voorder uit te laaten omtrent de Staatsverſchillen; welke elders en onverhoopt binnen deeze Provincie nog zouden mogen ſubſisteeren.

Dat zy Supplianten daar en boven bevroeden, dat

onder de goede, bedaarde en bestdenkende Burgery eene heimelyke vrees zich verschuild, of niet deeze Stad te eeniger tyd van elders buiten deeze Stad overvallen en ontrust mogte worden, die Burgery met blydschap en verlangen wenscht, dat het U Ed. Achtb. behaagen mogte, den Boom en Ketting aan de respective Havens deezer Stad, by den Nagt geslooten te doen houden, zo dat van buiten geen Schip binnen dezelve kan inkoomen, zonder dat het zelve by die van de Burgerwagt alhier onder het opzicht van hunnen Kapitein of commandeerenden Officier exactelyk gevisiteerd worde, en dat de by dage inkoomende Scheepen buiten consent van den Heer Regeerenden Burgemeester, of den genen welke U Ed. Achtb. daar toe anders zullen gelieven te qualificeeren, niet zullen vermogen te losen, en gehouden zullen zyn, alvoorens van hunne inhebbende Laading en Pasagiers opening en opgave te doen.

Dat het ook U Ed. Achtb. goedgunstiglyk, tot conservatie van de gemeene rust en onderling vertrouwen mogte behaagen, alle de genen van de Burgery, welke meer dan ingevolge U Ed. Achtb. Resolutie, betreffende de jongste Wapenschouwing, gepermitteerd is, in hunne Huizen zich mogten hebben gewapend en nog gewapend houden, op het ernstigste te vermaanen, en des noods te ordonneeren onder het statueeren van zodaanige straffen, boeten of mulcten, als U Ed. Achtb. naar derzelver meerdere kundigheden en prudentie zullen vermeenen te behooren, zich van die meerdere Wapenen daadelyk te ontdoen, en dezelve te stellen in handen van dien Kapitein der Burgerwacht in wiens Wyk dezelve woonen, ten einde die Wapenen in alle stilte alhier ten Stadhuize, of daar U Ed. Achtb. het anders zullen gelieven te bepaalen, in veilige bewaaring gebragt zouden worden.

En eindelyk, dat vermits de Publicatie betrekkelyk het voorgevallene van zeker bekend Hollands Jacht, door de Ed. Achtb. Heeren Burgemeesteren en

Digitized by Google

en Schepenen deezer Stad den 29sten Juny is gedaan publiceeren, en U Ed. Achtb. by derzelver voornoemde nadere Publicatie verklaaren gereſolveerd te hebben dat die Publicatie *zal worden ingetrokken*, en zulks ordershalven door Heeren Burgemeesteren en Schepenen met effect kan worden gedaan, zo zoude de meergemelde Burgery niet minder genoegen gegeeven worden, ingevalle Heeren Burgemeesteren en Schepenen deezer Stad, op aanſchryven van U Ed. Achtb. by eene Publicatie die intrekking daadelyk gelieven daar te ſtellen, ten einde de gedaane belofte van U Ed. Achtb. daaromtrent, volkomen effect ſorteeren mogte.

En gemerkt de Supplianten alomme verneemen, dat dit voorenſtaande de vuurige wenſchen en begeertens der Burgery zyn, en zy Supplianten als geplaatst door U Ed. Achtb. aan het hoofd der Burgery, gemeend hebben in alle decentie die verlangens niet te mogen verbergen voor U Ed. Achtb., maar zich verplicht reekenen alle dezelve onder het oog van U Ed. Achtb. te moeten brengen, met reverentelyk verzoek, dat het U Ed. Achtb. behaagen moge, der Supplianten voorſz. verzoeken in naam en van wegens de goede Burgery te bewilligen, en van al het zelve by eene nog nadere Publicatie de Burgery daar van te verwittigen.

Imploreerende hier op, vermits de criticque omſtandigheid des tyds, U Ed. Achtb. favorable diſpoſitie zonder reſumtie.

'T welk doende &c.

Luitenant-Collonellen en Kapiteinen van den Burger Krygsraad der Stad Vliſſingen.

Uit naam en last van dezelve,

(getekend) P. J. Nortier, *Secretaris.*

N°. 1027. *Extract uit de Resolutien ten Raade der Stad Vlissingen, behelzende dispositie op bovenstaande Request van Luitenant-Collonellen en Kapiteinen der Burger Krygsraad van gemelde Stad.*

Saturdag den 7 July 1787.

Is geleezen de Requeste van Luitenant-Collonellen en Kapiteinen van den Burger Krygsraad binnen deeze Stad, houdende: „ dat zy Supplianten „ niet anders van harten wenschende dan dat de „ rust tot hier toe zonder bloedvergieten en ruineeren van goederen binnen deeze &c.

Waar op zynde gedelibereerd, en geconsidereerd de noodzaaklykheid dat alles worde aangewend, het gene tot geruststelling der Gemeente kan verstrekken, hoe zeer Hun Ed. Achtb. reeds by Resolutie van den 17den February deezes jaars, (naderhand door den druk gemeen gemaakt) hunne waare gevoelens aangaande het mainctien der Constitutie en jegenswoordige Regeeringsform, hebben open gelegd en ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden op den éed aan den Lande gedaan, zonder eenige de minste reserve of achterhouding, verklaard, zich met de betuiginge in zekere Acte van verbintenis van eenige Leden Ministers van Regeeringe en Justitie in Zeeland, tot handhaaving van de waare Republikeinsche Constitutie, te vereenigen: is *paribus votis* goedgevonden en verstaan, dat conform het eerste lid van den Supplianten verzoek, voor zo veel des noods, by Publicatie de waare intentie van Hun Ed. Achtb. aan de Gemeente zal worden bekend gemaakt, naamentlyk, dat Hun Ed. Achtb. en ieder Lid van dien in het byzonder, voor hunne gevoelens verklaaren, dat Hun Ed. Achtb. zullen blyven aankleeven, de Staats-, Stadhouderlyke en Stads Regeering, met den Prins Erf-Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten, die hem by voorige Resolutien in den jaare 1747 en 1766 als Erf-Stadhouder en Erf-Heer deezer

zer Stad zyn opgedraagen, al het welk Hun Ed. Achtb. verklaaren bereid te zyn, kragtdaadig te handhaaven, en aan die genen die daar toe behulpzaam willen zyn, de nodige aſſiſtentie verleenen.

Dat voorts Hun Ed. Achtb. hunne Gedeputeerden ter Staatsvergadering zullen afzenden, ten einde dien conform met de Gedeputeerden der andere Leden de zaaken van den Lande te helpen derigeeren.

En is by verdere deliberatie goedgevonden, dat conform het vierde lid van der Supplianten verzoek by dezelvde Publicatien zal worden verboden, zich te wapenen of gewapend te houden, boven het gene by Hun Ed. Achtb. Publicatie van den 11 Augustus 1781 is geordonneert; zynde de te doene Publicatie in het Register der Publicatien en Ordonnantien geinſereerd.

Met relatie tot het tweede lid der Supplianten verzoek is goedgevonden, de reſpective Predikanten van de Gereformeerde Nederduitſche, Walſche en Engelſche Gemeentens, mitsgaders de Lutherſche en Mennonite Predikanten, voor zo veel des noods, aan te ſchryven, zich in hunne publieke Gebeden te reguleeren naar het voorſchrift der Heeren Staaten van Zeeland van den 19 Juny 1747 en 26 Octob. 1767 voorſz., te vermyden alle reflexien over den ſtaat en behandeling der publieke zaaken, zo binnen de Republiek als binnen de Provincie, een ieder met alle voorzichtigheid en beſcheidenheid op te wekken tot de betrachting van alle Christelyke deugden, en de genade en zegeningen Gods af te ſmeeken over Land en Volk.

Ten aanzien van het derde Lid van voorengemelde Requeste, door Heeren Burgemeesteren gerapporteerd zynde, dat reeds de nodige ordres waren geſteld tot het plaatzen der Ketting in de Haven deezer Stad, is het verrichte geapprobeerd, en zyn Heeren Burgemeesteren verzogt, deeze zaak verder met overleg van den Burger-Krygsraad te behandelen.

Digitized by Google

Eindelyk zo veel aangaat het laatste lid van bovengemelde Requeste, naamentlyk de daadelyke intrekking der Publicatie van de Heeren van de Weth deezer Stad, raakende het voorgevallene omtrent zeker Hollands Jacht, is goedgevonden dat daar van by Misfive aan de Heeren van de Weth zal worden kennis gegeeven, zynde voorfz. Misfive in het Register der uitgaande Misfivens geinfereert.

En zal extract deezes aan Luitenant-Collonellen en Kapiteinen van den Burger-Krygsraad worden gedeputeerd.

Acordeert met voorfz. Refolutie,

(*was get.*) N. C. LAMBRECHTSEN.

N°. 1028. *Publicatie van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisfingen, waar by verklaaren: dat zy zullen blyven aonkleeven de Staats-, Stadhouderlyke en Stads Regeering, met den Prins Erf-Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten, die hem by voorige Refolutien in de jaaren 1747—1766 als Erf-Stadhouder en Erf-Heer van die Stad zyn opgedraagen: met aanmaaninge aan een ieder tot rust en ftilte, en met afleggінge van alle verdenking; aan eenen iederen toeftaande, die eenige befchuldiging heeft ten laste van eenen anderen, dezelve met befcheidenheid aan te geeven aan den Heer waarneemende de vacante Bailluage &c.*

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisfingen, allen den genen die deeze zullen zien of hooren leezen, falut! doen te weeten:

Dat wy op den 2den deezer goedgevonden hebbende, by eene openbaare Waarfchouwing een ieder aan te maanen om zich ftil en vreedzaam te gedraagen, verklaarende wy het ons een plicht te rekenen de wettige Conftitutie van het Land, benevens de Staats-

Staats- en Stadhouderlyke Regeering, met alle de Rechten en waardigheden daar aan verbonden voor te ſtaan en te handhaaven, zo wel als de Rechten en Privilegien van ieder onzer Burgeren en Ingezetenen, ontvangen hebben een Request van Luitenant-Collonellen en Kapiteinen van den Burger Krygsraad, waar by dezelve eene nadere uitlegging onzer meening verzoeken, en wel ingevolge het Declaratoir der Heeren van Middelburg, by Publicatie van den 2den deezer: Zo is het, dat wy, genegen zynde alles aan te wenden wat tot wegneeming van mistrouwen, en bevordering der rust en eensgezindheid dienen kan, goedgevonden hebben, voor zo veel des noods, en hoe zeer wy reeds by onze *Reſolutie* van den 17den February deezes jaars, onze waare gevoelens ter Staatsvergadering hebben opengelegd, met eenpaarige ſtemmen en ieder Lid van ons in het byzonder, voor ons gevoelen te verklaaren: Dat wy zullen blyven aankleeven de Staats-, Stadhouderlyke en Stads Regeering, met den Prins Erf-Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten, die hem by voorige *Reſolutien* in den jaare 1747—1766 als Erf-Stadhouder en Erf-Heer deezer Stad zyn opgedraagen, al het welk wy eenpaarig verklaaren bereid te zyn ten allen tyde kragtdaadig te handhaaven, en aan die genen, die daar toe behulpzaam willen zyn, de nodige aſſistentie te verleenen; en zullen wy onze Gedeputeerden ter Staatsvergadering de nodige Inſtructie geeven, ten einde dien conform met de Gedeputeerden van de andere Leden, de zaaken van den Lande te helpen dirigeeren.

Wy hebben al mede by verdere deliberatie op den voorſz. Requeste, ter gerustſtelling der Supplianten en van een ieder, die zich deswegens mogt bekommeren, goedgevonden te verbieden, dat niemand zich zal mogen wapenen of gewapend houden boven het gene by onze Publicatie van den 11 Augustus 1781 is geordonneerd, op pœne van verlies

der meerdere Wapenen, en eene boete van vyf- en twintig Ponden Vls. ten behoeve van den Nederduitschen Armen deezer Stad; en gelasten wy een ieder, die van meerder Wapenen, dan ingevolge onze voorige Publicatie mogt zyn voorzien, dezelven te ſtellen in handen van den Kapitein der Wyk, waar onder hy behoord, kunnende nogthands een ieder, zich behoorlyk gedraagende, van onze beſcherming verzekerd zyn.

Wy vermaanen voor het overige een ieder tot rust en ſtilte, met aflegging van alle verdenkingen, kunnende een ieder, die eenige beſchuldiging heeft ten laste van eenen anderen, dezelve met beſcheidenheid aangeeven aan den Heer waarneemende de vacante Bailluage deezer Stad, ten einde op eene wettige wyze te worden onderzogt, en de ſchuldigen naar verdienſten geſtraft.

Aldus gedaan ten Raade der Stad Vliſſingen den 7 July 1787.

(*was get.*) N. C. LAMBRECHTSEN.

No. 1029. *Advertentie van Burgemeesters en Schepenen der Stad Vliſſingen, waar by wordt bekend gemaakt, dat de Publicatie van den 29ſten Juny laastleden, waar by eene præmie van één honderd Zeeuwſche Ryksdaalders wordt uitgelooft op de ontdekking van het voorgevallene op den 27ſten te voren, is ingetrokken.*

Burgemeesters en Schepenen der Stad Vliſſingen, allen den genen die deeze zullen zien ofte hooren leezen, ſalut! doen te weeten:

Dat wy, om redenen ons daar toe moveerende, goedgevonden hebben, onze Publicatie van den 29ſten Juny laastleeden, waar by beloofd wordt eene præmie van één honderd Zeeuwſche Ryksdaalders, wegens het voorgevallene op den 27ſten te voo-

vooren, mits deezen in te trekken en te ſtellen buiten effect. En zal deeze worden gepubliceerd en geaffigeerd ter plaatſe daar zulks gewoon is te geſchieden.

Aldus gedaan en gearreſteerd by Burgemeesteren Schepenen der Stad Vliſſingen den 10 July 1787.

(*Onder ſtond*)

my preſent.

(*geteekend*) P. G. SCHORER.

N°. 1030. *Declaratoir ter onderteekening geſeponeerd ten Comptoire van den Notaris* M. VAN DOORN GEENE *te Vliſſingen; blykens de Middelburgſche Courant van den 26 July* 1787.

De Ondergeteekende, Burgers en Inwooners der Stad Vliſſingen, met de grootſte vergenoeging gezien en ondervonden hebbende, de door de Ed. Achtb. Magiſtraat, op verzoek van de Wel Edele Geſtrenge en Manhafte Krygsraad deezer Stad, heilzaame aangewende poogingen, ter bewaaring der rust en veiligheid binnen dezelve; waar mede, onder 't beſtuur der Godlyke Voorzienigheid, de verſchriklyke gevolgen van Burgertwisten niet alleen zyn geſtuit, maar ook de goede en welmeenende Burgery is verzekerd geworden, van de braave en cordaate denkenswyze der Leden van voornoemden Krygsraad, ons ten duidelykſten gebleken, door derzelver bewerking by welgemelde Hunne Edele Edele Achtbaare, dat dezelve by Publicatie van den 7den deezer hebben gedeclareerd: " dat zy zullen „ blyven aankleeven, de Staats-, Stadhouderlyke „ en Stads Regeering, met den Prins Erf-Stadhou„ der, bekleedende alle die Voorrechten en Rech„ ten, die hem, by voorige Reſolutien in de jaa„ ren 1747 en 1766, als Erf-Stadhouder en Erf„ Heer deezer Stad zyn opgedraagen, en aan die

„ genen, die daar toe behulpzaam willen zyn, de „ nodige adſiſtentie zullen verleenen"; declareeren met dit manhaftig en vaderlandlievend gedrag, te neemen volkomen genoegen, oprechtelyk verzekerende, welgemelde Heeren voor alle onverhoopte en nadeelige gevolgen, voor zo veel in ons is, ten allen tyde te zullen guarandeeren, en hunne verdere poogingen tot maintien van rust en vryheid, ingevolge den ééd, door ons als Burgers deezer Stad gedaan, op de krachtdaadigſte wyze te zullen helpen handhaaven en verdeedigen.

N°. 1031. *Extract uit de Reſolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, nopens zaaken tot de Unie betrekking hebbende. In dato den 9 July 1787.*

By reſumtie en ter voldoening aan Hun Ed. Mogenden Reſolutie van den 22ſten July jongſtleeden, gedelibereerd zynde, op het Rapport, den voorſcreeven 22ſten Juny ter Vergadering uitgebragt, uit naam van Heeren Commisſarisſen tot de ordinaire Beſognes, hebbende, ingevolge en tot genoegdoening aan Hun Ed. Mogenden Reſolutie Commisſoriaal van den 28ſten daar te vooren, geëxamineerd eenige ſtukken, betrekkelyk tot de tegenwoordige publieke zaaken, en breeder onder de voorſchreeven Notulen gemeld; en in achting genomen zynde, dat ten opzicht van de Commisſie op naam der Staaten van Utrecht gegeeven, aan eenige Heeren, om ter Vergadering van Hun Hoog Mogenden te verſchynen, het eene zekere waarheid is, dat Hun Hoog Mogenden en de Heeren Staaten der reſpective Provincien, die van Holland niet uitgezonderd, door menigvuldige daaden hebben erkend de wettigheid en Souvereiniteit der Vergadering van de Heeren Staaten van Utrecht, welke te Amersfoort haare zittingen houd en continueerd, zonder dat 'er iets tusſchen beiden gekomen is, waar door die

die Vergadering ten aanzien van de Generaliteit, of der andere Provincien, minder wettig zoude geworden zyn; en vermits het een abſurditeit zoude zyn, twee Souvereine Vergaderingen, in één en dezelve Provincie te erkennen, daar uit notoir volgt, dat de Vergadering, welke onder den naam van Staaten van Utrecht beſchreeven is, door Hun Hoog Mogenden en de Provincien, die de eerstgemelde Vergadering voor wettig gehouden hebben, niet kan worden erkend, noch de Commisſie op Gedeputeerden uit dezelve kan worden aangenomen; is mitsdien, zonder te treeden in het huishoudelyke van de Provincie van Utrecht, goedgevonden en verſtaan, volkomen te approbeeren de conduite der Heeren Ordinaris Gedeputeerden deezer Provincie ter Generaliteit, in het recuſeeren van de nieuwe Gedeputeerden van Utrecht, gelyk Hun Ed. Mogenden zulks approbeeren by deezen; en zullen de welgemelde Heeren Ordinaire Gedeputeerden verder worden aangeſchreeven, om nevens die van de andere Provincien alle poogingen aan te wenden, dat dezelve nieuwe Gedeputeerden uit de Vergadering van Hun Hoog Mogenden worden geweerd, op dat de verdere verwarring in het Bondgenootſchap worde geprævenieerd; dat Hun Edele Mogenden ook volkomen approbeeren, dat zy Heeren Ordinaris Gedeputeerden, inmiddels onder proteſtatie tegen de preſentie der onwettige Gedeputeerden van Utrecht, in verwagting van ſpoedig redres, ter Vergadering van Hun Hoog Mogenden wederom op de voorkomende zaaken hebben geadviſeerd, en wyders dezelve auctoriſeeren, om wanneer de Concluſie by meerderheid tegen hun Advis met de ſtem der voornoemde onwettige Gedeputeerden wierd opgemaakt, alle hunne poogingen aan te wenden, zo by den Raad van Staaten, als daar het verder van vrugt zal zyn, ten einde zodaanige Concluſie voor geene wettige Reſolutie van Hun Hoog Mogenden worde gehouden.

En

En is wyders, hoe zeer het niet mooglyk is, de Heeren Ordinaire Gedeputeerden op alle gebeurlyke gevallen van een' bepaalde Inſtructie te voorzien, en zulks aan de prudentie van dezelve Heeren moet worden toevertrouwd, blyvende by de intentie, door deeze Provincie op onderſcheiden gelegenheden gemanifesteerd, goedgevonden en verſtaan, dezelve Heeren echter nog in 't generaal aan te ſchryven: dat Hun Ed. Mogenden vastelyk gezind zyn, de Unie te blyven behouden met alle de Bondgenooten, zo lang zulks eenigſints mooglyk is, en alle hunne vermogens zullen emploijeeren, om de wanorden en inconſtitutioneele demarches, die tegenwoordig den Staat beroeren, te helpen tegen gaan en herſtellen; dat nogthands, indien onverhoopt, door een der Bondgenooten, de Unie wierd verbrooken, of geweldige ſtappen ondernomen tegen de Vergadering van Hun Hoog Mogenden, eenige van derzelver wettige Leden, of andere Generaliteits Collegien, de Heeren Gedeputeerden deezer Provincie alsdan zullen moeten protesteeren, tegen zulke daaden van geweld, en reſerveeren aan Hun Ed. Mogenden, om in gemeenſchap met de andere Provincien, die zich aan de Unie blyven houden, zodaanige maatregelen in 't werk te ſtellen, als tot afweering van alle violentie zullen dienſtig geoirdeeld worden. Dat ondertuſſchen zy Gedeputeerden deezer Provincie, zo veel mooglyk is, met die der andere Provincien, die by de Unie blyven, hunne Vergaderingen op eene veilige plaats zullen gehouden zyn te continueeren, daar van kennis te geeven, daar 't behoord, naar exigentie van omſtandigheden, en met den Raad van Staaten, in de eerſte en voornaamſte plaats zorg draagen, dat het wettig gezag en diſpoſitie van de Generaliteit over de Troepes van den Staat, en over de Generaliteits Kas worde bewaard, en vervolgens met dezelve te overleggen, welke meſures door de Provincien zouden behoo-

ren

ren genomen te worden, om de rechten van het Bondgenootſchap, met alle vigeur en nadruk te vindiceeren.

Zullende Extract deezer Reſolutie aan meergemelde Heeren Ordinaire Gedeputeerden deezer Provincie ter Generaliteit, tot hun informatie en narichт worden gezonden.

Vervolgens by reſumtie zynde gedelibereerd, op de Misſive van den Raad van Staaten der Vereenigde Nederlanden, aan de Heeren Staaten deezer Provincie, geſchreeven den 17den Juny jongſtleeden, den 22ſten daar aan volgende alhier ingekomen, en houdende de redenen, waarom de Raad van Staaten, niet had gedefereerd aan de prætenſe Reſolutie van Hun Hoog Mogenden van den 15den daar te vooren, met de ſtem der nieuwe Utrechtſche Gedeputeerden genomen; „ om in te trekken „ alle onlangs genomen Reſolutien, betrekkelyk „ tot de Troepes ter Repartitie van Holland ſtaande"; is goedgevonden en verſtaan, dat dezelve Misſive ten ſpoedigſten zal worden beantwoord, en de Raad van Staaten daar by bedankt voor deszelvs betoonden yver en ſtandvastigheid, in het bewaaren der Rechten van het Bondgenootſchap, met verzoek, om daar in te continueeren, en verzekering dat deeze Provincie niet zal nalaaten de loffelyke poogingen van den Raad eenigſints zo veel in haar vermogen is, te ſecondeeren.

Accordeert met voorſz. Regiſter.

N°.

N°. 1032. *Extract uit het Register der Resolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 9 July 1787; waar by het gedrag der Heeren Ordinaris Gedeputeerden van die Provincie laudeeren, over het helpen neemen van eenige Resolutien, in de maand Juny jongstleeden, betrekkelyk het Militaire wezen.*

Is goedgevonden en verstaan te approbeeren en te laudeeren, het gedrag by de Heeren Ordinaris Gedeputeerden deezer Provincie ter Generaliteit gehouden, in het helpen neemen van eenige Resolutien in de maand Juny jongstleeden, en speciaal van die van den 1sten en 10den, betrekkelyk tot het Militaire wezen, vermits Hun Ed. Mogenden dezelve aangezien hebben, als allerheilzaamst ingericht, tot behoud van de Constitutie, en van den band der Unie, tot bevordering van het algemeene welzyn, en tot fnuiking der kwaadwillige oogmerken, die tegen het blykbaar belang van het Bondgenootschap, en derhalven ook van deeze Provincie, wierden in het werk gesteld; zullende hier van by toezending van Extract Resolutie aan gemelde Heeren Ordinaris Gedeputeerden worden kennis gegeeven, ten einde met des te meerder grond en gerustheid op denzelven voet, als tot nog toe gedaan hebben, te blyven voortgaan.

(*Onder stond*)

Accordeerd met voorsz. Register.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

N°.

N°. 1033. *Propoſitie van den Raadpenſionaris Mr.* L. VAN DE SPIEGEL *ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan, betrekkelyk de beroertens in die Provincie plaats vindende. In dato den* 9 *July* 1787.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Daar de Vergadering van U Ed. Mogenden eenigen tyd heeft moeten afgebroken worden, door de akelige omſtandigheden waar in deeze Stad zich bevonden heeft, moet het buiten twyffel aan alle de Leden van Staat tot een hartelyke blydſchap ſtrekken, dat de rust en publyke veiligheid in zo verre herſteld is, dat U Ed. Mogenden en de verdere Collegien van Regeering hunne raadpleegingen wederom kunnen aanvangen, en onbelemmerd voortzetten.

Ik feliciteer U Edele Mogenden met deeze uitkomst, die ik wenſch en bidde, dat door den zegen van GOD Almachtig, en de voorzichtige beſluiten van U Ed. Mogenden beſtendig moge gemaakt worden! de opperſte Wysheid beſtuure ten dien einde de deliberatien van U Ed. Mogenden, op dat ze ter bevordering van rust en vreede, en het waarachtig welzyn van het algemeen uitloopen!

Ik zal, Ed. Mogende Heeren! geen patheticq verhaal doen van het gene in deeze beroerde dagen gebeurd is; de omſtandigheden zyn by de meeſte Leden deezer Vergadering maar al te versch in geheugen, en ik wenſchte veel liever alle gedagtenis derzelve aan het Nageſlacht te kunnen onttrekken; maar laat het my alleen gepermitteerd zyn, U Ed. Mogenden te herinneren, hoe de bekommering van Commisſariſſen van Staat ongelukkiglyk is bewaarheid, wanneer zy, by hun Rapport van den 12den February deezes jaars, aan U Ed. Mogenden onder het oog bragten: „ dat de generaale oirzaak „ der oneenigheden in de Provincie alleen te vin„ den was in de Partyſchappen, waar door den ee„ nen

„ nen Burger zich van den anderen onderſcheid, en
„ die op differente wyzen werden voortgeplant en
„ aangekweekt; terwyl het evenwigt van de eene
„ Party boven de andere of het excès van drift,
„ of particuliere gebeurtenisſen, de byzondere oir-
„ zaaken zyn waarom de oneenigheden op ſommi-
„ ge Plaatſen, eer en meer, tot daadelykheden uit-
„ barſten dan op anderen, ſchoon het echter te
„ vreezen zy, dat alle plaatſen van de Provincie,
„ vroeg of laat, haar deel in die ongelukkige ui-
„ terſten zullen hebben".

Het zy verre van my, dit op te haalen, met oogmerk om eenig verwyt te doen aan de genen, die in dien tyd het gevaar nog verre af rekenden; het geſchied alleen om te vertoonen, waar de wortel van het kwaad te zoeken is; en dat zo lang deeze niet is uitgeroeid, men zich te vergeefs met de beſtendigheid der tegenwoordige kalmte zoude vleijen: het vuur dat onder ons gewoed heeft, is wel onder de aſſche gedempt, maar het ſmeult nog, en het kan op het onverwagtſte, met veel grooter woede ontbranden.

De oogen van het ganſche Land zyn nu op de byeenkomst deezer Hooge Vergadering geſlagen: in derzelver hand is menſchelyker wyze de rust of onrust van de geheele Provincie, indien de nieuwigheden, die onder de ſchyn van herſtelling, onze oude wettige Conſtitutie en Regeeringsform hebben aangevat en met omkeering gedreigd, nu nog langer worden gedoogd; indien met onverſchilligheid word aangezien, dat de grondwetten en rechten van het Bondgenoodſchap nog langer door overmagt, met voeten getreeden worden, indien de Prins Erf-Stadhouder en het Huis van Oranje nog langer by ſommige het voorwerp van laster, hoon en vervolging moet zyn; dan vreeze ik, dat het ongenoegen onzer beste Ingezeteneh; en de drift der Gemeente, noch op verre na niet geſtild is; maar vonden U Ed. Mogenden goed, hart en handen te vereenigen, om mede te werken in die maat-

tege-

regelen, waar voor zo veele duizenden van Ingezetenen; hunne dankzegging by eerbiedige Adresſen, in het begin deezes jaars, hebben te kennen gegeeven: geliefden U Ed. Mogenden alle de haateliyke nieuwigheden eens vooral te verbieden en krachtdaadig tegen te gaan; inclineerden U Edele Mogenden om Provinciaal zulk een ronde verklaaring omtrent het Erf-Stadhouderſchap te geeven; als door ſommige Steden by deeze gelegenheid gedaan is; mogt die verklaaring daadelyk gevolgt worden, door eene Inſtructie aan de Gedeputeerden ter Generaliteit, om alle hunne poogingen aan te wenden met de Gedeputeerden der andere Provincien die in dezelve gevoelens ſtaan, ten einde zyne Hoogheid wederom in den Haag worde geroepen, en in de uitoeffening zyner wettige Voorrechten herſteld, om alzo gemeenſchappelyk te kunnen medewerken tot redding van het Vaderland; en mogten alle de rampzalige twisten geſmoord worden door het afkondigen van een generaale vergeetelheid en vergeeving van al het gepasſeerde ter oirzaak van Burgerlyke onlusten, van het jaar 1778, tot heden toe, zonder uitzondering van iemand, dan alleen van dezulke, die zich buiten dien, aan misdryven hebben ſchuldig gemaakt, waar door zy in de ſamenleeving niet kunnen worden geduld; dan Ed. Mogende Heeren! en dan alleen, heb ik hoope en verwachting, dat de onrust zal bedaaren; dat U Ed. Mogenden zich weder als te vooren aan het hoofd zullen bevinden van een ſtil en gezegend Land; dat het wantrouwen en de verdenking uit het beſtier der zaaken verbannen zynde, U Edele Mogenden al hun zorg en yver zullen kunnen beſteeden tot vermeerdering van alle de takken van 's Lands welvaart; ja dat eindelyk het gezag der Wetten en der Hooge Overheid, zonder welke geene Burgerſtaat gelukkig kan zyn, eens met nadruk zal kunnen gehandhaafd worden.

Ik neem de vryheid deeze of dergelyke maatregelen aan de wysheid van U Ed. Mogenden aan te

beveelen; maar het is thands, daar de gemoederen zo geweldig aan 't gisten zyn, geen tyd, om langduurige deliberatien over deeze poincten te houden; het uitstel van het besluit zou doen vermoeden, dat het schoorvoetende was genomen; indien derhalven myne repræsentatien als Minister van Staat, ooit van eenigen ingang by U Ed. Mogenden geweest zyn, verzoek en bid ik, om de liefde van ons dierbaar Vaderland, dat het thands moge blyken, en dat U Ed. Mogenden ten spoedigsten zodaanig gelieven te resolveeren, als Hoogstdezelven in de tegenwoordige omstandigheden zullen oirdeelen tot den meesten dienste van den Lande te behooren.

N°. 1034. *Propositie der Heeren Gedeputeerden wegens de Stad Middelburg, over het zelvde onderwerp ter Staatsvergadering gedaan. In date den 9 July 1787.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

De Heeren Gedeputeerden van Middelburg zyn door de Heeren hunne Committenten gelast, aan U Edele Mogenden voor te draagen, om in deeze hagchelyke tyds-omstandigheden, daar de verdeeldheid en partyschappen, waar van de uitkomst niet te voorzien is, steeds blyven voortduuren, daar de sources van ons bestaan geheel opdroogen, de zuilen van de Republyk aan 't waggelen zyn, en alles een geheelen ondergang schynt te voorspellen, op het exempel van voorige tyden, maandelykſche Bedestonden te houden, in de publieke Kerken binnen deeze Provincie, ten einde den Almachtigen in de roede te vallen, zyn slaande hand te erkennen, en op het ootmoedigst af te smeeken, dat het Hem goedgunstig behaagen mogt, deeze wel eer zo gezegende Republyk en Provincie, voor alle verdere rampen en onheilen genadig te behoeden,

de

de gemoederen van Overheden en Ingezetenen tot eendracht en vreedelievendheid te neigen, en alzo deszelvs ſtrafgerichten in zegeningen veranderende, door een voorſpoedige uitkomst het lieve Vaderland wederom tot deszelvs voorigen luiſter, aanzien en vastigheid te herſtellen.

(*Onder ſtond*)

Uit naam der Heeren Gedeputeerden van Middelburg.

(*was get.*) J. H. SCHORER.

N. 1035. *Propoſitie der Heeren Gedeputeerden der Stad Vliſſingen, over het zelvde onderwerp ter Staatsvergadering gedaan. In dato den* 9 *July* 1787.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Daar in deeze ongelukkige tyden door 's Lands Regenten alles behoord te worden aangewend, om alle opgevatte bekommering, hoe zeer ongegrond, tegen te gaan, en de Ingezetenen in te boezemen een volkomen gerustheid op de waakzaamheid van 't beſtuur, zyn wy door de Heeren onze Committenten ſpeciaal gelast, U Ed. Mogenden in conſideratie te geeven, of U Ed. Mogenden niet zouden kunnen goedvinden de nodige ordres te ſtellen, dat een gewapend Vaartuig worde in dienst geſteld, om te kruiſen rondsomme dit Eiland, en ſpeciaal omtrent de Stad Vliſſingen, ten einde alle landingen van gewapende Manſchappen buiten kennis van U Edele Mogenden te verhinderen.

(*Onder ſtond*)

Uit naam der Heeren Gedeputeerden van Vliſſingen.

(*was get.*) N. C. LAMBRECHTSEN.

N°. 1036. *Propositie der Heeren Gedeputeerden van de Stad Veere, ter Staatsvergadering van Zeeland gedaan over het zelvde onderwerp. In dato den 9 July* 1787.

EDELE MOGENDE HEEREN!

In zulke omstandigheden van tyden, als men tegenwoordig ongelukkig beleeft, eischt de voorzichtigheid, dat alles wat kwaade impressien kan veroirzaaken, of aanleidinge tot nieuwe disordres zoude kunnen geeven, worde weggenomen, of ten minsten geprævenieerd.

'Er heerscht in dit Eiland een algemeen gerugt, dat het zelve of mooglyk wel de gantsche Provincie, gevaar zoude loopen van buiten geattaqueerd te worden, door toedoen van zulke Menschen, welker systhéma niet overeenkomt met dat, 't welk men thands als alhier meest algemeen geadopteerd, kan en moet beschouwen.

Om de vreeze, welke daar uit gebooren word, en wel eens weder kwaade gevolgen zoude kunnen voortbrengen, weg te neemen, midsgaders hier omtrent de vreesachtige Gemeente eenigsints gerust en in zekerheid te stellen, meenen de Gedeputeerden van Veere, dat men op middelen behoorde bedagt te zyn, welke tot dat einde het beste zullen geoirdeeld worden; en het is daarom dat zy zich verplicht achten, U Ed. Mogenden in consideratie te geeven, om het onderzoek van dit poinct aan een Commissoriaal Besogne te renvoijeeren, en Heeren Commissarisen te verzoeken, om hoe eerder zo beter hunne gedagten hier op aan deeze Vergadering te suppediteeren.

(*Onder stond*)

In naam der Gedeputeerden van de Stad Veere.

(*was get.*) D. P. MAUREGNAULT.

N°.

No. 1037. *Publicatie van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, waar in onder anderen word verboden, dat geene gewapende Manſchappen, 't zy Burgers of Militairen van buiten de Provincie in dezelve zullen mogen trekken, doorpaſſeeren, of van de eene plaats van de Provincie naar de andere zich begeeven, zonder expreſſe ordre van gemelde Heeren Staaten of derzelver Gecommitteerden &c.*

De Staaten van Zeeland, allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut! doen te weeten.

Dat wy tot gerustſtelling van onze Ingezetenen, en om andere goede redenen ons daar toe moverende, hebben goedgevonden te ſtatueeren, gelyk wy ſtatueeren by deezen: dat geene gewapende Manſchappen, 't zy Burgers of Militairen van buiten deeze Provincie in dezelve zullen mogen trekken, doorpaſſeeren, of van de eene Plaats van de Provincie naar de andere zich begeeven, zonder expreſſe ordre van ons, of onze Gecommitteerde Raaden, of op Patent van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prins van Oranje, als Kapitein-Generaal deezer Provincie, met attache van onze Gecommitteerde Raaden; op pœne, dat zodaanige Manſchappen als Vyanden zullen worden behandeld, en met de magt van het Land tegengegaan.

Dat wy ook verbieden het vervoeren van Kanon, Wapenen of eenige Ammunitie van Oorlog, zo binnen als naar en van buiten deeze Provincie, zonder permiſſie van het Collegie ter Admiraliteit alhier reſideerende, op pœne van Confiſcatie.

En eindelyk, dat wy goedgevonden hebben by onze Reſolutie van heden, het gemelde Collegie ter Admiraliteit te auctoriſeeren, om op de nakominge deezes, zo veel mooglyk, acht te geeven, en ten dien einde eenige gewapende Vaartuigen in dienst te ſtellen, tot beveiliging van de Zeegaten en Stroomen deezer Provincie.

Digitized by Google

En op dat niemand eenige onweetenheid zou voorwenden, zal deeze alomme worden gepubliceerd en geaffigeerd, ter plaatse daar zulks gewoon is te geschieden.

Aldus gedaan en gearresteerd in 't Hof van Zeeland te Middelburg, den 12 July 1787.

(*Onder ſtond*)

Ter Ordonnantie van de Staaten van Zeeland.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

N°. 1038. *Waarſchouwing van Heeren Gecommitteerde Raaden van Zeeland, betrekkelyk veelerlei zeer verregaande disorders en oproerigheden binnen het Eiland van Zuidbeveland gepleegd.*

De Gecommitteerde Raaden van Zeeland, allen den genen, die deeze zullen zien of hooren leezen, ſalut! doen te weeten.

Dat alzo wy tot ons leedwezen zyn geinformeerd, dat door eenige kwalykgezinde Lieden binnen het Eiland van Zuidbeveland, uit eene verkeerden yver by de tegenswoordige tydsomſtandigheden, veelerlei zeer verregaande disorders en oproerigheden zyn gepleegd, tot aanmerkelyk nadeel der goede en vreedzaame Ingezetenen.

Zo is 't, dat wy daar in willende voorzien, hebben goedgevonden, alle In- en Opgezetenen binnen het voornoemde Eiland van Zuidbeveland, op het allerernſtigſte te recommandeeren en gelasten, gelyk wy doen by deezen, om zich te onthouden van alle ſaamenrottingen, dreigementen en 't pleegen van daadelyk molest aan eenige Perſoonen, Huizen of Goederen, van wie of onder hoedaanig voorwendzel zulks ook zoude mogen zyn, mitsgaders om zich in het generaal te wagten van alles, waar door de openbaare rust in eeniger manieren zoude

zoude kunnen worden gestoord, beveelende een ieder van wat staat of conditie hy zy, zich als stille en vreedzaame Ingezetenen te gedraagen, en niemand in zyn Persoon of Goederen te beleedigen; alles op pœne, dat die zich, na het doen van deeze onze welmeenende en ernstige Waarschouwing, aan iets van al het bovengemelde mogten schuldig maaken, als Verstoorders van de openbaare rust, op het rigoureuste en zelvs naar exigentie van zaaken, met de dood zullen worden gestraft.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie zoude voorwenden, zal deeze binnen de Stad Goes worden gepubliceerd, en aldaar, mitsgaders alomme ten platten Lande in het Eiland van Zuidbeveland, geaffigeerd ter plaatze, daar men gewoon is Publicatie en Affixie te doen.

Aldus gedaan en gearresteerd in 't Collegie der Heeren Gecommitteerde Raaden van Zeeland, in 't Hof aldaar te Middelburg, den 18 July 1787.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van den welgemelden Raad.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

Digitized by Google

N°. 1039. *Publicatie van Burgemeesters en Raaden Regeerders der Stad Goes, waar by bekend maaken, dat eenige Heeren die onder verdenking waren, als of zy over de publyke zaaken en over de Regeering het met de andere Leden niet eens waren, in den Raade als Lieden van eer en met de plechtigste verzekeringen voor hun gevoelen hebben verklaard, te zullen blyven aankleeven en helpen handhaaven de Staats-, Stadhouderlyke en Stads Regeering met den Prins Erf-Stadhouder &c.*

Burgemeesters en Raaden, Regeerders der Stad Goes, hebben nodig geoirdeeld in deeze conjuncture van tyden, aan de Gemeente bekend te maaken; dat de Heeren PIETER OSSEWAARDE Pz., Mr. WILHELMUS CHRISTIANUS DE CRANE, PETRUS ALEXANDER BOREEL DE MAUREGNAULT en JOHAN HENDRIK EVERSDYK, welke meenen in verdenking te zyn, als of zy over de publyke zaaken en over de denkenswys over de Regeering 't met de overige Leden van Hun Ed. Achtb. niet eens zyn; op heden in den Raad, daar toe extraordinair en op den ééd geconvoceerd, onbewimpeld, als Lieden van eer en met de plechtigste verzekeringen voor Hun gevoelen hebben verklaard: te zullen blyven aankleeven, helpen handhaaven de Staats-, Stadhouderlyke en Stads Regeering met den Prins Erf-Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten die zyne Hoogheid by voorige Resolutien in de jaaren 1747 en 1766 zyn opgedraagen.

Vertrouwende Hun Edele Achtbaaren, dat deeze Verklaaring, met welk Hun Ed. Achtbaaren genoegen hebben genomen, ook die gezegende uitwerking zal hebben, dat gemelde Heeren zullen blyven ondervinden de toegenegenheid, achting en eerbied van alle Burgers en Ingezetenen zonder onderscheid, even gelyk de overige Leden van den Raad daar van de overtuigende blyken hebben; op dat alzo de rust, eendracht en eensgezindheid binnen

Digitized by Google

pen deeze Stad, onder den Godlyken zegen, mag worden bevorderd en bevestigd.

En op dat niemand hier van onweetenheid zoude hebben, zal deeze worden gepubliceerd, met den druk gemeen gemaakt en alomme geaffigeerd.

(*Onder ſtaat*)

My præſent.

(*was get.*) A. W. VAN CITTERS.

N°. 1040. *Misſive van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, aan den Heere Erf-Stadhouder, over het arresteeren van Haare Koninglyke Hoogheid &c.*

DOORLUCHTIG, HOOG GEBOOREN VORST EN HEER!

Uit eene Misſive van Uwe Doorluchtige Hoogheid, van den 29ſten laatstleeden, en nader uit eene Misſive van Haare Koninglyke Hoogheid, van den 2den deezer, vernomen hebbende, dat Hoogstdezelve op haare reize van Nymegen naar 's Hage, door een party gewapende Manſchappen, uit naam der Heeren Gecommitteerden van de Heeren Staaten van Holland was opgehouden, en eenigen tyd in eene nauwe detentie bewaard, zyn wy zeer gevoelig aangedaan geweest over deeze inſulte; en het was ons byzonder welgevallig, dat onze Gedeputeerden ter Generaliteit, met die van Gelderland, Utrecht en Friesland hebben medegewerkt, om de krachtigſte en geſtereerde inſtantien by Hooggemelde Heeren Staaten van Holland over deeze zaak te doen.

Wy hebben ook by onze Reſolutie van heden, welgemelde onze Gedeputeerden aangeſchreeven, om zonder ophouden te continueeren in derzelver poogingen, ten einde dit voorgevallene op eene

convenable wyze te doen repareeren, en aan Haare Koninglyke Hoogheid eene behoorlyke satisfactie te doen erlangen. Hier mede

Doorluchtig, Hoog Geboore Vorst en Heer!

zullen wy GOD Almachtig bidden, Uwe Hoogheid lange jaaren by gewenschte lyfsgezondheid en vermeerdering van allen Vorstelyken welstand en eere te willen behouden!

In 't Hof van Zeeland te Middelburg, den 16 July 1787.

Uwe Hoogheids goede Vrienden,

De Staaten van Zeeland.

Ter Ordonnantie van dezelve.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

N°. 1041. *Misfive van Hun Ed. Mogenden, de Heeren Staaten van Zeeland, aan Haare Koningl. Hoogh. Mevrouwe de Princesse van Oranje en Nassauw, over het zelvde onderwerp.*

DOORLUCHTIGSTE, KONINGLYKE PRINCESSE EN VROUWE!

Uit de Misfive, welke Uwe Koninglyke Hoogheid aan ons heeft gelieven te adressceren, uit Nymegen den 2den deezer, omstandig geinformeerd zynde van de zo onaangenaame als onwaardige ontmoeting, aan Uwe Koninglyke Hoogheid bejegend, op Hoogstderzelver voorgenomen reize naar 's Hage, hebben wy ons niet genoeg kunnen verwonderen over deezen violenten stap, in allen opzichte aanloopende, niet alleen tegen de égards, welke de illustre geboorte, betrekkingen en personeele hoedaanigheden van Uwe Koninglyke Hoogheid recht hebben te vorderen, maar zelvs aanloopende tegen de onschendbaare Rechten, aan yder particulier

Digitized by Google

hier. Ingezeten competeerende, van in een vry Land een vry een veilig transport van zyn Perſoon en Goed te moeten hebben.

Wy hebben ondertusſchen met welgevallen vernoomen, dat onze Gedeputeerden ter Generaliteit aanſtonds hunne poogingen hebben in 't werk geſteld, om wegens Hun Hoog Mogenden gepaste inſtantien by de Heeren Staaten van Holland over dit voorval te doen, terwyl wy verder by onze Reſolutie van heden, de gemelde onze Gedeputeerden hebben aangeſchreeven, om te continueeren in derzelver efforts, ten einde deeze zaak op eene convenabele wyze te doen repareeren, en aan Uwe Koninglyke Hoogheid een behoorlyke Satisfactie te doen erlangen. Waar mede

Doorluchtigſte, Koninglyke Princeſſe en Vrouwe!

zullen wy GOD Almachtig bidden, Uwe Koninglyke Hoogheid lange jaaren by gewenschte gezondheid en vermeerdering van allen Vorſtelyken welſtand en eere te willen behouden!

In 't Hof van Zeeland te Middelburg, den 16 July 1787.

Uwe Koninglyke Hoogheids dienstwillige goede Vrienden,

De Staaten van Zeeland.

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

N°.

Digitized by Google

№. 1042. *Extract uit het Register der Resolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, waar by de Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteit worden gelast, te declareeren: dat Hun Ed. Mogenden van gevoelen zyn, dat voor eenige Vreemde Mogendheid tot bemiddeling van de verschillen in de Republiek plaats vindende, in te roepen, alvoorens constitutioneele middelen, die door het verbond van de Unie worden aan de hand gegeeven, moeten worden te werk gesteld &c. In dato den* 30 *July* 1787.

Is na deliberatie goedgevonden en verstaan, dat de Heeren Ordinaris Gedeputeerden, deezer Provincie, zullen worden aangeschreeven en geauctoriseerd, zo als geschiedt by deezen, om ter Vergadering van Hun Hoog Mogenden te declareeren: dat Hun Ed. Mogenden niet minder als de Heeren Staaten van Holland zyn aangedaan over het gevaar van de tegenwoordige omstandigheden, en dat zy de droevige gevolgen daar van even zeer apprehendeeren.

Dat deeze Provincie altoos genegen is geweest, om niets onbeproefd te laaten, 't geen strekken kan tot herstelling der zo zeer gewenschte eendracht, en tot instandhouding der Unie, waar by zy plechtig verklaart volvaardig te willen blyven perseveeren.

Dat Hun Ed. Mogenden hartelyk wenschen, dat de disensien en verwyderingen, dewelke in verscheide Provincien, over objecten van diverse aart zyn ontstaan, en die tot beklaaglyke uiterstens, ten kosten van wettig verkreegene Rechten, politieke Vryheid, en personeele veiligheid zyn geklommen, door de Bondgenooten zelvs, en zonder tusschenkomst van eenige vreemde Mogendheid mogen bemiddelt en vereffend worden. Waar toe het Verbond van de Unie middelen aan de hand geeft, welke nog niet met dien ernst zyn beproefd, dat van derzelver succes moet gedespereerd worden.

Dat

Digitized by Google

Dat Hun Ed. Mogenden mitsdien van oirdeel zyn, dat de Bondgenooten eerst deeze conſtitutioneele middelen, en ſpeciaal (het gene op de tegenwoordige omſtandigheden van de meeste applicatie is) die van het 16de Art. van de Unie behooren by de hand te neemen; waar by duidelyk bepaald wordt „ of het gebeurde (dat God verhoede) dat tus„ ſchen de Provincien eenig onverſtand, twist of „ tweedracht geviel, daar in zy den anderen niet „ konnen verſtaan, dat het zelve, *zo verre het eeni„ ge van de Provincien in 't particulier aangaat*, ter „ neder gelegt en beſlist zal worden by de andere „ Provincien, of den genen die zy daar toe depu„ teeren zullen".

Dat vervolgens, indien dit middel krachteloos mogt bevonden worden, of na de beſlisſing der Bondgenooten de vrees voor een Burger-Oorlog nog bleef exteeren, als dan eerst de noodzaak zoude gebooren zyn, om Buitenlandſche en Vriendnabuurlyke Officien van Mediatie in te roepen, en dat als dan zelvs, nog vooraf, zouden dienen bepaald te worden de poincten, welken de objecten zouden uitmaaken, waaromtrent de Mediatie der Buitenlandſche Mogendheden zoude verzogt worden.

Dat in zodaanige gevallen Hun Ed. Mogenden ook met de Heeren Staaten van Holland in het zelve begrip zouden ſtaan, dat het Hof van Frankryk, uit hoofde van deszelvs Alliantie met deezen Staat en de gemanifesteerde deelneemingen in deszelvs welſtand en belangens, in de eerſte plaats zoude behooren geadieerd te worden.

Dan, dat ook gewigtige redenen zich opdoen voor de Republiek, om niet alleen den byſtand van het Hof van Frankryk, maar ook van andere Mogendheden in te roepen.

Dat de Republiek gedurende de tegenwoordige troebles, meermaalen het genoegen heeft gehad, om van wegens haare verdere Nabuuren ſucceſſivelyk te ontvangen de ſterkſte betuigingen van wel-

welmeenendheid en verlangen, om de rust en eendracht in deezen Staat wederom herſteld te zien,

Dat zyne Pruisſiſche Majeſteit nog in de maand September van het voorleeden jaar, door een buitengewoone bezending heeft getoond, hoe zeer de bloei en welſtand van deezen Staat Hoogstdezelve intresſeerde; en daar by ten ſterkſten heeft geconfirmeert de welmeenende aanbiedingen van Mediatie, door wylen den Koning zyn Voorzaat omtrent een jaar te vooren aan Hun Hoog Mogenden gedaan.

Dat geen mindere verzekeringen van genegendheid en vriendſchap aan de Republiek iterativelyk zyn gedaan geworden, van wegens zyn Groot-Brittanniſche Majeſteit, ſpeciaal by de Memorien op Hoogstdeszelvs order gepræſenteert den 20. May 1784 en 5 July 1786, met herinneringen van den byſtand meermaalen door de beide Natien aan elkanderen bewezen tot bewaaring van haaren Godsdienst en Vryheid.

Dat men zich ook met allen grond vleijen kan van het byzonder belang, 't geen het Hof van Weenen zal blyven ſtellen in de welſtand deezer Republiek, zo wel wegens de oude Verbintenisſen met het zelve als de intresſen van Nabuurſchap, en uit hoofde van het Tractaat ten jaare 1785 met die Mogendheid geſlooten, boven de byzondere betrekkingen die het voorſz. Hof met Hun Hoog Mogenden ten opzichte van zyne Allerchristelykſte Majeſteit gemeen heeft.

Dat Hun Ed. Mogenden daarom begrypen, dat alvoorens by Hun Hoog Mogenden finaal te reſolveeren op den voorſlag door de Provincie van Holland ter Generaliteit gedaan, tot het inroepen der Mediatie van Frankryk, behoorde gedecideerd te zyn, of de Provincien tusſchen welke de ongelukkige disſenſien plaats hebben, op geenerhande Conſtitutioneele wyze zyn te vereenigen, en dienvolgens geen andere weg open ſtaat, dan de interceſſie van Buitenlandſche Mogendheden te verzoeken;

en

en dat in dien gevalle Hun Ed. Mogenden van oordeel zyn, dat de bovengemelde voorſlag diende te worden geamplieert met het doen van gelyktydig verzoek aan de Hoven van Weenen, Londen en Berlyn, ten fine voorſz.; wordende voorſz. Ordinaris Gedeputeerden by deezen wyders geauthoriſeerd, hier van aan Hun Hoog Mogenden ouverture te doen; met bygevoegd declaratoir: dat Hun Ed. Mogenden op deezen en geen anderen voet, tot de geproponeerde Mediatie zullen concurreeren, en by ontſtentenisſe van dien onaanſpreekelyk willen gehouden worden voor de verdere gevolgen, welke uit de voortduuring der ſubſisteerende omſtandigheden noodwendig moeten proflueeren.

N°. 1043. *Eed, afgelegd door de Schutters van het Schuttershof* de Busſe *op den* 27 *July* 1787, *in handen van de Ed. Achtbaare Magiſtraat der Stad Middelburg.*

Ik beloove en zweere, dat ik 's Lands aloude Conſtitutie en de Rechten van den Prins Erf-Stadhouder, zo als de Regeering deezer Stad, deswegens by Publicatie van den 2den deezer maand haar gevoelen heeft geopenbaard, ten allen tyde zal handhaaven, en helpen handhaaven, zonder my ooit of ooit te bemoeijen, of in te laaten, in Geſprekken, Byeenkomſten, ongewoone Wapenoefeningen of andere daaden, die in de bedoeling of in de gevolgen tot eenige verandering van deeze denkenswyze zouden kunnen ſtrekken, en dat ik my, voorts als een ſtil, vreedzaam, en myn Overheid in de uitvoering van deszelvs beveelen en ordonnantien gehoorzaam, Burger en Inwoonder zal gedraagen.

Zo waarlyk &c.

No.

Digitized by Google

N°. 1044. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, over de op nieuw uitgeborſtene onrustige beweegingen &c.*

Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, in Zeeland, doen te weeten:

Dat wy ten uiterſten zyn aangedaan over de onrustige beweegingen, die wederom op nieuw zyn uitgeborſten, niet tegenſtaande alle de voorzorgen, die door ons nog kortelings zyn in 't werk geſteld, en die het blykbaar genoegen van elk Ingezeten hebben weg gedraagen, gemeent hebben andermaal te moeten nagaan de oirzaaken van dezelve beweegingen, en die alleen gevonden hebben in den voortduurenden afkeer van die Perſoonen, die in de voorige commotie het voorwerp van haat zyn geweest, en ſedert dien tyd, niet tegenſtaande derzelver ontwapening tot heden gebleeven zyn, waarſchynelyk uit een vrees, dat hunne denkenswyze over de Conſtitutie van het Land, en de Rechten van den Prins Erf-Stadhouder verſchillende was van de gevoelens van alle overige Ingezetenen, en van die genen, die wy by onze Publicatie van den 2den deezer eenpaarig verklaard hebben de onze te zyn. Dat wy, ten einde deeze vrees weg te neemen, allen afkeer te verwyderen, en door het onze toe te brengen, om de denkenswyze over het voorſz. onderwerp, by alle de Burgers en Ingezetenen deezer Stad, zonder onderſcheid, en is 't mooglyk, door de geheele Provincie eenſtemmig te maaken, het kwaad in den wortel aan te tasten, alle de voorſz. Perſoonen voor ons hebben ontboden, het een en ander aan hun voorgehouden, en hier van het heuglyk en bekend gevolg hebben gehad, dat dezelve de voorſz. gevoelens, onder het aanroepen van Gods *Naam*, voor de hunne hebben verklaard en aangenomen, om met achterlaating van alle ongewoone Byeenkomſten, Wapenoeffeningen, of andere handelingen, die in de bedoeling of gevolgen, tegen de voorſz. gevoelens zouden inloopen,

zich

zich als ſtille en gehoorzaame Ingezetenen te gedraagen; in vertrouwen met Hun Ed. Achtb., dat hier door alle verwydering zoude geweerd, en zy wederom, als voor deezen, in de Burgerlyke ſamenleeving met genoegen ontvangen worden. Dat wy derhalven ook dit van alle onze overige Burgeren en Ingezetenen verwagten, en hartelyk wenſchen, dat hier door de rust herſteld, de eensgezindheid herbooren, en den weg gebaand zal worden, om met vereenigde harten en handen aan den opbouw van den vervallen ſtaat, elk in zynen kring en roepinge werkzaam te zyn. Terwyl by onverhoopte ontſtentenis hier van, en by verdere voortduuring der beweegingen, wy vastelyk gezind zyn, de Perſoonen en Goederen van alle onze Ingezetenen, welker zorg aan ons is aanbevolen, tegen alle Violentie, met de middelen, die wy in handen hebben, te beſchermen; en daarom, wanneer men onverhoopt tot dezelve den toevlugt mogt neemen, elk en een iegelyk, zo Mans, Vrouwen, als Kinderen, (voor welke laatſte de Ouders aanſpreekelyk zyn) by deezen willen gewaarſchouwd hebben, om, zo hy niet als deelgenoot van zodaanige ſtrafbaare beweegingen wil worden aangezien, zich van ſtraat te begeeven, en daar door zich zelvs te bevryden voor de gevaaren, die hen anderſints, met de Schuldigen, ongelukkig te wagten ſtaan; blyvende voorts onze voorgaande Publicatien tot Verbod van alle ſamenrottingen en geweld volkomen en in haar geheel.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendeere, zal deeze worden gepubliceerd en geaffigeerd, daar men gewoon is Publicatie en Affixie te doen.

Actum ten Raade der Stad Middelburg, deezen 27 July 1787.

(*Onder ſtond*)

My Præſent.

(*was get.*) Pl. Changuion.

N°. 1045. *Publicatie van de Regeering der Stad Middelburg, waar by zodaanige Burgers, die abſent zyn geweest by het doen van den ééd, gedagvaard worden om die te komen doen.*

Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg in Zeeland; verneemende, dat 'er buiten de Leden der Schuttery, die op voorleeden Vrydag den bekenden ééd hebben gepreſteerd, nog eenigen zyn, die door derzelver afwezigheid buiten de Stad, het zelve niet hebben kunnen doen, hebben gemeend by deezen te moeten bekend maaken; dat den voorſz. ééd aan dezelve abſent geweest zynde Leden, insgelyks zal worden voorgehouden, en op dezelve wyze, als ten voorſchreeven dagen afgelegd; ten welken einde zy den agtſten der aanſtaanden maand Augustus, des morgens ten elf uuren nu voor als dan, ten Stadhuize worden gedagvaard.

Actum ten Raade der Stad Middelburg, deezen 30 July 1787.

(*Onder ſtond*)

My Præſent.

(*was get.*) PL. CHANGUION.

N°. 1046. *Waarſchouwing van Burgemeesteren en Raaden der Stad Vliſſingen, ter gelegenheid van de nieuwe beweegingen binnen de Stad Middelburg &c.*

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vliſſingen, tyding ontvangen hebbende van nieuwe beweegingen binnen de Stad Middelburg, waarſchouwen mits deezen een iegelyk, dat by aldien onverhoopt (en het geen God verhoede) eenige misleide of baatzuchtige Perſoonen mogten onderneemen eenig geweld of molest te pleegen, aan de Perſoonen, Huizen of Goederen van iemand van de In-

Digitized by Google

Ingezetenen deezer Stad, of der Opgezetenen van het platte Land, onder de Hooge Jurisdictie deezer Stad reſorteerende, niet tegenſtaande de waarſchouwing der Heeren Staaten van Zeeland en die van ons, wy verplicht zullen zyn ook ter voldoening aan de intentie der Heeren Staaten van Zeeland, om zodaanige geweldaadige onderneemingen met kracht en geweld van Wapenen te doen ſtuiten en tegen te gaan. En vermits ſommige Perſoonen uit enkele nieuwsgierigheid, en zonder eenig verkeerd oogzet, zich by den hoop der kwaadwilligen voegende, in merkelyk gevaar zouden kunnen komen, zo vermaanen wy mits deezen een iegelyk, van zich niet voortaan te onthouden van alle attroepementen en ſamenrottingen, voornaamentlyk wanneer door of by dezelve eenige moedwil of geweld gepleegt wierd, en zich te begeeven naar huis of naar zynen arbeid: zullende die genen die niet tegenſtaande deeze Waarſchouwing in eenige ongelegenheid ter dier oirzaake geraaken, aan zich zelven alle onheilen te wyten hebben.

Aldus gedaan ten Raade der Stad Vliſſingen, den 27 July 1787.

(My præſent)

N. C. LAMBRECHTSEN.

No. 1047. *Extract uit de Reſolutien van Weth en Raad der Stad Middelburg, betrekkelyk de demiſſie van den Heer Mr.* ERMERINS, *als Penſionaris der Stad Middelburg. In dato den* 27 *July* 1787.

En is voorts by gelegenheid der Deliberatien, over de redenen der plaats hebbende beweegingen en de middelen, die daar tegen dienen te worden aangewend, uit de ouverture van ſommige Leden der Vergadering gehoord zynde, dat, hoe zeer men zich van de herſtel der rust door de zo even voorgevallene plechtige actus alles voorſtelde, het echter

ter niet te vermoeden was, dat de gemoederen tot genoegzaame bedaardheid zouden gebragt worden, zo lang de preventie tegen eenige Leden van Hun Ed. Achtb. Vergadering bleef voortduuren, hebbende daarom in conſidératie gegeeven, of zulks aan dezelven niet op eene reverente wyze diende te worden te kennen gegeeven, en voorgehouden de vreedzaame gevolgen, die uit de opoffering van derzelver particuliere belangens, door het laaten vaaren van hunne posten, voor 't welzyn van de Stad en behoud der tranquiliteit te wagten waren.

Is naar rype raade over deeze delicaate materie, en na dat den Penſionaris ERMERINS, uit de voorſz. ouverture hebbende vernomen, dat hy mede in die zaak geconcerneert was, uit de Vergadering was heen gegaan, goedgevonden en verſtaan, al het voorſz. aan gemelde Heer op 't vriendelykst onder 't oog te brengen, met denunciatie, "dat by aldien „ dezelven zyn particulier belang voor de rust van „ de Stad en deszelvs eige veiligheid wilde ſacrifi„ ceeren", Hun Ed. Achtb. bereid zouden zyn, om op het voorſtel ten zelven *einde te doen*, favorabel te reſolveeren, zonder dat Hun Ed. Achtb. hier door zouden willen verſtaan worden, voor zich zelvs eenige reden te hebben om welgemelde Heer uit zyne bediening te removeeren, veel min eenig ongenoegen te hebben, over de handelwys by denzelven in de waarneeming van zyn voorſz. Bediening gehouden, waar door hy eenige correctie zoude moeten incurreeren, of zich dien post onwaardig gemaakt hebben.

En dat Hun Ed. Achtb. verder bereid zouden zyn om aan hem te laaten de jouiſſance van alle die voorrechten en vrydommen, die aan gewezen Leden van Hun Ed. Achtb. Vergadering gewoon zyn vergunt te worden, mitsgaders te dedommageeren voor de Recognitien, ten behoeve van de Stad en Land by de aanvaarding der bovengemelde Bediening opgeſchooten, en dezelve van Stads wege te reſtitueeren. Van al het welke de Secretaris CHAN-

GUION

GUION verzogt is aan meergemelde Heer kennis te geeven, die daar aan voldaan hebbende, heeft gerapporteerd, dat de Heer ERMERINS zich over het een en ander nader zoude beraaden, en zyn genomen Reſolutie aan Hun Ed. Achtb. by de eerſte gelegenheid voordraagen.

(*Onder ſtond,*)

Accordeerd met voorſz. Reſolutien.

(*was get.*) M. GEENE.

No. 1048. *Aanſpraak van den Heer Mr.* ERMERINS, *in de Vergadering van de Weth en Raad der Stad Middelburg: waar by zyn ambt als Penſionaris dier Stad nederlegt, en van deezen gewigtigen post verzoekt te worden ontſlagen, op zodaanige wyze als Hun Ed. Achtbaare, aan de waardigheid van hunne Vergadering, en aan de eer van een eerlyk Minister verſchuldigd zyn. In dato den* 28 *July* 1787.

EDELE ACHTBAARE HEEREN!

Daar het algemeen welzyn als de hoogſte wet in de Burgerlyke Maatſchappyen word erkend, en elk mede-Lid derzelve in zynen kring ter bevordering van dat oogmerk moet medewerken, heb ik ook na myn vermogen getracht in den Post, dien U Ed. Achtb. my hebben toevertrouwd, tot dat einde werkzaam te zyn: ik heb, beſchouwende de veelvuldige denkbeelden, die men zich in deezen tyden van het algemeen belang des Lands vormde, altyd gemeend, dat de Grondweeten van den Staat, niet dan met het grootſte gevaar konden werden veranderd; dat de Privilegien niet dan met het grootſte onrecht tegen wil en dank van derzelver bezitters konden worden vernietigt; dat de Regeering van ons Gewest in het Staats- en Stedelyk Bewind, met den Heere Erf-Stadhouder, moest blyven

ven bewaard; dat de waardigheden en Voorrechten van zyne Hoogheid, zo als die aan Hoogstdezelven wettig zyn opgedraagen, en vergund, moeten worden voorgeſtaan en bevestigd.

In deeze gevoelens myn Ambt bekleedende, had ik met recht een aanſpraak op het vertrouwen van het Volk; maar de ongelukkige tydsomſtandigheden hebben ook in deeze Provincie het vertrouwen op Regenten, en Ministers der Regeering weg genoomen, zo dat misſchien niet een eenige zich op het algemeen Vertrouwen van de Natie zonder onderſcheid kan beroemen; terwyl de laster, in dit anderſints zo vreedzaam Land, tot nadeel van de rust onder een groot aantal onzer goede Ingezetenen heeft weeten een vermoeden in te boezemen, als of ſommige Regeerders haakten na eene verandering in onze gezegende Conſtitutie, en zyne Hoogheid, den Heere Prince van Orange, in deszelvs Voorrechten zogten te benadeelen, offchoon (gelyk aan U Ed. Achtb. bekend is) nimmer tot het veranderen van onze Conſtitutie in dit Gewest eenige voorſlagen zyn gedaan, veel min daar toe door iemant der Leden van *Uwer Ed. Achtb.* Vergadering of derzelver Miniſters, is geadviſeerd; terwyl ook zyne Hoogheid in deszelvs hooge waardigheden binnen deeze Provincie, niet het allerminſte is verkort, nog eenige bedenkingen daar toe, het zy in, of (zo veel ik weet) buiten Uwer Ed. Achtb. Vergadering, door iemand der Regenten of Ministers is geöpperd.

Onverminderd dit alles, deelt ook myn Perſoon in de vooroirdeelen van ſommigen. Ik laat de vuile oogmerken voor den Lasteraar.

Ik heb met genoegen ondervonden, dat U Ed. Achtb. in my geen misdaad wisten.

Ik vertrouw ook van de eerlykheid van den Heer, het Officie waarneemende, dat hy zyn plicht, indien ik ſchuldig was, zou hebben betracht.

Intuſſchen ben ik U Ed. Achtb. ten hoogſten dankbaar voor de wyze, waar op U Ed. Achtb.

my

my hebben gelieven te communiceeren, wat aan dezelve ten opzichte van myne ambtsbediening aangenaam zou zyn, en vermeenen ter bevordering, van de rust te verſtrekken.

Daar ik altyd het algemeen belang heb getracht te bevorderen, en de Rust voor het welzyn van deeze Provincie reeds over lang noodzaaklyk is geweest, offer ik gaarn ten nutte van de rust een onrustig Ambt op, dat ik bereidvaardig met verzuim van myne byzondere zaaken heb waargenoomen.

Ik doe dit in die hoop, dat waarlyk hier door de Rust in de gemoederen van die genen, die onrust verwekken, zal worden herſteld.

Ik doe dit, des te gereeder, om de Satisfactie voor myne eer in de Reſolutie van U Ed. Achtb. begreepen; hier uit blykt myne onſchuld, en U Ed. Achtb. betuigingen verdooven allen laster.

Ik leg dan myn Ambt van Penſionaris deezer Stad in den ſchoot van U Ed. Achtb. neder; ik verzoek van deezen gewichtigen Post te worden ontſlagen op zodaanige wyze, als U Ed. Achtbaare aan de waardigheid van deeze Vergadering, en aan de eer van een eerlyk Miniſter verſchuldigd zyt.

Digitized by Google

N°. 1049. *Extract uit de Reſolutien van Weth en Raad der Stad Middelburg, in dato den 28 July 1787, waar by aan den Heer Mr.* ERMERINS, *zyne demisſie van deszelvs Bediening, als tweede Penſionaris van genoemde Stad wordt verleent, met betuiging dat Hun Ed. Achtb. voor zich zelvs geen reden hebben om gemelden Heer uit zyne Bediening te removeeren; voorts aan denzelven de jouiſſance gelaaten van alle die Rechten en Vrydommen, die aan gewezen Leden van Hun Ed. Achtb. Vergadering gewoon zyn vergunt te worden; en eindelyk bevel, van aan denzelven 600 Ponden betaalde Recognitiepenningen te reſtitueeren.*

De Penſionaris ERMERINS heeft ter Vergadering voorgedraagen, dat hy door den Secretaris CHANGUION, kennis hebbende bekomen van de Deliberatien, die ter Vergadering van gister na den middag ten zynen opzichte hadden geventileerd, en alles willende aanwenden, wat in zyn vermogen was, om, met voorbygaan van zyn eige belangens, de rust en welvaart van de Stad bevorderlyk te zyn, na een bedaard overleg, hy zich zelvs had voorgenomen, om van zyn post, als tweede Penſionaris deezer Stad op denzelven voet, als Hun Ed. Achtb. by Reſolutie van gister zich daar toe bereid hadden getoond, afſtand te doen, verzoekende dat Hun Ed. Achtb. aan hem als nu in diervoegen zyn Demisſie geliefden te verleenen.

Waar op, na dat gemelde Heer zich uit de Vergadering had geabſenteerd, is goedgevonden en verſtaan, aan de Heer ERMERINS te verleenen de Demisſie van deszelvs Bediening, als tweede Penſionaris deezer Stad, zonder dat Hun Ed. Achtb. hier door willen verſtaan worden voor zich zelvs, eenige reden te hebben, om gemelde Heer uit zyne Bediening te removeeren, of eenig ongenoegen te hebben over de handelwyze by dezelven in de waarneeming van zyn voorſz. Bediening gehouden, waar door hy eenige correctie zouden hebben moeten in-

Digitized by Google

incurreeren, of zich deezen Post onwaardig gemaakt hebben.

En is wyders nog goedgevonden aan welgemelde Heer te laaten de jouisſance van alle die Rechten en Vrydommen, die aan geweezen Leden van Hun Ed. Achtb. Vergadering gewoon zyn vergunt te worden; mitsgaders aan den zelven van Stads wege te reſtitueeren de Recognitien, die aan de Stad en Provincie, by de aanvaarding van de opgemelde Bediening, zyn voldaan geworden; en zulks zo veel bedraagt, de Recognitie aan de Stad gefourneert, eene ſomma van vier honderd en vyftig Ponden, en aan den Penſionaris SCHORER, als de geheele Provinciaale Recognitie van drie honderd Ponden hebbende voldaan, de helft van dezelve ſomme, ingevolge Hun Ed. Achtb. Reſolutie van den 24 July 1762; en dienvolgens te ſamen eene ſomme van zes honderd Ponden, tot betaaling van welke Heeren Theſauriers by deezen worden verzogt en geauthoriſeerd.

(*Onder ſtond*)

Accordeerd met voorſz. Reſolutie.

(*was get.*) M. GEENE.

N°. 1050. *Publicatie van Burgemeesters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg, over de te houdene Vreugdebedryven op de aanſtaande Verjaardag van haare Koninglyke Hoogheid.*

Burgemeeſters, Schepenen en Raaden der Stad Middelburg in Zeeland, doen te weeten:

Dat, nademaal wy van tyd tot tyd geinformeerd zyn geworden van het verlangen en reeds gemaakte toebereidzelen, by verſcheide onzer Ingezetenen, om door het aanſteeken van Illuminatien hunne vreugde te betoonen over de Geboortedag van haare Koninglyke Hoogheid Mevrouwe de Princeſſe

van Oranje, op den 7den deezer maand invallende, en zulks echter, ingevolge onze Publicatie van den 6 Maart deezes jaars, waar by zulks wel expresselyk is verboden, niet zouden vermogen te geschieden; Zo is 't, dat wy aan dit verlangen hebbende willen voldoen; by deezen aan elk en een iegelyk onzer Ingezetenen, de vryheid laaten, om door het aansteeken van Illuminatien op den avond van den voorsz. 7den Augustus, en van dien dag alleen, zyn genoegen over de voorsz. gebeurtenis te kennen te geeven, met dien verstande nogthands, dat dezelve Illuminatien niet zullen mogen bestaan in, of verzeld zyn met aangestookene Pek-Tonnen, Kransen, Lepels, of andere zwaare brandende stoffen, waar uit gevaarlyke gevolgen te wagten zyn, op pœne van één honderd guldens, voor elke Ton, Pek-Krans of Lepel te verbeuren, by den genen, die dezelve zal hebben aangestooken; mitsgaders dat het een ieder zal vry staan zyn vreugde invoegen voorschreeven, zo veel of weinig te doen zien, als hy na zyn eigen zinnelykheid en vermogen raadzaam zal oirdeelen; zonder dat iemand zich zal mogen verstouten, om dezulke, die het opgenoemd vreugdebedryf, of in het geheel niet, of na zyn begrip in een te geringe maate mogt aanrichten, eenige de allerminste moedwilligheid, of kwaade bejegening met woorden of daaden aan te doen; veel min by dezelve of andere rondloopen om Drank te eischen, of eenige Penningen af te vorderen, onder voorwendzel van benodigdheid voor vreugdebedryven, of uit andere inzichten, op pœne, by onze Publicatie van den 4den der voorige maand gestatueert, dat alle dezulken als Verstoorders der publieke veiligheid, zonder eenige oogluiking, andere ten affchrik strengelyk zullen gestraft worden.

Dat wy voorts, ten einde alle ongelukken van Brand als anderfints, die met reden op den voorengemelde dag zouden te dugten zyn, voor te komen, by deezen ten sterksten verbieden het schieten

ten met Snaphaanen, Piſtoolen en Kanonnetjes, of eenig ander ſchietgeweer, mitsgaders het præpareeren, maaken, van elders gemaakt ontbieden, zo wel als het afſteeken of afſchieten van alle ſoorten van Vuurwerken hoe ook genaamd, of van wat natuur dezelve ook zouden mogen zyn, waar toe eenig Buskruid in meer of mindere maate word vereischt, op pœne, dat de genen, die deezen contrarie zullen handelen, boven de verbeurte der voorengenoemde Geweeren, nog voor elke ſchoot met dezelve, en voor elk Vuurwerk, (het zy Voetzoeker, Vuurpyl, of ſoortgelyke) dat zal wezen aangeſtooken, verbeuren zullen de ſomma van twee Ponden Vlaams; welke boete, zo wel als de hier voorengemelde, zal worden geinnet, in diervoegen, als by onze Publicatie van den 6den Maart deezes jaars is vastgeſteld.

Blyvende dienſvolgens dezelve Publicatie, ten dien reguarde, mitsgaders onze nadere van den 4den July, ten aanzien van het Verbod tegen het uitſteeken van Vlaggen en Linten aan de Huizen, woest geſchreeuw langs 's Heeren Straaten of andere ongeregeldheden, met opzicht tot de Illuminatien, zo voor als na den hier vooren uitgezonderden dag, geheel en al in haar volle kracht en vigeur.

En op dat niemand hier van eenige Ignorantie prætendeere, zal deeze alomme worden gepubliceert en geaffigeert, daar men gewoon is Publicatie en Affixie te doen.

Actum ten Raade der Stad Middelburg, deezen 4 Augustus 1787.

(*Onder ſtond*)

My præſent.

(*was get.*) P. L. Changuion.

N°.

No. 1051. *Plaaat van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, tot herſtelling van de publieke rust en eensgezindheid in die Provincie; bevattende teffens eene generaale Amnestie, over alle en een iegelyk, die dezelve eenigſins aangaan mag, uit krachte van welke by deezen van nu af aan worden vergeeven alle woorden, geſchriften en daaden, die ſedert den jaare 1778 tot heden toe zyn verricht, welke aanleiding tot het verwekken of voortzetten van onrust, verdeeldheid, misnoegen en geweld hebben gegeeven enz.*

De Staaten van Zeeland, allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut! doen te weeten.

Dat wy met het uiterſte leedwezen hebben gezien, hoe, ſedert eenen geruimen tyd herwaards, deeze Provincie door veele ongenoegens en verdeeldheden is ontrust geworden, welke in ſommige Plaatſen tot de ſchroomelykſte daadelykheden zyn uitgebarſten, waar van verſcheiden Ingezetenen in Perſoonen, Familien of Goederen, de ongelukkige gevolgen ondervinden.

Dat offchoon de drift niet op alle Plaatſen met dezelve hevigheid gewoed heeft, en ſommige zelve, tot nog toe in uitwendige ruste zyn gebleeven, wy, nogthands met rede bedugt zyn, dat dezelve oirzaaken ook overal dezelve uitwerkſels met der tyd zouden kunnen voortbrengen.

Weshalven wy nodig en dienſtig geoirdeeld hebbende, voor de goede Burgeryen, In- en Opgezetenen deezer Provincie, by deezen open te leggen onze denkwyze en welmeeninge ten deezen opzichte: zo is 't, dat wy, op dezelve wyze, als breeder in onze Reſolutie van den 16 October 1786 is vervat, wederom by vernieuwinge en op het plechtigſte, *met eenpaarige bewilliging van alle de Leden van Staat* verklaaren, dat wy niets meerder ter harte neemen dan de bewaaring van de Conſtitutie deezer Republyk, gelyk dezelve door de Unie tot on-

der-

derlinge defensie vereenigd is; de handhaaving der Souvereiniteit deezer Provincie; de bescherming der Vryheden en Voorrechten der Ingezetenen; en dat wy vastelyk gezind zyn de hooge Waardigheden van Erf-Stadhouder, Kapitein en Admiraal-Generaal te maintineeren, met alle de Rechten en Prærogativen, zo door ons in deeze Provincie, als door de gezamentlyke Bondgenooten met betrekking tot den gemeenen Staat, in de jaaren 1747 en 1766 wettig en erffelyk is opgedraagen.

Dat wy ook in gemeenschap met de andere Provincien, die met ons in dezelve gevoelens staan, alle onze vermogens zullen aanwenden, ten einde zyne Doorluchtige Hoogheid worde in staat gesteld, om door de uitoeffening van deszelvs hooge Waardigheden mede te werken, tot redding en bevreediging van het lieve Vaderland.

Dat wy mitsdien ten sterksten afkeuren en verbieden alle middelen en wegen, die of in haare bedoeling of in haare gevolgen zouden uitloopen tot verandering van onze wettige Constitutie en Regeeringsform, of eenigsints aanleiding zouden kunnen geeven tot Partyschappen, en in 't byzonder de Wapenoeffening der Ingezetenen, in byzondere Corpsen of Genoodschappen, afgescheiden van de ordinaire Burgerwagten; en het Collecteeren van Penningen onder den naam van een *Vaderlands Fonds*; mitsgaders alle zodaanige Daaden, Gesprekken en Schriften, Prenten of Teekeningen, waar door het zaad van wantrouwen zoude gespreid worden, of iemand in zyn Persoon, Eere of Goederen worden beleedigd; niet willende dat iets van de voorgemelde zaaken voortaan in deeze Provincie zal plaats hebben; verzoekende mitsdien de Regeeringen der stemmende Steden, en gelastende die der Smal-Steden, mitsgaders alle onze Officieren daar tegen te waaken, dezelve krachtdaadig te weeren, en de Overtreeders te doen corrigeeren en straffen als Verstoordets der publyke rust.

Dat wy vertrouwen, dat na deeze ernstige Waarschou-

ſchouwinge, een ieder zich in ſtilheid en onderwerping aan de Wetten en Beveelen der Hooge Overheid en reſpective Magiſtraaten, zonder welke geene Burgerſtaat beſtaan kan, zal gedraagen, en met dezulke die in de Volksbeweegingen het voorwerp van haat hunner mede-Burgeren geweest zyn, wederom als voorheen in vreede en eensgezindheid zal leeven; dat wy nogthands met droefheid hebbende gezien dat veelen onzer Ingezetenen en Vreemden in de Provincie verkeerende, zich zo verre hebben laaten vervoeren, dat zy zich ſchuldig gemaakt hebben aan daaden van geweld, waar door de rust en publyke veiligheid op een ſchrikkelyke wyze is geſtoord geworden, en de Schuldige zeer rechtmaatige redenen hebben, om voor de vervolging der Juſtitie te vreezen, hebben wy, om een blyk te geeven, hoe zeer wy genegen zyn de Burgertwisten te ſmooren, en de onderlinge eenigheid, rust en vreede te bevorderen, goedgevonden, uit onze Souvereine Magt en zonderlinge Gratie; vast te ſtellen en te doen verkondigen eene generaale Amnestie, Vergetelheid en Vergeeving, zo als wy dezelve generaalyk vaſtſtellen by deezen, over alle en een iegelyk die dezelve eenigſins aangaan mag; uit krachte van welke generaale Amneſtie, by deezen van nu af aan, worden vergeeven alle Woorden, Geſchriften en Daaden, die ten principaalen of by conſequentie ſedert den jaare 1778 tot heden toe, zyn geſproken en verricht, en direct of indirect mogten hebben gediend tot het verwekken of voortzetten van onrust, verdeeldheid, mispoegen en geweld tegen de Perſoonen of Goederen van iemand onzer Ingezetenen, van wat ſtaat of qualiteit hy zoude mogen zyn; verbiedende dat daar over ooit eenig nader onderzoek door de Juſtitie zal mogen worden gedaan, behoudens nogthands zodaanige Civile Actie, als aan de beſchaadigde Ingezetenen tot wederverkryging van hunne vermiste Goederen, in Rechten zal competeeren; wordende alleenlyk van deeze Amnes-

Digitized by Google

nestie uitgezonderd zodaanige Perſoonen, welke zich onder voorwendzel van de Burgertwisten, aan Doodſlag, Roof en Dievery hebben ſchuldig gemaakt, of tegen welke de Juſtitie reeds gevonnist heeft.

Vertrouwende wy, dat alle Perſoonen onder deeze onze gratie begreepen, en alle anderen, zich voortaan jegens ons als Hoogſte Overheid, mitsgaders omtrent de Regeeringen en Magiſtraaten over hen geſteld, en jegens malkanderen, zullen gedraagen als vreedelievende, getrouwe en gehoorzaame Onderzaaten, en Leden van de Burgerlyke Maatſchappy betaamt, zonder met woorden of daaden, ſaamenrottingen of woest geſchreeuw, daar tegen aan te gaan, op pœne niet alleen, van naar ſtrengheid der Wetten te zullen worden geſtraft, maar ook het genot van deeze onze gratie geheel te zullen verliezen, en aanſpreekelyk te zyn over al het gene voor, en na de tegenwoordige zal zyn misdaan.

Gelasten en beveelen derhalven alle onze Officieren, Prokureur-Generaal en Fiskaal van den Hove Provinciaal, Rentmeeſters bewesten- en beoosten-Schelde, de Bailjuwen der Steden, en voorts alle Magiſtraaten en Ingezetenen, tegenwoordig en toekomende, zich naar den inhoud deezes te reguleeren, en een iegelyk, buiten de voorſchreeven uitgezonderde, het effect en gevolg van deeze Amnestie, rustelyk en vreedelyk te laaten genieten; nademaal wy verſtaan, dat over alle de Burgertwisten en derzelver gevolgen hier vooren gemeld, een altoosduurende vergeeving en vergeetelheid zal blyven; want wy zulks ten dienſte en nutte van de Provincie van Zeeland, Steden en Leden van dien, en van alle Burgers en Inwoonders in het particulier, hebben bevonden te behooren.

En op dat niemand hier van eenige onweetenheid zoude voorwenden, zal deeze aan den Procureur-Generaal van den Hove Provinciaal, en aan alle Of-

Officieren Crimineele Jurisdictie oeffenende, worden toegezonden, en voorts alomme gepubliceerd en geaffigeerd, daar men gewoon is Publicatie en Affictie te doen.

Aldus gedaan en gearresteerd, in 't Hof van Zeeland te Middelburg, den 13 Augustus 1787.

(*Onder ſtond,*)

Ter Ordonnantie van de Heeren Staaten van Zeeland.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

No. 1052. *Echte Lyst der geplunderde Huizen binnen de Stad Zierikzee, den 24 September 1787.*

Op de Oude Haven.

Burgemeeſter van der Haar, geheel weg.
De Societeit van 't Genootſchap, geheel weg.
Juffrouw Bastaard, geheel weg.
Monſr. Hugo Block, geheel weg.
Monſr. Braams, Kruidenier, geheel weg.
Den Roomſch Prieſter, geheel weg.
Monſr. Brouwer, geheel weg.
Stoffel Kers, geheel weg.
Jan Smit, niets over.
Baas van Schelven, geheel weg.
De Heer Smit, geheel weg.
De Heer Pous, ten deele, in een onbewoond Huis.
De Heer A. Koole, van vooren de glazen.
De Heer Jacob Vis, Notaris, meest alles.
De Heer Zwemer, een gedeelte.
De Heer van Zouten Keetlaer, geheel weg.
Het Pakhuis van de Heer Smit, ten deele.
De Heer van Meurs, alles vernield en weg.
De Heer Jan den Boer, geheel weg.
Jan Compagne, Kuipers Baas, ten deele.
Mevrouwe Boelje, de voorglazen.

Jan

Digitized by Google

Jan Brouwer, Kruidenier, ten deele.
Een Kleermaaker, ten deele.
De Heer Pieter de Kanter, meest vernield.
De Heer Rentmeester van Yſelſtein, alles vernield, als mede de Rytuigen.
Notaris Viſſer, geheel weg.
De Schilder Doesburg, de voorglazen.
A. van Setten, Boekbinder, alles weg.
Een Schoenmaaker, gedeeltelyk.
Notaris van Eck, gedeeltelyk.
Doctor Potter, meest al weg.

Poſtſtraat.

Monſr. Blom, twee Huizen, weg.
Een Kleermaaker, geheel weg.
De Vrouwe-Kleermaaker, gedeeltelyk.
Burgemeeſter van der Schatte, alles vernield.
Zyn aanvolgend Huis, geheel weg.
Monſr. Puiſen, een Chitſewinkel, geheel weg.
Monſr. van den Thoorn, geheel weg.
Naast aanvolgende, de glazen.
Metſelaar Lookman, alles vernield.
Den Horologiemaaker, alles vernield.
Het Logement de Zoutkeet, meerendeels.
De Heer Tromp, gedeeltelyk.
Van den Hoek, Schoolmeeſter en Voorzanger, meerendeels.

Verre Markt.

Van den Hage, Linnenwinkel, alles vernield.
De Heer van Meertens, een gedeelte.

Op den Dam.

Monſr. van der Meer, de glazen.
Den Lutherſchen Predikant, meerendeels.
Fornoy, een Linnenwinkel, alles vernield.
De Kok en Pasteibakker, meest alles.
Chirurgyn Maatjes, de glazen.

Schuithaven en Nobelſtraat.

De Heer Commis de Kanter, geheel en al.
Logement van Nasſau, gedeeltelyk.
Van de Velde, Geneverwinkel, alles weg.
De Societeit, alles vernield en weg.
Cornelis van Verhoop, gedeeltelyk.
Een Hoedemaakery, geheel weg.
Verſpil, Metſelaar, alles vernield.
De Heer Secretaris Breekpot, alles vernield.

Verre Nieuwſtraat.

Do. Blaauw, geheel, niets over als één Paruik.
Daniël Munniks, geheel weg.
De Wolf, Chirurgyn, van onderen alles weg.
De Muſikant van der Pot, alles weg.
Louys Dekker, Gevenerwinkel, alles weg.
Een Rotterdammer Schipper, van onderen weg.
Jacob Akkerdaas, Geneverwinkel, van onderen weg.
De Braal, een Smit, niets over.
Monſr. Kats, Zilverſmit, alles vernield.
Keller, een Grutter, alles vernield.
De wed. Mol, de Voorglazen.
Agatha Kroon, Galanteriewinkel, geheel weg.

In de korte Sint Janſtraat.

Monſr. Logger, Chitſewinkel, twee Huizen deerlyk vernield.
J. Smit, Paruikmaaker, alles van vooren.
Nevens aan een Winkel, alles vernield.
Van der Jagt, een Schilder, van onderen alles.
De Heer Eyſerman, van onderen alles.
Notaris van Tongeren, meest alles.
Een Bakker, alles vernield.
Een Kroeg, alles vernield.
Van der Hugt, Middelburgs Beurtman, alles vernield.
Pieter de Vos, Dortſche Beurtman, alles vernield.
Monſr. Stiphout, van onderen.
Jacob Slagh, geheel weg.

Baas

Baas Helmig, geheel weg.
P. Bot, geheel weg.
Jan de Koning, geheel weg.
Baas van Schelven, geheel weg.
Baas Hofveger, geheel weg.
Benevens nog 13 ſtuks gemeene Huisjes, te ſaamen 103 Huizen. Ook zyn by deeze omſtandigheid 5 Perſoonen verongelukt.

N°. 1053. *Echte Lyst der geplunderde Huizen binnen Vlisſingen, op den* 29, 30 *September en* 1 *October* 1787.

Thomas Corbelyn, Boekverkooper by de Yzere Brug, geheel.
Jan Evertſen, Winkelier in de korte Noordſtraat, eenige glazen beſchaadigt.
Johannes Paff, Kleermaaker in de korte Noordſtraat, geheel.
Johannes Bleeker, Schoenmaaker in de Kerkſtraat, geheel.
Jan Brunel, Chirurgyn in de Kerkſtraat, geheel.
Johan Coenraad Henning, Hoedemaaker in de Kerkſtraat, geheel.
De Vrouw van Verſtep in de Kerkſtraat, eenige glazen beſchaadigt.
Gozardus Zandleeven, Suikerbakker op de Oostzyde, geheel.
Jan Baert, Apothecar op de Oostzyde, geheel en zwaar.
Gilles Baert, Wynkooper op de Oostzyde, geheel.
Johan Jacob de Freytag, Ingenieur der Provincie Zeeland op de Oostzyde, geheel.
Nicolaas Baroen, Broodbakker op de Oostzyde, geheel.
Anthony de Zitter Jz., Schepen, op de Nieuwendyk, byna geheel.
Johan de Vey, Suikerbakker op de Nieuwendyk, eenige glazen ingeſlagen.

Digitized by Google

Cornelis Stevens, Smit op de Nieuwendyk, byna geheel.
Bastiaan de Feyter, Winkelier op de Nieuwendyk, geheel.
Hendrik Timmermans, Kleermaaker op de Nieuwendyk, geheel.
Abraham van Doorn, Raad, in de korte Walſtraat, geheel.
François Reinier Rademacher, Raad, by de Roode Brug, geheel
Willem van Duuren Junior, in de Brouwery de Meyboom, oostzyde van de Nieuwe-Haven, de glazen ingeſlagen en de Goederen geruineerd.
Louis Porte, Waalſche Predikant, in de Palingſtraat, geheel.
Gysbrecht Moelaart, *Kapitein, op de drooge Dok*, geheel.
L. C. van Sonsbeek, Raad en Provinciaale Rekenmeester, op de oostzyde van de Dok, geheel.
Johan Teellinck le Grand, Penſionaris Honorair, op de oostzyde van de Dok, geheel.
Nicolaas Cornelis Lambrechtſen, Raad en Penſionaris, op de oostzyde van de Dok, geheel.
Cornelis Caen, Burgemeester en Raad, op de oostzyde van de Dok, geheel.
Cornelis Christiaen Bertling, Burgemeester en Raad, op de Pottekaay, geheel.
Adolf Wielinx, Peperkoekbakker by de Pottekaay, geheel.
Machiel Kranendonk, Schilder in de Wagenaarſtraat, geheel.
Bartelinus Aalbrechts, Broodbakker in de Wagenaarſtraat, geheel.
Abraham Louyſen, Schepen en Raad, in de Walſtraat, beneden weinige glazen uit.
Coenraad Aalbrechts, oude Kleerverkooper in de Scherminkelſtraat, geheel.
Frederik Vogel, Sintjan, in de Scherminkelſtraat, eenige glazen ingeſlagen.

De

Digitized by Google

De weduwe Suſanna Leger, op de Schardynkaay, eenige glazen ingeſlagen.
Barend de Kater, op de Schardynkaay, weinige glazen ingeſlagen.
Cornelis van Ockenburg, Winkelier in de Slikſtraat, eenige glazen ingeſlagen.
Willem van Duuren, Commis in de Slikſtraat, geheel.
Cornelis de Ruyter Junior, Winkelier op de Groote Markt, geheel.
Adriaan Huibrechtſen, Broodbakker in de Weſtſtraat, eenige glazen ingeſlagen.
Albert Corbelyn, Stads Drukker op de Beurs, geheel.
Jan Booms, Paruikmaaker op de Beurs, geheel.
Jan de Feyter, Peperkoekbakker in 't Beursſtraatje, geheel.
Cornelis Verſluis, Raad, op de Bierkaay, bynageheel.
Johannes van der Ley, Broodbakker in de lange Noordſtraat, eenige glazen ingeſlagen.
Johannes Kluit, Commis van de Schelde, op de oude Markt, geheel.
Pieter Dronkerts, Kleermaaker in de Sint Jacobſtraat, geheel.
Johannes Cornelis Baerts, Doctor, in de Sint Jacobſtraat, geheel.
Goſardus Udemans, Zilverſmit in de Sint Jacobſtraat, eenige glazen ingeſlagen.
Een Huis van Thomas Corbelyn op de kleine Markt, eenige glazen ingeſlagen.
Jacques Antoine Bourdon, Winkelier op de kleine Markt, geheel.
Hendrik Janſen, Sintjan in 't Groenewoud, eenige glazen ingeſlagen.
Pieter Roelofs, Boekverkooper in 't Groenewoud, geheel.
Pieter de Lange, Kleermaaker in 't Groenewoud, geheel.

Digitized by Google

Cornelis Pirau, Witwerker in 't Groenewoud, geheel.
Josias Wens, Broodbakker in 't Dormansslop, geheel.
Wouter van Ockenburg, Schipper in de Nieuwstraat, geheel.
Een ledig Huis van Jan Lonke in de Nieuwstraat, eenige glazen ingeslagen.
. . . . Maes, Luterschen Predikant, in de Nieuwstraat, geheel.
François Adriaan van Rosevelt Cateau, Schepen en Raad, in de Nieuwstraat, geheel.
Nicolaas de Ryke, Landman by de Vlissingschen Boom, geheel.
Willem Arendsen, Schilder op oud Vlissingen, byna geheel.
Passchier Fret, op oud Vlissingen, eenige glazen uit.

N. 1054. *Publicatie van de Raaden der Stad Vlissingen, waar by aan de Gemeente bekend maaken: dat Hun Ed. Achtb. zich eenstemmig hebben vereenigd om voor hun gevoelen te verklaaren, te blyven aankleeven, niet alleen de Staats, Stadhouderlyke en Stads bestier, met den Prins Erf-Stadhouder; maar ook de rechten die hem als Erf-Heer van de Stad wettig zyn toekomende zonder eenige reserve &c.*

De Raaden der Stad Vlissingen, tot hun uitterste leedwezen ondervindende en gevoelende de ongelukkige en betreurenswaardige omstandigheden, in welke deeze Stad en deszelvs goede Burgery zich jegenswoordig bevind; voornaamentlyk ontstaan uit de verschillende begrippen in de publieke zaaken, en uit het begrip dat de denkingswyze van de Regeeringe omtrent dezelve niet eens was; ondervindende reeds de facheuse gevolgen, die daar uit ontstaan zyn; en schrikkende voor het gene

daar

daar uit misſchien, hoewel onverhoopt ten nadeele van de goede Burgery zonde kunnen ontſtaan, ingevalle daar gene volkomen verzekering van het tegendeel word gegeeven. Hebben eenpaarig beſloten en goedgevonden, by deezen aan de Gemeente bekend te maaken: dat hunne Ed. Achtb. zich eenſtemmig, en elk Lid van dezelve voor zich in het byzonder hebben vereenigd; om voor hun gevoelen te verklaaren: te blyven aankleeven, niet alleen de Staats, Stadhouderlyke en Stads beſtier, met den Prins Erf-Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten, die aan Hooggemelde zyne Doorluchtige Hoogheid, by voorige Reſolutien in de jaaren 1747 en 1766 zyn verleend; maar ook die hem als Erf-Heer deezer Stad wettig zyn toekomende, zonder eenige reſerve. Al het welke Hun Ed. Achtb. verklaaren eenpaarig bereid te zyn, ten allen tyde, krachtdaadig te handhaaven, en aan die genen, welke daar toe behulpzaam willen zyn, de nodige adſiſtentie te verleenen. Dat, om de goede Burgery en Ingezetenen ten vollen genoegen te geeven, op heden namiddag die Leden, welke door de Gemeente zyn gerequireert, voor zo veel dezelve preſent waren, hunne Raadsplaatſen hebben gereſigneerd in onze handen; hebbende de præſente Raaden teffens gereſolveerd, den Heer Pieter Jacob Clyver te qualificeeren, omme de vaceerende Burgemeeſters plaats *ad interim* waar te neemen, tot tyd en wyle nader by zyne Doorluchtigſte Hoogheid zal zyn gedisponeerd; in dat vertrouwen, dat deeze reſignatie van voorſchreeven afgegaane Heeren, en voornoemde verklaaringe van deezen Raade, by alle van hen als Lieden van eere gedaan, zal ſtrekken tot genoegen der geheele Burgery, en elk Lid van dezelve. En dus al het zelve van die gezegende uitwerkinge zyn zal; dat een ieder, alle commotien, plunderinge, en bekommering omtrent iemands Perſoon of Goederen gewillig zal onderlaaten; en in tegendeel zich voortaan ſtil en bedaard gedraagen zal;

ja zelvs het zyne toebrengen; by die genen, die daar toe voor als noch niet gezind mogten zyn, omme dezelve insgelyks tot bedaartheid en ſtilte aan te maanen; ten einde daar door de verdere ruine onzer mede-Burgeren, en den geheelen ondergang van deeze Stad; en dus ook van hun, aan wien tegenwoordig geſprooken word, te voorkomen: welke dezelve anderſints onvermydelyk, en onherſtelbaar te wege brengen zoude.

Actum ten Raade deezer Stad Vliſſingen, den 30 September 1787.

My preſent,

(*was get.*) J. Louysen.

No. 1055. *Miſſive van de Raaden der Stad Vliſſingen, aan den Heere Erf-Stadhouder, waar by aan Hoogstdenzelven kennis geeven van het plunderen binnen hunne Stad, en dat op ſterke aandrang van de Gemeente, tien van derzelver mede-Raaden, hunne Raadplaatzen hebben nedergelegd &c.*

Doorluchtigſte Vorst en Heer!

De rampſpoeden, welke onze Stad thands ongelukkig treffen, veroirzaaken eene confuſie, die ons belet Uwe Doorluchtige Hoogheid een breedvoerig verſlag van het heden voorgevallene te kunnen geeven. Eene vreeslyke plunderinge hebben ſommige onzer Ingezetenen en mede-Raaden in den gepaſſeerden nacht en heden deezen dag aan hunne Huizen en Goederen moeten ondervinden, veroirzaakt door de tweeſpalt, welke deeze Republiek, onze Provincie, en ook onze Stad te jammerlyk van een heeft geſcheurd. De woede was, en is by aanhoudenheid onbegrypelyk tegens allen, die gedagt hebben eene vernieuwinge in de van ouds geſtelde Conſtitutie nodig te zyn geweest. De Gemeente heeft op het ſterkſte aangedrongen, dat tien onzer mede-

Raa-

Raaden, naamentlyk de Heeren Mr. Cornelis Caen, Leonardus Constantyn van Sonsbeek, Cornelis Christiaan Bertling, Petrus Guliel-mus Schorer, Cornelis Versluis, Nicolaas Cornelis Lambrechtsen, Abraham Sandra, François Roseveld Cateau, Jacob Wouter Bouwens en Adriaan van Doorn, hunne Raadplaatſen zouden nederleggen, het gene ook daadelyk door de tien preſente Heeren is geſchied; in vertrouwen van daar door de rust binnen deeze Stad te zullen herſtellen, dan 't welke tot in dit oogenblik niet zo geluklyk is gereusſeerd, als wy wel gewenſcht hadden, als zynde de plundering ſedert echter blyven voortduuren. Wy hebben gemeend, in deezen confuſen ſtaat, niet beter te kunnen doen, dan den Heer Pieter Jacob Cleyver, onzen mede-Raad, te ſolliciteeren, omme de vaceerende Burgemeesters-plaatſe *ad interim* waar te neemen, tot tyd en wyle Uwe Doorluchtigſte Hoogheid nader daaromtrent zult gelieven te disponeeren.

Wy beveelen Uwe Doorluchtige Hoogheid in de protectie Godes, en onderſchryven ons met alle verſchuldigde veneratie.

Doorluchtigſte Vorst en Heer!

Uwe Doorl. Hoogh. ootmoedige Dienaaren,

Ten Raade, den 30 Septemb. 1787. *De Raaden der Stad Vlissingen.*

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*was get.*) J. Louyssen.

N°. 1056. *Waarſchouwing van de Raaden der Stad Vliſſingen aan een ieder, om zich verder te onthouden van alle overlast of geweld te pleegen aan Huizen, Perſoonen of Goederen van eenige Inwoonders dier Stad; verders dat alle Vreemdelingen zich illico buiten de Poorten zullen moeten begeeven, om alle gelegenheid tot verdere oneenigheden voor te komen &c.*

De Raaden der Stad Vliſſingen, alle den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut: doen te weeten.

Dat wy met de gevoeligſte aandoening hebben zien gebeuren verſcheiden omſtandigheden, die, wanneer dezelve moeten blyven voortgaan, niet anders dan den geheelen ondergang deezer Stad en der goede Burgery ten gevolge zullen hebben.

Weshalven Hunne Edele Achtbaaren midsdien beveelen aan allen en een ieder van welken ſtaat of conditie hy zy, om zich verder te onthouden van allen overlast of geweld te pleegen aan Huizen, Perſoonen of Goederen van eenige der Inwoonderen deezer Stad, niemand met ſcheldwoorden of kwaade bejeegeningen te ontmoeten, maar integendeel zich als een ſtil en vreedzaam Burger en Ingezeten te gedraagen. Gelastende Hunne Edele Achtbaaren mits deezen, dat alle Vreemdelingen zich illico buiten de Poorten deezer Stad moeten begeeven, om alle gelegenheid tot verdere oneenigheden voor te komen.

Dat Hunne Edele Achtbaaren ter bereiking van dit ſalutair oogmerk, hebben goedgevonden, aan het Guarnifoen deezer Stad de nodige ordre te geeven, om, met overleg van zodaanig getal Burgers, die zich onder de directie van den Burger-Krygsraad ter beveiliging en ter herſtelling, der zo zeer binnen deeze Stad verbrooken rust, zullen aanbieden, werkzaam te wezen: wordende ieder wel geintentioneerd Burger en Ingezeten al verder by deezen verzogt, om by de eerſte oproeping by Trom-

Digitized by Google

Trommelſlag zich te vervoegen op de gewoone alarmplaats, ten einde alsdan de voorſtellen en bevelen van den Edelen Manhaften Krygsraad te hooren, en te ontvangen.

Actum ten Raade deezer Stad Vliſſingen, den 1 October 1787.

My preſent.

(*was get.*) J. Louyssen.

N°. 1057. *Publicatie van de Raaden der Stad Vliſſingen, waar by kennis geeven, dat de goede Burgery by ſolemneelen ééde heeft verklaard, dat blyven aankleeven de Staats, Stadhouderlyke en Stads Regeeringe met den Heere Erf-Stadhouder; voorts dat zy alle de Burgers en Ingezetenen neemen in hunne byzondere protectie; eindelyk, eene aanmaaning om alle de geplunderde Goederen die zyn weggenomen en geborgen, te rug te brengen op het Raadhuis &c.*

De Raaden der Stad Vliſſingen, in overweeging hebbende genomen, hoe onder de middelen, welke men heeft geoirdeelt te kunnen dienen, om de ſubſiſteerende verdeeldheden tuſſchen Burgers en Burgers weg te neemen, en de algemeene rust, zonder welke derzelver gewiſſe en volſlagene ondergang zou te duchten zyn; begreepen is, dat de goede Burgery by ſolemneelen ééde zoude verklaaren te blyven aankleeven de Staats, Stadhouderlyke en Stads Regeering met den Heere Prins Erf-Stadhouder, bekleedende alle die Voorrechten en Rechten, die aan Hooggemelde zyn Doorluchtige Hoogheid by voorige Reſolutien in de jaaren 1747 en 1766 zyn verleend; hebben goedgevonden en verſtaan, daar nu deeze ſolemniteit door alle de genen, die in deeze gefubſiſteerd hebbende onluſten zyn betrokken geweest, verricht is, by deeze te verklaaren, dat zy vaſtelyk vertrouwen, dat hier mede alle wantrouwen onderling zal zyn wegge-

Digitized by Google

genoomen, en elk zich bevlytigen zal, om, in vergetelheid ſtellende, al het gene 't welk aanleiding tot onderlinge verdeeldheid heeft gegeeven, voornaamelyk ontſtaan uit de verſchillende denkenswyze over de publieke zaaken, met zyne Evennaaſten en mede-Burgers in volkomen vriendſchap en goede harmonie te verkeeren.

En naardien in het byzonder eenige van onze goede Burgers en Ingezetenen, toevallig daar in betrokken, ongelukkig in een verdenken zyn geraakt, even, als of zy in 't geheel niet zouden zyn toegedaan de voornoemde Staats, Stadhouderlyke en Stads Regeering, doch welk mistrouwen dezelve Burgers en Ingezetenen, door den plechtigen ééd op gisteren in 't openbaar gedaan, hebben getoont geenſins te meriteeren of waardig te zyn, zo verklaaren Hun Edele Achtbaaren daar in volkomen te berusten en te acquieſceeren, verklaarende by deeze alle dezelve Burgers en Ingezetenen te neemen in hunne byzondere protectie; terwyl Hun Edel Achtbaaren by deezen een iegelyk willen houden voor gewaarſchouwd, van niemand, uit hoofde van het voorgemelde en nu weggenoomen wantrouwen te molesteeren of te inſulteeren, het zy met daaden, woorden of ſcheldnaamen, op pœne, dat indien deswegens eenige gegronde klachten mogten voorkomen, het zelve naar bevind van zaaken ſerieuslyk zal worden geſtraft; geevende des noods aan alle zodaanige Burgers en Ingezetenen vryheid, om, wanneer zy op eenige wyze mogten worden geinſulteerd of gemolesteerd, zich behoorlyk deswegens te adreſſeeren.

En alzo verders Hun Edele Achtb. geinformeerd zyn, dat in de ongelukkige beroeringen deezer dagen voorgevallen, verſcheidene der geplunderde Goederen zyn weggenoomen en geborgen; zo is 't dat Hun Ed. Achtb. by deezen mede ſerieuſelyk aan een iegelyk, die eenige dier Goederen onder zich mogte hebben, verzoeken en recommandeeren, omme binnen den tyd van vier dagen, zonder

dat

dat eenige recherches in zodaanig een geval zullen plaats hebben, dezelve te rug te brengen op het Raadhuis deezer Stad, ten einde zo veel mooglyk, aan den rechten Eigenaar te kunnen worden gereſtitueerd; of ingeval de eigendom derzelve niet ſufficient werde beweezen, ten profyte van den Armen deezer Stad zullen worden verkogt; en byaldien by nadere huiszoeking nog eenige Goederen by Particulieren mogten worden gevonden, dezulke als zich aan Diefſtal hebbende ſchuldig gemaakt, zullen worden naar bevind van zaaken geſtraft en gecorrigeerd.

Actum ten Raade deezer Stad Vliſſingen, den 1 October 1787.

My præſent.

(was get.) J. Louyssen.

N°. 1058. *Eed afgelegd door de Burgers en Ingezetenen der Stad Vliſſingen, in handen van de Ed. Achtb. Raaden van die Stad, op den* 1 *October* 1787.

Ik beloove en zweere, dat ik 's Lands aloude Conſtitutie, en de Rechten van den Prins Erf-Stadhouder, Kapitein-, Admiraal en Generaal, als mede Erf-Heer deezer Stad; alles overeenkomſtig de Reſolutien van de jaaren 1747, 1751 en 1766, ten allen tyde zal handhaaven en helpen handhaaven, zonder my ooit of ooit te bemoeijen, of in te laaten in geſprekken, byeenkomſten of andere daaden, die, in de bedoeling, of in de gevolgen, tot eenige verandering van deeze denkwyze zouden kunnen ſtrekken: en, dat ik my ſteeds als een ſtil, vreedzaam, in geenerhande factie inlaatend, en myn Overheid in de uitvoering van derzelver beveelen en Ordonnantien als een gehoorzaam Burger en Inwooner zal gedraagen.

Zo waarlyk helpe my God Almachtig.

N°.

Digitized by Google

N°. 1059. *Publicatie van Bailjuw, Burgemeesteren, Schepenen en Raaden der Stad Veere, waar by kennis geeven, dat het daar na toe zullen zoeken te dirigeeren, dat den Heere Erf-Stadhouder worde verzogt, om het zy in eigener Perſoon of wel door Gecommitteerdens, orde te ſtellen op de Regeering in de Provincie van Zeeland, en ſpeciaal geauthoriſeerd, om zodaanige veranderingen, daar omtrent in de Steden en Plaatſen derzelve te maaken, als naar zyne wysheid ten beste van het Land, zal nodig, redelyk en welvoeglyk oirdeelen.*

Bailjuw, Burgemeeſters, Schepenen en Raaden der Stad Veere, allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut: doen te weeten.

Dat aangezien de middelen tot hier toe geëmploijeerd, niet genoegzaam ſchynen om de rust, vreede en eensgezindheid, zonder welke geene Maatſchappy hoe klein ook kan blyven ſtaan, in deeze Provincie te bewaaren, wy onze gedagten hebbende laatende gaan, over zodaanige andere ſchikkingen, als tot volkomen herſtel en conſervatie van de algemeene tranquilliteit, ons best en nuttigst zyn voorgekomen; tot zulke heilzaame eindens, niets beter oirdeelen, en het ook allerwegen zullen tragten daar heenen te dirigeeren, dat zyne Doorl. Hoogh. den Heere Prince van Oranje, als Erf-Stadhouder, werde verzogt, om het zy in eigener Perſoon, of wel door één of meer Gemachtigdens orde te ſtellen op de Regeeringe binnen deeze Provincie; en ſpeciaal geauthoriſeerd, om zodaanige veranderingen, daaromtrent in de Steden en Plaatſen derzelve te maaken, als Hoogstdezelve naar zyne wysheid ten beste van het Land, zal nodig, redelyk en welvoegelyk oirdeelen.

Dat wy derhalven van onze zyde, wederom een doorſlaand bewys geevende van onze hartelyke geneigdheid om mede te werken tot al het gene, dat ons maar eenigſints voorkomt, te kunnen ſtrekken tot behoud van Land en Steden, en geſchikt te zyn

ter-

Digitized by Google

ter genoegdoeninge aan de verlangens van de goede Burgery en Ingezetenen, ſpeciaal ook van deeze Stad, van derzelver kant ook vastelyk verwagten, dat zy hier in genoegen zullen neemen, en ook gedagtig aan den plechtigen ééd, op den 2den July laatstleeden gedaan, niet alleen zullen medewerken tot behoud der rust en vreede binnen deeze Stad, maar met de Regeeringe, alhier zaamenſtemmen, om daar voor te waaken, dat dezelve van buiten niet werde ontrust.

Dat gelyk wy volkomentlyk betrouwen, dat dit middel allergeſchikst is, om een gewenscht effect te wege te brengen, wy ook niets anders konnen verwagten, dan dat alle Burgers, In- en Opgezetenen des Lands in deeze genomene maatregelen zullen berusten, en derhalven met bedaardheid en tranquiliteit te gemoet zien, de wyze dispoſitien van den Heere Prince van Oranje, dat wy dan ook niet verhoopende, dat iemand wie hy zal willen onderſtaan, door eenige wegen of middelen, en vooral niet door faiten, de rust binnen deeze Stad te verſtooren, nog ook aanleidinge tot iets diergelyks zal geeven, ook teffens alle de zodaanigen ſerieuſelyk willen gewaarſchouwd hebben, dat onze vaste intentie is, om alle zulke desorders en verderffelyke opgeregeltheden, op het nadrukkelykſte en met kracht tegen te gaan.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie zoude kunnen pretendeeren, zal deeze worden gepubliceerd en geaffigeerd als ordinair, en ook by Affixie op de reſpective Parochien, daar van een iegelyk advertentie gedaan.

Aldus gedaan en gearresteerd in Wet en Raad der Stad Veere, den 1 October 1787.

My preſent.

(*was get.*) J. ERMERINS.

N°. 1060. *Publicatie van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, waar by kennis geeven, dat gereſolveert hebben, den Heere Erf-Stadhouder te verzoeken, zyne Stadhouderlyke auctoriteit te willen gebruiken tot herſtelling van de rust, en zich of in Perſoon naar de Provincie te begeeven, of Gemachtigdens te zenden, ten einde het wettig gezag der Regeering en Juſtitie te handhaaven, de klachten en bezwaaren der Ingezetenen te hooren, en die gegrond bevindende te redreſſeeren; met auctoriſatie ſpeciaal, om tusſchen tyds zodaanige veranderingen in de Collegien van Politie en Juſtitie, of mindere Ambtsbedieningen in de Steden en Plaatzen te maaken, als in de tegenswoordige omſtandigheden volſtrekt onvermydelyk zal zyn, behoudens in alle andere gevallen, de Privilegien derzelver Steden en Plaatzen.*

De Staaten van Zeeland, allen den genen die deeze zullen zien of hooren leezen, ſalut: doen te weeten:

Dat wy in aanmerking neemende de tegenwoordige geſteldheid der zaaken in deeze Provincie, het onderling wantrouwen van de Ingezetenen tegen malkander, en de geduurige onrust en disorders die daar uit voortſpruiten, goedgevonden hebben, by onze Reſolutie van heden, zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Oranje en Naſſau, Erf-Stadhouder, Kapitein en Admiraal Generaal deezer Provincie, te verzoeken, zyne Stadhouderlyke auctoriteit te willen gebruiken tot herſtelling van de rust, en zich, of in hooge Perſoon naar deeze Provincie te begeeven, of Gemachtigden te zenden, naar de Steden en Plaatſen daar de nood het vereischt, ten einde aldaar het wettig gezag der Regeering en Juſtitie te handhaaven, de klachten en bezwaaren der Ingezetenen te hooren, en dezelve gegrond bevindende te doen redreſſeeren.

Dat wyders, vermits het aan zyne Doorluchtige Hoogheid zoude kunnen voorkomen, dat onder de

Per-

Perſoonen van de Regeering in ſommige Steden en Plaatſen, of onder mindere Ambtenaaren, zodaanige werden gevonden, die door het wantrouwen der Ingezetenen tegen hun Beſtuur niet langer in de oeffening hunner Bedieningen kunnen gelaaten worden, of wier verwydering noodzaaklyk is geworden tot herſtel van de rust, wy hebben goedgevonden zyne Doorluchtige Hoogheid te verzoeken en te autoriſeeren, ſpeciaal om tusſchen tyds, zodaanige verandering in de Collegien van Politie en Juſtitie, of mindere Ambtsbedieningen in die Steden en Plaatſen te maaken, als in de tegenwoordige omſtandigheden volſtrekt onvermydelyk zal zyn, behoudens in alle andere gevallen de Privilegien derzelver Steden en Plaatſen.

Dat wy deeze onze Reſolutie hebben willen doen bekend maaken, op dat een ieder in deeze Provincie zich voortaan ſtil houde, zonder eenige veranderingen te vergen, tot der tyd, dat zyne Doorluchtige Hoogheid van alles kennis zal hebben genomen, en naar recht en billykheid daar in voorzien; terwyl wy ons verzekerd houden, dat niets aan zyne Doorluchtige Hoogheid zo onaangenaam kan wezen, als het voortduuren der onrust, waar door de Provincie onherſtelbaar word bedorven, en de poogingen van zyne Doorluchtige Hoogheid tot het wezenlyk welzyn der Ingezetenen onnut gemaakt.

En op dat niemand hier van eenige onweetenheid zou voorwenden, zal deeze alomme worden gepubliceerd en geaffigeerd, ter plaatſe daar zulks gewoon is te geſchieden.

Aldus gedaan en gearreſteerd in 't Hof van Zeeland te Middelburg, den 2 October 1787.

(*Onder ſtond*)

Ter Ordonnantie van de Heeren Staaten van Zeeland.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

N°. 1061. *Misfive van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, aan den Heere Erf-Stadhouder, behelzende het verzoek in bovengemelde Publicatie geëxtendeerd.*

DOORLUCHTIG, HOOG GEBOOREN VORST EN HEER!

Offchoon alle de Steden deezer Provincie min of meer hebben gedeeld in de onheilen, welke de lang voorfpelde gevolgen zyn der nieuwigheden en partyfchappen, waar door kwaalyk beraaden, onkundige of misleide Menfchen den Staat hebben beroerd, zo zyn de ongeregeldheden echter nergens met meerder woede uitgebarften dan binnen de Stad Zierikzee, alwaar de Ingezetenen en die van het omliggende Land, het langst door ftrafheid van Publicatien der Regeering, vervolgingen op naam van de Juftitie, en ondraaglyke trotsheid van een zogenaamd Exercitie-Genootfchap waren in bedwang gehouden, om hunne zugt voor de waare Conftitutie der Regeering, en aankleeving aan het Huis van Oranje te laaten blyken.

Hier uit is ontftaan, dat de misnoegde Gemeente haar geduld, te gelyk met den toom haarer driften, verliezende, zich eindelyk op een verfchrikkelyke wyze gewroken heeft aan de Perfoonen, Huizen en Goederen van die genen, welke by haar werden gehouden voor de aanftookers of uitvoerders der gehaatte nieuwigheden; terwyl de woestheid van de menigte (volgens het relaas op naam de Regeering van Zierikzee aan ons by Misfive gedaan) niet heeft kunnen geftuit worden, voor dat eenige Regenten, die by het Volk in haat waren, door afftand of verlaating van hunne Regeerings-ambten, van het beftuur waren verwyderd, en hunne plaatfen met andere, meer aangenaame Perfoonen vervuld.

De omftandigheden van de Stad fchynen naauwlyks twyffeling omtrent het gebruik van dit middel over-

Digitized by Google

overgelaaten te hebben, so dat een getal van veertien Persoonen, waar onder de twee Regeerende Burgemeesteren, en de overige Schepenen, Raaden en Pensionarissen zyn gehouden voor gedemitteerd, wier plaatsen, voor zo verre zy Burgemeesters, Schepenen of Raaden waren, ook aanstonds provisioneel, met toestemming van het Volk, zyn gesuppleerd.

Wy hadden ons gevleid, dat na de verwoestingen in het begin van July in de Stad Middelburg aangerigt, en de voorzorgen die wy voor de tranquiliteit in de andere Steden genomen hadden, het Eiland van Walcheren voor soortgelyke disordres zoude bewaard gebleeven zyn; maar het misnoegen tegen de Persoonen van sommige Regenten, nog blyvende smeulen, heeft het voorbeeld van Zierikzee de droevige uitwerking gehad, dat op den 30sten der laastleeden maand, de Stad Vlissingen ook een toneel van Plundering en geweld is geworden, en dat aldaar ook eenige Regenten uit het Bestuur zyn gesteld, van 't welk Uwe Doorluchtige Hoogheid waarschynlyk, door een Missive van de nog overgebleeven Regeering, in 't breede zal geinformeerd zyn.

Deeze toestand van zaaken, Doorluchtig Vorst! vordert een spoedig en onverwyld herstel. —— Uwe Doorluchtige Hoogheid is uit hoofde van deszelvs eminente qualiteit van Erf-Stadhouder deezer Provincie, van zelvs geauctoriseerd en gerechtigd, om het Land, Steden en Ingezetenen te beschermen tegen alle overlast, disordres, oneenigheid en schaade, en wy zyn gepersuadeert, dat Uwe Doorluchtige Hoogheid gaarne met al deszelvs invloed en vermogen hier toe zal willen werkzaam zyn.

Wy verzoeken derhalven Uwe Doorluchtigste Hoogheid op het pressantste, deszelvs Stadhouderlyke auctoriteit te willen employeeren, en zich, of in hooge Persoon naar deeze Provincie te begeeven, of Gemachtigden te committeeren naar de

Steden en Plaatzen, daar de nood het vereischt, ten einde aldaar het wettig gezag der Regeering en Juſtitie te handhaaven, de klachten en bezwaaren der Ingezetenen te hooren, en dezelve gegrond bevindende, op een billyke wyze te doen redreſſeeren.

En wanneer het aan Uwe Doorluchtige Hoogheid mogt voorkomen, dat onder de Perſoonen van de Regeering in ſommige Steden en Plaatſen, of onder mindere Ambtenaaren, zodaanige worden gevonden, die door het wantrouwen der Ingezetenen tegen hun beſtuur, niet langer in de exercitie hunner Bedieningen kunnen gelaaten worden, of wier verwydering noodzaaklyk is geworden tot herſtel van de rust, verzoeken en auctoriſeeren wy Uwe Doorluchtige Hoogheid ſpeciaal, om tusſchen tyds zodaanige verandering in de Collegien van Juſtitie en Politie, of mindere Ambtsbedieningen, in die Steden en Plaatſen te maaken, als in de tegenwoordige omſtandigheden volſtrekt onvermydelyk zal zyn, behoudens in alle andere gevallen de Privilegien derzelve Steden en Plaatſen, en onder betuiging, dat wy van dit buitengewoon middel geen gebruik zouden maaken, indien 'er eenige moogelykheid was, om op eene andere wyze het vertrouwen en de rust wederom in de Provincie te herſtellen.

Ondertusſchen zoude het ons boven dit alles zeer aangenaam zyn, indien Uwe Doorluchtige Hoogheid gelegenheid konde vinden, om deeze Provincie van eenige Cavallery of Dragonders te voorzien, welke voornaamelyk in cas van attroupementen van dienst kunnen zyn. Hier mede

Doorluchtig, Hoog Geboorèn Vorst en Heer!

zullen wy God Almachtig bidden, Uwe Doorluchtige Hoogheid lange jaaren by gewenschte lyfsgezondheid, en vermeerdering van allen Vorſtelyken welſtand en eere te willen behouden.

In

In 't Hof van Zeeland te Middelburg, den 2 October 1787.

Uwe Doorluchtige Hoogheids goede Vrienden,

De Staaten van Zeeland.

Ter Ordonnantie van dezelve.

(*en was get.*) W. A. DE BEVEREN.

N°. 1062. *Misſive van Burgemeesteren en Raaden der Stad Vliſſingen, aan Gecommitteerde Raaden van de Heeren Staaten van Zeeland, waar by kennis geeven, dat het Oproer in die Stad nog al voortduurt, met verzoek, dat Hun Ed. Mogenden tot herſtelling der rust, zodaanige meſures gelieven te neemen en te doen daar ſtellen, als na derzelver hooge wysheid zullen nodig oirdeelen.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

Het is met de uiterſte ontroering, en in de kommerlykſte omſtandigheden waar in zich deeze Stad bevind, dat Hun Ed. Achtb. de vryheid neemen, aan U Ed. Mogenden te communiceeren, dat de Oproeren alhier, ſedert Saturdag avond circa ten 11 uuren, tot heden morgen geweldig hebben gewoed, waar door deeze Stad een allerakeligst ſchouwtoneel opleeverd, 't geen men vreest dat nog zal toeneemen, indien 'er geen gepaste middelen worden in het werk geſteld, om den gedugten voortgang deezer geweldaadigheden tegen te gaan.

Hun Ed. Achtb. hebben reede alles gedaan en verricht wat in hun vermogen is, dan dit alles is nog te weinig, en het is uit aanmerking daar van, dat Hun Ed. Achtb. U Ed. Mogenden op het vriendelykſte by deezen verzoeken, om ten ſpoedigſten zodaanige meſures te willen neemen en te doen daar ſtellen, als Hun Ed. Mogenden na derzelver

Digitized by Google

Hooge wysheid zullen nodig oordeelen; terwyl wy aan het Guarnisoen alhier ter Stede de strikste ordres hebben gegeeven, om aan de beveelen van Hun Ed. Achtb. te obtemporeeren, met zelvs wanneer genoodzaakt zullen worden, des noods geweld met geweld te keeren. Terwyl wy in afwagting daar van U Ed. Mogenden beveelen in de protectie Gods en ons met verschuldigde eerbied noemen,

Edele Mogende Heeren!

U Ed. Mogenden goede Vrienden

Ten Raade den 2 Octob. 1787. *Burgemeester en Raaden der Stad Vlissingen.*

Ter Ordonnantie van dezelve.

(*was get.*) J. Louyssen.

N°. 1063. *Extract uit de Resolutien van Hun Edele Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in date den 2 October 1787, betrekkelyk den Militairen ééd.*

Is goedgevonden en verstaan, de Commandeurs van de Steden en Plaatsen, of commandeerende Officiers van de Guarnisoenen binnen deeze Provincie, by aanschryvinge te herinneren den ééd welke zy niet alleen aan Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten deezer Provincie, als Souverein van het Territoir, maar ook in de stemmende Steden aan de Regeering derzelve Steden hebben afgelegd, naamelyk van getrouw en gehoorzaam te zullen zyn, en derzelver beveelen exactelyk, naar hun vermogen te zullen uitvoeren; en worden dezelve Officieren mitsdien serieuslyk gelast, te gehoorzaamen aan het gene hun van wegens Hun Ed. Mogenden, de Heeren derzelver Gecommitteerde Raaden, of Regeeringen der Steden waar in zy Guarnisoen houden, zal worden geordonneerd tot bescherming van

van den Lande en goede Ingezetenen, tegen alle geweld, plundering of roof, mitsgaders tot ſterking en handhaaving van het wettig gezag der Regeering en Juſtitie. En zal hier van, by extract deezes, zonder nadere reſumtie, aan de voorgemelde Commandeurs of commandeerende Officieren worden kennis gegeeven, ten einde zich ſtiptelyk daar na te reguleeren.

Accordeert met voorſz. Reſolutie,

(was get.) W. A. DE BEVEREN.

N°. 1064. *Miſive van de Raaden der Stad Vliſſingen aan zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Erf-Stadhouder, behelzende een verhaal van de ongeregeltheden en Plunderingen in die Stad voorgevallen &c.*

DOORLUCHTIGSTE VORST EN HEER!

Gepaſſeerde Zondag hadden wy de eer aan Uwe Doorluchtigſte Hoogheid kennis te geeven van het noodlottig geval, dat onze Stad trof, zo veel de omſtandigheden toen permitteerden.

Wy neemen by deezen de vryheid, nu wy, God zy dank! eenige verademing mogen genieten, Uwe Doorluchtigſte Hoogheid een eenigſints breeder detail van het ongelukkig noodlot deezer Stad toe te ſchikken.

Laatſtleeden Saturdag tuſſchen tien en elf uuren des avonds, begon binnen onze Stad de geest van Oproer en Plunderziekte zich in daadelykheden te openbaaren.

Het huis van eenen Drukker en Boekverkooper THOMAS CORBELIN, die, door zyne gedemeſureerde zêle voor het zogenaamde Nieuwerwetſche Patriotisme, zich reeds, eenen geruimen tyd geleeden, niet alleen de liefde en achting onder de weldenkende Burgery verlooren, maar zelvs hunnen

haat tegen hem verwekt had: wierd door eenen kleinen hoop uit de fmalle, doch driftig geworde-ne Gemeente, het eerst overvallen. Men begon met ſteenen door de glazen te gooijen, het welke uit het huis, door de bewoonders wierd gere-ciproceerd. De menigte wies in weinige oogen-blikken zo ſterk aan, dat de woede niet meer te ſtuiten viel. Noch ſchoon ſpreeken vond ingang. Naar redenen wierd niet gehoord: bedreigingen zelvs wierden in den wind geſlagen. Niets was in ſtaat het hollend gemeen ter neder te zetten, en tot bedaaren te brengen: zelvs het in de Wapenen gerukte Guarniſoen en Burgery konden met geen vrugt daar toe worden geëmploijeerd; de Burgery zelve, door Heeren in een gering getal op het ſlaan van alarm opgekomen, veroirzaakte dat het begon-nen Oproer niet konde worden geſtilt. —— Van hand tot hand groeide de driftige Gemeente aan. Drie Huizen, niet verre van het eerstgemelde Huis, wierden insgelyks aangevallen, en, te gelyk met het eerstgenoemde Huis ten eenemaale geruïneerd en geplunderd. Op één oogenblik ſloeg de woede aan de overzyde van de oude Haven, daar zekeren JAN DE FEYTER, een Peperkoekbakker, insgelyks de woede trof, welke zich verder op de Beurs ver-ſpreide: en ook het Huis van eenen anderen Druk-ker en Boekverkooper ALBERT CORBELIN, zoon van opgemelde THOMAS CORBELIN, ten eenemaal ruineerde.

Wel haast nam zy ook de Oostzyde van de ge-melde Haven in, verwoeste daar de Huizen van eenen Apothekar JAN BAERT, die met eene Doch-ter van voornoemden THOMAS CORBELIN gehuwd was; van zynen Vader GILLIS BAERT, den oudſten onzer Burger-Kapiteinen en Wynkooper, gelyk ook dat van den Intendant van 's Lands Dokke alhier, de Heer Kapitein Ingenieur DE FREYTAG. Wyders wierden de Huizen van beide onze Regeerende Burgemeesteren Mr. CORNELIS CAEN en CORNELIS CHRISTIAAN BERTBURG; gelyk ook die onzer verde-

re

te mede Regenten, den Heer Rekenmeester VAN SONSBEECK, van den Pensionaris LAMBRECHTSEN, van de Raaden VERSLUIS, ROSEVELD CATEAU, VAN DOORN en RADERMACHER geheel verwoest, als mede dat van den Pensionaris Honorair LE GRAND, als mede dat van den oudsten onzer Walsche Predikanten LOUIS PORTE, en van die der Lutherse Gemeente ANTHONY MAAS, benevens noch een en twintig andere van onze Burgery. Zo dat onze Stad het ongeluk heeft getroffen, van in 't geheel een getal van vyf- en veertig Huizen, waar onder een aantal der notabelste en eerlykste deezer Stad, genoegzaam in puinhoopen en onbewoonbaare ruïnen veranderd te zien, om niet te melden van een getal van dertien andere Huizen, welke door het inslaan van glazen, als anderssins, meer en min beschaadigd zyn geraakt, of die onder den rook onzer Stad, op oud Vlissingen, geruineerd of ontramponeerd zyn geworden, tot het ruineeren van alle dewelke niet meer dan die Saturdag avond en nacht, gelyk ook des Zondags, tot omtrent in den vroegen morgen van den volgenden Maandag, geemployeerd zyn geworden.

Wy hoopten het genoegen te zullen hebben, van onze respective Ingezetenen tot tranquiliteit te zullen brengen, doch de Burgery insteerde met drift, dat de Heeren Regeerende Burgemeesteren CABN, BERTLING, nevens de Raaden VAN SONSBEECK, SCHORER, VERSLUIS, LAMBRECHTSEN, SANDRA, VAN ROSEVELD CATEAU, BOUWENS en VAN DOORN, hun Raadsplaatzen zouden desisteeren. Aan welke instantie der Burgery de voornoemde Heeren BERTLING, SCHORER, LAMBRECHTSEN, VAN ROSEVELD CATEAU, en VAN DOORN, dadelyk onder hunne respective handteekens voldeeden. Hebbende de Heeren CABN en VAN SONSBEECK insgelyks verklaard: ingevalle zy daar mede de Burgery genoegen konden geeven, hunne Raadsplaatzen wel te willen quiteeren; zynde de overigen van opgemelde Heeren toen niet in de Stad.

Waarſchynlyk zou de woede verder zyn voort geſlagen, ingevalle wy des Zondags, omtrent den middag, niet hadden gereſolveerd, den Heer Oud-Burgemeester PIETER JACOB CLYVER, die den voorigen nacht van eene commisſie tot het helpen verpachten van 's Lands gemeene middelen te Goes en in Noordbeveland, op zyne Buitenplaats op Westerſouburg was geretourneerd, en binnen deeze Stad gearriveerd, te verzoeken van het beſtier onzer Stad, die bykans geheel Regeeringloos geworden was, op zich te willen neemen, en met en benevens ons gepaste maatregelen te beraamen, hoe best niet alleen den toeneemenden Oproer te ſtuiten, maar ook onze overige goede Burgery, van welke verre de meeste van opgemelde Regenten het vertrouwen verlooren hadden, te appaiſeeren; en zo veel mooglyk genoegen te geeven.

Na dat welgemelde Heer Oud-Burgemeester CLYVER zich gewillig had getoond, om dien zwaaren post in zulke beroerende omſtandigheden, op zich te zullen neemen, en met ons hand aan 't werk te ſlaan; waar van aan de Gemeente, by Publicatie, wierd kennis gegeeven, ſcheen het toe, dat zulks zeer ten genoegen van de ſamengevloeide menigte was.

Voornoemde reſignatie van gemelde onze geweest zynde mede-Regenten, hoewel tot ons leedwezen hebbende moeten accepteeren, was onze eerſte zorg eene Publicatie, op Zondag den gemelden 30ſten September te laaten afkondigen, waar van wy de eer hebben een gedrukt Exemplaar, by deezen aan Uwe Doorluchtigſte Hoogheid te laaten toekomen, waar toe wy de vryheid neemen ons eerbiedigſyk te refereeren. De woede hier mede noch niet tot bedaaren hebbende kunnen brengen, beſloten wy op Maandag den 1ſten deezer nog eene nadere Waarſchouwinge te doen, waar van wy al mede een gedrukt Exemplaar by deezen voegen; waar op wy het geluk hadden van te mogen zien, dat wy het vertrouwen der goede Burgery meer en

en meer verwonnen, en deeze onze Waarſchouwinge op eene vry bedaarde wyze effect ſorteerden; wanneer wy in die namiddag onze ganſche Burgery in de Wapens lieten komen, en zich Compagnies gewyze ſchaaren op de groote Markt voor het Stadhuis, ten einde, op eene meer geregelde wyze, hunne bezwaaren en verlangens te kunnen verneemen; welke voornaamentlyk hier op uitkwamen, dat alle de by hen geremoveerde Regenten, benevens een aantal van circa vyftig Perſoonen, uit de Burgery, welke zy voor zogenaamde Patriotten hielden, deeze Stad moeſten verlaaten, of aan deſelve ontzegd zoude worden.

Met zeer veel moeite en tuſſchenſpraak van ons hebben wy het eindelyk echter zo verre gekreegen, dat de Burgery genoegen nam, wanneer wy de handhaavinge van de oude Conſtitutie in het Staats-, Stadhouderlyk en Stads beſtier, met Uwe Doorluchtigſte Hoogheid als Erf-Stadhouder in alle Uwe Voorrechten en Rechten, zo die aan Uwe Doorluchtigſte Heer Vader glorieuſer gedachtenis, ten jaare 1747, en aan Uwe Doorluchtige Hoogheid zelve, by Uwe meerderjaarigheid verleend en opgedraagen zyn; mitsgaders die Rechten en Voorrechten, welke Uwe Doorluchtigſte Hoogheid als Erf-Heer deezer Stad wettig zyn competeerende, in handen van den Burger-Krygsraad alhier, voor 't oog der geheele Burgery, onder ſolemneelen ééde adfirmeerden, en ook alle de Leden van dien zelven Krygsraad, dien zelven ééd wederom aan ons præſteerden. Dat voorts die Burgers, welke by hunne mede-Ingezetenen voor zogenaamde Patriotten waren opgegeeven, diergelyken ééd, op dezelve plechtige wyze in onze handen afleiden; wanneer de overige Burgery aan hun de vrye inwooninge en gewoone kostwinningen zoude accordeeren, mits dezelve (uitgezonderd den opgemelden Walſchen Predikant Porte) geſlooten wierden uit alle de Burgerlyke en Kerkelyke Bedieningen. Verklaarende de geheele Burgery wyders bereid en

te

te vrede te zyn, den voornoemden ééd in handen van de Officieren hunner Krygsraad insgelyks af te leggen. Wy resolveerden daadelyk hoofd voor hoofd dien ééd te doen. Denzelven van de Leden van den Burger-Krygsraad op gelyke wyze af te neemen. De geëximeerde Burgers, onder toezegginge van vrye en stille inwooninge binnen deeze Stad, en het uitoeffenen hunner respective kostwinningen te accordeeren, mede den voornoemden ééd in onze handen te laaten præsteeren, gelyk ook de overige Burgery, ten onzen overstaan, dienzelven ééd in handen van hunne Officieren hebben afgelegd, zynde op het overig verzoek der Burgery voor als noch by ons geene deliberatien gevallen. Gelukkig, dat in al dien voorschreeven rampspoed, niemand om 't leeven is geraakt!

Uwe Doorluchtigste Hoogheid, vertrouwen wy, zal uit al dit voorenstaande, met leedweezen, nevens ons comprehendeeren, in welke ongelukkige situatie zich onze en Uwe Stad tegenwoordig bevindt, en welken slag haar is toegebragt. Wy verhoopen dus ons gedrag tot hier toe gehouden, de gunstige approbatie van *Uwe Doorl. Hoogheid* zal mogen erlangen. En dat *Uwe Doorluchtigste* Hoogheid gereedelyk met ons wel zal willen toestemmen, in welke irregulariteit wy ons bevinden, zo wel ten aanzien van de administratie van de Justitie als van de Policie binnen deeze Stad. Dat tot dat alles een spoedig redres ten hoogsten nodig is. Weshalven wy Uwe Doorluchtigste Hoogheid op het reverentelykste solliciteeren, en smeeken, zo spoedig doenlyk eenen effectiven Bailjuw voor onze Stad en ressorte van dien aan te stellen, en herwaarts te schikken; op dat wy, met deszelvs adsistentie het thands gebrekkige in onze Regeeringe, gelyk ook den welvaart en bloei van onze Stad en Burgery mogen herstellen, en meer en meer bevorderen; waar toe wy van onze zyde bereid zyn alle hulp toe te brengen, die in ons vermogen is; en wy twyffelen geensints aan de Vaderlyke intentie

van

van Uwe Doorluchtigſte Hoogheid, om daar toe insgelyks alles te contribueeren, wat van Uw veel vermogenden invloed op al het zelve zal kunnen ſtrekken. Waar mede

Doorluchtigſt, Hoog Geboôren Vorſt en Heer!

bidden wy GOD Almachtig, Uwe Doorluchtige Hoogheid benevens Hoogſtdeszelvs Koninglyke Gemalinne en het ganſche Huis van Oranje te neemen in zyne allerheiligſte beſcherminge, en te conſerveeren tot in lengte van dagen, en blyven

Uwe Doorluchtige Hoogheids onderdaanige Dienaaren,

Ten Raade, den 30 Octob. 1787.

De Raaden der Stad Vliſſingen.

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*was get.*) JOHANNIS LOUYSSEN.

N°. 1065. *Publicatie van Burgemeeſter en Schepenen der Stad Vliſſingen, waar by aan elk en een iegelyk word geboden, om wanneer Goederen, zo onder als na de Plunderinge uit de geplunderde Huizen mogt hebben medegenomen, die binnen vier dagen op den Stadhuize of aan den rechten Eigenaar, wanneer die by hen volkomen bekend mogte zyn, te brengen of over te leveren, met belofte van impuniteit &c.*

Burgemeester en Schepenen der Stad Vliſſingen, doen te weeten.

Dat zy by ondervindinge, ſedert verſcheidene dagen ontwaar geworden zyn, en van tyd tot tyd kennis bekomen hebben, dat eene menigte Goederen, zo onder, als na de plunderinge uit de geplunderde Huizen door ſommige zyn mede genoomen, inzonderheid van Goud, Zilver, Juweelen, nog heel gelaatene of weinig ontramponeerde Klederen, Meubilen of andere Huisraad; inzonderheid

ook

Digitized by Google

ook Papieren, welke ook door sommigen verwaarloosd zouden kunnen worden en weggeworpen; waaronder 'er zouden kunnen zyn van merkelyke aangelegenheid en ten nadeele van anderen, Weduwen en Weezen, die in het behoud derzelve ten sterksten geinteresseerd kunnen zyn; waar aan de houders of verdere verwaarloosers voor hun zelven niets hebben, of nuttig gebruik maaken kunnen.

Zo is 't, dat Burgemeester en Schepenen voornoemd by deezen elk en een iegelyk, zo binnen deeze Stad, als ressorte van dien gebieden: om, wanneer hy zodaanige Goederen, Goud, Zilver, Juweelen, Klederen, Meubilen, Boeken, of Papieren mogten gevonden hebben, of nog vinden, dezelve of eenige van dien mede te neemen, of te behouden, met oogmerk om zich daar mede te verryken; maar dezelve, binnen den tyd uitterlyk van vier dagen, na de Publicatie deezes, op den Stadhuize, of aan den rechten Eigenaar, wanneer die by hen volkomen bekend mogte zyn, te brengen of over te leveren, omme door dezelve Eigenaaren genaderd, of ten Stadhuize voornoemd provisioneel op eene secure plaats bewaard te worden. Terwyl die genen die zich door het wegneemen en naderen van voorschreeven Goederen, Goud, Zilver, Juweelen, Klederen, Meubilen, Boeken, of Papieren, met oogmerk als vooren, om zich daar mede te verryken, aan Diefstal zouden hebben schuldig gemaakt, ingevalle van voldoeninge aan deeze onze Publicatie, voor geene verdere aanmaaninge of straf zullen te vreezen hebben; maar ook integendeel dat dezulken, die des niet tegenstaande eenige gevondene Goederen onder zich mogten hebben behouden, wanneer die naderhand by hen ontdekt, of door hen elders getransporteerd bevonden worden, volgens de Wetten van den Lande met rigeur zullen worden gestraft.

Wordende nogmaals een iegelyk verzogt en aangemaand, om niemand wie hy ook zyn moge, met scheldwoorden of injurieuse expressien te beleedigen,

Digitized by Google

gen, op pœne daar van overtuigd wordende te zullen incurreeren eene boete van vyf- en-twintig Guldens, ten profyte van den Armen, zullende de Ouders voor hunne Kinderen ter voldoeninge van dezelve aanſpreekelyk zyn.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie moge pretendeeren, zal deeze worden gepubliceerd en geaffigeerd, daar men gewoon is Publicatie en Affixie te doen.

Aldus gearresteerd in het Collegie van Wet deezer Stad, den 5 October 1787.

My preſent.

(*was get.*) P. G. SCHORER.

N°. 1066. *Miſſive van Raaden der Stad Vliſſingen aan Burgemeeſteren en Schepenen van die zelvde Stad, waar by kennis geeven, dat* ad interim *tot Bailjuw en Preſident Burgemeeſter hebben aangeſteld, den Heer* PIETER JACOB CLYVER.

EDELE ACHTBAARE HEEREN!

Wy hebben de eer U Ed. Achtb. by deezen te communiceeren, dat wy ten verzoeke van den Burger-Krygsraad namens de Burgery deezer Stad op den 30ſten September jongſtleeden in plaatze van den Heer Mr. CORNELIS CAEN, waarneemende de vacante Bailluagie en Preſident Burgemeeſter, den welken van beide deeze Posten heeft gedeſiſteerd, *ad interim* en tot nadere diſpoſitie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Oranje en Nasſauw, ter waarneeming van beide voorſchreeven qualiteiten, hebben gecommitteerd den Heer PIETER JACOB CLYVER oud-Burgemeeſter en Raad deezer Stad, welken Heer zich ook bereidwillig heeft getoond, den opdragt deezer Posten te accepteeren: in het vertrouwen, dat een ieder zich ten ſpoedigſten zou bevlytigen, om de thands alhier

hier heerschende schaadelyke onrust, in eene aangenaame rust hersteld te krygen.

Wy hebben gemeend U Ed. Achtb. hier van niet onkundig te moeten laaten, maar integendeel U Ed. Achtb. te verzoeken, den voornoemden Heer in deezelys voorschreeven qualiteit te willen erkennen, en alle hulp en adsistentie te verleenen die U Ed. Achtb. als Handhaavers van goede Justitie en Uitvoerders van billyke Wetten tot conservatie en welvaart deezer Stad en Burgery zullen nuttig en nodig oirdeelen.

Waar mede wy U Ed. Achtb. in de bescherminge GODES beveelen, en blyven

Edele Achtbaare Heeren!

U Ed. Achtb. goede Vrienden;

Ten Raade, den 7 Octob. 1787.

De Raaden der Stad Vlissingen.

(*was* get.) J. LOUYSSEN.

No. 1067. *Missive van den Raad der Stad Vlissingen aan den Heer Mr.* C. VERSLUYS *Raad der Stad Vlissingen thands te Antwerpen, en aan den Heer Mr.* A. SANDRA *insgelyks Raad van genoemde Stad thands te Leyden, waar by kennis geeven, dat zy onder het getal van die Raaden behooren, waar van de Burgery heeft te kennen gegeeven, dat niet langer in hun vertrouwen konden deelen &c.*

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

De jammerlyke omstandigheid waar in zich deeze Stad op den avond van den 29sten September, den volgenden dag en in den morgen van den 1sten deezer maand heeft bevonden, zal U Wel Ed. Gestr. waarschynlyk reeds hebben vernoomen.

Het spectakel dat daar van is overgebleeven, is allerakeligst, en de gevolgen zyn en zullen (is te

te vreezen) nog meer onaangenaam en ſchaadelyk worden.

Als een eerſte gevolg moeten wy U Wel Ed. Geſtr. informeeren, dat de Burgery deezer Stad op den 30ſten Sept. jongſtleeden haar verlangen by monde aan de Regeering heeft te kennen gegeeven, houdende: dat eenige Leden van den Raad niet langer in hun vertrouwen konden deelen, en dus dat zy begeerden dat de zodaanige onder den Raad deezer Stad daadelyk afſtand van hunne Raadplaatſen met de Ambten daar uit proflueerende zouden doen, met verdere byvoeging, dat zich ook met hunne Perſoonen ten ſpoedigſten uit de Stad zouden begeeven.

De preſente Leden op wien de Burgery de remotie hadden bepaald, de intentie derzelve verſtaan hebbende, declareerden by geſchrifte en by monde aan de begeerte der Burgery daadelyk te zullen voldoen, zo als dezelve ook aanſtonds hebben gedefisteerd van hunne Raadsplaatzen, met de Ambten daar uit ſpruitende.

Onder de door de Burgery opgegeeven Raaden, vinden wy U Wel Ed. Geſtr. mede genoemd, dus twyffelen wy niet of U Wel Ed. Geſtr. zult aan dit verlangen wel willen voldoen, ter bevordering van de rust.

En hier van geeven wy U Wel Ed. Geſt. by deezen kennis; ondertusſchen laaten wy aan U Wel Ed. Geſtr. vry het voorſtel van zodaanige bezwaaren tegen de ſtem der Burgery en de daar op genoomen Reſolutie, zo wanneer U Wel Ed. Geſtr. zich zult verplicht reekenen daar tegen in oppoſitie te moeten komen.

Waar mede beveelen wy U Ed. Geſtr. in Gods Heilige beſcherminge, en blyven

Wel Edele Geſtrenge Heer!

U Ed. Geſtr. goede Vrienden,

Burgemeſteren en Raaden der Stad Vliſſingen.

Ten Raade, den 7 Oct. 1787.

(*was get.*) J. Louysen

N°. 1068. *Antwoord van den Heer Mr.* A. SANDRA, *aan Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlissingen op bovenstaande Missive.*

EDELE ACHTBAARE HEEREN!

Ik ben met veel aandoening en leedwezen geinformeerd geworden van de jammerlyke omstandigheden in welke zich de Stad Vlissingen op den 29 Septemberen twee volgende dagen bevonden heeft, en ik ben beducht dat dezelven in de gevolgen en uitwerkzelen voor die Stad en derzelver Inwoonders allernadeeligst en onherstelbaar ongelukkig wezen zullen.

Ik moet met U Ed. Achtb. volkomen instemmen dat de daad der Burgery om eenige Leden des Raads, welken zy begreep dat niet langer in derzelver vertrouwen konden deelen, daadelyk van hunne Raadsplaatsen met de Ambten daar uit proflueerende, te doen desisteeren, met byvoeging om zich met hunne Persoonen ten spoedigsten uit de Stad te begeeven, als een eerste gevolg van die jammerlyke omstandigheden moet aangemerkt worden; en ik attribueer het mondeling en schriftelyk Declaratoir der presente Leden, om aan de begeerte der Burgery te voldoen door daadelyk van hunne Raadsplaatsen met de Ambten daar uit spruitende, te desisteeren; onder anderen toe aan een loffelyke zugt en pooging, om zo mooglyk, de toen verregaande beweegingen, door die daad, te doen ophouden. —

En nadien U Ed. Achtbaaren my kennis geeven, dat ik onder de door de Burgery opgegeeven Raaden mede genoemd worde; en verwagten dat ik aan dit verlangen, ter bevordering van de rust, zal voldoen; vinde my in de noodzaaklykheid openhartig te declareeren, dat ik altoos begreepen heb dat een Regent om nuttig te zyn, door het vertrouwen der Burgery moet aangemoedigt worden tot het volbrengen zyner plichten, dat wanneer op klaare

klaare en onbetwistbaare gronden blykt, dat dezelve onwaardig is het vertrouwen van het grootst, notabelst en best gedeelte der Burgery, en zulks op eene geſchikte wyze gebracht word ter kennis van die genen, welke bevoegd zyn daar over te oirdeelen, dat zodaanig Regent zich in gemoede verplicht kan rekenen van deszelvs Raadplaats, hoe zeer anders ook permanent, te deſisteeren; doch nadien my door geene berichten blykt, dat het zo even gemelde in myn Perſoon zyne applicatie vind, en zo als my toeſchynt ik belet worde my naar Vliſſingen (van waar ik om myne Familie te bezoeken voor weinig tyd toen de Stad in volle rust was, herwaards vertrokken ben) te begeeven, ten einde in Perſoon de behoorlyke informatien te neemen, maake ik zwarigheid voor als nog my finaal te expliceerén hopens den inhoud van U Ed. Achtb. Miſſive ten deezen opzichte van myn Perſoon.

Ik worde te meerder wederhouden voor als nog deezen ſtap te doen, doordien daar door zoude worden geanticipeerd op de Reſolutie door de Heeren Staaten van Zeeland den 2den October laatstleeden genoomen, om zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Oranje en Naſſauw te verzoeken zyne Stadhouderlyke auctoriteit te willen gebruiken tot herſtelling van de rust, verders Hoogstdenzelven te verzoeken en auctoriſeeren, ſpeciaal om tuſschentyds zodaanige veranderingen in de Collegien van Politie en Juſtitie in ſommige Steden of Plaatſen te maaken, als in de tegenwoordige omſtandigheden volſtrekt onvermydelyk zal zyn, wordende eindelyk deeze Reſolutie bekend gemaakt, op dat een ieder zich voortaan zoude ſtil houden, zonder eenige veranderingen te vergen tot ter tyd dat zyne Doorluchtige Hoogheid van alles zal kennis genoomen hebben, en naar recht en billykheid daar in voorzien.

Ik oirdeele te meerder de diſpoſitie van zyne Doorluchtige Hoogheid te moeten afwagten, vermits ik nog onlangs in de maand Mey deezes jaars

eene duidelyke blyk van het vertrouwen van zyne Doorluchtige Hoogheid in myne weder aanſtelling tot Schepen der Stad Vliſſingen heb mogen ondervinden.

Terwyl ik by voorraad verklaare, indien zyne Doorluchtige Hoogheid dat voor de rust der Stad nodig oirdeeld, zeer gereed te zyn myne Post ter diſpoſitie van zyne Hoogheid te ſtellen.

Hebbe de eer, na U Ed. Achtbaaren in de beſcherming GODES te hebben aanbevolen, my met behoorlyke conſideratie te noemen.

Edele Achtbaare Heeren!

Leyden, den 15 Octob. 1787.

U Ed. Achtb. onderdaanigen Dienaar,

(*is get.*) A. SANDRA.

No. 1069. *Verbindtenis van de Burgers en Ingezetenen der Provincie van Zeeland, tot bewaaring van de rust en publyke veiligheid.*

Wy Ondergeſchreeven Burgers en Inwoonders van de Provincie van Zeeland, en bepaaldelyk van met leedwezen ziende, dat de geweldenaryen en plunderingen, zo aan de Perſoonen als Goederen van ſommige onzer mede-Ingezetenen, in verſcheide Steden en Plaatſen, dagelyks meer en meer toeneemen, en dat alle middelen door de Regeering of Juſtitie aangewend om dezelve te beletten, krachteloos ſchynen te zyn, hebben in aanmerking genomen, dat daar op zodaanige wyze, deeze Provincie word geſteld tot een toneel van de gruwelykſte ongeregeldheden, zo dat niemand langer voor zyn leeven of bezittingen zal veilig zyn, het welk ten gevolge moet hebben den geheelen ondergang van een ieders eerlyk beſtaan en welvaart: zo is het, dat wy ons by deeze op het plechtigſte, als Lieden van eer, en als waare Be-

Digitized by Google

Beminnaars van ons Vaderland, en van het Doorluchtig Erf-Stadhouderlyk Huis van Oranje, verbinden, om nooit te zullen gedoogen, dat onze Provincie worde overgelaaten tot een prooi aan de roof- en plunderzugt van een hoop Vreemdelingen of kwaadwillige Ingezetenen; maar dat wy alle oproer, ſaamenrottingen, plunderingen, roof en geweld, uit welken hoofde men het zelve ook zou willen doen voorkomen, krachtdaadig zullen tegengaan en beletten, ieder naar vermogen van zyn plicht, functie en betrekking, mitsgaders de Regeeringen van de Steden en Plaatſen daar zulks voorvalt, en malkanderen met alle magt zullen behulpzaam zyn; ten welken einde wy Ondergeſchreeven ons aanbieden, om by de oproepinge van de voorſchreeven Regeeringen, met de Wapenen die wy naast by de hand hebben, op te komen, om zulke Verſtoorders der publieke rust af te weeren, en de Juſtitie gelegendheid te geeven om dezelven te ſtraffen, en alzo ons Vaderland weder te brengen tot de voorige vrede en veiligheid, zonder welke geen Burgerſtaat gelukkig kan zyn.

Aldus door ons Ondergeſchreeven ter bevestiging onderteekend, den

Digitized by Google

No. 1070. *Publicatie van Bailjuw, Burgemeester en Schepenen der Stad Vlisſingen, waar by kennis geeven, dat de ſedert eenigen tyd op het Raadhuis van die Stad geborgene Goederen aan derzelver Eigenaars op den 29ſten November aanſtaande zullen werden afgegeeven &c.*

Bailjuw, Burgemeester en Schepenen der Stad Vlisſingen doen te weeten.

Nademaal de Heeren, die van wegen zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prince Erf-Stadhouder, tot herſtel van de ruste binnen deeze Provincie, zyn gecommitteert, zich reeds een geruimen tyd, tot het uitvoeren van dezelve Commisſie, op dit Eiland hebben opgehouden, en thands derzelver vertrek naar een der andere Eilanden van deeze Provincie op aanſtaande Vrydag bepaald is, in vertrouwen dat een ieder, ook der Burgers en Ingezetenen van deeze Stad, geduurende den voornoemden tyd, overvloedige gelegenheid gehad en van dezelve gebruik gemaakt zal hebben, om zyne bezwaaren ter kennisſe van welgemelde Heeren te brengen: Zo is 't dat Bailjuw, Burgemeester en Schepenen voornoemd, als daar toe door dezelve Heeren Gecommitteerden, welke zich thands binnen deeze Stad bevinden, verzogt zynde, gemeend hebben, by deeze, van den bepaalden tyd van het voorſz. vertrek van dit Eiland, te moeten kennis geeven; en daar by een iegelyk, wien het aangaan mag, mede op verzoek van de welgemelde Heeren, te adverteeren, dat dezelve billyk geoirdeelt hebbende, dat de zedert eenigen tyd op het Raadhuis deezer Stad geborgene Goederen aan derzelver Eigenaars werden afgegeeven, tot dezelve afgifte op den 29ſten deezer ten Raadhuize voornoemd zal worden gevaceert; vermaanende voorts een iegelyk op het ernſtigſte, om zich ſtil en vreedzaam te blyven gedraagen, en met bedaardheid af te wagten, al het geen door zyne Doorluchtige Hoogheid na dat meergemelde Heeren Gecommitteer-

Digitized by Google

teerde aan Hoogstdezelve verſlag van hunne bevinding zullen gedaan hebben, ter bevordering van de ruste zal worden noodzaakelyk geoirdeelt en in het werk geſteld.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendeere, zal deeze alomme worden gepubliceerd en geaffigeerd, daar men gewoon is Publicatie en Affixie te doen.

Aldus gearresteerd in het Collegie van Bailjuw, Burgemeester en Schepenen der Stad Vlisſingen, den 27 November 1787.

My præſent.

(was get.) P. G. Schorer.

N°. 1071. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Middelburg; gepubliceert den 26 Maart 1788.*

Wy Willem, by de gratie Gods, Prince van Oranje en Nasſauw &c. &c. &c.

Allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut: doen te weeten.

Dat wy in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat de reſpective Steden der Provincie van Zeeland, onder ons Stadhouderſchap ſorteerende, mogen worden gebragt in zodaanige orde en Regeeringe, waar door derzelver rust en voorſpoed worden geſtabileerd; en tot onze kennisſe zynde gebragt, dat in de Stad Middelburg door de onlusten, aldaar ſedert eenigen tyd ontſtaan, dit is ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maaken van de authoriſatie, by Misſive van de Heeren Staaten van Zeeland in dato den 2 October 1787, op ons verleend; en voorts uit het Rapport van onze Commisſarisſen Mrs. Coenraad le Leu de Wilhelm, Gerard van Minninghen, en Pieter Alexander Baron *van Boet-*

zelaer, Raaden in den Hove Provinciaal van Holland, Zeeland en Friesland, welke wy (om pressante affaires ons perſoonelyk in de voorſchreeven Stad niet kunnende laaten vinden,) derwaards hadden gezonden, van het voorenſtaande nader geinformeerd zynde; hebben goedgevonden de Regenten of Raaden der voorſchreeven Stad, dewelke niet vermeld ſtaan in de hier na geinſereerde Lyst, te ontſlaan, gelyk wy dezelve ontſlaan by deezen, van hunne voorſchreeven Functien; met behoud nogthands van zodaanige voorrechten, als oude Regenten gewoon zyn te genieten; zullende de alzo door ons ontſlagen Regenten, daar door niet worden gekwetst of benadeeld in hunne goeden Naam en Faam, veelmin, dat dezelve daar uit zullen mogen worden geſuſpicieerd, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedraagen te hebben; interdiceerende wel ſtrictelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by ons ontſlagen Regenten, daar over te betichten, veel meer hunne Perſoonen of Goederen eenigſints te molesteeren, beſchaadigen of incommoderen; dezelve geweezen Regenten, mitsgaders hunne Familien en Goederen, ten dien einde neemende in onze ſpeciaale protectie en ſauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde authoriſatie van Hunne Ed. Mogenden; en hebben wy wyders goedgevonden de Perſoonen, op gemelde hier aanſtonds volgende Lyst geſteld, welke tot nu toe geene Raaden of Regenten der voorſchreeven Stad zyn geweest, daar toe aan te ſtellen, gelyk wy dezelve aanſtellen by deezen.

RAADEN.

Mr. Daniel Tulleken, *Heer van Melis- en Marienkerk.*
Mr. Kornelis van den Helm Boddaert.
Mr. Wilhelm Aarnout van Citters.
Daniel Steven Schorer.
Mr. Zacharias Paspoort.

Pieter

Pieter Johan Rethaan Macaré.
Mr. Galenus Dignus Steengracht, *Heer van Moolland en Thil.*
Mr. Samuel Radermacher.
Johan Pieter Landsheer.
Hendrik Brouwer.
Mr. Egbert Philip van Visvliet.
Johan Aſſuerus Becius.

Voorbehoudende aan ons, om, ingevalle één of meer der voorſchreeven Raaden, voor de aanſtelling mogt, of mogten bedanken, de plaatſen welke daar door zouden vaceeren, te vervullen.

Blyvende den Hoog-Bailjuw en Rentmeester-Generaal van Zeeland, beweſten Schelde, den Bailjuw van de Wateren, de Burgemeesteren, Schepenen, Penſionarisſen, Secretarisſen, en Kiezers, gelyk mede de Gedeputeerden van wege de gemelde Stad Middelburg in de Provinciaale en Generaliteits Collegien, alle in hunne reſpective Functien en Commisſien gecontinueerd.

Authoriſeerende en gelastende voorts onze voornoemde Commisſarisſen, om, in onzen naam, de voorſchreeven nieuw aangeſtelde Raaden, in derzelver qualiteit, de gewoone ééden af te neemen; en om verder alle de Regenten der voornoemden Stad, en derzelver Ministers, plechtig te doen declareeren en verklaaren; " dat zy aan de Acte van
" Verbindtenis, welke op den 8 Augustus 1786,
" tusſchen verſcheidene, zich noemende Vaderlandlievende, Regenten, te Amſteldam aangegaan, en door dezelve, en naderhand door veele anderen, geteekend is, of geenerlei deel
" hebben gehad, direct of indirect, of, by zo
" verre zy daar aan eenig deel, direct of indirect
" gehad mogten hebben, daar van te reſſlieeren,
" en zich ontſlagen te houden van alle verplichting, welke zy uit dien hoofde mogten hebben
" gecontracteerd".

Wyders verklaaren wy onze intentie te zyn, dat

het verkiezen van de voornoemde nieuwe Raaden, in manier als vooren gedaan, in dit extraordinair geval alleen is geschied, tot meerder rust en dienst der voorsz Stad Middelburg, en tot wegneeming van diffidentie en onlusten aldaar ontstaan; en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden, of Gerechtigheden de voorsz. Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die wy verstaan dat in haar oude kracht en vigeur blyven zullen.

En naardien wy een byzonder belang stellen, in alles wat in ons is, te helpen toebrengen, om de rust, eendracht, het vertrouwen, en den daar uit spruitenden bloei van de Provincie van Zeeland, en van de Stad Middelburg te doen herleeven, hebben wy, in aanmerking neemende het verzoek, door een notabel aantal Burgeren en Ingezetenen der Stad Middelburg, aan onze voornoemde Commisfarisfen gedaan, goedgevonden, dezelve onze Commissarisfen te authoriseeren en te gelasten, om, met overleg van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Middelburg, alle zodaanige Leden van den Burger-Krygsraad en verdere Officieren van de Burgerwacht, gelyk mede alle zodaanige Dekens en Hoofd-Lieden der respective Gildens, en die verder eenige directie in dezelve hebben, welke, op den 29sten Juny des voorleeden jaars, gewapend uit het Schutters-Hof zyn uitgetrokken, en zich op de Markt voor het Stadhuis gestelt hebben, van deeze hunne respective Functien, behoudens nogthands derzelver eer en goede naam, te ontslaan, en andere in derzelver plaatzen te verkiezen, of te doen verkiezen; gelyk wy mede goedgevonden hebben de respective Kerkenraaden der Protestantsche Gemeentens, wel ernstelyk by deezen te recommandeeren, by de eerste vernieuwing van dezelve Kerkenraaden, alle zodaanige Leden van dezelve, als aan het zo even gemeld gewapend uittrekken mogten deel gehad hebben, te dimitteeren,

Digitized by Google

ren, behoudens nogthands derzelver eer en goeden naam, en andere in derzelver plaatzen te kiezen of te doen verkiezen.

Hebbende wy voorts, met opzicht tot het verzoek, dat alle Staats- en Stads-Leden, als mede publieke Persoonen, door 't afleggen van eenen solemneelen eed, tot de observantie van hunne bedieningen, en het maintien der Constitutie mogen verbonden worden, goedgevonden te verklaaren, dat, vermits men bedagt is op het formeeren en introduceeren van eenen algemeenen eed, zo voor de respective Regenten en Ambtenaaren, als voor de byzondere Burgers van de Steden binnen deeze Provincie, wy het onnodig vinden, daar op vooraf te disponeeren.

Eindelyk vermaanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorschreeven Stad Middelburg, dat zy alle tot hier toe gesubsisteerd hebbende partyschappen en animositeiten laaten vaaren, het gepasseerde wederzyds vergeeven en vergeeten, en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vreede en goede harmonie saamen leeven; terwyl wy het betrachten of nalaaten van deezen plicht, van de zyde der genen, die profesie maaken van Aankleevers te zyn van de belangens van ons Huis, zullen aanmerken als den toetsteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende wy voorts, en des noods beveelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten, al het gunt de plicht van gehoorzaamheid, en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert; op pœne, dat de genen, welke bevonden zullen worden, tegen deeze onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering, of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve, schuldig te maaken, als verstoorders van

Digitized by Google

van de gemeene rust, en verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, andere ten exempel, zullen worden geſtraft.

Gedaan in 's Gravenhage den 20 Maart 1788.

(*was get.*) W. Pr. VAN ORANGE.

(*Lager ſtond*)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(*was get.*) W. VAN CITTERS.

No. 1072. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, behelzende diſpoſitie over de bezwaaren der Landlieden op het Eiland Walcheren; gepubliceert den* 26 *Maart* 1788.

Wy WILLEM, by de gratie Gods, Prince van Oranje en Nasſauw etc. etc. etc.

Allen den genen die deeze zullen zien, of hooren leezen, ſalut! doen te weeten.

Dat wy, in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat alomme binnen de Provincie van Zeeland, de rust en goede orde moge worden herſteld, en het welzyn der Ingezetenen bevorderd; goedgevonden hebben, ingevolge de authoriſatie, by Misſive van Hun Edele Mogende de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 2 October 1787, op ons verleend, (vermits wy om presſante affaires ons perſonelyk binnen de gemelde Provincie niet konden laaten vinden,) Gemachtigden van onzent wege derwaarts te zenden; welke de klachten en bezwaaren der Burgeren en Ingezetenen van de Steden, als mede der Opgezetenen van het platte Land zouden hooren, en daar van aan ons Rapport doen; op dat wy de zodaanige,

ge, welke wy billyk en gegrond zouden vinden, mogten doen redresſeeren.

En vermits gemelde onze Gecommitteerden, met naamen Mrs. COENRAAD LE LEU DE WILHEM, GERARD VAN MINNINGHEN en PIETER ALEXANDER Baron VAN BOETZELAER, Raaden in den Hove Provinciaal van Holland, Zeeland en Friesland, welke zich derwaards begeeven hadden, ons hebben gerapporteert, dat aan hun, door de Opgezetenen van het platte Land van den Eilande van Walcheren, verſcheide Adresſen waaren overgegeeven, alle houdende zekere poincten en Articulen van bezwaar, waar omtrent redres wierd begeerd; zo is 't, dat wy, daar inne naar billykheid willende voorzien, ingenoomen hebbende het Rapport van dezelve onze Gecommitteerden, die zich binnen den voorſchreeven Eilande op alles hadden geinformeert, goedgevonden hebben op de voorſchreeven poincten en Articulen te disponeeren in maniere hier na volgende.

Eerſtelyk hebben wy, met betrekkinge tot de klachten over het zogenamd Pond- of Rançoen-Geld, goedgevonden, dat, na dat de reſpective Ambachtsheeren, ingevolge derzelver verzoek aan de Heeren Staaten daar toe gedaan, door Hoogstdezelve zullen zyn geauthoriſeerd, om dit Poinct aan onze Deciſſe over te laaten, onze voornoemde Gecommitteerden, welke wy nu voor als dan daar toe benoemen, het voornoemde Poinct zullen onderzoeken en decideeren, en wel op deezen voet; dat door dezelve eerst in het generaal zal worden onderzogt en gedecideerd, of de reſpective Ambachtsheeren gerechtigd zyn tot de invordering van Pond- of Rançoen-Geld; en zo ja, vervolgens ſpeciaal met betrekking tot ieder Ambachtsheer, hoe veel dezelve voor Pondgeld vorderen moge, en van welke Verkoopingen hy het zelve vorderen moge, zullende het aan de reſpective Ambachtsheeren vryſtaan, om binnen den tyd van vier maanden, na dat de voornoemde authoriſatie door de

Hee-

Heeren Staaten zal zyn verleend, zodaanige bewyzen en adſtructive Memorien onder onze voornoemde Gecommitteerden te fourneeren, als een ieder van hun nodig zal oirdeelen, en aan de voornoemde onze Gecommitteerden, om zodaanige elucidatien te vraagen, als zy zullen meenen nodig te hebben.

Authoriſeerende en gelastende wy verder gemelde onze Gecommitteerden, om, met opzicht tot de Leges der Secretaryen en Griffien ten platten Lande, onder onze approbatie te formeeren een generaal Reglement, en daar by zodaanige ſchikkingen te bepaalen, als ten nutte van den Eilande van Walcheren en van deszelvs Opgezetenen meest geſchikt zullen bevonden worden.

Het verzoek, dat 'er jaarlyks *Rekening* gedaan moge worden, *achtervolgens het* Octrooy, van het Boomgeld, gevorderd wordende aan den Slagboom, even buiten de Langevyle Poort der Stad Middelburg, verklaaren wy te accordeeren.

Omtrent het afvorderen der Heerendienſten, voor de reſpective Ambachtsheeren, verſtaan wy, dat de gemelde Ambachtsheeren zich ſtiptelyk zullen gedraagen, naar den inhoude van het Placaat van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 15 November 1678; en dat het geen op een dag geſchied, hoe kort het ook zoude moge duuren, voortaan gereekend zal worden voor het werk van eenen geheelen dag.

Wy verſtaan voorts dat, by het formeeren van een generaal Reglement op de Leges der Secretaryen en Griffien ten platten Lande, ook ſpeciaal zal worden bepaald, hoeveel voor Actens van Admisſie tot het exerceeren van Ambachten en Neeringen, zal mogen worden gevorderd, ten einde de Opgezetenen ten deezen opzichte aan geene willekeurige invorderingen mogen bloot geſteld zyn.

Betreffende het verzoek, dat zorge gedraagen moge worden voor het onderhouden van den Zondag, verklaaren wy onze intentie te zyn, dat de

Pla-

Digitized by Google

Placaaten en Keuren tegen het misbruik van den Zondag, als mede tegen het vloeken en zweeren en het misbruiken van Goos Heilige Naam, by vervolg ſtrictelyk werden gemaintineerd en gehandhaaft.

Wy verklaaren wyders het verzoek, dat de Gelanden haar ſtem mogen kunnen geeven tot het verkiezen van de 24 Commisſarisſen, even gelyk tot het verkiezen van Breede Geërfde, niet te kunnen accordeeren, en, nopens de weder in trein brenging van het oude Stem-Billet, renvoyeeren wy de voornoemde Opgezetenen aan Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten deezer Provincie.

Wy verſtaan ook dat de præmien, welke van wege de directie van Walcheren, voor het vangen of dooden van Otters, ter zaake van derzelver ſchaadelykheid voor de Sluizen en waterkeeringen, worden betaald, in 't vervolg op de rekeninge van Walcheren zullen worden gebragt en geſpecificeerd.

Voorts verklaaren wy het verzoek, dat de Ordonnantien voor den Eilande van Walcheren met den Druk gemeen gemaakt mogen worden, te accordeeren; zullende alzo voor een ieder tegens behoorlyke betaalinge een Exemplaar derzelve te bekoomen zyn.

Het verzoek, dat door de Staaten van Walcheren en de Ambachtsheeren, aan de groote Tappers dezelve verlichting moge toegebragt worden, als in de Reſolutie van de Staaten van Zeeland van 1774 is vervat; verklaaren wy niet te kunnen accordeeren; aan de gemelde Opgezetenen echter onverlaatende, om zich deswegens by het Collegie der Staaten van Walcheren op eene gepaste wyze nader te addreſſeeren.

Wyders verklaaren wy onze begeerte te zyn, dat de Ordonnantien op de Steenen Voetpaden, onder 's Lands Vierſchaar van Vliſſingen behoorlyk zullen worden geobſerveert en naargekomen: ook hebben wy goedgevonden, dat by het Reglement

op

op de Leges der Secretaryen en Griffien, het welk wy onze voornoemde Gecommitteerden gelast hebben te formeeren, mede geordonneerd zal worden, dat de Protocollen der Secretarisſen, by derzelver afſtand, of afſterven, in het vervolg op de reſpective Parochiehuizen zullen moeten worden overgebragt.

Wy hebben insgelyks goedgevonden, dat voortaan, noch door den Schout van de 's Lands Vierſchaar van Vliſſingen, noch door de reſpective Secretarisſen ten platten Lande, eenig geld zal mogen worden gevorderd, voor dat het werk, waar voor het zelve Geld betaald wordt, zal zyn afgedaan; zullende gemelde Schout en Secretarisſen echter niet gehouden zyn zodaanig werk af te geeven, voor dat het daadelyk betaald is.

Aanbelangende het verzoek, *dat 'er verandering moge komen omtrent de manier van Procedeeren in* Crimineele zaaken; verklaaren wy onze ernſtige meeninge te zyn, het daar heenen te dirigeeren, dat eene nieuwe Crimineele Ordonnantie voor de Provincie van Zeeland worde geformeerd, en daar inne het poinct van de Appellabiliteit der Crimineele Vonniſſen, mitsgaders het poinct der Politicque uitzettingen, ten meesten nutte der Ingezetenen worde gereguleerd.

Voor het overige verklaaren wy op de andere of verdere verzoeken, door de voornoemde Opgezetenen aan gemelde onze Gecommitteerden gedaan, om gewichtige redenen niet te kunnen disponeeren.

Terwyl wy eindelyk elk en een iegelyk der voorſz. Opgezetenen wel ernſtelyk vermaanen, zich voortaan ſtil en vreedzaam te gedraagen, af te zien van alle pernicieuſe drift ter onderneeming of bewerking van nieuwigheden; en in tegendeel, zo veel in hun is, elk in het zyne toe te brengen tot bevordering en bevestiging van de zo hoog nodige rust, vreede en eensgezindheid: terwyl wy verwagten, en, des noods, beveelen, dat alle de voorſz.

voorsz. Opgezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten, al het gene, de plicht van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert; zullende wy het betrachten of nalaaten van deezen plicht, van de zyde der genen die professie maaken van aankleevers te zyn van de belangens van ons Huis, aanmerken als den toetssteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen, en zullende de zodaanige, welke zich aan eenig wanbedryf, tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve mogten schuldig maaken, als verstoorders van de gemeene rust, en verachters van onze heilzaame oogmerken, en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, rigoureuslyk worden gestraft.

Gedaan in 's Gravenhage den 20 Maart 1788.

(*was get.*) W. Pr. v. Oranje.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid,

(*was get.*) W. van Citters.

N°. 1073. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Zierikzee, gepubliceert den . . . . . 1788.*

Wy Willem, by de gratie Gods, Prince van Oranje en Nassauw &c. &c. &c.

Allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, salut! doen te weeten.

Dat wy, in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat de respective Steden van Zeeland, onder ons Stadhouderschap ressorteerende, mogen worden gebragt in zodaanige Orde

en Regeering, waar door derzelver rust en voorspoed worden bevestigd, en ons kennelyk zynde geworden, dat in de Stad Zierikzee tusschen de Regenten en Ingezetenen, zodanige diffidentie was ontstaan, waar door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maaken van de Authorisatie by Missive van de Ed. Mogende Heeren Staaten van Zeeland, van den 2den October des voorleeden jaars, op ons verleend, en voorts door het Rapport van onze Gecommitteerden, Mrs. COENRAAD LE LEU DE WILHELM, GERARD VAN MINNINGHEN en PIETER ALEXANDER Baron *van Boetzelaer*, Raaden in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welke wy, (om pressante occupatien, ons in de voornoemde Stad niet kunnende laaten vinden:) derwaarts hadden gezonden, omtrent het voorenstaande nader geinformeerd zynde, hebben goedgevonden, na alvoorens die Regenten, welke sedert den 24 September 1787, *ad interim* hebben gefungeert, voor derzelver getrouwe diensten aan de Stad beweezen, bedankt te hebben; alle zodaanige Regenten der voornoemde Stad, en derzelver Ministers, welke niet vermeld staan, op de hier na geinsereerde Lyste, te ontslaan, gelyk wy dezelve ontslaan by deezen van hunne voorsz. functien, met behoud nogthands van zodaanige voorrechten, als oude Regenten gewoon zyn te genieten; zullende de alzo door ons ontslagene Regenten en Ministers daar door niet worden gekwetst, of benadeeld in hunnen goeden naam en faam; veel min, dat dezelve daar uit zullen mogen worden gesuspicieerd, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedraagen te hebben; interdiceerende wel strictelyk een iegelyk, wie het zoude mogen zyn: de meergemelde door ons ontslagen Regenten daar over te betigten; veel meer, derzelver Persoonen of Goederen eenigsins te molesteeren, beschaadigen, of incommodeeren; dezelve geweezen Regenten en Ministers, mitsgaders hunne familien en goederen ten dien einde nee-

men-

mende in onze speciale protectie en sauvegarde, alles ingevolge de bovengemelde Authorisatien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland: gelyk wy wyders ook hebben goedgevonden de Persoonen, op gemelde hier aanstonds volgende Lyste gesteld, welke geene Regenten der voornoemde Stad waren, daar toe aan te stellen; gelyk wy dezelve aanstellen by deezen.

BAILJUW.

Gillis van Ysselsteyn.

BURGEMEESTEREN.

Mr. Samuel de Jonge.
Dr. Daniel Anthony Masis.

SCHEPENEN.

Mr. Samuel de Jonge.
Dr. Jan Macquet.
Mr. Jan van Vryberghe, *Heer van Westenschouwen.*
Mr. Cornelis Evertsen.
Leendert de Groote.
Samuel Boeije.
Mr. Willem Adriaan de Jonge.
Sibertus Carolus 's Graeuwen.
Mr. Bonifacius Mogge Pous, junior.
Mr. Willem Johan Plevier.
Mr. H. van Alphen van den Broeck.
Cornelis van Borrendam.
Jacob Imanse.

RAADEN.

Samuel Schuurbeque.
Dr. Daniel Anthony Masis.
Mr. Pieter Paul van Gelre.
Mr. Jan van der Wolff.
Mr. Leonardus van Ysselsteyn.
Mr. Bonifacius Mogge Pous.
Mr. Marinus Imanse.
Daniel Maurits de Prauw.

Dr. Pieter Abraham de Jonge.
Mr. Jan Jacob Bogaard.
Dr. Jan Macquet.
Mr. Samuel de Jonge.
Jan van Yſſelſteyn.
Mr. Cornelis Evertſen.
Leendert de Groote.
Mr. Jan van Vryberghe, *Heer van Weſtenſchouwen.*
Mr. Adriaan de Lange.
Samuel Boeije.
Bonifacius Cau.
Mr. Willem Adriaan de Jonge.
Mr. H. van Alphen van den Broeck.
Cornelis van Borrendam.
Jacob Imanſe.
Daniel de Brauw.

THESAURIEREN.

Mr. Jan van der Wolff. } tot 26 December 1788.
Mr. Jan Jacob Bogaard. }
Mr. Leonardus van Yſſelſteyn. } tot 26 Dec. 1790.
Daniel Maurits de Brauw. }

PENSIONARISSEN ORDINAIR.

Mr. François Clement de Jonge.
. . . . . .

PENSIONARISSEN HONORAIR.

Dr. Abraham Jacob 's Graeuwen.
Mr. Marinus Jan de Jonge.
Mr. H. J. Stavenisſe Pous.
Mr. Jacob van den Houte.
Willem Alexander Schneiders, *van Greyſſenswert.*
Cornelis de Jonge, *Heer van Dreiſchor.*
François Andries de Jonge.

SECRETARISSEN.

Mr. François Clement de Jonge.
. . . . . .

Bly-

Digitized by Google

Blyvende de Gecommitteerden in de Provinciaale en Generaliteits Collegien gecontinueerd.

Voorbehoudende aan ons, om, ingevalle dat een of meer der voornoemde Regenten of Miniſters voor de aanſtelling mogt of mogten bedanken, de plaatzen, welke daar door zouden vaceeren, als mede de openſtaande plaats van Penſionaris en Secretaris te vervullen.

Voorts gelasten wy onze voornoemde Gecommitteerden, om alle de voornoemde Regenten plegtig te doen verklaaren: " dat zy aan de Acte van „ Verbindtenis, welke op den 8 Augustus 1786, „ tusſchen verſcheide, zich noemende Vaderland- „ lievende Regenten, te Amſteldam aangegaan, en „ door dezelve, en naderhand mede door veele „ anderen geteekend is, of geenerlei deel hebben „ gehad, direct of indirect, of, by zo verre zy daar „ aan eenig deel direct of indirect gehad mogten „ hebben, daar van te reſilieeren, welke zy uit „ dien hoofde mogten hebben gecontracteerd"; en om in onzen naame de voornoemde aangeſtelde Regenten in derzelver reſpective qualiteiten den gewoonen ééd af te neemen, zullende echter de aangeſtelde Raad DAN. DE BRAUW, eerst den ééd doen in de maand September deezes jaars, wanneer hy den ouderdom van 20 jaaren ten vollen zal bereikt hebben.

Zynde het (daar by de Heeren Staaten van Zeeland, deliberatien zullen worden aangelegd, over het introduceeren van eenen nieuwen ééd:) geenſints onze intentie dat door iemand, hy zy Regent, of Particulier, inmiddels een buitengewoonen ééd zal worden afgelegd.

Wyders verklaaren wy onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten in maniere als vooren gedaan, in dit extraordinair geval, alleen is geſchied tot meerder rust en dienst der voornoemde Stad Zierikzee, en tot wegneeming van diffidentien en onluſten aldaar ontſtaan, en zulks zonder eenige præjuditie of conſequentie voor het toekoomende, ten aanzien van de Privile-

gien, Vryheden of Gerechtigheden de voorfz. Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die wy verſtaan dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

Voorts hebben wy goedgevonden, onze voornoemde Gecommitteerden te gelasten, om ten aanzien van de mindere Ambtenaaren, omtrent welker herſtelling in, of demisſie van hunne Bedieningen of functien aan ons of onze Gecommitteerden eenige addreſſen zyn gedaan, zodaanige ſchikkingen onder onze approbatie te maaken, als zy meest met de billykheid en het nut der Stad zullen oirdeelen overeenkomſtig te zyn: daar by in het oog houdende, dat, hoe zeer wy de oprechtinge van afzonderlyke Genootſchappen van Wapenhandel ten ſterkſten hebben afgekeurd, en als nog afkeuren, het geenſints onze intentie is, dat alle, die in de zogenaamde Jonge Schutterye geweest zyn, alleen om die reden van hunne Ambten of Bedieningen zouden worden of blyven ontzet.

Voor het overige hebben wy goedgevonden, omtrent de verdere Verzoeken en Addreſſen, welke van wege eenige Burgers en Ingezetenen der Stad Zierikzee, aan ons, of onze voornoemde Gecommitteerden gedaan zyn; te verklaaren, gelyk wy verklaaren by deezen, onze intentie te zyn; dat het getal der Leden van de Regeering zal blyven op den ouden voet, overeenkomſtig de Privilegien.

Dat omtrent de begeeving der Ambten van Griffier en diergelyke, zal worden in acht genoomen, het gene meest met het nut der Stad en de billykheid zal bevonden worden overeen te komen.

Dat tot Weesmeesters zullen gekooren worden vyf Perſoonen, ten minſten vyf honderd Ponden Vlaams gegoed, twaalf jaaren Poorters geweest zynde, zullende in derzelver electie byzonder ook reflexie worden genoomen op notabele Perſoonen, uit de Burgery, en zorge gedraagen, dat Notarisſen en Procureurs in die electie zo veel mooglyk wor-

Digitized by Google

worden gemyd; en zal van die genen, welke uit de Burgery daar in ſesſie hebben, telken jaare een afgaan.

Dat niemand eenig Stedelyk Ambt zal mögen bekleeden, ten zy hy zes jaaren te Zierikzee gewoond hebbe.

Dat alle Adminiſtrateurs, welke op publieke Authoriſatie eenige Boedels of Goederen adminiſtreeren, gehouden zullen zyn, alle twee jaaren, ten overſtaan van twee Commisſariſſen uit het Gerecht, Rekening te doen, en door dezelve 'er toe gehouden zullen worden om zo ſpoedig mooglyk een afkomst van zaaken te maaken; en dat alle Perſoonen, welke zonder publieke authoriteit eenige Boedels of Goederen adminiſtreeren, na dat zy anderhalf jaar in de adminiſtratie geweest zyn, op requiſitie van Geinteresſeerden verplicht zullen zyn, aan Heeren Burgemeesteren redenen te geeven, waarom de zaaken nog niet zyn afgedaan, en door gemelde Burgemeesteren 'er toe gehouden worden, om zulks met alle mooglyke acceleratie te effectueeren.

Dat eene Commisſie uit de Regeering zal worden gedecerneerd, om met zo veel ſpoed, als een werk van dien aart zal permitteeren, de Privilegien by een te verzamelen, en dezelve met den Druk gemeen te maaken.

Dat 'er beſoignes zullen worden aangelegd, tot het maaken van eene nieuwe Ordonnantie, zo voor de Crimineele als Civile Juſtitie, en dat inmiddels de tegenwoordige, voor zo verre dezelve door verandering van omſtandigheden, of langdurig contrarie gebruik niet zyn geabrogeerd, zullen worden nagekomen, en alle nodelooze dilaijen afgeſneeden.

Dat omtrent de beroeping van Predikanten, en het verkiezen van andere Kerkelyke Perſoonen, de zaaken zullen blyven op den ouden voet.

Dat zo veel mooglyk zal worden zorge gedraagen, dat geen te groot aantal jonge Lieden op de nominatie tot Schepenen te gelyk worden geſteld.

Dat als nog (zo veel mooglyk) onderzoek zal worden gedaan, naar de by de Plunderingen gestoolene Goederen, en dezelve aan de Eigenaars gerestitueerd.

Dat de Weduwen en Kinderen van zulken, die by de plaats gehad hebbende Beroertens ongelukkig zyn omgekoomen, door de Armbezorgers, tot welke dezelve behooren (des noods) zullen worden gesustenteerd, gelyk andere behoeftigen.

Passeerende voorts de andere of verdere verzoeken, als spectteerende Poincten, welke voor zo verre niet reeds zyn afgedaan, of niet uitvoerlyk zyn, of tot het Departement van de Magistraat, of van de Justitie, of van den Kerkenraad behooren; laatende in het byzonder aan die genen, welke mogten vermeenen eene gegronde Actie tot vergoeding van eenige schaade te hebben, over, dezelve te institueeren, daar en zo als zy te rade zullen worden.

Eindelyk vermaanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorsz. Stad Zierikzee, dat zy alle, tot hier toe gesubsistteerd hebbende partyschappen en animositeiten laaten vaaren, het gepasseerde wederzyds vergeeven en vergeeten, en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vreede en goede harmonie zamen leeven; terwyl wy het betrachten of nalaaten van deezen plicht, van de zyde der genen, die professie maaken van Aankleevers te zyn van de belangens van ons Huis, zullen aanmerken als den toetssteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende wy voorts, en des noods beveelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten, al het gunt de plicht van gehoorzaamheid, en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert; op pœne, dat de genen, welke bevonden zullen worden, tegen deeze onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig

wan-

wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering, of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve, schuldig te maaken, als verstoorders van de gemeene rust, en verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, zullen worden gestraft.

Gedaan in 's Gravenhage den 20 Maart 1788.

(*was get.*) W. Pr. v. ORANJE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(*was get.*) W. v. CITTERS.

N°. 1074. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, behelzende dispositie over de bezwaaren der In- en Opgezetenen van Brouwershaven, Schouwen en Duiveland, gepubliceerd den . . . . .* 1788.

Wy WILLEM, by de gratie GODS, Prince van Oranje en Nassauw &c. &c. &c.

Alle de genen, die deezen zullen zien of hooren leezen salut: doen te weeten.

Dat wy in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat alomme binnen de Provincie van Zeeland de rust en goede orde moge worden hersteld, en het welzyn der Ingezetenen bevorderd, goedgevonden hebben, ingevolge de Authorisatie by Missive van Hunne Edele Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 2 October 1787, op ons verleend, (vermits wy om pressante affaires ons persoonelyk binnen de gemelde Provincie niet konden laaten vinden) Mrs. COENRAAD LE LEU DE WILHELM, GERARD VAN MINNINGHEN en PIETER ALEXANDER Baron *van Boetzelaer*, Raaden in den Hove van Holland, Zeeland

en Friesland, als Gemachtigden onzentwege derwaards te zenden; welke de klachten en bezwaaren der Burgeren en Ingezetenen van de Steden als mede der Opgezetenen van het platte Land, zouden hooren, en daar van aan ons Rapport doen; op dat wy de zodaanige, welke wy billyk en gegrond zouden vinden, mogten doen redresseeren.

En vermits gemelde onze Gecommitteerden, welke zich derwaards begeeven hadden, ons hebben gerapporteerd, dat aan hun, van wegens eenige Ingezetenen van de Stede Brouwershaven, en van wegens eenige Opgezetenen van 't platte Land van Schouwen en Duiveland, verscheide Adressen waaren overgegeeven, waar omtrent redres wierd begeerd; zo is 't, dat wy, daar in naar billykheid willende voorzien, goedgevonden hebben, op de voornoemden poincten te disponeeren in maniere hier na volgende.

En wel eerstelyk, met betrekking tot zekere poincten de beheering van den Landen van Schouwen betreffende.

Dat niemand tot Heemraad zal mogen worden aangesteld, dan die de radicaale kwaliteit heeft van een zeker, nader door ons te bepaalen, getal van Gemeeten binnen Schouwen te bezitten.

Dat, omtrent het Committeeren tot Heemraaden, zal worden gehandeld overeenkomstig het privilegie van PHILIPS VAN BOURGONDIEN, van den 13 Maart 1425.

Dat omridt zal gedaan worden, zo dikwils die genen, welke daar omtrent de directie hebben, het nodig oirdeelen; wordende aan dezelven alle mooglyke menagement ook ten dien opzichte gerecommandeerd.

Dat een naauw toezicht zal worden gehouden, om zo veel mooglyk alle abuizen in het stuk der Leverantien, en het verdienen der Arbeidsloonen, voor te komen.

Dat de Ordonnantie van het Collegie van Schouwen zal worden gerevideert, zullende wy eerlang, naar

naar ingenomene informatien, in de aanstelling van een Opper-Dykgraav, ten goede voor Land en Volk trachten te voorzien.

Wordende de verdere Poincten door ons gepasseerd, als niet zullende strekken ten nutte van den Eilande van Schouwen, of als geene objecten uitmaakende van de voornoemde op ons, door de Heeren Staaten verstrekte Authorisatie, of als zodaanige, waaromtrent op andere respecten reeds is of nog zal worden voorzien.

Voorts, met betrekking tot de verzoeken, door die van de Stede Brouwershaven, hebben wy goedgevonden, hen ten aanzien van het vervoeren der Specien impost subject, in de Haven hunner Stad, te renvoijeeren aan de Heeren Staaten van Zeeland; zullende wy bedagt zyn, om den steenen Dam ten noord-oosten van de Haven dier Stad gelegd, te laaten inspecteeren; ten einde des aangaande naar bevind van zaaken, moge voorzien worden.

Gelyk wy mede op het verzoek van een blyvend Guarnisoen, zo veel reflexie zullen slaan als 's Lands dienst zal toelaaten.

Wat eindelyk betreft de Adressen, ten aanzien van de Remotien van Regenten en andere Ambtenaaren, in eenige Ambachts Heerlykheden van Schouwen en Duiveland, zo door de respective Ambachts-Heeren, als de Ingezetenen en geremoveerde en nieuw aangestelde Regenten, aan ons of onze voornoemde Gecommitteerden gedaan, hebben wy in conformité van de Resolutie van Hunne Edele Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, goedgevonden, alle de eigener authoriteit gedaane remotien te vernietigen, gelyk wy dezelve (voor zo veele des noods) vernietigen by deezen; en gelyk wy geenerhande praejuditie aan iemands wel verkregene rechten willen toebrengen; zo hebben wy goedgevonden aan de voornoemde respective Ambachts-Heeren over te laaten, om, overeenkomstig de hun competeerende rechten, zodaani-

ge

ge veranderingen in de Regeeringen en andere bedieningen van hunne reſpective Ambachts Heerlykheden te maaken, als zy zullen oirdeelen ten meesten nutte der Ingezetenen, en tot goede harmonie, byzonder ook in deezen tyd, wel ernſtelyk willen vermaand hebben, in de voornoemden Regeeringen niet te continueeren, of op nieuws te plaatſen zodaanige Perſoonen, welke zich op een merkelyke wyze als voorſtanders van de onlangs gebuteerde nieuwigheden hebben gedistingueerd; of welke opzettelyk getragt hebben mede te werken tot Renverſie van de oude Conſtitutie der Regeeringe van deeze of andere Provincien, ten waare dezelve in tyds van deeze hunne handelwyze mogten zyn te rug gekomen.

Terwyl voorts onze voornoemden *Gecommitteerden op de Requesten, door byzondere Opgezetenen van Schouwen en Duiveland*, in derzelver particulier, aan ons of voornoemde onze Gecommitteerden gedaan, zullen disponeeren, overeenkomſtig het gene wy hun in last gegeeven hebben.

Voor het overige vermaanen wy elk en een iegelyk der voornoemde Ingezetenen van Brouwershaven, en der *Opgezetenen van het platte Land van Schouwen en Duiveland*, zich voortaan ſtil en vreedzaam te gedraagen, af te zien van alle pernicieuſe drift ter onderneeming of bewerking van nieuwigheden, en in tegendeel, zo veel in hun is, elk in het zyne toe te brengen, tot bevordering en beveſtiging van de zo hoognodige rust, vrede en eensgezindheid; terwyl wy verwagten, en des noods beveelen, dat alle de voorſchreeven Opgezetenen en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten, al het gene de plicht van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert; zullende wy het betrachten of nalaaten van deezen plicht, van de zyde der genen die profeſſie maaken van Aankleevers te zyn, van de belangens van ons Huis aanmerken; als den toeſteen van oprechtheid van derzelver gevoelens

en

en bedoelingen, en zullende de zodaanigen welke zich aan eenig wanbedryf tegens de waardigheid van de Regeering, of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve mogten ſchuldig maaken, als Verſtoorders van de gemeene rust, en Verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen tot een exempel rigoureuſelyk worden geſtraft.

Gedaan in 's Gravenhage, den 20 Maart 1788.

(*was get.*) W. Pr. VAN ORANJE.

(*Lager ſtond*)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(*was get.*) W. VAN CITTERS.

No. 1075. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Vliſſingen, gepubliceert den* 3 *April* 1788.

Wy WILLEM, by de gratie GODS, Prince van Oranje en Naſſauw &c. &c. &c.

Allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut: doen te weeten.

Dat wy in deeze bekommerlyke tyden, niets meer ter harte neemende, dan dat de reſpective Steden der Provincie van Zeeland, onder ons Stadhouderſchap forteerende, mogen worden gebragt in zodaanige orde en Regeeringe, waar door derzelver rust en voorſpoed worden geſtabileert; en ons, zo door de publieke notorieteit, als door den voordracht van de Raaden der Stad Vliſſingen, by derzelver Miſſive, aan ons geſchreeven, in dato den 3 October 1787, kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad, tuſſchen de Regenten en Ingezeten onderling zodaanige diffidentie was ontſtaan,

waar

waar door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maaken van de authorisatie, by Missive van de Edele Mogenden Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 2 October 1787, op ons verleend; en voorts uit het Rapport van onze Commissarissen, Mrs. CORNRAAD DE LEU DE WILHELM, GERARD VAN MINNINGHEN en PIETER ALEXANDER Baron *van Boetzelaer*, Raaden in den Hove Provinciaal van Holland, Zeeland en Friesland, welke wy, (om pressante affaires ons persoonelyk in de voorschreeve Stad niet kunnende laaten vinden,) derwaards hadden gezonden, van het voorenstaande nader geinformeerd zynde, hebben goedgevonden alle zodaanige Regenten, Raaden en Ministers der voorsz. Stad, dewelke niet vermeld staan in de hier na geinscreerde Lyst, te ontslaan, *gelyk wy* dezelve ontslaan by deezen, *van hunne voorsz. functien, met behoud nogthands* van zodaanige voorrechten, als oude Regenten en Ministers gewoon zyn te genieten; zullende de alzo door ons ontslagen Regenten en Ministers daar door niet worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden naam en faam; veel min, dat dezelven daar uit zullen mogen worden gesuspicieerd, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedraagen te hebben; interdiceerende wel strictelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by ons ontslagen Regenten, Raaden en Ministers daar over te betichten, veel meer hunne Persoonen of Goederen eenigsints te molesteeren, beschaadigen, of incommodeeren; dezelve, mitsgaders hunne familien en goederen ten dien einde neemende in onze speciaale protectie en sauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde authorisatie van Hun Ed. Mogenden; onvermindert nogthands de Rechten en Gerechtigheden, aan ons, als Erf-Heer der voorsz. Stad, competeerende. En hebben wy wyders goedgevonden de Persoonen, op gemelde hier aanstonds volgende Lyst gesteld, welken tot nu toe geene Regenten, Raaden of Ministers der voorsz.

Stad

Stad zyn geweest, daar toe aan te ſtellen, gelyk wy dezelve aanſtellen by deezen.

BAILJUW.

Mr. Apollonius Jan Cornelis Lampſings.

BURGEMEESTEREN.

Pieter Jacob Clyver.
Mr. Johannes Mauritz.

SCHEPENEN.

Dr. Abraham Muller.
Abraham Louyſen.
Mr. Anthony Ewout van Dishoek, *Heer van Domburg.*
Willem van Bronckhorſt.
Mr. Adriaan Francois Lammens.
Mr. Willem van Roſenthal.
Anthony de Zitter, Jz.
Johan Teellink le Grand.
Huybert van Delden Engelſen.

RAADEN.

Mr. Evert Clyver,
Mr. Wilhem Grave van Hogendorp.
Mr. Anthony Pieter Lambrechtſen, *Heer van Ritthem.*
Mr. Johannes Mauritz.
Mr. Cornelis Caen,
Pieter Jacob Clyver.
Adriaan Kroeff.
Mr. Cornelis Chriſtiaan Bertling.
Mr. Petrus Gulielmus Schorer.
Dr. Abraham Muller.
Mr. Anthony Ewout van Dishoek, *Heer van Domburg.*
Mr. Abraham Sandra.
Mr. Jacob van Dishoek.
Mr. Abraham van Doorn.
Mr. Johannes Aſſuerus Schorer.

Mr.

Digitized by Google

Mr. Francois Reinier Radermacher.
Abraham Louysen.
Mr. Nicolaas Johan van Hoorn, *Heer van Burgh.*
Benjamin Catteau, junior.
Mr. Willem van Bronckhorst.
Mr. Adriaan Francois Lammens.
Alexander Hieronymus Wolrad Hendrik van Dopff.
Jan Adriaan Moens.
Jan Reers.

PENSIONARISSEN.

Mr. Frederik Frans Lodewyk Pestel.
Jr. Willem Zeelandus van Borsfele, *Honorair.*
Johan Teellink le Grand, *Honorair.*
Johannes Louysen, *Honorair.*
Benjamin Catteau, *Honorair.*

Voorbehoudende aan ons, in onze qualiteit als Heer, omtrent de plaats van Secretaris, nader te disponeeren, blyvende inmiddels Mr. PETRUS GUILELMUS SCHORER als Secretaris fungeeren; als mede om, ingevalle dat een of meer der voorsz. Regenten, Raaden en *Ministers* voor de aanstelling mogt of mogten bedanken, de plaatsen, welke daar door souden vacceren, te vervullen.

Blyvende de Gecommitteerden van wegen de gemelde Stad Vlisfingen, in de Provinciaale en Generaliteits Collegien, gecontinueerd.

Authorisseerende en gelastende voorts onze voornoemde Commisarisssen, om in onzen naam, de voorsz. nieuw aangestelde Raaden, Schepenen en Pensionaris, in derzelver respective qualiteiten, de gewoone ééden af te neemen; en om verder alle de Regenten der voornoemde Stad, en derzelver Ministers, plechtig te doen declareeren en verklaaren; „ dat zy aan de Acte van Verbindtenis, welke op „ den 8 Augustus 1786, tusschen verscheidene, „ zich noemende Vaderlandlievende, Regenten, te „ Amsteldam aangegaan, en door denzelve, en na-

„ der-

„ derhand door veele anderen, geteekend is, of „ geenerlei deel hebben gehad, direct of indirect, „ of, by zo verre zy daar aan eenig deel, direct of „ indirect gehad mogten hebben, daar van te reſi„ lieeren, en zich ontſlagen te houden van alle „ verplichting, welke zy uit dien hoofde mogten „ hebben gecontracteerd".

Wyders verklaaren wy onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten en Miniſter, in maniere als vooren gedaan, in dit extraordinair geval alleen is geſchied tot meerder rust en dienst der voorſz. Stad Vliſſingen, en tot wegneeming van diſſidentie en onlusten aldaar ontſtaan; en zulks zonder eenige præjudicie of conſequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden, of Gerechtigheden, de voorſz. Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die wy verſtaan, dat in haar oude kracht en vigeur blyven zullen.

En naardien wy een byzonder belang ſtellen, in alles wat in ons is, te helpen toebrengen, om de rust, eendracht, het vertrouwen, en de daar uit ſpruitende bloei van de Provincie van Zeeland, en van die voorſz. Stad Vliſſingen te doen herleeven; hebben wy op de reſpective adreſſen en verzoeken, door verſcheide Burgeren en Ingezetenen der voorſz. Stad, aan onze voornoemde Commiſſariſſen gedaan, na ingenoomen rapport van dezelve onze Commiſſariſſen, die zich binnen de voorſz. Stad op alles hadden geinformeerd, goedgevonden te diſponeeren in maniere, hier na volgende.

Eerſtelyk, met opzicht tot het verzoek, dat ſommigen der Regenten van hunne Raadsplaatzen en Stedelyke Ambten mogen worden afgezet; refereeren wy ons tot de beſtelling omtrent de Regeering, hier boven door ons gedaan; en, vermits men bedacht is op het formeeren en introduceeren van eenen algemeenen éed, zo voor de reſpective Regenten en Ambtenaaren, als voor de byzondere

Burgers van de Steden binnen deeze Provincie; vinden wy onnodig op het verzoek, tot het vernieuwen van een particulieren eed van getrouwheid aan ons, vooraf te disponeeren.

Met betrekking tot het verzoek, dat de permanentien voor het vervolg mogen worden gecasseert, en de nominatien en electien jaarlyks geschieden, volgens het Privilegie van den 2 Maart 1574, verklaaren wy, hier by te zeer in onze eige Persoon te zyn geconcerneerd, dan dat daar omtrent door ons by deeze geleegenheid, voorzieninge zoude kunnen worden gedaan; doch met opzicht tot het poinct der Stedelyke recognitien, recommandeeren wy aan de Regeering der voorsz. Stad, om de deliberatien daar over leevendig te houden, en deswegens zodaanige schikkingen te maaken, als dezelve, overeenkomstig met Stads financien, gevoeglyk zal oirdeelen.

Wy verklaaren ook onze intentie te zyn, dat in het vervolg, zo veel mooglyk, eene te groote naamaagschap onder de Leden der Regeering, als mede het verkiezen van Leden der Regeering beneden den ouderdom van twintig jaaren, zal worden vermyd.

Belangende het verzoek, dat de Ordonnantie op de Weeskamer moge worden veranderd en gemaakt, zo als tot meerder Interest der Weduwen en Weezen nodig zal bevonden worden, en een Reglement van salaris daar op gestatueerd; als mede, dat 'er een Ordonnantie op de desolaate en onbeheerde Boedelkamer moge worden gemaakt, benevens een lyst van Salaris; hebben wy goedgevonden 'het zelve te accordeeren; zullende dienvolgende onze voornoemde Commisarisen, met Burgemeesteren en Regeerders der Stad Vlisingen, de nodige schikkingen beraamen, ten einde het een en ander werde geëffectueerd.

Wy verklaaren verder onze ernstige begeerte te zyn, dat, conform het verlangen der Burgery, in de

de begeeving der Stedelyke ambten, naar de kundigſte en vroomſte zal gezien worden; en verſtaan, dat zodaanige ambten en officien, welke met de Regeering compatibel zyn, ook aan zulke, welke tot de Regeering niet behooren, zullen mogen begeeven worden.

Wat aangaat het verzoek, dat eene bepaaling moge gemaakt worden, om zo wel van Crimineele als Politicque vonnisſen te kunnen appelleeren, zekere gevallen alleen uitgezonderd; en de politicque uitzettingen, zonder verplicht te weezen, daar van reden te geeven, mogen worden vernietigd, verklaaren wy onze ernſtige meininge te zyn, het daarheenen te dirigeeren, dat eene nieuwe Crimineele Ordonnantie voor de Provincie van Zeeland worde geformeerd, en daar inne het poinct van de Appellabiliteit der Crimineele vonnisſen, mitsgaders het poinct van de Politieke uitzettingen, ten meesten nutte der Ingezetenen worde gereguleerd.

Wy verklaaren ook onze ernſtige begeerte te zyn, dat alle de Gildens deezer Stad krachtdaadig zullen worden gehandhaafd, en gemaintineerd in hunne wettige Rechten en Privilegien, waar toe wy de Regenten wel ſerieuſelyk vermaanen by deezen; blyvende den Bailjuw verplicht tegen alle infractien op de gemelde Rechten en Privilegien, zo veel mooglyk, te vigileeren, doch kan het verzoek, dat geene Overdeekens der Gildens Leden uit den Magiſtraat mogen zyn, door ons niet worden geaccordeerd.

Gelyk wy ook niet kunnen accordeeren; het verzoek, dat de Burger-Kapiteinen voortaan uit de aan dienſt zynde Luitenanten zouden moeten verkoozen worden, zonder ouderdom of rang in acht te neemen.

Betreffende de Predikanten, welke zich op den Predikſtoel tegen de oude Conſtitutie mogten hebben uitgelaaten, of door zich te mengen in de politieke oneenigheden, zich aan plichtverzuim mog-

ten hebben ſchuldig gemaakt; zullen onze voornoemde Commisſarisſen, met de Regeering, zodaanige middelen beraamen, en in het werk ſtellen, als genoegzaam zullen oirdeelen, om de gemeente, ten aanzien van derzelver gedrag, voor het vervolg gerust te ſtellen; of indien dezelve Predikanten onverhooptelyk weigerig mogten zyn, aan het gene ten dien einde door onze voornoemde Commisſarisſen van hun zal worden gerequireerd, te voldoen, zodaanig omtrent dezelve handelen, als bevinden zullen met de billykheid en het nut der Gemeenten, meest overeenkomſtig te zyn.

Wy verklaaren wyders onze begeerte te zyn, dat, wanneer door den Kerkenraad *Collegium Qualificatum* mogte worden verzogt, zulks niet dan om gewigtige redenen zal worden geweigerd, of uitgeſteld; in vertrouwen, dat hier van nimmer eenig misbruik zal worden gemaakt.

Nopens het verzoek, dat alle de genen, die den ouderdom van zestig jaaren bereikt hebben, vry mogen wezen van togt en wacht, verklaaren wy het zelve te accordeeren.

Ook verklaaren wy onze begeerte te zyn, dat door de Regeering een naauw reguard zal geſlagen worden op de duurte in het Conſumtieele; en alle aanmoediging in het werk geſteld tot bevordering der Visſcherye; als mede dat de Ordonnantie op de Visſcherye zal worden gereſumeerd.

Gelyk wy ook hebben goedgevonden de Regeering der voorſz. Stad ſerieuſelyk te recommandeeren, op alles, wat ſtrekken kan ter bevordering van de Commercie en Navigatie, een naauw reguard te neemen.

Eindelyk verklaaren wy onze begeerte te zyn, dat de Ambten tot den Krygsraad behoorende, en daar van betaald wordende, by vacature, wederom aan den Krygsraad zullen komen.

Voor het overige verklaaren wy, op de andere of verdere verzoeken, aan ons, of aan voornoemde

Digitized by Google

de onze Commisſarisſen, door Burgeren en Ingezetenen der Stad Vlisſingen gedaan, om gewigtige redenen, niet te kunnen disponeeren.

En is wyders onze ernſtige begeerte, dat niemand van de Burgers of Ingezetenen der voornoemde Stad van eenig ambt of bediening, by deeze gelegenheid, worde ontzet, of ontzet blyve, ten zy onze voornoemde Commisſarisſen geinformeerd wierden, dat dezelve zich, ſedert de amnestie van den 13den Augustus des voorleeden jaars, aan eenig daar by verboden misdryf hadde ſchuldig gemaakt; of dat de waarneeming van dezelve bediening door denzelven, hun volſtrekt onbeſtaanbaar voorkwam met de behoudenis van de rust in de voornoemde Stad: gelyk wy mede niet willen, dat iemand der voornoemde Burgers en Ingezetenen, in de veilige inwooninge binnen de voornoemde Stad, ter zaake van de plaats gehad hebbende politieke oneenigheden, zal worden gehinderd, maar dat alle dezelve zullen jouisſeeren van de beſcherming der Wetten en der Juſtitie, zo lange tegen dezelve om eenig misdryf, op aanklachte van den Bailjuw, geen Gerechtelyk vonnis is gedecerneerd.

Hebbende wy voorts den Bailjuw der voornoemde Stad, mitsgaders Burgemeeſters en Regeerders derzelve, wel ernſtelyk gerecommandeert, alles aan te wenden, en in het werk te ſtellen, wat zoude kunnen dienen tot vermeerdering en beveſtiging van de rust, bloei en welvaart der voorſz. Stad, en ter bevordering van de adminiſtratie eener onpartydige Juſtitie.

Terwyl wy wyders alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorſz. Stad Vlisſingen, vermaanen, dat zy alle tot hier toe geſubſisteerd hebbende partyſchappen en animoſiteiten laaten vaaren, het gepasſeerde wederzyds vergeeven en vergeeten; en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamt, voortaan in vreede en goede harmonie zamen leeven; terwyl wy het betrachten of nalaten

ten van deezen plicht, van de zyde der genen, die profesſie maaken van Aankleevers te zyn van de belangens van ons Huis, zullen aanmerken als den toetſteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende wy voorts, en des noods beveelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten, al het gunt de plicht van gehoorzaamheid, en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert; op poene, dat de genen, welke bevonden zullen worden, tegen deeze onze ſerieuſe wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering, of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve, ſchuldig te maaken, als *verſtoorders van de gemeene rust, en verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen*, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, zullen worden geſtraft.

Gedaan in 's Gravenhage den 20 Maart 1788.

(*was get.*) W. Pr. v. Oranje.

(*Lager ſtond*)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(*was get.*) W. v. Citters.

Digitized by Google

No. 1076. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Veere; gepubliceert den* 3 *April* 1788.

Wy WILLEM, by de gratie Gods, Prince van Oranje en Nasſauw &c. &c. &c.

Allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut! doen te weeten:

Dat wy in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat de reſpective Steden der Provincie van Zeeland, onder ons Stadhouderſchap ſorteerende, mogen worden gebragt in zodaanige orde en Regeeringe, waar door derzelver rust en voorſpoed worden geſtabileerd; en tot onze kennisſe zynde gebragt, dat in de Stad Veere, door de onlusten, aldaar ſedert eenigen tyd ontſtaan, dit ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maaken van de authoriſatie, by Misſive van de Heeren Staaten van Zeeland in dato den 2 October 1787, op ons verleend; en voorts uit het Rapport van onze Commisſarisſen Mrs. CONRAAD LE LEU DE WILHELM, GERARD VAN MINNINGHEN, en PIETER ALEXANDER Baron *van Boetzelaer*, Raaden in den Hove Provinciaal van Holland, Zeeland en Friesland, welke wy (om presſante affaires ons perſoonelyk in de voorſchreeven Stad niet kunnende laaten vinden,) derwaards hadden gezonden, van het voorenſtaande nader geinformeerd zynde; hebben goedgevonden de Regenten, Raaden en Ministers der voorſz. Stad, dewelke niet vermeld ſtaan in de hier na geinſereerde Lyst, te ontſlaan, gelyk wy dezelve ontſlaan by deezen, van hunne voorſchreeven Functien; met behoud nogthands van zodaanige voorrechten, als oude Regenten en Ministers gewoon zyn te genieten; zullende de alzo door ons ontſlagen Regenten, Raaden en Ministers, daar door niet worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naam en Faam, veel min, dat dezelve daar uit zullen mogen worden ge-

Digitized by Google

ſuſpicieerd, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedraagen te hebben.

Interdiceerende wel ſtrictelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by ons ontſlagen Regenten en Ministers daar over te betichten, veel meer hunne Perſoonen of Goederen eenigſints te molesteeren, beſchaadigen of incommodeeren; dezelve, mitsgaders hunne Familien en Goederen, ten dien einde neemende in onze ſpeciaale protectie en ſauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde authoriſatie van Hunne Ed. Mogenden; onverminderd nogthands de Rechten en Gerechtigheden, aan ons, als Heer en Marquis der voorſchreeven Stad competeerende.

En hebben wy wyders goedgevonden de Perſoonen, op gemelde hier aanſtonds volgende Lyst geſteld, welken tot nu toe geene Raaden, Regenten of Ministers der voorſchreeven Stad zyn geweest, daar toe aan te ſtellen, gelyk wy dezelve aanſtellen by deezen.

BAILJUW.

Mr. Quirinus Cornelis van der Boon Mesch.

BURGEMEESTERS.

Dr. Jakob Johan Adriesſen.
Mr. Daniel Pieter de Mauregnault.

SCHEPENEN.

Mr. Manta Stephanus van der Loeff.
Cornelis Adrianus Reynouts.
Michiel Bastiaanſe.
Pieter Haak Steenhart.
Johan Boddaert.
Adriaan Haringman.
Mr. Meynard Jan van Visvliet.
Anthony de Paauw.
Dr. Jacob Evera.

RAA-

Digitized by Google

RAADEN.

Mr. Wilhem Schorer, Joh. Asl. Fil.
Johannes de Vriend.
Dr. Jakob Johan Andriessen.
Cornelis Adrianus Reynouts.
Jr. Philip Jacob Baron van Brakel.
Mr. Johannes Marinisſen.

Doch zal gedurende deszelvs Commissie in de Provinciaale Rekenkamer de deliberatien van de Regeering deezer Stad, achtervolgens de Staats Resolutie van den 26 Maart 1670, niet vermogen te adsisteeren.

Guilleaume Frederic Godin.
Michiel Bastiaanse.
Mr. Manta Stephanus van der Loeff.
Mr. Daniel Pieter de Mauregnault.
Willem Marinisſen.
Pieter Haak Steenhart.
Mr. Quirinus Cornelis van der Boon Mesch.
Johan Boddaert.
Mr. Meynard Jan van Visvliet.
Adriaan Haringman.
Mr. Stephanus Adriaan Verniers van der Loeff.
Anthony de Paauw.
Dr. Jacob Evera.
Adriaan Jacobze.

PENSIONARIS ORDINAIR.

Mr. Daniel Pieter de Mauregnault.

PENSIONARIS HONORAIR.

Mr. Willem Schorer, Joh. Asl. Fil.

Voorbehoudende aan ons, ons, ingevalle één of meer der voorschreeven Regenten, voor de aanstelling mogt, of mogten bedanken, de plaatsen welke daar door zouden vacceren, te vervullen; als mede om in onze qualiteit van Heer en Marquis, omtrent de plaats van Secretaris nader te disponee-

ren; blyvende inmiddels JACOBUS ERMERINS als Secretaris fungeeren.

Zullende de vier bevoorens reeds vaceerende Raadsplaatsen op de ordinaire wyze, by Nominatie en Electie worden vervuld; blyvende de Gecommitteerden van wegen de gemelde Stad Veere, in de Provinciaale en Generaliteits Collegien, gecontinueerd.

Authoriseerende en gelastende voorts onze voornoemde Commissarissen, om, in onzen naam, de voorschreeven nieuw aangestelde Regenten, in derzelver qualiteit, de gewoone eeden af te neemen; en om verder alle de Regenten der voornoemden Stad, en derzelver Ministers, plechtig te doen declareeren en verklaaren; " dat zy aan de Acte van " Verbindtenis, welke op den 8 Augustus 1786, " tusschen verscheidene, *zich noemende Vader-* " *landlievende Regenten*, te Amsteldam aange- " gaan, en door dezelve, en naderhand door vee- " le anderen geteekend is, of geenerlei deel " hebben gehad, direct of indirect, of, by zo " verre zy daar aan eenig deel, direct of indirect " gehad mogten hebben, daar van te resilieeren, " en zich ontslagen te houden van alle verplich- " ting, welke zy uit dien hoofde mogten hebben " gecontracteerd ".

Wyders verklaaren wy onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Raaden, in manier als vooren gedaan, in dit extraordinair geval, alleen is geschied, tot meerder rust en dienst der voorschreeven Stad Veere, en tot wegneeming van diffidentie en oplusten aldaar ontstaan; en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden, of Gerechtigheden de voorsz. Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die wy verstaan dat in haar oude kracht en vigeur blyven zullen.

En naardien wy een byzonder belang stellen, in alles wat in ons is, te helpen toebrengen om de

rust,

rust, eendracht, het vertrouwen, en den daar uit ſpruitenden bloei van de Provincie van Zeeland, en van de voorſz. Stad Veere te doen herleeven, hebben wy, in aanmerking neemende het verzoek, door Burgeren en Ingezetenen der gemelde Stad, aan onze voornoemde Commisſariſſen gedaan, ten einde uit den Krygsraad mogten worden geremoveerd zekere met naamen genoemde Perſoonen, en in 't generaal alle zodaanigen, die zich door derzelver gedrag of gemanifesteerde denkenswyze het vertrouwen der goede Burgerye zouden hebben onwaardig gemaakt; goedgevonden onze voornoemde Commisſariſſen te authoriſeeren, om daaromtrent met de Regeering zodaanige ſchikkingen te beraamen, en in 't werk te ſtellen, als zy onder onze approbatie, ten meesten nutte en dienst der Stad en Burgerye nodig zullen oordeelen.

Wy hebben wyders goedgevonden de Regeering der Stad Veere ſerieuslyk te recommandeeren, een naauw reguard te neemen op alles, wat zoude kunnen ſtrekken ter bevordering van de Commercie, Navigatie en Visſcherye; mitsgaders tot vermeerdering en bevestiging van den bloei en welvaart der voorſz. Stad.

Voor het overige verklaaren wy, op de andere of verdere verzoeken, aan ons, of aan voornoemde onze Commisſariſſen, door Burgeren en Ingezetenen der Stad Veere gedaan, om redenen, niet te kunnen disponeeren.

Voorts vermaanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorſchreeven Stad Veere, dat zy alle tot hier toe geſubſiſteerd hebbende partyſchappen en animoſiteiten laaten vaaren, het gepasſeerde wederzyds vergeeven en vergeeten, en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vreede en goede harmonie ſaamen leeven; terwyl wy het betrachten of nalaaten van deezen plicht, van de zyde der genen, die profeſſie maaken van Aankleevers te zyn van de belangens van ons Huis, zullen aanmerken als den

toet-

toetsteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende wy voorts, en des noods beveelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten, al het gunt de plicht van gehoorzaamheid, en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert; op pœne, dat de genen, welke bevonden zullen worden, tegen deeze onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering, of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve, schuldig te maaken, als Verstoorders van de gemeene rust, en Verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, zullen worden gestraft.

Gedaan in 's Gravenhage den 20 Maart 1788.

(was get.) W. Pr. van Oranje.

(Lager stond)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(was get.) W. van Citters.

No. 1077. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Goes; gepubliceert den 8 April 1788.*

Wy Willem, by de gratie Gods, Prince van Oranje en Nassauw etc. etc. etc.

Allen den genen die deeze zullen zien, of hooren leezen, salut! doen te weeten:

Dat wy, in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat de respective Steden der Provincie van Zeeland, onder ons Stadhouderschap forteerende, mogen worden gebragt in

in zodaanige orde en Regeering, waar door derzelver rust en voorſpoed worden geſtabileerd; en tot onze kennisſe zynde gebragt, dat in de Stad Goes, door de onlusten aldaar ſedert eenigen tyd ontſtaan, dit ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maaken van de authoriſatie, by Miſſive van de Heeren Staaten van Zeeland, in date den 2 October 1787, op ons verleend; en voorts uit het Rapport van onze Commisſarisſen, Mrs. COENRAAD LE LEU DE WILHELM, GERARD VAN MINNINGHEN en PIETER ALEXANDER Baron *van Boetzelaer*, Raaden in den Hove Provinciaal van Holland, Zeeland en Friesland, welke wy, (om presſante affaires ons perſoonelyk in de voorſchreeven Stad niet kunnende laaten vinden,) derwaards hadden gezonden, van het voorenſtaande nader geïnformeerd zynde, hebben goedgevonden de Regenten of Raaden der voorſchreeven Stad, dewelke niet vermeld ſtaan in de hierna geïnſereerde Lyst, te ontſlaan, gelyk wy dezelve ontſlaan by deezen, van hunne voorſchreeven functien, met behoud nogthands van zodaanige voorrechten, als oude Regenten gewoon zyn te genieten; zullende de alzo door ons ontſlagen Regenten daar door niet worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden naam en faam; veel min, dat dezelve daar uit zullen mogen worden geſuspicieerd, zich in de Regeering van Land of Stad, niet naar behooren gedraagen te hebben; interdiceerende wel ſtriktelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by ons ontſlagen Regenten daar over te betigten, veel meer hunne Perſoonen of Goederen eenigſints te moleſteeren, beſchaadigen, of incommodeeren; dezelve geweeze Regenten, mitsgaders hunne Familien en Goederen ten dien einde neemende in onze ſpeciaale protectie en ſauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde authoriſatie van Hun Ed. Mogenden. En hebben wy wyders goedgevonden de Perſoonen, op gemelde hier aanſtonds volgende Lyst geſteld, welken tot nu toe

geene

Digitized by Google

geene Raaden of Regenten der voorſchreeven Stad zyn geweest, daar toe aan te ſtellen, gelyk wy dezelve aanſtellen by deezen.

BAILJUW.

Mr. Johannes Pols.

BURGEMEESTERS.

Mr. Dignus Cornelis Keetlaar.
Mr. Willem Caniſius.

SCHEPENEN.

Zywert Diederik van der Bilt, *Heer van Cloetinge.*
Cornelis van Citters, *van Bruëlis.*
Daniel de Meyer.
Petrus Alexander *Boreel de Mauregnault.*
Johannes Stokmans.
Johan Hendrik Eversdyk.
Laurens Jan van de Spiegel.
Jan Dominicus.
Martinus Slabber.

RAADEN.

Mr. Johan Willem van *Roſevelt.*
Mr. Dignus Cornelis Keetlaer.
Mr. Johan Adriaan van Dorth.
Adolf Osſewaarde.
Mr. Willem Caniſius.
Mr. Aarnout Wilhem van Citters, *Heer van 's Gravenpolder.*
Mr. Antoni Osſewaarde.
Zywert Diederik van der Bilt, *Heer van Cloetinge.*
Mr. Johan Jacob Leydekker de Bruin.
Cornelis van Citters, *van Bruëlis.*
Petrus Alexander Boreel de Mauregnault.
Daniel de Meyer.
Johan Hendrik Eversdyk.
Cornelis Pieter Keetlaer.

Laat-

Laurens Jan van de Spiegel.
Michael Constantyn van Dorth.
Boudewyn Verselewel van der Bilt.
Arnoldus van Tilburgh, Mz.
Martinus Slabber.
Johannes Stokmans.
Aarnout van Citters.

PENSIONARISSEN HONORAIR.

Jr. Dirk Wolter Baron van Lynden.
Mr. François Nicolaas Keetlaer.
Mr. Johan Adriaan van Dorth.

SECRETARISSEN.

Mr. Aarnout Wilhem van Citters, *Heer van 's Gravenpolder.*
Mr. Antoni Osewaarde.

Voorbehoudende aan ons, om, ingevalle een of meer der voorschreeven Regenten of Raaden voor de aanstelling mogt of mogten bedanken, de plaatsen welke daar door zouden vaceeren, te vervullen.

Blyvende de Gedeputeerden van wegen de gemelde Stad Goes, in de Provinciaale en Generaliteits Collegien in hunne respective Commisien gecontinueerd; authoriseerende en gelastende voorts onze voornoemde Commisarisen, om in onzen naam, de voornoemde nieuw aangestelde Schepen en Raad JOHANNES STOKMANS, in deszelvs voornoemde qualiteiten de gewoone ééden af te neemen, zullende den voornoemden nieuw aangestelden Raad AARNOUT VAN CITTERS, eerst in deszelvs qualiteit den gewoonen ééd doen in de maand Mey aanstaande, wanneer dezelve den ouderdom van twintig jaaren ten vollen zal bereikt hebben; en om verder alle de Regenten der voornoemde Stad en derzelver Ministers, plechtig te doen declareeren en verklaaren: „ dat zy aan de Acte van Ver„ bindtenis, welke op den 8 Augustus 1786, tus„ schen

„ ſchen verſcheidene zich noemende Vaderland-
„ lievende Regenten, te Amſteldam aangegaan, en
„ door dezelven, en naderhand mede door veele
„ anderen geteekend is, of geenerlei deel hebben
„ gehad, direct of indirect, of, by zo verre zy
„ daar aan eenig deel direct of indirect gehad mog-
„ ten hebben, daar van te reſilieeren, en zich
„ ontſlagen te houden van alle verplichting, wel-
„ ke zy uit dien hoofde mogten hebben gecon-
„ tracteerd".

Wyders verklaaren wy onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Raaden en Regenten, in maniere als vooren gedaan, in dit Extraordinair geval alleen is geſchied tot meerder rust en dienst der voorſchreeven Stad Goes, en tot wegneeming van diffidentie en onlusten aldaar ontſtaan; en zulks zonder eenige *præjudicie of conſequentie* voor het *toekomende*, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden, de voorſchreeven Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die wy verſtaan, dat in haar oude kracht en vigeur blyven zullen.

En naardien wy een byzonder belang ſtellen, in alles, wat in ons is, te helpen toebrengen, om de rust, eendracht, het vertrouwen, en de daar uit ſpruitende bloei van de Provincie van Zeeland, en van de voorzeide Stad Goes, te doen herleeven; hebben wy goedgevonden alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voornoemde Stad by deezen, ſerieuſelyk te vermaanen dat zy alle tot hier toe geſubſiſteerd hebbende partyſchappen en animoſiteiten laaten vaaren, het gepaſeerde wederzydsch vergeeven en vergeeten; en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamt, voortaan in vrede en goede harmonie zaamen leeven; terwyl wy het betrachten of nalaaten van deezen plicht, van de zyde der genen, die profeſſie maaken van aankleevers te zyn van de belangens van ons Huis, zullen aanmerken als den toetſteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Ver-

Digitized by Google

Verwagtende wy voorts, en des noods beveelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten al het gunt de plicht van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert; op pœne, dat de genen, welke bevonden zullen worden tegen deeze onze ſerieuſe wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve mogten ſchuldig maaken, als Verſtoorders van de gemeene rust, en Verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, zullen worden geſtraft.

Gedaan in 's Gravenhage den 6 April 1788.

(*was get.*) W. Pr. v. ORANJE.

(*Lager ſtond*)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(*was get.*) W. VAN CITTERS.

N°. 1078. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, betrekkelyk de Regeeringsverandering te Tholen, gepubliceert den* 12 *April* 1788.

Wy WILLEM, by de gratie GODS, Prince van Oranje en Nasſauw &c. &c. &c.

Allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, ſalut! doen te weeten.

Dat wy, in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat de reſpective Steden der Provincie van Zeeland, onder ons Stadhouderſchap ſorteerende, mogen worden gebragt in zodaanige orde en Regeeringe, waar door derzelver voorſpoed worden geſtabileerd, en het welzyn der

Ingezetenen bevorderd; en tot onze kennisse zynde gebragt, dat in de Stad Thoolen, uit hoofde der aldaar plaats gehad hebbende omstandigheden, dit ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maaken van de authorisatie, by Missive van de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 2 October 1787, op ons verleend; en voorts gezien hebbende uit het Rapport van onze Commisarisen, Mrs. Coenraad le Leu de Wilhem, Gerard van Minninghen en Pieter Alexander Baron *van Boetzelaer*, Raaden in den Hove Provinciaal van Holland, Zeeland en Friesland, welke wy, (om presante affaires ons persoonelyk in de voorschreeve Stad niet kunnende laaten vinden,) derwaards hadden gezonden; hebben goedgevonden de Regenten, Raaden en Ministers der voorschreeven Stad, dewelke niet *vermeld staan in de hier na geinsereerde Lyst*, te ontslaan, gelyk wy dezelve ontslaan by deezen, van hunne voorsz. functien, met behoud nogthands van zodaanige voorrechten, als oude Regenten en Ministers gewoon zyn te genieten; zullende de alzo door ons ontslagen Regenten en Ministers daar door niet worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden naam en faam; veel *min, dat dezelven daar uit zullen* mogen worden *gesuspicieerd*, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedraagen te hebben; interdiceerende wel strictelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by ons ontslagen Regenten en Ministers daar over te betichten, veel meer hunne Persoonen of Goederen eenigsints te molesteeren, beschaadigen of incommodeeren; dezelve geweezen Regenten en Ministers, mitsgaders hunne Familien en Goederen ten dien einde neemende in onze speciaale protectie en sauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde authorisatie van Hun Ed. Mogenden. En hebben wy wyders goedgevonden de Persoonen, op gemelde hier aanstonds volgende Lyst gesteld, welken tot nu toe geene Regenten, Raaden en Ministers

ters der voorſchreeven Stad zyn geweest, daar toe aan te ſtellen, gelyk wy dezelve aanſtellen by deezen.

BAILJUW.

Cornelis Reinier de Vree.

BURGEMEESTEREN.

Mr. Johan van der Burcht van Lichtenbergh.
Adriaan van der Schoor.

SCHEPENEN.

Adriaan van der Schoor.
Diederik Vleugels.
Johan Cornelis van Staapele.
Marinus Anthoni Catshoek.
Mr. Daniël de Bruyn.
Anthoni Verryk van Bommel.
Michiel Carel Joan van der Burcht van Lichtenbergh.
Mr. Willem Anthoni de Haſe Bomme.
Pieter Krieger.

RAADEN.

Diederik Vleugels.
Mr. Joan van der Burcht van Lichtenbergh.
Jacob Johan van Staapele.
Adriaan van der Schoor.

PENSIONARISSEN.

Mr. Daniël de Bruin, *Ordinair.*
Mr. Joan van der Burcht van Lichtenbergh, *Honorair.*
Mr. Bonaventura Johan Turcq, *Honorair.*
Johan Cornelis van Staapele, *Honorair.*
Mr. Casper van Citters, *Honorair.*
Anthoni Verryk van Bommel, *Honorair.*
Jr. Adriaan Jan Baron van Borsſelen, *Honorair.*
Marinus Anthoni Catshoek, *Honorair.*

Cornelis Reinier de Vree, *Honorair.*
Marinus Gerard van Staapele, *Honorair.*

SECRETARIS.

Johan Cornelis van Staapele.

THESAURIER.

Michiel Carel Joan van der Burcht van Lichtenbergh.

Voorbehoudende aan ons, om, ingevalle dat een of meer der voorschreeven Regenten voor de aanstelling mogt of mogten bedanken, de plaatzen, welke daar door zouden vaceeren, te vervullen.

Blyvende de Gecommitteerden van wegen de gemelde Stad Thoolen, in het Collegie van Heeren Gecommitteerde Raaden, gelyk mede *in de Provinciaale Reekenkamer, en in de* Generaliteits Collegien, gecontinueerd.

Authoriseerende en gelastende voorts onze voornoemde Commisarisen, om, in onzen naam, de voorschreeven nieuw aangestelde Regenten, in derzelver qualiteit, de gewoone ééden af te neemen; en om verder alle de Regenten der voornoemde Stad, en derzelver Ministers, plechtig te doen declareeren en verklaaren; " dat zy aan de Acte van " Verbindtenis, welke op den 8 Augustus 1786, " tusschen verscheidene, zich noemende Vader- " landlievende Regenten, te Amsteldam aange- " gaan, en door dezelven, en naderhand door vee- " le anderen geteekend is, of geenerlei deel " hebben gehad, direct of indirect, of, by zo " verre zy daar aan eenig deel, direct of indirect " gehad mogten hebben, daar van te resilieeren, " en zich ontslagen te houden van alle verplich- " ting, welke zy uit dien hoofde mogten hebben " gecontracteerd ".

Wyders verklaaren wy onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voorgemelde nieuwe Regenten, in manier als vooren gedaan, in dit extraor-

di-

Digitized by Google

dinair geval, alleen is geſchied, tot nut en dienste der voorſchreeven Stad, en zulks zonder eenige præjuditie of conſequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden, of Gerechtigheden de voorſz. Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die wy verſtaan dat in haar oude kracht en vigeur blyven zullen.

En naardien wy een byzonder belang ſtellen, in alles wat in ons is, te helpen toebrengen om de rust, eendracht, het vertrouwen, en den daar uit ſpruitenden bloei van de Provincie van Zeeland, en van de voorſz. Stad Tholen te doen herleeven of te bevorderen; zo vermaanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorſchreeven Stad, om, met verlaating van alle partyſchappen en animoſiteiten, onderling, gelyk het goede Burgers en Christenen betaamt, in vreede en eensgezindheid zaamen leeven; en alzo, door een getrouwe waarneeming van alle Godsdienſtige en Burgerlyke plichten, elk in het zyne alles aan te wenden, wat ſtrekken kan ter vermeerdering en bevestiging van den welvaart der Stad en Burgery.

Verwagtende wy voorts inzonderheid, en des noods beveelende, dat alle de voornoemde Burgers en Ingezetenen, met getrouwheid zullen betrachten, al het gunt de plicht van gehoorzaamheid, en onderwerping aan hunne wettige Overheid, vordert; zullende de genen, welke bevonden zullen worden, hier omtrent tegens onze ſerieuſe wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering, of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve, ſchuldig te maaken, als Verſtoorders van de gemeene rust, en Verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, worden geſtraft.

Digitized by Google

Gedaan in 's Gravenhage den 20 Maart 1788.

(*was get.*) W. Pr. v. ORANJE.

(*Lager ſtond*)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(*was get.*) W. v. CITTERS.

N°. 1079. *Plan eener Negotiatie voor de Stad Middelburg, by form van Obligatie-Lotery, gearresteerd door de Ed. Achtb. Regeering van die Stad, den 16 December 1788.*

Deeze Ligting zal zyn van een Millioen Guldens, by form van Obligatie-Lotery, verdeeld in duizend Loten, gedateerd primo January 1789, ieder van *f* 1000 Hollands Courant-Geld, doch zullen ook Halve- en Quart-Loten, voor die zulks verkiezen, te krygen zyn, op of na den 12 January 1789, ten Comptoire van PIETER STADNITSKI, op de Heere-Gragt, regt over de Drie-Koningsſtraat, te Amſtelkam.

By een Trekking te Middelburg, op de gewoone wyze, in de maand van Juny eerstkomende, te doen, zullen aan deeze Loten, genommerd N°. 1 à 1000, vyf honderd en vier Pryzen of Præmien, toegeweezen worden, als volgt:

1	Lot à *f* 30000	:	*f* 30000	:
1	— — 20000	:	— 20000	:
1	— — 10000	:	— 10000	:
2	— — 5000	:	— 10000	:
5	— — 4000	:	— 20000	:
40	— — 2000	:	— 80000	:
50	— — 1500	:	— 75000	:
100	— — 1200	:	— 120000	:
300	— — 1100	:	— 330000	:
1	— — 1000	: Premie voor het		eerſte

Digitized by Google

		Eerſte Lot -	1000 - :
1 — - -	1000 :	dito voor het	
		Laatſte -	1000 - :
2 — - -	1500 :	voor en na de	
		f 30000 : . -	3000 - :
504			*f* 700000 - :
500 Nieten à	1000 : .		- 500000 - :
			f 1200000 - :

Van deeze *f* 1,200,000 : zullen voor het einde des jaars 1789, ten Comptoire voornoemt, tegens intrekking der Loten, worden afgegeeven Obligatien, ten lasten der Stad Middelburg, onder Verband van allen deszelvs inkomſten, rentende 3 en een half per Cent 's jaars, betaalbaar op Coupons, ten Comptoire van de Agendarisſen der Provincie Zeeland, JOHANNES MENKEMA en Zoon in Amſteldam, zullende by iedere Obligatie, proviſioneel gevoegt worden 10 Coupons, waar van de eerſte verſchynen zal op primo January 1790.

De Regeering van Middelburg heeft 's jaarlyks gedestineert een ſom van ten minſten *f* 50,000 zo ter betaaling der Intrest als ter aflosſing zo ver het telkens zal kunnen ſtrekken, en, wyl de Intrest 's jaarlyks door het af te losſen vermindert, zo worden de aflosſingen hoe langer hoe grooter; zo dat alles in 54 jaaren gerembourſeert zal zyn; en zal door één Trekking in Middelburg, in de maanden van November van ieder jaar te doen, bepaald worden welke Numeros op den eerſten dag des volgende jaare losbaar zullen zyn.

Ieder zal zyne getrokken Pryzen geſplitst en zyne Halve of Quart Loten gecombineert kunnen krygen, en daar voor kunnen vorderen ordinaire Obligatien van zulke ſommen als ieder zal verkiezen, mits niet onder de *f* 250 - : en op voorwaarden, dat men deeze Splitsing of Combinatie, ten Comptoire daar de Loten gehaalt zyn, zal moeten opgeven

ven voor primo September, na welken tyd de Obligatien zullen gereed gemaakt worden van de grootte als 't bedrag der Loten of Gedeeltens van dien, met de daar op getrokken Pryzen zal zyn.

: Hun Ed. Achtbaare behouden de vryheid, om boven het overschot der ƒ 50,000 . : nog zo veel meerder af te losfen, als zy zullen te raade worden.

No. 1080. *Extract uit het Register der Resolutien van Hun Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Zeeland, in dato den 29 December 1788, waar by aan twee Personen, met naamen* JOHANNES DE WINTER *en* JACOBUS VANNIUS *en verderen, die zich door eenen al te grooten yver voor de wettige Constitutie, en het Doorl. Huis van Oranje hebben laaten vervoeren tot daaden van oproer en geweld, en zich zelven daar door ten hoogsten strafbaar hebben gesteld, uit hoofde van Hun Ed. Mog. magt, en uit een zonderlinge gratie, worden gecomprehendeerd, in het Placaat van Amnestie van den* 13 *Augustus* 1787.

By resumtie zynde gedelibereerd op het Rapport, den 4den deezer maand ter Vergadering van Hun Ed. Mogenden uitgebragt, over de onderscheiden Berichten, zo van den Rentmeester-Generaal beoosten Schelde, JAN VAN YSSELSTEIN, in kwaliteit als Bailjuw van den Dorpe van Noordgouwe, op het Request van CLASINA DE GEEP, Huisvrouwe van JOHANNES DE WINTER, gewezen Wagenmaakersbaas op gemelde Dorp; en van den Bailjuw der Stad Zierikzee, GILLIS VAN YSSELSTYN, op het Request van JACOBUS VANNIUS, Burger en Inwooner derzelver Stad, gepræsenteerd aan Heeren Gecommitteerde Raaden, den 24sten July deezes jaars, en door dezelve den 18 September daaraanvolgende, ter Tafel van Hun Ed. Mogenden overgebragt, verzoekende de beide gemelde Supplianten gedelibereerd

reerd te worden van zodaanige Crimineele Procedures, als bereids tegen des eerſte Suppliantes Man door den bovengemelden Rentmeeſter beoosten Schelde, in zyne voornoemde kwaliteit waren geëntameerd en litispendent, en waar voor de laatstgenoemde Suppliant, J. VANNIUS, bedugt was, dat hem van wegens den gezegden Bailjuw der Stad Zierikzee zouden kunnen worden aangedaan; en eindelyk op het Bericht van denzelven Bailjuw, gerequireerd op het Request van eenige Burgers en Landlieden, binnen de Heerlykheden van Haamſtede, Burch en nabuurige Plaatſen, aan Hun Edele Mogenden gepræſenteerd, tendeerende om te erlangen ſchaadevergoeding en reparatie van eere en goede naam, wegens zekere beleedigingen aan hunne Perſoonen gedaan, by gelegenheid van hunne apprehenſie aldaar, by het gepleegd oproer en tumult in den Eilande van Schouwen voorgevallen, alles breeder in voorſz. Requesten en Berichten, en onder voorige Notulen geëxtendeerd; en tevens by reſumtie zynde gedelibereerd op die Requesten en Berichten zelve, is, op de gronden by het voorſchreeven Rapport voorgedraagen, goedgevonden en verſtaan: alle de voornoemde Supplianten en verderen, die zich door eenen al te grooten yver voor de wettige Conſtitutie, en het Doorluchtig Huis van Oranje hebben laaten vervoeren tot daaden van oproer en geweld, en zich zelven daar door ten hoogſten ſtrafbaar hebben geſteld, uit hoofde van Hun Ed. Mogenden Souvereine magt, en uit een zonderlinge gratie, te comprehendeeren in het Plakaat van Amnestie van den 13 Augustus 1787, zo als Hun Ed. Mogenden dezelve Perſoonen daar onder comprehendeeren by deezen; en worden dienvolgende den Rentmeeſter-Generaal beoosten Schelde JAN VAN YSSELSTEYN, en den Bailjuw der Stad Zierikzee GILLIS VAN YSSELSTEYN, ieder over zyne Jurisdictie aangeſchreeven en gelast, alle Proceduures die zy uit hoofde van de voorſchreeven desordres en beweegingen op den

Digitized by Google

24 September 1787, 24 February 1788 en vervolgens, binnen de Stad Zierikzee en in den Eilande van Schouwen en elders voorgevallen, reeds hebben geëntameerd en litispendent zyn, of nog verder zouden kunnen entameeren, te ſurcheeren en buiten effect te ſtellen, gelyk geſchied by deezen, verbiedende Hun Ed. Mogenden, dat daar over ooit eenig nader onderzoek zal mogen worden gedaan; behoudens nogthands zodaanige civiele Actie, als aan de beſchaadigde Ingezetenen, tot weder verkryging van hunne vermiſte Goederen, in Rechten zal competeeren: terwyl Hun Ed. Mogenden van de comprehenſie in deeze Amnestie alleenlyk blyven uitzonderen zodaanige Perſoonen, welke zouden kunnen worden geactioneerd uit hoofde van Doodſlag, Roof en Dievery, onder voorwendzel van Burgertwisten gepleegd, of tegen welke de Juſtitie reeds gevonnisd heeft. En zal Extract van deeze Hun Ed. Mogenden Reſolutie, aan den bovengemelden Rentmeeſter beooſten Schelde, en den Bailjuw van Zierikzee, als mede aan Burgemeeſteren en Schepenen aldaar, en aan het Collegie van 's Graavenmannen van Zeeland, beoosten Schelde, reſpectivelyk worden gezonden, om zich daar na, ieder ten zynen regarde, te gedraagen; zullende ook gelyk Extract van Reſolutie, aan de daar by geconcerneerde Supplianten, ieder voor zo veel hem aangaat, ter naricht worden afgegeeven.

Accordeert met voorſz. Register.

(*was get.*) W. A. DE BEVEREN.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

IRL
HW 29UQ 5

Digitized by Google